

tromjesečno izvješće

bilten

hrvatska
narodna
banka

godina vii.
listopad 2002.

broj 75

Hrvatska narodna banka

BILTEN

IZDAVAČ Hrvatska narodna banka
Direkcija za izdavačku djelatnost
Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
Telefon centrale: 4564-555
Telefon: 4922-070, 4922-077
Telefaks: 4873-623

WEB ADRESA <http://www.hnb.hr>

UREDNIŠTVO BILTENA HNB-a

GLAVNI UREDNIK mr. sc. Ljubinko Jankov
ČLANOVI UREDNIŠTVA mr. sc. Igor Jemrić
Vanja Jelić
Ružica Vuger

UREDNIŠTVO TROMJESEČNOG IZVJEŠĆA HNB-a

GLAVNI UREDNIK dr. sc. Boris Vujčić
ČLANOVI UREDNIŠTVA mr. sc. Ljubinko Jankov
dr. sc. Evan Kraft
Vanja Jelić

UREDNIČA mr. sc. Romana Sinković

GRAFIČKI UREDNICI Slavko Križnjak
Božidar Bengez

LEKTORICA Marija Grigić

SURADNICA Ines Merkl

TISAK Intermark d.o.o., Zagreb

Podaci se objavljuju prema kalendaru objavljivanja podataka. Kalendar se objavljuje na web stranicama Međunarodnog monetarnog fonda (<http://dsbb.imf.org>).

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.

Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web verziju.

Tiskano u 650 primjeraka

ISSN 1331-6036

Hrvatska narodna banka

BILTEN

Zagreb, 2002.

Osnovne informacije o Hrvatskoj

Ekonomski indikatori

	1993.	1994.	1995.	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
Površina (u km ²)	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538
BDP ^a (u mil. USD, tekuće cijene)	10.903	14.585	18.811	19.872	20.109	21.628	19.906*	18.427*	19.536*
BDP – godišnje stope promjene ^a (u %, stalne cijene)	-8,0	5,9	6,8	5,9	6,8	2,5	-0,9*	2,9*	3,8*
BDP po stanovniku ^{a,b} (u USD)	2.349	3.137	4.029	4.422	4.398	4.805	4.371*	4.153*	4.403*
Stopa inflacije (u %, na kraju razdoblja)	1.149,7	-3,0	3,7	3,4	3,8	5,4	4,4	7,4	2,6
Broj stanovnika ^b (u mil.)	4,6	4,6	4,7	4,5	4,6	4,5	4,6	4,4	4,4
Izvoz robe i usluga (u % BDP-a) ^c	56,8	49,8	37,1	40,1	39,9	39,5	40,8*	47,0*	49,3*
Uvoz robe i usluga (u % BDP-a) ^c	52,9	47,4	48,7	49,7	56,6	48,7	49,2*	52,1*	54,7*
Tekući račun platne bilance ^c (u % BDP-a)	5,8	4,9	-7,5	-4,8	-12,5	-6,7	-7,0*	-2,4*	-3,2*
Inozemni dug (u mil. USD, na kraju razdoblja)	2.638	3.020	3.809	5.308	7.452	9.586	9.872	11.002	11.216*
Inozemni dug (u % BDP-a)	24,2	20,7	20,2	26,7	37,1	44,3	49,6*	59,7*	57,4*
Inozemni dug ^c (u % izvoza robe i usluga)	42,6	41,6	54,6	66,6	92,9	112,2	121,6	127,0	116,5*
Otplaćeni inozemni dug ^{c,d} (u % izvoza robe i usluga)	9,9	9,0	10,1	9,0	9,9	12,5	20,7*	23,0*	22,6*
Bruto međunarodne pričuve HNB-a (u mil. USD, na kraju razdoblja)	616	1.405	1.895	2.314	2.539	2.816	3.025	3.525	4.704
Bruto međunarodne pričuve HNB-a ^c (u mjesecima uvoza robe i usluga, na kraju razdoblja)	1,3	2,4	2,5	2,8	2,7	3,2	3,7	4,4	5,3
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 USD)	6,5619	5,6287	5,3161	5,5396	6,3031	6,2475	7,6477	8,1553	8,3560
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 USD)	3,5774	5,9953	5,2300	5,4338	6,1571	6,3623	7,1124	8,2768	8,3391

^a Podatak za 2001. godinu je privremen.

^b Podaci o broju stanovnika za 2000. i 2001. godinu prema rezultatima Popisa 2001.

^c Prema revidiranim podacima o robnoj razmjeni DZS-a.

^d Obuhvaća otplatu glavnice po dugoročnom dugu bez otplate glavnice s osnovne trgovinskih kredita i izravnih ulaganja te ukupnu otplatu kamata bez otplate kamata s osnovne izravnih ulaganja.

Izvori: Državni zavod za statistiku i Hrvatska narodna banka

Sadržaj

Tromjesečno izvješće

Uvod / 3

Potražnja / 4

Inozemna potražnja / 5

Domaća potražnja / 5

Osobna potrošnja / 6

Investicijska potrošnja / 6

Okvir 1. Revizija tromjesečnog obračuna bruto domaćeg proizvoda / 7

Državna potrošnja / 8

Proizvodnja / 8

Industrija / 8

Trgovina / 10

Građevinarstvo / 10

Turizam / 10

Prijevoz i veze / 11

Tržište rada / 12

Nezaposlenost i zapošljavanje / 12

Plaće i troškovi rada / 14

Cijene / 15

Tečaj / 18

Monetarna politika i instrumenti / 19

Monetarno okružje / 19

Monetarna politika / 19

Monetarna kretanja / 21

Tržište novca / 24

Kamatne stope na tržištu novca / 24

Kamatne stope na tržištu kratkoročnih vrijednosnica / 25

Kamatne stope poslovnih banaka / 25

Okvir 2. Prekidi i strukturne promjene u vremenskom nizu kamatnih stopa na blagajničke zapise

Hrvatske narodne banke i trezorske zapise Ministarstva financija RH / 27

Tržište kapitala / 28

Tržište dionica / 28

Tržište obveznica / 29

Međunarodne transakcije / 31

Račun tekućih transakcija / 31

Robna razmjena / 33

Inozemna izravna ulaganja / 34

Inozemni dug / 35

Međunarodna likvidnost / 36

Državne financije / 37

Obilježja proračuna u drugom tromjesečju

2002. i očekivanja do kraja 2002. / 37

Ostvarenje proračuna konsolidirane središnje države / 38

Ukupni, tekući i primarni manjak proračuna

konsolidirane središnje države / 38

Prihodi proračuna konsolidirane središnje države / 38

Rashodi proračuna konsolidirane središnje države / 39

Plaće / 40

Financiranje / 40

Unutarnji dug središnje države prema bankama / 40

Okvir 3. Usporedba staroga i novog GFS formata prema kojem se objavljuje državni proračun¹⁴ / 41

Inozemni dug središnje države / 41

Privatizacija / 41

Statistički pregled

A. Monetarni i kreditni agregati

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati / 46

B. Monetarne institucije

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija / 47

Tablica B2: Broj poslovnih banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija po veličini bilančne aktive / 48

C. Hrvatska narodna banka

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke / 49

D. Poslovne banke

Tablica D1: Konsolidirana bilanca poslovnih banaka / 51

Tablica D2: Inozemna aktiva poslovnih banaka / 52

Tablica D3: Potraživanja poslovnih banaka od središnje države / 53

Tablica D4: Potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora / 53

Tablica D5: Distribucija kredita poslovnih banaka po institucionalnim sektorima / 54

Tablica D6: Depozitni novac kod poslovnih banaka / 54

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod poslovnih banaka / 55

Tablica D8: Devizni depoziti kod poslovnih banaka / 55

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca / 56

Tablica D10: Inozemna pasiva poslovnih banaka / 56

Tablica D11: Depoziti središnje države kod poslovnih banaka / 57

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod poslovnih banaka / 57

Slika D1: Distribucija kredita poslovnih banaka po institucionalnim sektorima / 58

Slika D2: Distribucija depozita kod poslovnih banaka po institucionalnim sektorima / 58

E. Stambene štedionice

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica / 59

F. Instrumenti monetarne politike i likvidnost

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 60

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 61

Tablica F3: Obvezne pričuve poslovnih banaka / 62

Tablica F4: Indikatori likvidnosti poslovnih banaka / 63

G. Financijska tržišta

Tablica G1: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite bez valutne klauzule / 64

Tablica G2: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima / 65

Tablica G3: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite bez valutne klauzule / 66

Tablica G4 a i b: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite / 67

Tablica G5: Trgovina poslovnih banaka inozemnim sredstvima plaćanja / 69

H. Gospodarski odnosi s inozemstvom

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica / 70

Tablica H2: Platna bilanca – Roba i usluge / 71

Tablica H3: Platna bilanca – Dohodak i tekući transferi / 72

Tablica H4: Platna bilanca – Ostale investicije / 73

Tablica H5: Platna bilanca – svodna tablica / 74

Tablica H6: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve poslovnih banaka / 75

Tablica H7: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost / 76

Tablica H8: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke / 78

Tablica H9: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja / 78

Tablica H10: Indeksi efektivnih tečajeva kune / 79

Tablica H11: Inozemni dug prema domaćim sektorima / 80

Tablica H12: Inozemni dug prema inozemnim sektorima / 81

Tablica H13: Inozemni dug prema domaćim sektorima i projekcija otplate / 82

Tablica H14: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica / 83

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja / 84

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja / 84

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja / 85

I. Državne financije – izabrani podaci

Tablica I1: Ukupni prihodi i rashodi konsolidirane središnje države / 86

Tablica I2: Operacije državnog proračuna / 86

Tablica I3: Dug središnje države / 87

J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci

Tablica J1: Indeks cijena na malo, troškova života i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima / 88

Tablica J2: Temeljni indeksi cijena na malo / 88

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće / 89

Popis banaka i štedionica / 91

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke / 93

Kratice i znakovi / 94

Tromjesečno izvješće

Uvod

Privremeni podaci za drugo tromjesečje 2002. pokazuju da je realni rast BDP-a u tom tromjesečju iznosio 4,0%, dok je njegov rast u prvom tromjesečju korigiran sa 4,6% na 4,3%. Pokretač rasta u drugom tromjesečju opet je bila domaća potražnja, uz daljnji rast osobne potrošnje i investicija. Međutim, čini se da je, za razliku od prethodnog tromjesečja, u drugom tromjesečju inozemna potražnja imala pozitivan učinak, s obzirom da je robni izvoz rastao gotovo po jednakoj stopi kao i robni uvoz, a izvoz usluga pridonio je rastu neto izvoza robe i usluga.

Osobna potrošnja i nadalje je velika i raste primjetno brže od plaća. Bankovni krediti podupiru potrošnju, ali ostaje pitanje može li potrošnja i nadalje rasti takvom brzinom ako ne dođe do većeg rasta plaća. Brz rast potrošnje tijekom drugog tromjesečja vidi se iz velikog povećanja uvoza trajnih proizvoda za široku potrošnju, posebice automobila. U drugom tromjesečju godišnja je stopa rasta uvoza trajnih proizvoda za široku potrošnju bila 25,9%.

Snažan rast fizičkog obujma građevinskih radova, uvoza kapitalnih proizvoda i proizvodnje domaćih kapitalnih proizvoda upućuju na daljnji rast investicija. Izgradnja autocesta značajnije je pridonijela investicijskom rastu u drugom tromjesečju. U tom je tromjesečju nastavljen pad državne potrošnje, tako da je udio državne potrošnje u BDP-u pao s visokih 27% u 1999. na 22,9% u prvom tromjesečju 2002.

Rast industrijske proizvodnje u drugom tromjesečju bio je sporiji nego u prvom tromjesečju, uz manje ubrzanje u srpnju i kolovozu. Sporiji rast zabilježen je kod tri važne industrijske grane, koje su ujedno značajni izvoznici, a to su tekstilna industrija, proizvodnja metala i brodogradnja. To pokazuje da spori rast izvoza na glavna hrvatska izvozna tržišta ima učinak na industrijsku proizvodnju. Kumulativni rast proizvodnosti rada u prvih sedam mjeseci ove godine u usporedbi s istim razdobljem prošle godine iznosio je 7,0%.

Tržište rada pokazalo je skromne znakove oporavka u drugom tromjesečju i u prva dva ljetna mjeseca. Registrirana nezaposlenost smanjila se u svim mjesecima drugog tromjesečja te u srpnju i kolovozu. Zapošljavanje registriranih nezaposlenih osoba iz evidencije HZZ-a poraslo je za 19% u prvih osam mjeseci ove godine u usporedbi s istim razdobljem prošle godine. Rast realnih plaća bio je nešto snažniji u drugom nego u prvom tromjesečju i iznosio je 3,9%, odnosno 1,5% godišnje, no za sada nema znakova značajnijih pritisaka rasta plaća na rast cijena.

Zapravo, pojačanu gospodarsku aktivnost prati pad inflacije. Godišnja inflacija mjerena cijenama na malo iznosila je krajem lipnja niskih 2,2%, da bi u kolovozu pala na još nižih 1,2%, uz pad cijena poljoprivrednih i industrijskih prehrambenih proizvoda, dok je učinak cijena nafte i naftnih derivata na inflaciju bio umjeren. Pad inflacije u Hrvatskoj sličan je kretanjima u većini susjednih tranzicijskih zemalja, koje su posljednjih mjeseci¹ zabilježile značajan pad inflacije. U idućem se razdoblju može očekivati veća inflacija zbog povećanja cijena električne struje i zemnog plina kao i viših cijena nafte na svjetskom tržištu zbog političkih tenzija na Bliskom

istoku. Međutim, s obzirom da je inflacija trenutačno niska, rast plaća pod kontrolom, a pritisci potražnje ublaženi, nije vjerojatno da bi takav rast inflacije mogao ugroziti cilj Hrvatske narodne banke koji se odnosi na održavanje inflacije ispod razine od 4% u 2002.

Drugi je važan čimbenik koji pridonosi stabilnosti cijena stabilnost tečaja. Za razliku od ljeta 2001., pritisci na deviznom tržištu tijekom ljetnih mjeseci 2002. bili su znatno slabiji. Aktivnosti središnje banke ove godine bile su koncentrirane na drugo tromjesečje, tijekom kojega su neto intervencije iznosile 342,2 mil. EUR, dok je njihov iznos u trećem tromjesečju bio samo 47,2 mil. EUR. Tijekom drugog tromjesečja kuna je nominalno aprecirala 1,11% prema euru, a tijekom trećeg tromjesečja samo 0,07% (na dan 24. rujna).

Međutim, mora se napomenuti da je velik pad dolara (pad vrijednosti od 13,36% prema kuni u drugom tromjesečju) utjecao na realni tečaj kune ponderiran vanjskom trgovinom. Iako je dolar bio stabilniji tijekom ljetnih mjeseci, realni efektivni tečaj kune aprecirao je 3,61% (deflacionirano indeksom cijena na malo), odnosno 3,84% (deflacionirano indeksom cijena pri proizvođačima) tijekom prvih sedam mjeseci ove godine.

Svojim deviznim kupovinama u drugom tromjesečju, Hrvatska narodna banka značajno je pridonijela rastu novčane mase. Potražnja banaka za likvidnošću bila je iznimno visoka tijekom toga razdoblja, jer su se banke zbog uvođenja novoga platnog sustava iz opreza odlučile držati neuobičajeno visoke iznose na računima za namirenje kod Hrvatske narodne banke. Tijekom ljetnih mjeseci s normalizacijom funkcioniranja platnog sustava, banke su smanjile ta salda.

Istodobno, banke su provodile politiku snažnoga kreditnog rasta. Krajem kolovoza ukupan iznos odobrenih kredita bio je 24,2% veći od onoga u istom razdoblju prethodne godine. Niže kamatne stope pomogle su bankama u plasmanu većeg broja kredita. U prvoj polovici godine banke su financirale navedenu kreditnu ekspanziju smanjivanjem svoje inozemne aktive, odnosno konverzijom strane valute u kune. Na taj je način velik rast NIA-e krajem prošle godine, zbog velikih priljeva depozita radi konverzije u euro, uglavnom pretvoren u domaće kredite. Kreditni rast nastavio se tijekom ljetnih mjeseci, a banke su se sve češće počele okretati stranim kreditima kako bi financirale te kredite. Do stabilizacije NIA-e došlo je u srpnju i kolovozu s bržim rastom deviznih depozita, nakon njihova smanjenja početkom godine.

Rast depozitnog novca, i stanovništva i poduzeća, bio je snažan. Rast depozitnog novca poduzeća od 52,1% na godišnjoj razini koncem kolovoza upućuje na poboljšanu likvidnost poduzeća.

Deficit na računu tekućih transakcija platne bilance u drugom tromjesečju iznosio je 638 mil. USD, što je 150 mil. USD manje nego u drugom tromjesečju prošle godine. Međutim prošlogodišnji deficit bio je povećan za iznos ubrzanje kupovine automobila prije isteka posebnih olakšica za veterane Domovinskog rata. Deficit na računu robe i usluga povećan je u

¹ Primjerice, prema BIS-u inflacija u Poljskoj pala je sa 5,5% krajem 2001. na samo 1,3% u srpnju 2002.; u istom razdoblju inflacija se u Mađarskoj smanjila sa 9,2% na 4,6%, a u Češkoj sa 4,7% na 0,6%.

prvoj polovici godine za 11% u usporedbi s istim razdobljem prošle godine. Znakovi koji bi upućivali na pozitivne učinke novih sporazuma o slobodnoj trgovini na hrvatski izvoz robe za sada su malobrojni. Međutim, vjerojatno je da će doći do povećanja izvoza usluga jer postoje indicije o produljenju turističke sezone i većim prihodima po turistu.

Hrvatski inozemni dug narastao je krajem srpnja na 13,3 mlrd. USD, što je godišnje povećanje od 18,6%. Međutim, od toga povećanja 0,9 mlrd. USD odnosi se na učinak negativnih međuvalutnih promjena. Najveći rast među komponentama inozemnog duga zabilježilo je zaduživanje banaka, uglavnom radi financiranja novih kredita. Zaduzivanje države u prvih sedam mjeseci ove godine povećano je za 14,2%.

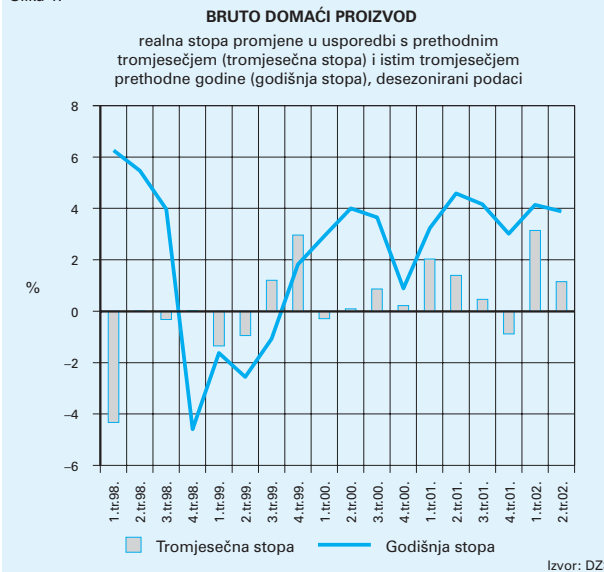
Manjak proračuna države, prema širokoj definiciji države koja uključuje konsolidiranu središnju državu i državne agencije Hrvatske ceste i Hrvatske autoceste (HC i HAC), povećan je za 5,2% u prvoj polovici godine. Izvanproračunski Fond za razvoj i zapošljavanje i Fond za regionalni razvoj imaju uravnotežene proračune i zbog toga nisu pridonijeli manjku proračuna. Unutarnji dug središnje države povećan je za 2,4 mlrd. kuna i iznosio je u prvoj polovici godine 68,8 mlrd. kuna.

U području državnih financija potrebno je posebno spomenuti dva elementa. Prvo, država sada ima mogućnost zaduživanja po vrlo niskim kamatnim stopama na domaćem tržištu. Kamatna stopa na kratkoročne trezorske zapise Ministarstva financija kreće se oko 2%. Drugo, povećao se izbor dostupnih vrijednosnih papira. U svibnju je Vlada izdala prve "mirovinske obveznice", tj. obveznice s rokom dospijanja od 10 godina nominirane u eurima s kamatnom stopom od 6,875%. Sredinom rujna Ministarstvo financija izdalo je prvi put trezorske zapise s rokom dospijanja od 364 dana. Oni su se prodavali uz kamatnu stopu od samo 4,9%, osiguravajući na taj način državi relativno jeftina sredstva, a tržištu nerizične vrijednosne papire s dosad najdužim rokom dospijanja u Hrvatskoj. Iako su potrebne mnoge daljnje mjere kako bi se poboljšala ponuda vrijednosnih papira i produbilo tržište kapitala, navedena poboljšanja važan su korak u tom smjeru.

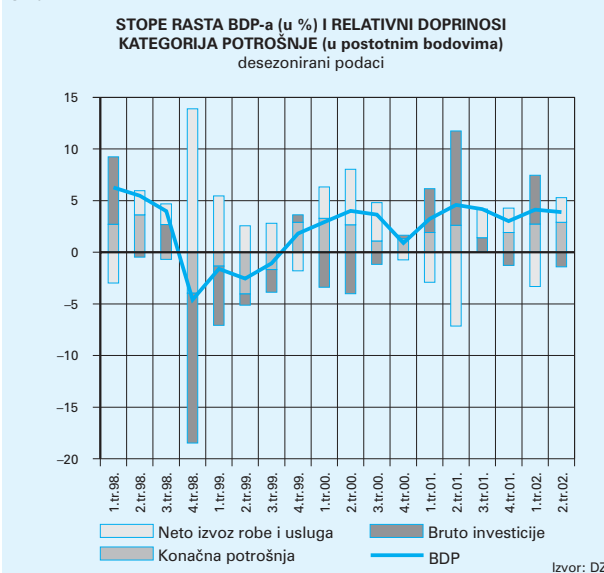
Potražnja

Prema originalnim podacima tek objavljene procjene tromjesečnog obračuna bruto domaćeg proizvoda DZS-a, u prvoj polovici 2002. godine ostvaren je realni rast BDP-a od 4,1%. Ova stopa rasta dijelom je posljedica korekcija u tromjesečnom obračunu bruto domaćeg proizvoda napravljenih nakon objavljivanja konačnih podataka o godišnjem rastu BDP-a za 2000. godinu. Godišnjim obračunom već je drugi put za redom, nakon prvog revidiranja realnog rasta u 1999. godini, smanjena stopa rasta u usporedbi sa stopom procijenjenom tromjesečnim obračunom. Zbog očuvanja konzistentnosti u tromjesečnom je obračunu potrebno uskladiti tromjesečne serije s konačnim godišnjim podacima te korigirati procjenu idućih tromjesečja. U prvom tromjesečju 2002. godine tako je prema objavljenim revidiranim podacima zabilježeno povećanje BDP-a od 4,3% (a ne od 4,6% kao u prvoj procjeni), dok je u drugom tromjesečju realni rast iznosio 4,0%. Na osnovi desezoniranih podataka godišnja je stopa

Slika 1.

Slika 2.

gospodarskog rasta u prvom polugodištu 2002. iznosila 4,0%, s jačim rastom na tromjesečnoj razini ostvarenim u prvom tromjesečju (3,1% u odnosu prema prethodnom tromjesečju).

Promatrajući izvore rasta BDP-a u prvoj polovici 2002. godine, najsnažniji utjecaj na ukupna ostvarenja imala je domaća potražnja. Od komponenata domaće potražnje rast je u prvom tromjesečju bio prisutan kod konačne potrošnje i bruto investicija, dok je zbog negativnoga kretanja zaliha (u koju kategoriju se uključuje i statistička diskrepancija) u drugom tromjesečju doprinos bruto investicija rastu BDP-a bio negativan. Vidljivo najsnažniji realni rast u prvoj polovici godine ostvarile su investicije u fiksni kapital nastavljajući tako uzlazne trendove započete u prethodnoj godini. Najveći doprinos gospodarskom rastu od pojedinačnih komponenata domaće potrošnje dala je povećana osobna potrošnja, s obzirom da ona čini dvije trećine bruto domaćeg proizvoda. Utjecaj neto inozemne potražnje na bruto domaći proizvod u prvoj polo-

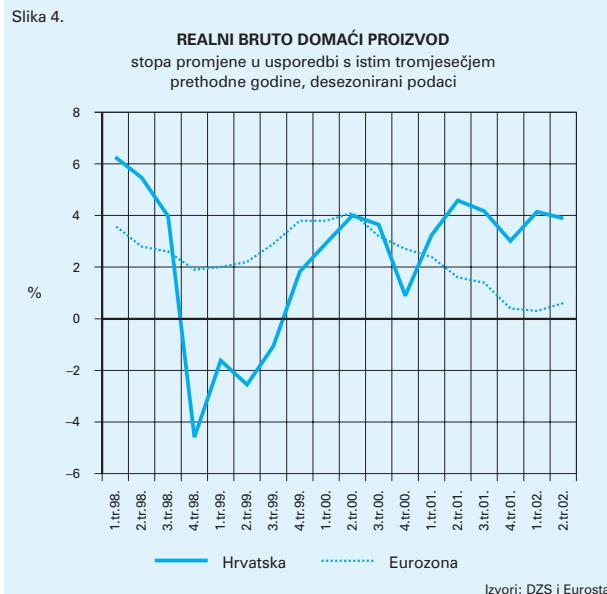
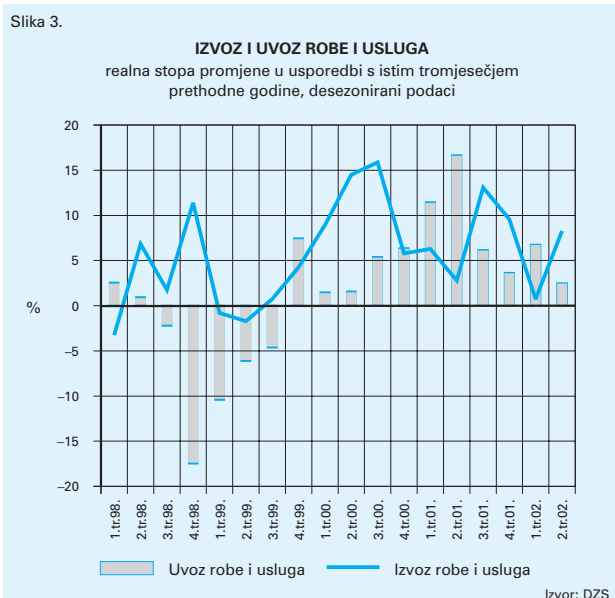
vici godine bio je umjereno negativan (-0,4 postotnih boda), a temelji se na suprotnim kretanjima zabilježenim u prva dva tromjesečja 2002. godine.

Inozemna potražnja

U prvom tromjesečju 2002. godine, obilježenom snažnim rastom uvoza robe i usluga uz stagnirajući izvoz, neto inozemna potražnja ostvarila je, u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine, negativan doprinos od 3,3 postotna boda stopi rasta bruto domaćeg proizvoda od 4,1%. Rast izvoza robe i usluga u drugom tromjesečju u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine za 8,3%, uz manje povećanje uvoza, pozitivno je utjecao na rast BDP-a od 3,9% u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine, pridonijevši tom rastu 2,4 postotna boda.

U prvom su tromjesečju kretanja robne razmjene s inozemstvom bila izuzetno nepovoljna, izvoz je padao uz istodobno jačanje uvoza. S obzirom na to da je važnost računa usluga u prvom tromjesečju mala, zabilježeni višak u razmjeni usluga nije mogao značajno utjecati na smanjenje negativnog utjecaja neto odnosa s inozemstvom na ukupnu potražnju. U drugom se tromjesečju, paralelno s rastom uvoza, povećavao i robni izvoz. Izrazit rast prihoda od usluga u drugom tromjesečju u odnosu prema istom tromjesečju prethodne godine i njihovo relativno veće značenje nego u prethodnom tromjesečju, snažnije su utjecali na kretanja neto izvoza. Ukupni izvoz robe i usluga rastao je brže od uvoza, te je otuda proizišao pozitivan doprinos neto inozemne potražnje rastu BDP-a u drugom tromjesečju.

Prema tek objavljenim podacima Eurostata u petnaest zemalja Europske unije u prvom tromjesečju 2002. godine ostvaren je rast od 0,4% u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine, dok je u drugom tromjesečju rast iznosio 0,7%. Kretanja u zemljama Europske monetarne unije bila su neznatno lošija od kretanja u EU, zabilježeni rast u spomenutim tromjesečjima bio je niži za 0,1 postotni bod. Analiza izvora rasta u zemljama EMU-a² u prvom tromjesečju otkriva

da je on, u uvjetima stagnirajuće osobne potrošnje, bio potaknut pozitivnim utjecajem neto inozemne potražnje. Povećanje europskog izvoza na tržišta na kojima nije došlo do usporavanja potrošnje, podudarilo se sa smanjenom domaćom potražnjom i padom uvoza. Time je nadjačan negativan utjecaj smanjenja osobne potrošnje i investicija na kretanja domaće potražnje. No u drugom tromjesečju povećana je osobna potrošnja, što se odrazilo i na jačanje uvoza. Sporiji gospodarski rast u Europskoj uniji utjecao je i na kretanje hrvatskoga robnog izvoza. Izvoz u zemlje Europske monetarne unije, koje čine polovinu hrvatskih izvoznih tržišta, u prvoj polovici 2002. godine bio je tek 3,5% veći (izraženo u američkim dolarima) nego u istom razdoblju prethodne godine. No iako je smanjenje osobne potrošnje i uvoza u europskim zemljama u prvom tromjesečju djelovalo negativno na hrvatski izvoz, povoljnija kretanja u drugom tromjesečju rezultirala su rastom izvoza (8,8%, izraženo u američkim dolarima).

Najnoviji rezultati anketnih istraživanja provedenih među poduzetnicima u eurozoni ne govore u prilog snažnijem rastu proizvodnje u preostalom dijelu 2002. godine, dok su kretanja osobne potrošnje još uvijek neizvjesna. Očekivanja Europske središnje banke o blagom gospodarskom rastu u državama članicama EMU-a u drugoj polovici 2002. godine ne čine vjerojatnijim jači oporavak u 2002. godini.

Domaća potražnja

Kretanja domaće komponente agregatne potražnje u prvoj polovici 2002. godine obilježio je značajan rast. U stopi rasta BDP-a od 4,0% doprinos domaće potražnje iznosio je 4,5 postotnih bodova, s jačim utjecajem zabilježenim u prvom tromjesečju. Konačna potrošnja, koja se dijeli na osobnu i državnu potrošnju, povećana je u prvom tromjesečju za 3,2%, a u drugom za 3,5%, u usporedbi s istim razdobljima prethodne godine, te je u oba tromjesečja pozitivno utjecala na rast. To je posljedica snažnog rasta osobne potrošnje, koji je višestru-

2 ESB, *Monthly Bulletin*, rujan 2002.

ko nadjačao smanjenje državne potrošnje. Osim rasta osobne potrošnje, značajan rast, a po relativnom iznosu i snažniji, ostvaren je kod investicija u fiksni kapital. Kretanje bruto investicija u prvom tromjesečju, uz rastuće investicije u fiksni kapital, odredila je pozitivna promjena zaliha, te su one u ostvarenoj stopi rasta BDP-a sudjelovale s doprinosom od 4,7 postotnih bodova. No nasuprot tome, smanjenje bruto investicija u drugom tromjesečju rezultat je negativne promjene zaliha. Iako su fizički indikatori kretanja zaliha upućivali na njihovo povećanje u drugom tromjesečju u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, statistička diskrepancija, koja se uključuje u obračun zaliha, utjecala je da dođe do uočenoga negativnog doprinosa bruto investicija rastu BDP-a za 1,4 postotna boda.

Osobna potrošnja

Prvu polovicu 2002. godine obilježilo je snažno povećanje osobne potrošnje, s godišnjom stopom rasta od 5,6%. U prvom tromjesečju zabilježeno je povećanje osobne potrošnje za 2,8% u odnosu prema tromjesečju prije, a u drugom tromjesečju za 1,3%. Povećana potrošnja najvećim je dijelom bila usmjerena na kupnju proizvoda široke potrošnje. Analiza kretanja uvoza u prvoj polovici 2002. godine pokazuje da je najznačajniji rast ostvaren kod uvoza trajnih proizvoda za široku potrošnju, a to su uglavnom aparati za kućanstvo, namještaj i motorna vozila (u prvom tromjesečju uvoz je povećan za 14,3%, a u drugom za 25,9% u odnosu prema istim razdobljima prethodne godine, izraženo u američkim dolarima).

Kontinuirani rast osobne potrošnje događa se u uvjetima kada redoviti izvori sredstava stanovništva stagniraju. S obzirom da više ne raspolažemo podatkom o ukupnoj masi isplaćenih plaća, promjene prosječnih realnih neto plaća trenutačno su jedini raspoloživi indikator kretanja dohotka od rada stanovništva. Nakon što je u prvom tromjesečju zabilježena stagnacija realnih neto plaća na prošlogodišnjoj razini, u drugom tromjesečju počinje oživljavanje rasta plaća. Osim rasta nominalnih plaća, došlo je i do realnog povećanja plaća, i to

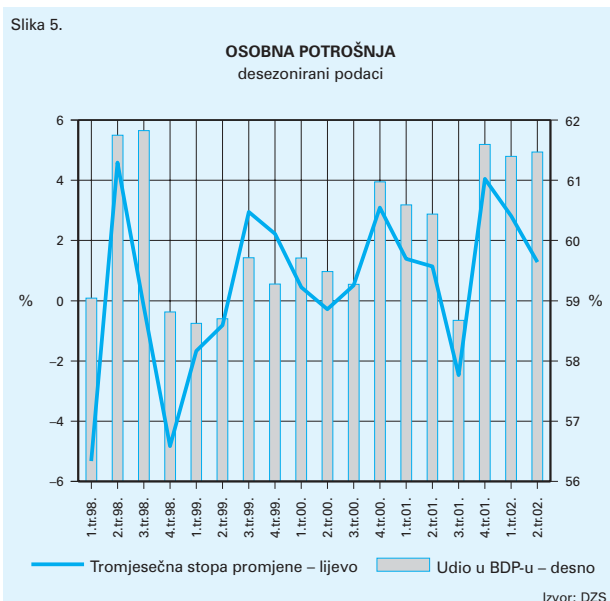
za 2,7% u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine. Drugi po važnosti izvor dohotka stanovništva su transferi države (mirovine, naknade za bolovanja, dječji doplatak), kod kojih je primjetno blago realno povećanje u usporedbi s prvom polovicom prošle godine od 1,8%.

U uvjetima stagnacije raspoloživog dohotka sve veća potrošnja financira se zaduživanjem stanovništva kod poslovnih banaka. Rast kredita stanovništvu u prva dva tromjesečja iznosio je 29,6%, odnosno 34,2%, u usporedbi s istim tromjesečjima prethodne godine. Pri tome treba naglasiti da je rastući trend kreditiranja stanovništva prisutan od početka 2000. godine, što se, kao što se vidi iz Slike 6., podudara s rastućom osobnom potrošnjom. Rast osobne potrošnje krajem 1999. godine bio je potaknut drugim izvorima sredstva, a ne kreditima, a može ga objasniti snažan rast plaća u državnoj upravi u predizbornom razdoblju.

Investicijska potrošnja

Rast investicija u fiksni kapital u prvoj polovici 2002. godine od 8,4% u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine najznačajnije je povećanje pojedinačne kategorije potrošnje uključene u obračun BDP-a. Na tromjesečnoj razini, u prvom tromjesečju 2002. godine investicije u fiksni kapital povećane su za 5,0%, a u drugom su tromjesečju ostale na istoj razini kao u prethodnom tromjesečju (kada se ukloni sezonski učinak).

Prošla je godina, nakon dvije uzastopne godine s padom investicija u fiksni kapital, bila prva godina oporavka investicijske potrošnje. Rast investicija u 2001. godini odnosio se prije svega na ulaganja u kapitalnu opremu (domaća proizvodnja strojeva i uređaja povećana je za 17,8%, a uvoz izražen u američkim dolarima za 28,3%) koja omogućuju tehnološko osuvremenjivanje proizvodnog procesa. No rast investicija u 2002. godini najviše je potaknut povećanjem kapitalnih ulaganja u dugotrajnu materijalnu imovinu. Uz oživjelu stanoogradnju, koja još ne dostiže razine zabilježene sredinom devedesetih, na rast investicija najviše utječu ulaganja u in-

Okvir 1. Revizija tromjesečnog obračuna bruto domaćeg proizvoda

Državni zavod za statistiku krajem svakog tromjesečja objavljuje Procjenu tromjesečnog obračuna bruto domaćeg proizvoda za prethodno razdoblje. Obračun se sastoji od procjene BDP-a prema proizvodnom i prema rashodnom pristupu u tekućim i stalnim cijenama. U sastavljanju tromjesečnog obračuna koriste se indikatori, bilo mjesečne bilo tromjesečne frekvencije, koji su raspoloživi prije roka objavljivanja (zadnji petak u tromjesečju za prethodno tromjesečje). Tromjesečni obračun temelji se na istim principima kao i godišnji, ali je zbog manjeg broja i užeg obujma podataka manje pouzdan te stoga samo upućuje na trend kretanja BDP-a. Pri izradi godišnjeg obračuna BDP-a raspolaže se i s dodatnim podacima koji su dostupni samo na godišnjoj osnovi (npr. završni godišnji financijski računi poduzetnika) te se na taj način omogućuje kvalitetnija procjena gospodarskih kretanja i utvrđivanje razine BDP-a. Važnost tromjesečnog obračuna je u tome što brže i učestalije obznanjuje procjenu BDP-a, dok godišnji obračun pruža pouzdanije podatke, no s vremenskim odmakom koji je katkad i dulji od godine dana.

Zbog nepotpunosti podataka tromjesečnog obračuna BDP-a redovito se provodi njegovo usklađivanje. Ta revizija tromjesečnog obračuna BDP-a može se provesti iz više razloga, ali cilj joj je uvijek isti: usklađivanje sa stvarnim kretanjima i pružanje točnih informacija. Česte revizije mogu potaknuti sumnje u vjerodostojnost objavljenih podataka, no ta usklađivanja su nužna jer pružaju kvalitetniju informaciju o kretanju gospodarstva. Odgađanje revizije može prouzročiti povećanje nesrazmjera u obračunu BDP-a, a osobito ako se uzastopno ne provede više revizija kojima se obračun korigira u istom smjeru (prema "dolje" ili prema "gore"). Pravodobne revizije su prijeko potrebne jer onemogućavaju nastanak većih problema u budućnosti.

Prve revizije najčešće se obavljaju nedugo nakon objave tromjesečnog obračuna BDP-a, koji je zbog slabije kvalitete dostupnih izvora informacija samo indikativan. To je i praksa Eurostata³, koji prve procjene kretanja BDP-a objavljuje u vremenskom intervalu čak kraćem od tri mjeseca nakon završetka tromjesečja. Revizija se obavlja na temelju kasnije dostupnih dodatnih serija kratkoročnih indikatora, koji mogu unijeti promjene u već objavljene podatke. Druga vrsta revizija temelji se na godišnjem konačnom obračunu BDP-a. S obzirom da je taj obračun pouzdaniji od tromjesečnog, serije tromjesečnog obračuna BDP-a potrebno je uskladiti s konačnim godišnjim podacima.

Upravo objavljena revizija BDP-a temelji se na konačnim godišnjim podacima za 1999. i 2000. godinu. Ona pokazuje kako odgoda objave konačnih godišnjih podataka o BDP-u i njihova usklađivanja s podacima iz tromjesečnog obračuna vodi multipliciranju pogrešaka u obračunu BDP-a koji je dostupan javnosti. Konačnim obra-

čunom BDP-a za 1999. godinu smanjena je stopa realnog rasta sa -0,4% na -0,9%, a usklađivanje s tromjesečnim podacima nije objavljeno sve do sada. Nepromijenjena tromjesečna ocjena BDP-a za 1999. godinu precjenjivala je tako stvarne vrijednosti, što je utjecalo na lančane indekse rasta u idućoj godini.

Konačni obračun BDP-a za 2000. godinu pokazao je da je ukupna potrošnja u toj godini bila znatno manja od one procijenjene tromjesečnim obračunom. Manja vrijednost bruto domaćeg proizvoda, u tekućim cijenama, utjecala je na smanjenje realnih stopa rasta BDP-a u 2000. godini (sa 3,7% procijenjenih tromjesečnim obračunom na konačnih 2,9%), a različit pristup izračunu deflatora BDP-a, rezultirao je i njihovom promjenom (stopa rasta deflatora smanjena je za 1,8 postotnih bodova). Konačnim godišnjim obračunom BDP-a za 1999. i 2000. godinu provedena je revizija u istom smjeru, prema "dolje", smanjivanjem nominalne razine ostvarenog BDP-a, i s direktnim implikacijama na stope rasta, pa prethodno objavljeni tromjesečni obračun za iduća razdoblja sadržava kumulirane pogreške procjene. Kako bi se te pogreške ispravile i osigurala usporedivost i točnost podataka, obavljeno je usklađivanje tromjesečnog obračuna BDP-a s konačnim godišnjim podacima za 1999. i 2000. godinu. Postupkom usklađivanja promijenjena je vremenska serija procjene tromjesečnog obračuna BDP-a za cijelo razdoblje od početka 1997. godine do prvog tromjesečja 2002. godine, pri čemu su se značajnije razlike pojavile u tromjesečnom obračunu za 2001. i prvo tromjesečje 2002. godine.

Slika 7.

USPOREDBA STOPA RASTA BDP-a PREMA PRIVREMENIM I REVIDIRANIM PODACIMA

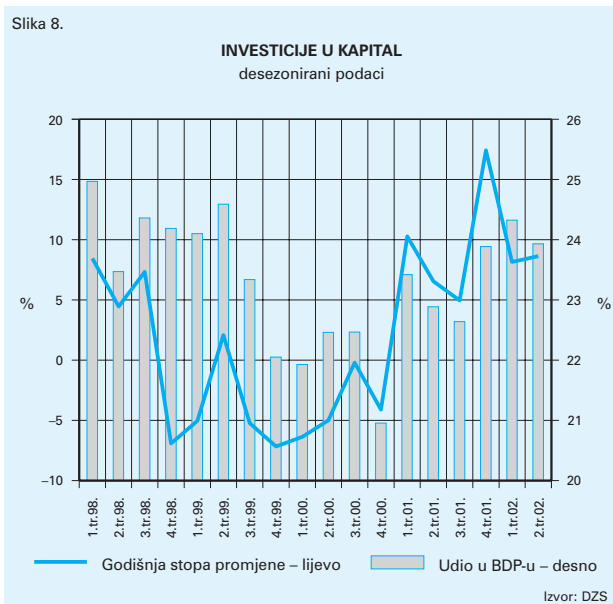

Izvor: DZS

frastrukturu. Indeks fizičkog obujma građevinskih radova povećan je u prvoj polovici godine za 12,2% u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine, u čemu sve veći udio imaju radovi na prometnoj infrastrukturi. Iako ta ulaganja imaju dugoročan karakter, povratu kod te vrste investicija mnogo su manji nego kod ulaganja u tehnološki sofisticiraniju opremu i strojeve kojima se omogućuje veća produktivnost i rast proizvodnje. Povećanje uvoza kapitalne opreme kao i domaća proizvodnja te opreme u prvom tromjesečju 2002. godine slabiji su od uvoza i proizvodnje te opreme zabilježenih u

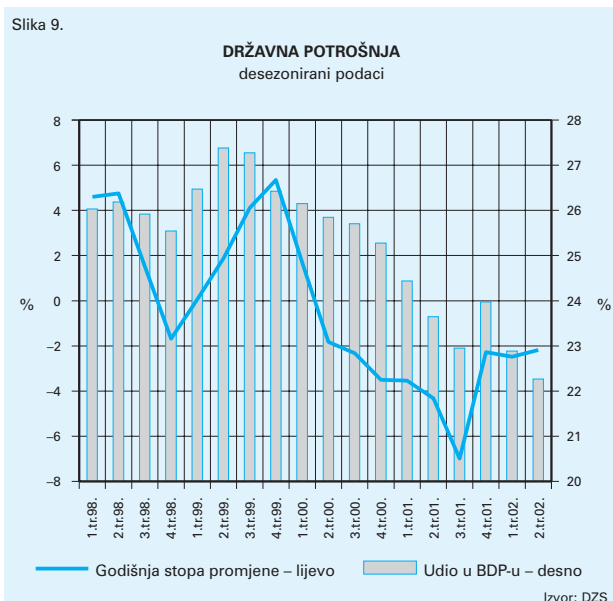
prethodnoj godini. U drugom tromjesečju smanjenja je domaća proizvodnja kapitalne opreme, uz zadržavanje pozitivnog trenda uvoza, što govori o manjem utjecaju ulaganja u opremu na rast investicija. Informacije dostupne iz agencije zadužene za izgradnju autocesta (HAC) govore da se najveći obujam radova na prometnoj infrastrukturi očekuje u trećem tromjesečju, te je stoga u drugoj polovici godine izgledan daljnji porast investicijske potrošnje zasnovan na većoj građevinskoj aktivnosti.

3 Institucija zadužena za utvrđivanje metodologije, prikupljanje i objavljivanje statističkih podataka za područje Europske unije

Državna potrošnja

I na početku 2002. godine nastavljen je konsolidacija državnih financija smanjenjem rashoda za konačnu potrošnju, koji su u prvom tromjesečju bili za 2,3% manji nego u istom razdoblju prethodne godine. Državna je potrošnja u prvom tromjesečju bila i za 1,6% manja nego u zadnjem tromjesečju 2001. godine. Tada je, prisjetimo se, došlo do odstupanja od snažnoga padajućeg trenda potrošnje, prije svega zbog otplate akumuliranih dugova i većih isplata zaposlenima (tzv. božićnice). U drugom tromjesečju ove godine smanjenje rashoda države za konačnu potrošnju i dalje ima trend pada, i to za 1,6% u odnosu prema prethodnom tromjesečju. Kretanje državne potrošnje u preostalom dijelu godine ovisit će o provedbi reformi, ponajprije o reorganizaciji u MORH-u i o politici plaća, koje su potrebne kako bio se omogućilo daljnje smanjenje fiskusa.

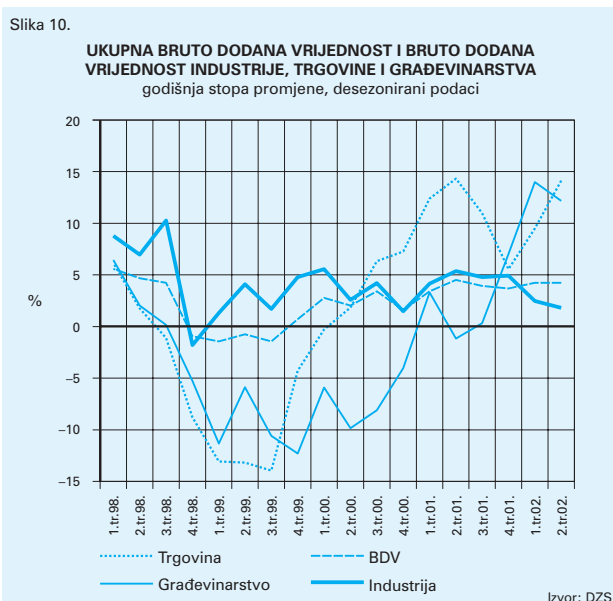
Pozornost treba obratiti na padajući trend udjela države u formiranju bruto domaćeg proizvoda, koji je smanjen s razine od više od 27% udjela u 1999. godini, na sadašnji udjel koji se kreće oko 23%. Smanjivanje državne potrošnje trebalo bi upućivati na manji utjecaj države u gospodarstvu. No, s druge strane, država dijelom svojih izdataka, transferiranjem dijela svojih prihoda od trošarina na motorna goriva agenciji za izgradnju autocesta te danim jamstvima za njezino zaduživanje, utječe na povećanje bruto domaćeg proizvoda time što podupire investicije u fiksni kapital.

Proizvodnja

Preliminarni pokazatelji ukupnih gospodarskih kretanja u prvoj polovici 2002. godine iz aspekta ponude govore da je bruto dodana vrijednost povećana za 4,0% u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine. Najizraženiji su trendovi rasta u građevinarstvu i trgovini, dok se bruto dodana vrijednost industrije povećava sporijim tempom od bruto dodane vrijednosti ukupnoga gospodarstva. S obzirom na veliki udio bruto dodane vrijednosti industrije u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti (gotovo 30%), rezultati industrije najjače utječu na kretanja BDV-a.

Industrija

Bruto dodana vrijednost industrije povećana je u prvom tromjesečju za 1,2%, a u drugom za 2,8% u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine. Promatrajući promjene bruto dodane vrijednosti u odnosu prema prethodnom tromjesečju, nakon rasta od 1,6% zabilježenog u prvom tromjesečju, bruto dodana vrijednost u drugom tromjesečju ostala je na razini zabilježenoj u prvom tromjesečju. Ovako niske stope rasta bruto dodane vrijednosti u prvoj polovici 2002. godine ne upućuju na mogućnost ostvarivanja većeg rasta bruto dodane vrijednosti u 2002. godini od onoga zabilježenog godinu dana prije.

Povećanje industrijske proizvodnje, mjereno indeksima fizičkog obujma proizvodnje, u prvom i drugom tromjesečju 2002. godine iznosilo je 2,5%, odnosno 2,4%, u odnosu prema istim razdobljima prethodne godine. Ta puzajuća stopa rasta industrijske proizvodnje rezultat je usporevanja rasta proizvodnje u prerađivačkoj industriji, uz oprečna kretanja u preostala dva područja industrije, rudarstvu i energetici. Naznake boljih rezultata daju u srpnju i kolovozu zabilježene godišnje stope rasta industrijske proizvodnje od 6,6% i 3,8%. Značajan rast proizvodnje u srpnju, nakon pada zabilježenog u svibnju i lipnju, zasniva se na boljim rezultatima prerađivačke industrije. Opskrba energentima se nakon negativnih kretanja početkom godine, pojačava od kraja prvog polugodišta.

Lošiji rezultati industrijske proizvodnje u 2002. godini posljedica su smanjenja proizvodnje u nekoliko odjeljaka prerađivačke industrije koji su do sada ostvarivali značajan rast proizvodnje. Podudarnost je da se neki od tih odjeljaka određuju kao glavne grane industrije na kojima počiva hrvatski izvoz, a to su tekstilna industrija, proizvodnja metala te proizvodnja brodova. U proizvodnji odjeće te šavljenju i obradi kože u prvih osam mjeseci 2002. zabilježeno je smanjenje proizvodnje za više od 10% u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine, dok se proizvodnja tekstila lagano povećava. Metaloprerađivačka industrija bilježi pad proizvodnje metala (sirovi čelik) uz povećanje proizvodnje proizvoda od metala (razne metalne konstrukcije, spremnici) gdje je zabilježen i rast izvoza. Povećanje izvoza brodova, vidljivo iz rasta izvoza u odjeljku proizvodnje ostalih prijevoznih sredstava, treba promatrati s oprezom, s obzirom da je domaća proizvodnja u ovom odjeljku povećana samo 4,5% u prvoj polovici godine, s padajućim tendencijama u srpnju i kolovozu. U proizvodnji duhanskih proizvoda najočitiji je zaokret u kretanju industrijske proizvodnje. Nakon povećanja proizvodnje od 11,8% u 2001. godini, u prvih osam mjeseci 2002. zabilježen je pad proizvodnje duhanskih proizvoda za 11,2%. Aktivnije djelovanje države na suzbijanju "sivog" tržišta usporilo je rast izvoza cigareta u usporedbi s ostvarenjem iz prethodne godine što se reflektiralo u smanjenju domaće proizvodnje. No valja napomenuti da je pad rezultat velikog pada u proizvodnji fermentiranog duhana, dok je manji pad proizvodnje prisutan u proizvodnji cigareta (u prvih sedam mjeseci proizvedeno je 3% manje komada cigareta nego u istom razdoblju prethodne godine).

Pozitivna kretanja unutar prerađivačke industrije vide se iz rasta proizvodnje većine udjelom najznačajnijih odjeljaka. Najveći doprinos povećanju proizvodnje toga područja industrije dolazi iz odjeljaka proizvodnje hrane i pića (pri čemu su izrazito pozitivna kretanja prisutna u proizvodnji hrane, dok proizvodnja pića opada), izdavačke i tiskarske djelatnosti (veći rast ostvaruje se u tiskarstvu), proizvodnji ostalih nemetalnih proizvoda te proizvodnji strojeva i uređaja. Osim tih odjeljaka, i u nekoliko manjih odjeljaka prisutna su pozitivna kretanja i iznadprosječno povećanje proizvodnje (proizvodnja proizvoda od gume, električnih strojeva i uređaja, reciklaža te proizvodnja proizvoda od metala).

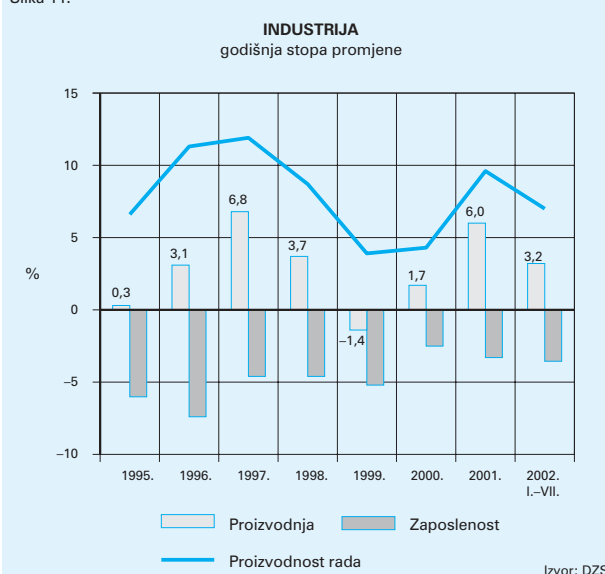
Rudarstvo i vađenje najmanje je područje industrijske proizvodnje s udjelom od 5,3%, ali i najpropulzivnije s konti-

nuiranim rastom od početka godine. U prvih osam mjeseci zabilježeno je povećanje proizvodnje od 17,7% u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine. Pozitivan trend najvećim je dijelom rezultat rasta zabilježenog u odjeljku vađenja ostalih ruda i kamena, koji je u kolovozu na kumulativnoj razini bio za polovinu veći od ostvarenog rasta u istom razdoblju prethodne godine. Povećana proizvodnja u kamenolomima odnosi se na povećano vađenje kamena i kamenih ploča potrebnih za izgradnju prometne infrastrukture, ali i ostalih građevinskih objekata.

Opskrba električnom energijom, plinom i vodom je, nakon lošijih ostvarenja u prvoj polovici godine, u kolovozu zabilježila godišnju kumulativnu stopu rasta od 1,2%. U prva četiri mjeseca opskrba se smanjivala uz istodobno povećanje uvoza električne energije, a uzrok tome bila je lošija hidrološka situacija početkom godine. U svibnju je s poboljšanim prirodnim uvjetima nužnim za proizvodnju energije započelo povećanje domaće proizvodnje električne energije uz usporevanje rasta opskrbe strujom iz uvoza, što se nastavilo sve do kolovoza.

Usporedo s promjenama proizvodnje u industriji dolazi i do restrukturiranja, prije svega vidljivog iz smanjenja broja zaposlenih. Utjecaj tih kretanja mjerljiv je kroz promjene proizvodnosti rada u određenom razdoblju. Taj pokazatelj, time što stavlja u odnos promjenu proizvodnje i promjenu broja zaposlenih, govori koliko je efikasnija upotreba proizvodnog faktora rada. Pritom je veća proizvodnja uz manji broj zaposlenih produktivnija. U prvih sedam mjeseci 2002. godine povećanje proizvodnosti rada na agregatnoj razini svih područja industrije iznosilo je 7,0% u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine. Na grafikonu koji prikazuje kretanja proizvodnosti vidi se da je ona pod najvećim utjecajem promjena industrijske proizvodnje, jer se zaposlenost u posljednjim godinama smanjuje po relativno stabilnoj stopi koja varira oko 3,5% godišnje. Kada se pojedinačno promatraju odjeljci, vidi se da se proizvodnost najviše povećava u odjeljcima s intenzivnijim rastom proizvodnje, dok je u nekima uz pad ili stagnaciju proizvodnje prisutno povećanje proizvodnosti rezultat

Slika 11.

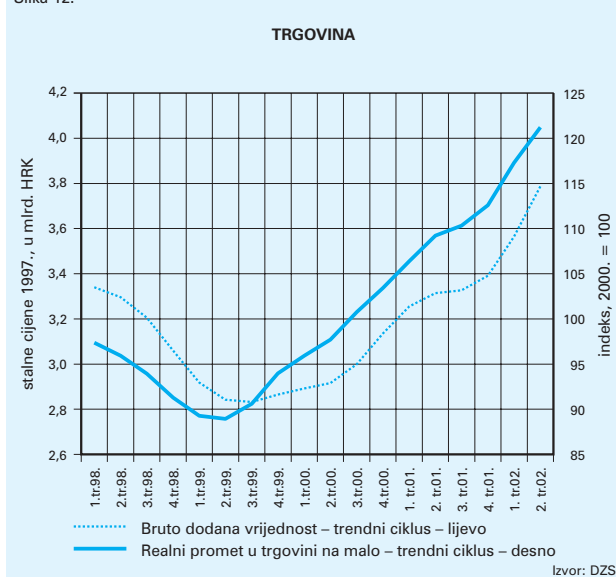
velikog smanjenja broja zaposlenih (tekstil, kemikalije i kemijski proizvodi, proizvodnja motornih vozila).

Trgovina

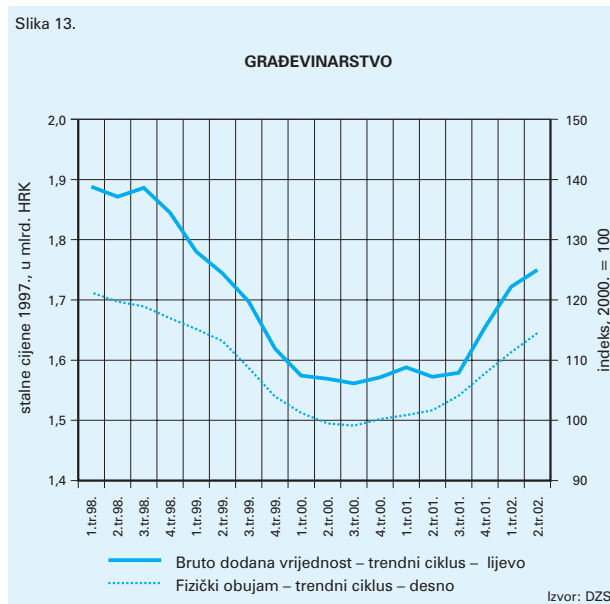
Područje trgovine već treću godinu zaredom bilježi visoke stope rasta trgovinske aktivnosti. Otvaranje domaćeg tržišta stranim trgovačkim lancima u 1999. godini dovelo je do snažnog razvoja svih segmenata trgovine, a ponajprije malo-prodaje i veleprodaje. Očita posljedica toga procesa je veća koncentracija u trgovačkoj djelatnosti i okrupnjavanje domaće trgovine. Ulaskom stranih trgovačkih lanaca na domaće tržište, izgradnjom supermarketa i hipermarketa povećana je kvaliteta pružene usluge uz smanjenje cijena. Snažan razvoj trgovine u zemlji smanjio je odlazak radi trgovine "preko granice", a na povećanje prometa u registriranoj trgovini djelovala je i aktivnost države na suzbijanju "sivoga" tržišta. Nakon što je većina trgovačkih lanaca u ranijem razdoblju već počela poslovati u bližjoj okolini Zagreba, kojoj gravitira veći dio hrvatske populacije, rast prodaje u trgovini dodatno je pojačan njihovim širenjem na područje cijele Hrvatske. Opisane promjene pojačane su dodatnom liberalizacijom domaćeg tržišta na osnovi novosklopljenih bilateralnih sporazuma o slobodnoj trgovini, kojima je od siječnja 2002. godine omogućen slobodniji uvoz robe. Ukidanje ili smanjenje carina na velik broj proizvoda utjecalo je na povećanje raspoloživog dohotka stanovništva u realnom iznosu, a time i na veću mogućnost potrošnje.

Kao rezultat većeg prometa u trgovini dolazi i do povećanja udjela bruto dodane vrijednosti trgovine u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti (sa 11,1% u 1999. godini na 12,0% u 2001.). U prvoj polovici 2002. realni promet u trgovini na malo povećavao se po stopi od približno 10% u usporedbi s istim mjesecom prethodne godine. No, u srpnju je zabilježena neočekivano visoka godišnja stopa rasta prometa u trgovini na malo od 19,5%. Ona se može objasniti povećanom prodajom motornih vozila, koja je zabilježila najveći mjesečni rast nominalnog iznosa prometa (24,1%). Visoka godišnja stopa

Slika 12.

Slika 13.

rasta prometa u trgovini na malo u srpnju može se, osim povećanom prodajom automobila u usporedbi s prethodnim mjesecom, objasniti i efektom baznog razdoblja (krajem svibnja prošle godine prestale su vrijediti povlastice za uvoz automobila braniteljima te je smanjen promet u trgovini motornim vozilima što je utjecalo na manji ukupni promet u trgovini na malo).

Građevinarstvo

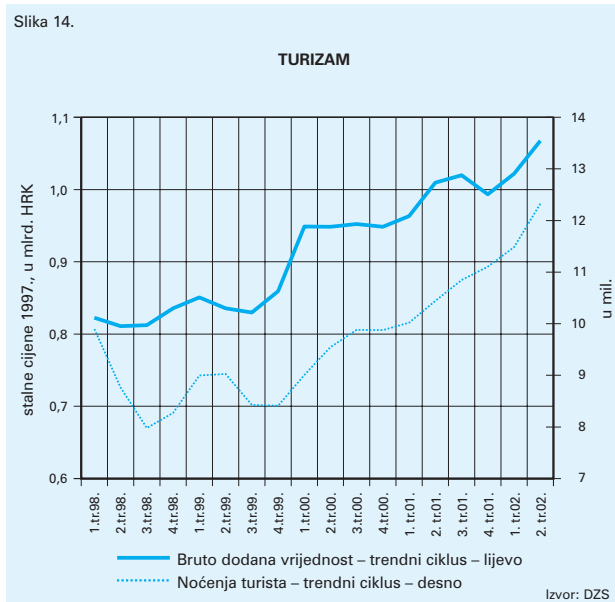
Građevinarstvo je jedina djelatnost koja je u 2000. godini zabilježila negativnu stopu rasta bruto dodane vrijednosti te jednu od najnižih u 2001. U drugoj polovici prošle godine započeo je oporavak građevinarstva sa sve jačim efektima u 2002. godini. Bruto dodana vrijednost građevinarstva tako je u prvom i drugom tromjesečju 2002. povećana za 14,2% i 12,3%, u odnosu prema istim razdobljima prethodne godine.

Pokazatelj kretanja u građevinarstvu: indeks fizičkog obujma građevinskih radova zabilježio je u prvom i drugom tromjesečju 2002. godine rast od 11,8% i 12,7%, u odnosu prema istim razdobljima prethodne godine. Vrijednost izvršenih građevinskih radova u prvom tromjesečju bila je za 18,0%, a u drugom za 41,0% veća nego u istom razdoblju prethodne godine. Pri tome se više od trećine ukupne vrijednosti radova odnosilo na prometnu infrastrukturu. O daljnjem povećanju građevinske aktivnosti u idućim tromjesečjima govori veliki skok vrijednosti neto narudžbi u prvoj polovici 2002. godine. Tako brz rast fizičkih pokazatelja, uz financijske, odredio je građevinarstvo kao djelatnost s najvećim rastom bruto dodane vrijednosti u tekućoj godini (većim od rasta trgovine).

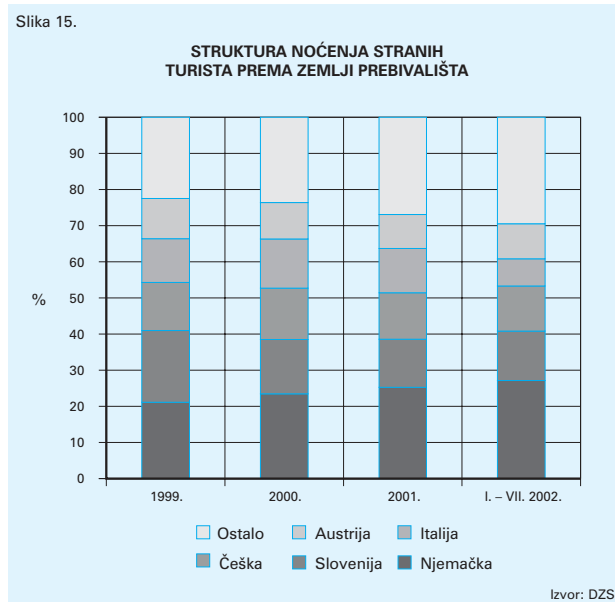
Turizam

Pri analizi kretanja u turizmu u prvoj polovici godine treba imati u vidu da noćenja u tom razdoblju čine približno tek jednu petinu ukupnih noćenja u cijeloj godini. Uz to, utjecaj sezonskih čimbenika, od vremenskih prilika do kalendarskog nepodudaranja blagdana, onemogućava direktnu usporedbu

Slika 14.

Slika 15.

podataka s ostvarenjima iz prethodne godine. Tako je u 2002. godini skok broja dolazaka i noćenja turista zabilježen u ožujku i svibnju, jer su katolički blagdani Uskrs i Tijelovo, koji se u susjednim zemljama tradicionalno koriste za odmor, bili u različitim mjesecima nego prošle godine. Promatrajući ukupna noćenja turista u prvih šest mjeseci 2002. godine, kumulativna stopa rasta noćenja od 9,5% upućuje na jaču aktivnost u predsezoni. Ta su kretanja prije svega rezultat povećanog broja noćenja stranih turista. U spomenutom su razdoblju strani turisti ostvarili 84,6% od ukupnog broja noćenja, a najbrojniji među njima bili su gosti iz Njemačke (34,5%), Austrije (11,6%), Češke (11,5%) i Slovenije (10,0%). Iako je, prema privremenim podacima iz platne bilance, u drugom tromjesečju zabilježeno veliko povećanje deviznih prihoda od turizma, promjena bruto dodane vrijednosti djelatnosti hotela i restorana bila je umjerenija. U prvoj polovici 2002. godine bruto dodana vrijednost povećana je za 5,9% u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, s podjednakom stopom rasta u oba tromjesečja.

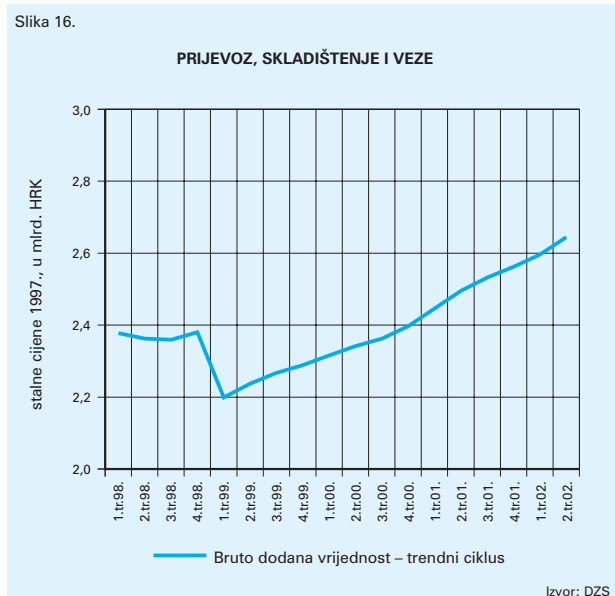
U srpnju i kolovozu, dakle na vrhuncu turističke sezone kada se ostvaruju dvije trećine ukupnih godišnjih noćenja, ne treba očekivati veliki rast u odnosu prema prošlogodišnjem srpnju i kolovozu mjereno fizičkim pokazateljima, brojem dolazaka i noćenja turista. Razlog tome su ograničeni smještajni kapaciteti i vremenske nepogode koje su u kolovozu ove godine pogodile europske zemlje iz kojih dolazi najveći broj gostiju. Tako su noćenja u srpnju bila na razini onih iz istog mjeseca prethodne godine (ostvaren je rast od 0,8%). Kod turista koji dolaze iz zemalja s važnijim udjelom u strukturi stranih gostiju (Njemačka, Češka, Slovenija, Poljska, Slovačka) zabilježeno je smanjenje broja noćenja, s negativnim utjecajem na rast broja noćenja od 3 postotna boda. Nasuprot tome, pozitivna su kretanja vezana uz dolaske gostiju iz zemalja manje zastupljenih u strukturi stranih gostiju: Mađarske, Francuske i zemalja Beneluksa, te Velike Britanije i Rusije.

Prijevoz i veze

Bruto dodana vrijednost područja prijevoza, skladištenja i veza u prvoj polovici 2002. godine povećana je za 5,9% u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine. Najveći utjecaj na pozitivna kretanja ima intenzivan rast koji se ostvaruje u sektoru telekomunikacija, s naglaskom na pokretnoj telefonskoj mreži. U prvom tromjesečju 2002. godine broj utrošenih minuta pokretne mreže bio je za 48,6% veći nego u istom razdoblju prethodne godine. Podaci o kretanjima u drugom tromjesečju nisu dostupni, no financijski rezultati mobilnih operatera za prvu polovicu godine, koji pokazuju rast prihoda poslovanja, potvrđuju daljnji rast bruto dodane vrijednosti telekomunikacija.

No, s druge strane u samoj djelatnosti prijevoza nisu zabilježeni ohrabrujući rezultati. U prvih šest mjeseci broj prevezenih putnika smanjen je za 4,4% u odnosu prema prvoj po-

Slika 16.

lovici prethodne godine, s padom prometa u najznačajnijim vrstama prijevoza (cestovnom i željezničkom). U prijevozu robe u istom je razdoblju zabilježen rast od 1,7%, koji je rezultat povećanja cjevovodnog transporta u prvom tromjesečju i cestovnog prijevoza u oba tromjesečja.

Tržište rada

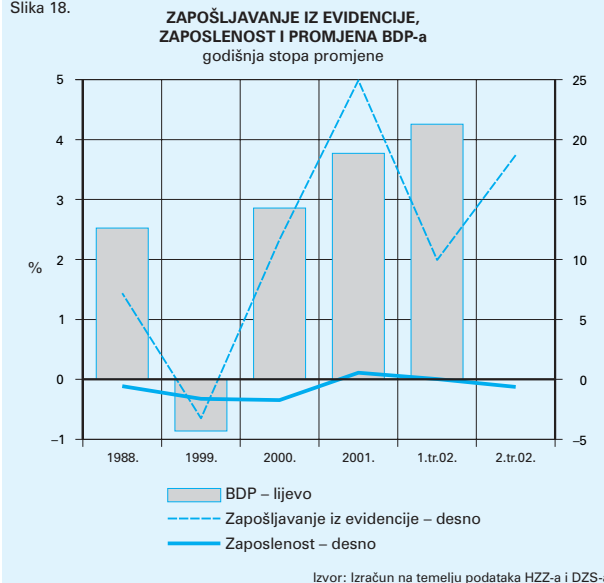
U drugom tromjesečju ove godine zapošljavanje iz evidencije HZZ-a nastavilo se povećavati. U istom je razdoblju registrirana nezaposlenost smanjena u odnosu prema prvom tromjesečju, uglavnom zbog djelovanja sezonskih čimbenika. Ipak, čini se kako je rast zapošljavanja uspio dovesti do zaustavljanja tendencije rasta registrirane nezaposlenosti. Usporavanje te tendencije ostvareno je unatoč pojačanim priljevima u evidenciju, prije svega mladih osoba bez radnoga iskustva, a dijelom je to usporavanje potaknuto jenjavanjem učinaka priljeva branitelja u evidenciju HZZ-a.

Rast realnih plaća u drugom je tromjesečju ubrzan, djelomice zbog sporijeg rasta troškova života, ali i zbog povećanja nominalnih plaća. Rast prosječne realne plaće ostvaren je uz restriktivnu politiku plaća u javnom sektoru, u kojemu su prosječne plaće realno stagnerale ili su smanjene.

Nezaposlenost i zapošljavanje

Ljetni mjeseci obično su razdoblje sezonskog smanjenja registrirane nezaposlenosti. Ove je godine, kao nastavak tendencije rasta zapošljavanja iz evidencije koja je bila prisutna prethodnih godina, neto odljev iz evidencije bio veći te je trajao dulje nego prethodnih godina. Zapošljavanje iz evidencije u prvih osam mjeseci ove godine bilo je za 19% veće nego lani, dok je neto odljev iz evidencije, koji pokazuje smanjenje nezaposlenosti u usporedbi s krajem prošle godine, iznosio 15 tisuća osoba. Taj je odljev bio za 64,2% veći nego u istom razdoblju lani, a ostvaren je unatoč istodobnom povećanju priljeva u evidenciju od 5,4% i smanjenju brisanja iz evidencije

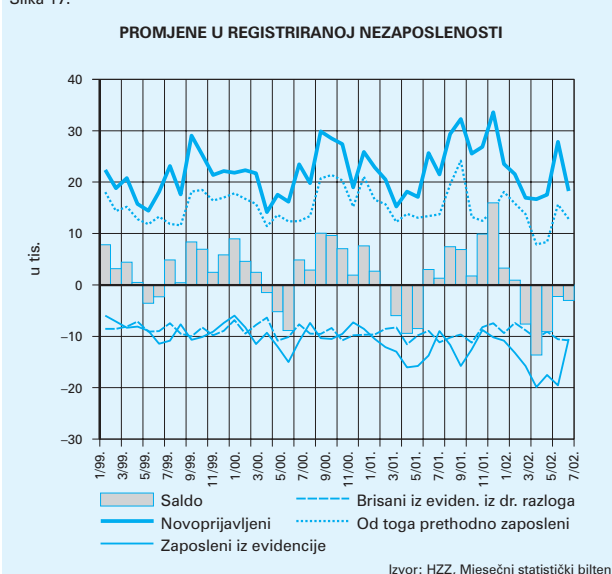
Slika 18.

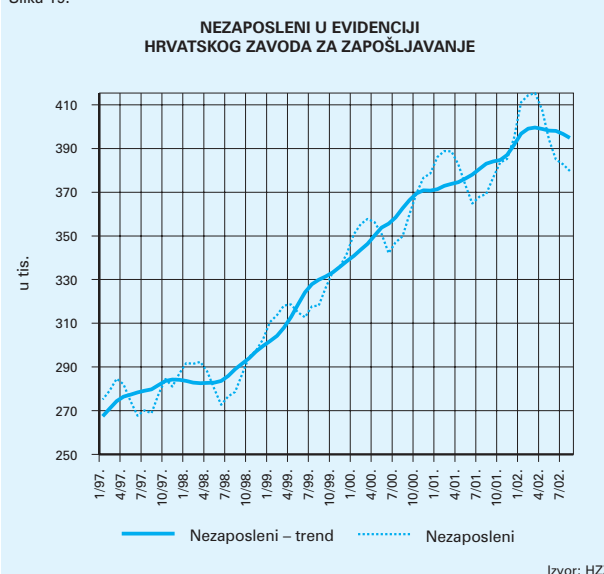
je iz drugih razloga za 4,7%. Porast priljeva u evidenciju rezultat je većeg priljeva osoba bez radnog iskustva, dok je priljev osoba s prethodnim radnim iskustvom u evidenciju smanjen za 10,5%. Potonja činjenica može se objasniti manjim brojem otpuštenih radnika u gospodarstvu, koje se tijekom protekle dvije godine restrukturiralo nešto bržim tempom, te odgađanjem planiranih reformi vojske i policije. Pojačan priljev u evidenciju HZZ-a mladih osoba koje do sada nisu radile i nisu bile prijavljene u evidenciju bio je u skladu sa zabilježenim povećanjem radne snage, kao i povećanim izgledima za njihovo zapošljavanje jer registrirana nezaposlenost mladih osoba u razdoblju između kolovoza prošle i ove godine nije porasla unatoč njihovu većem priljevu u evidenciju.

Zapošljavanje iz evidencije pokazalo je tijekom proteklih nekoliko godina mnogo jaču korelaciju s kretanjem gospodarske aktivnosti nego ukupna zaposlenost ili registrirana nezaposlenost. To znači da kretanja na tržištu rada reagiraju na konjunkturu, ali da pokazatelj ukupne zaposlenosti ne repre-

Slika 17.

Slika 19.

zentira najbolje njezino stanje. Razlog tome je utjecaj "rezidualnih" kategorija zaposlenosti, poput individualnih poljoprivrednika, čija dinamika ne ovisi o gospodarskom ciklusu. Također, pojedini čimbenici poput brzine restrukturiranja gospodarstva o kojima ovisi ukupna zaposlenost, dok im je novo zapošljavanje manje podložno, mogu dodatno amortizirati promjene zaposlenosti. Nositelji ekonomske politike tako će biti skloniji ubrzati restrukturiranje i smanjiti zaposlenost u javnim službama i državnim poduzećima (što smanjuje i ukupnu zaposlenost) u razdobljima snažnijeg rasta kada radnici koji ostaju bez posla imaju veće šanse za pronalaženje novog zaposlenja, a nezaposlenost se smanjuje.

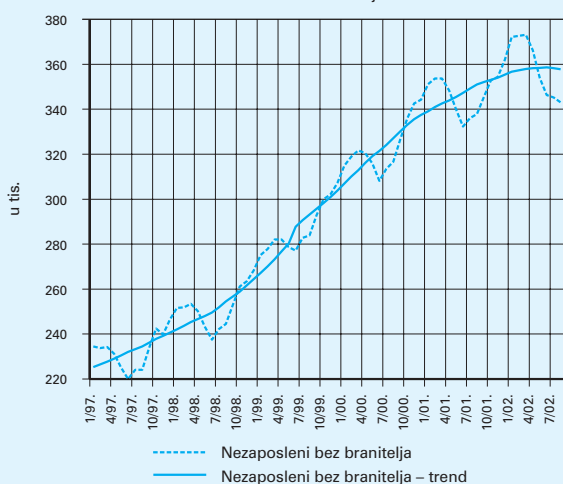
Zahvaljujući povećanju zapošljavanja iz evidencije, kolovoz je bio peti mjesec uzastopce u kojemu je zabilježeno smanjenje registrirane nezaposlenosti, a njezin je pad u vrhu sezonskog zapošljavanja također bio jači nego inače. No, unatoč zabilježenom porastu zapošljavanja iz evidencije kao i nastavku usporavanja te mogućem preokretu višegodišnje tendencije porasta registrirane nezaposlenosti, krajem kolovoza bilo je u evidenciji gotovo 11 tisuća osoba (2,9%) više nego u istom mjesecu lani.

Ipak, pri promatranju dinamike registrirane nezaposlenosti valja imati na umu kako je otprilike polovina njezina rasta u prethodnoj godini bila rezultat donošenja novog Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, koji od branitelja zahtijeva evidentiranje pri HZZ-u kako bi mogli nastaviti ostvarivati prije stečena prava. Zakon o braniteljima najjači je efekt imao krajem prošle i početkom ove godine, a do ljeta je njegov učinak počeo jenjaviti.

Isključimo li iz evidencije registrirane nezaposlenosti hrvatske branitelje, koji su se ovisno o promjenama u regulativi masovno prijavljivali u evidenciju HZZ-a ili je napuštali, a krajem kolovoza su činili desetinu ukupno nezaposlenih osoba, preostala registrirana nezaposlenost pokazuje mnogo jasniju sezonsku dinamiku i glatkiju krivulju trenda. Iz svih navedenih razloga može se očekivati kako će upravo ta serija pružiti kvalitetniju informaciju o kretanjima na tržištu rada. Za razliku od serije ukupne registrirane nezaposlenosti, tako prilago-

Slika 20.

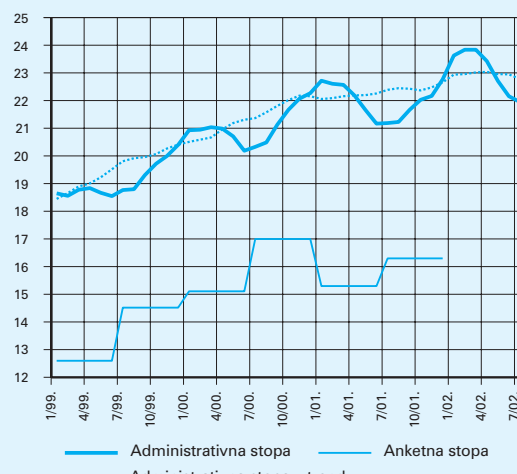
NEZAPOSLENI U EVIDENCIJI HRVATSKOG ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE bez hrvatskih branitelja

Izvor: HZZ

Slika 21.

ADMINISTRATIVNA I ANKETNA STOPA NEZAPOSLENI

Izvor: DZS

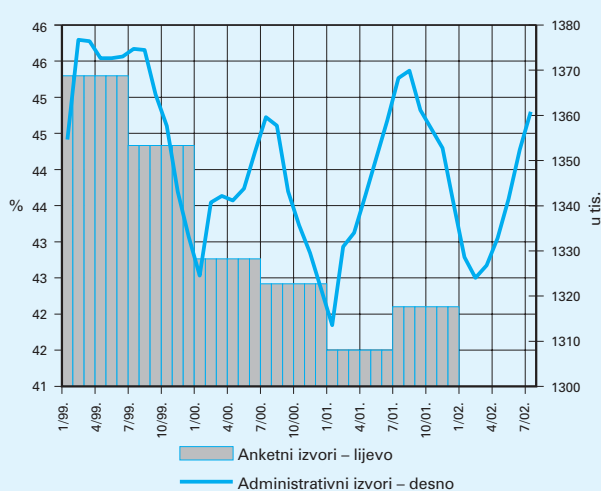
đena serija ne pokazuje jačanje tendencije rasta registrirane nezaposlenosti početkom godine, već upućuje na nastavak njezina usporavanja. Prilagođena serija također govori kako je godišnja stopa rasta registrirane nezaposlenosti, isključujući branitelje, u kolovozu iznosila 1,5%, što odgovara njezinu porastu za oko 5 tisuća osoba. Takav bi se porast, koji je manji od zabilježenoga, vjerojatno mogao očekivati da nije došlo do promjene propisa o načinu ostvarivanja prava branitelja.

Stopa registrirane nezaposlenosti slijedila je dinamiku apsolutnog broja nezaposlenih. Tako je u drugom tromjesečju stopa nezaposlenosti iznosila 22,8% te je nadmašila za 1,1%-tni bod stopu nezaposlenosti u istom razdoblju lani.

Iako je sezonsko dno zaposlenosti na početku ove godine bilo na višoj razini nego na početku 2001. godine za oko 0,8%, što je u skladu s pokazateljima povećanja zapošljavanja iz evidencije u 2001. godini, privremeni podaci DZS-a govore kako je porast zaposlenosti koji je slijedio do srpnja ove godine bio nešto slabijeg intenziteta. Međutim, pri interpretaciji

Slika 22.

UKUPNO ZAPOSLENI PREMA ADMINISTRATIVNIM IZVORIMA I STOPA ZAPOSLENI PREMA ANKETNIM IZVORIMA

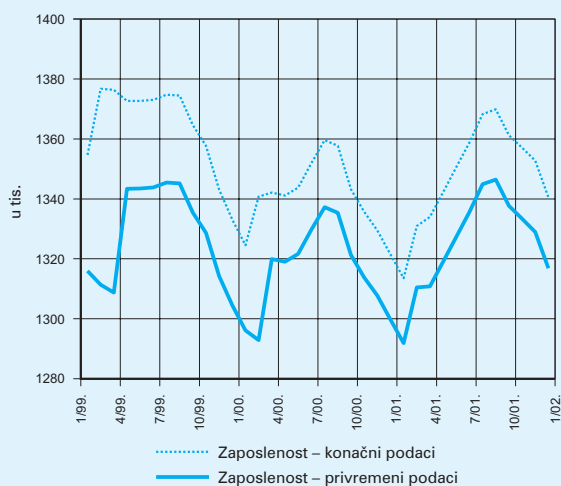
Izvor: DZS

privremenih pokazatelja zaposlenosti koje objavljuje DZS valja biti oprezan jer se oni računaju na temelju ankete uzorka poduzeća koja sačinjavaju oko 70% ukupne zaposlenosti, a riječ je o poduzećima koja su uglavnom veća od prosjeka. S obzirom na to da su glavni generator zapošljavanja nova i manja poduzeća, dok su u velikim poduzećima često bili otpušteni viškovi radne snage, takva pristranost uzorka obično ima značajnu ulogu u procjeni razine. Stoga je za donošenje zaključka o dinamici ukupne zaposlenosti dobro pričekati konačnu prilagodbu na temelju ankete punog obuhvata koja se vrši tek u idućoj godini ili je potrebno imati na umu privremenu narav podataka. Alternativni pokazatelj zaposlenosti na temelju Ankete o radnoj snazi pokazao je oporavak zaposlenosti u drugoj polovici prošle godine, ali anketni pokazatelji za prvo polugodište ove godine još nisu dostupni.

Razlika između privremenih i konačnih pokazatelja zaposlenosti bila je tijekom proteklih nekoliko godina postojana i kretala se između 23 i 36 tisuća osoba, odnosno 1,7% i 2,6%

Slika 23.

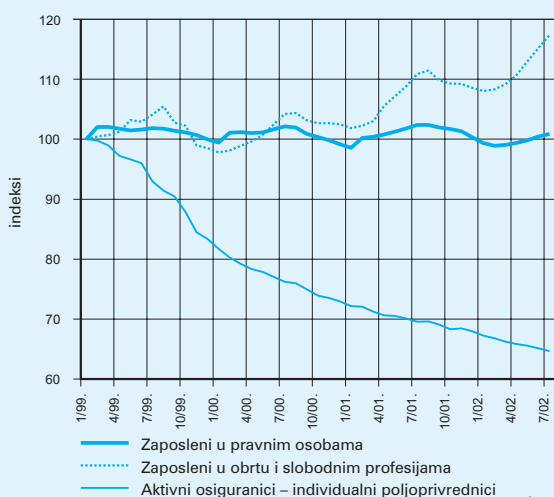
UKUPNO ZAPOSLENI PREMA ADMINISTRATIVNIM IZVORIMA privremeni i konačni podaci

Izvor: DZS

Slika 24.

ZAPOSLENOST PREMA ADMINISTRATIVNIM IZVORIMA siječanj 1999. = 100

Izvor: DZS

ukupne zaposlenosti. Ta je pristranost uzrokovala kontinuirano podcjenjivanje ukupne zaposlenosti u privremenim procjenama. S obzirom da se DZS još koristi istom metodologijom procjene ukupne zaposlenosti, nema razloga očekivati promjene u njezinoj pristranosti.

Najdinamičnija komponenta ukupne zaposlenosti su zaposleni u obrtu i slobodnim profesijama s godišnjom stopom rasta u srpnju od 5,9%. Smanjenje zaposlenosti u pravnim osobama, sa stopom godišnjeg pada od 1,4% prema privremenim podacima DZS-a, bilo je u apsolutnom iznosu nešto veće od porasta zaposlenosti u obrtu i slobodnim profesijama. Značajno smanjenje broja individualnih poljoprivrednika nastavljeno je i u ovoj godini, pa je tako godišnja stopa smanjenja njihova broja iznosila 7,1%.

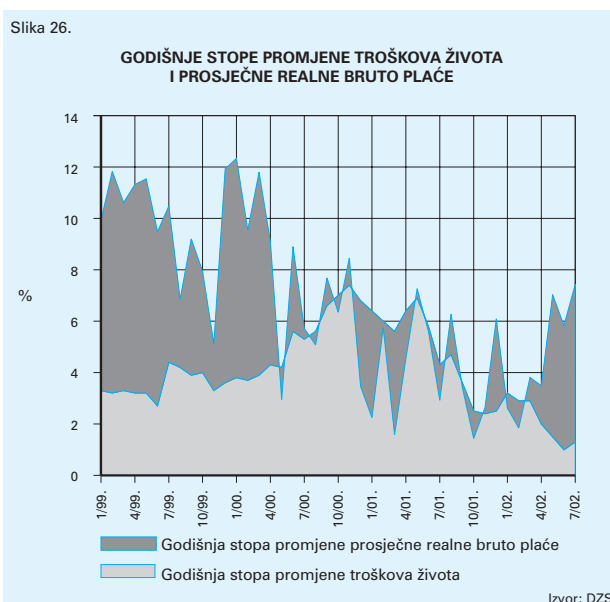
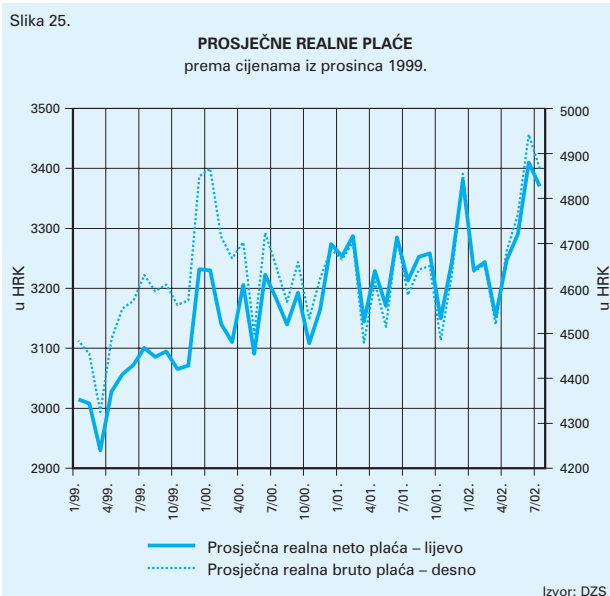
Dodatna pristranost pokazatelja razine i dinamike ukupne zaposlenosti vidi se iz pokazatelja dinamike pojedinih njezinih komponenata. Evidencija zaposlenosti uključuje samo one individualne poljoprivrednike koji su aktivni osiguranici Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, a prestanak trajanja osiguranja, odnosno uplate doprinosa, ne mora nužno značiti i istodobni prestanak obavljanja poljoprivredne djelatnosti. Iako zbog relativno malog udjela broja individualnih poljoprivrednika u statistici zaposlenosti on ne određuje dominantno njezinu dinamiku, kumulativno smanjenje tijekom dužeg razdoblja značajno je utjecalo na tendenciju smanjenja zaposlenosti. Tako je, primjerice, između početka 1997. godine i srpnja ove godine broj individualnih poljoprivrednika gotovo prepolovljen, odnosno smanjen za oko 60 tisuća osoba, što je dalo doprinos smanjenju ukupne zaposlenosti za 4,4%. Kako je ukupna zaposlenost u istom razdoblju smanjena za 4,7%, ispada kako je gotovo cjelokupan pad zaposlenosti uzrokovan smanjenjem broja individualnih poljoprivrednika, dok je broj zaposlenih u pravnim osobama te obrtu i slobodnim profesijama ostao podjednak.

Radna snaga je na godišnjoj razini nastavila rasti zbog povećanja nezaposlenosti te je u drugome tromjesečju ove godine bila za 0,8% veća nego u istom razdoblju lani. Porast radne snage u skladu je sa zabilježenim porastom mogućnosti zapošljavanja koji privlači neaktivne osobe u radnu snagu.

Plaće i troškovi rada

Čvrsta politika plaća u javnom sektoru tijekom protekle dvije godine pridonijela je stabiliziranju prosječne razine plaća. Takva je dinamika plaća zabilježena sve do kraja drugog tromjesečja kada su, unatoč nastavku Vladine politike u pogledu razine prosječne plaće u javnom sektoru, plaće u gospodarstvu počele rasti nešto brže. U prvom je tromjesečju prosječna realna bruto plaća porasla za 1,5%, dok je godišnja stopa rasta prosječne realne bruto plaće u drugom tromjesečju iznosila 3,9%. Taj je porast ostvaren uz realnu stagnaciju plaća u obrazovanju, djelatnosti koja je najbolje prošla u promjeni sustava koeficijenata (stopa rasta 0,7%), te uz realno smanjenje prosječne plaće u javnoj upravi, obrani i obveznom socijalnom osiguranju od 2,9% i realni pad u zdravstvenoj zaštiti i socijalnoj skrbi od 1,6%.

Uzrok realnog povećanja plaća dijelom leži u inerciji očekivanja, odnosno u smanjenju stope rasta troškova života u

drugom tromjesečju koja nije bila anticipirana te stoga i nije bila uključena u ugovore o plaćama, što je stopu rasta realnih plaća približilo nominalnoj stopi rasta. S druge strane, nastavak gospodarskog rasta i njegovo jačanje potaknuli su i rast nominalne plaće pa je tako u drugome tromjesečju zabilježeno nominalno povećanje prosječne bruto plaće od 5,4%, dok je njezin rast u prvom tromjesečju iznosio 2,9%. Plaće su rasle u gotovo svim djelatnostima izvan javne uprave. Tako je, primjerice, godišnja stopa rasta prosječne nominalne bruto plaće u prerađivačkoj industriji iznosila je 8,7%, uz njezin realni rast od 4,7%.

Reforma sustava platnog prometa dovela je do gubitka pokazatelja o masi isplaćenih neto plaća te o ukupnim isplata za troškove rada, na temelju čega su računati pokazatelji jediničnog troška rada. Novi sustav izvještavanja o agregatima mase neto plaća i plaćenim doprinosima na te plaće sada se stvara pri Regosu pa se u idućim mjesecima mogu očekivati prvi pokazatelji. Ipak, zbog razlika prema prethodnom susta-

vu koji je postojao u FINA-i (odnosno bivšem ZAP-u), ti se podaci neće odmah moći analitički kvalitetno iskoristiti.

Cijene

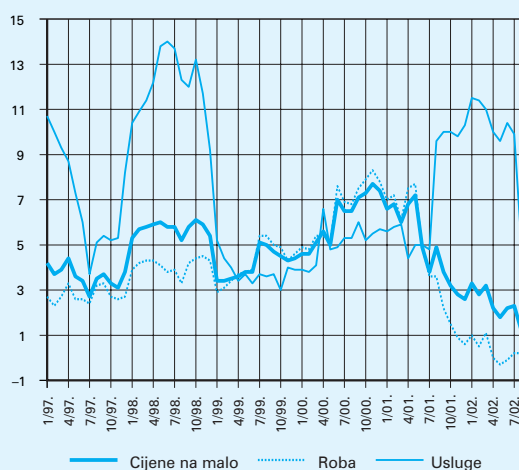
Inflacija mjerena godišnjom stopom promjene indeksa cijena na malo tijekom prvih osam mjeseci ove godine kretala se unutar zone stabilnosti cijena od 4,0%. Pri tome je zabilježen trend njezina smanjenja sa 3,2% ostvarenih krajem prvog tromjesečja na 2,2% krajem drugog tromjesečja te na 1,2% u kolovozu ove godine, što je ujedno i najniža godišnja stopa inflacije zabilježena od ožujka 1995. godine.

Na pad inflacije u drugom tromjesečju ove godine najjače je utjecalo smanjenje godišnje stope promjene cijena robe iz indeksa cijena na malo, koje su sa 1,1% ostvarenih u ožujku pale na -0,1% u lipnju. Nakon toga, u srpnju i kolovozu godišnja stopa promjene cijena robe povećana je na 0,2%. Promatranom razdoblju smanjena je i godišnja stopa promjene cijena industrijskih neprehrambenih proizvoda sa 0,9% na 0,2%, na što je značajnije utjecao pad godišnje stope promjene cijena tekućih goriva i maziva sa 2,4% u ožujku na -3,8% u lipnju, koji je bio posljedica učinka baznog razdoblja (porasta cijena naftnih derivata tijekom drugog tromjesečja prošle godine) te 1,4%-tnog mjesečnog smanjenja maloprodajnih cijena naftnih derivata zabilježenog u lipnju 2002. godine.

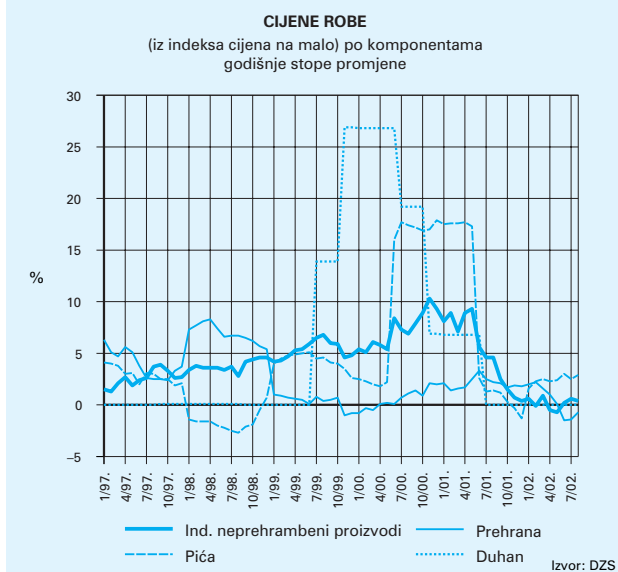
S druge strane, do pada inflacije mjerene godišnjom stopom promjene indeksa cijena na malo u kolovozu ove godine u usporedbi s lipnjem došlo je, prije svega, zbog vrlo izražene smanjenja godišnje stope rasta cijena usluga sa 10,4% u lipnju na 5,0% u kolovozu. Time se godišnja stopa rasta cijena usluga vratila na razinu oko koje je fluktuirala u razdoblju od šesnaest mjeseci, koje je prethodilo poskupljenju telekomu-

Slika 27.

CIJENE NA MALO, UKUPNO I PO OSNOVNIM KOMPONENTAMA
godišnje stope promjene = stope promjene u usporedbi s istim mjesecom prethodne godine

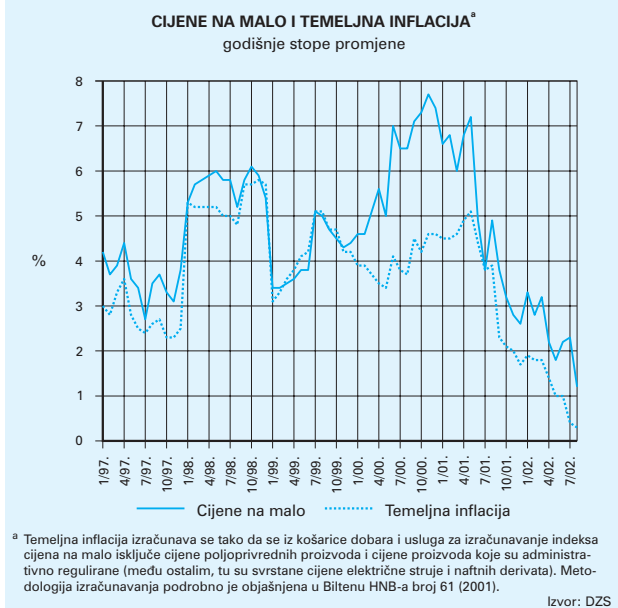
Slika 28.

nikacijskih usluga u kolovozu prošle godine. Spomenuto je smanjenje većim dijelom bilo posljedica učinka baznog razdoblja (podizanje agregatne razine cijena usluga u kolovozu 2001. godine zbog značajnog poskupljenja telefonskih usluga u fiksnoj mreži), a manjim je dijelom bilo posljedica 0,1%-tnog smanjenja cijena usluga u kolovozu ove godine u usporedbi s prethodnim mjesecom. Budući da su cijene telekomunikacijskih usluga pod kontrolom Ministarstva prometa, smanjenje godišnje stope njihova rasta (zbog učinka baznog razdoblja), utjecalo je i na smanjenje doprinosa administrativno reguliranih cijena ukupnoj godišnjoj stopi inflacije u kolovozu u usporedbi s lipnjem ove godine.

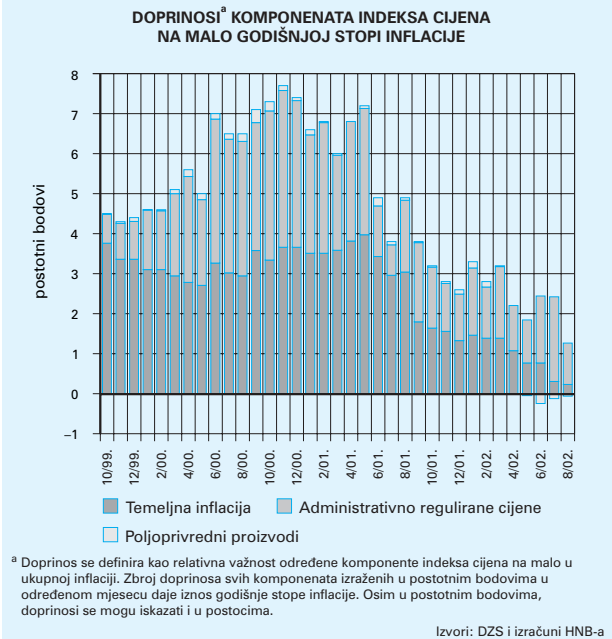
Godišnja stopa temeljne inflacije, pri čijem se izračunavanju iz indeksa cijena na malo isključuju poljoprivredni proizvodi te administrativno regulirane cijene (uključujući naftne derivate), također se kontinuirano smanjivala: sa 1,8% zabilježenih krajem prvog tromjesečja na 1,0% krajem drugog

Slika 29.

^a Temeljna inflacija izračunava se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje indeksa cijena na malo isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i cijene proizvoda koje su administrativno regulirane (među ostalim, tu su svrstane cijene električne struje i naftnih derivata). Metodologija izračunavanja detaljno je objašnjena u Biltenu HNB-a broj 61 (2001).

Slika 30.

^a Doprinosi se definišu kao relativna važnost određene komponente indeksa cijena na malo u ukupnoj inflaciji. Zbroj doprinosa svih komponentata izraženih u postotnim bodovima u određenom mjesecu daje iznos godišnje stope inflacije. Osim u postotnim bodovima, doprinosi se mogu iskazati i u postocima.

tromjesečja te na 0,3% u kolovozu. Pri tome je trend dezinflacije bio prisutan kod robe (koju čine pretežno međunarodno razmjenljiva dobra) kao i kod usluga, čije se cijene formiraju na tržištu (ali najvećim dijelom ne podliježu međunarodnoj konkurenciji). Tako je godišnja stopa promjene indeksa cijena robe⁴ smanjena sa 1,2% u ožujku na 0,4% u lipnju te na -0,1% u kolovozu.

Trend smanjenja godišnje stope promjene indeksa cijena robe iz temeljnog indeksa cijena na malo prisutan je od lipnja 2001. godine, pri čemu ključnu ulogu imaju relativno stabilan tečaj kune prema euru (u posljednje vrijeme i aprecijacija kune prema američkom dolaru), povećanje konkurencije u trgovini na malo i vanjskotrgovinska liberalizacija, koji unatoč rastu domaće potražnje sprečavaju jačanje inflatornih pritisaka s potražne strane. Cijene usluga⁵ tijekom drugog su tromjesečja, te u srpnju i kolovozu ove godine bile vrlo stabilne⁶, dok je u istom razdoblju prošle godine ostvaren njihov snažan rast, tako da je zbog učinka baznog razdoblja godišnja stopa rasta indeksa cijena usluga smanjena sa 5,8% zabilježenih u ožujku na 4,1% u lipnju i 2,9% u kolovozu. Postupno smanjivanje indirektnih učinaka prijašnjih poskupljenja naftnih derivata te ublažavanje rasta plaća bitni su čimbenici koji utječu na usporavanje rasta cijena usluga koje se formiraju tržišno.

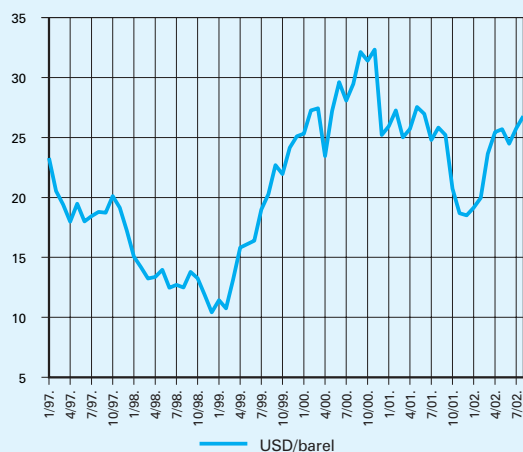
Tijekom drugog tromjesečja nije bilo izraženijih inflatornih pritisaka iz međunarodnoga gospodarskog okružja. Nakon snažnoga mjesečnog rasta prosječne dnevne cijene sirove nafte za promptnu isporuku, izražene u američkim dolarima, od 18,4% u ožujku, tijekom travnja i svibnja cijena sirove nafte na svjetskom tržištu rasla je znatno sporije (u travnju je mjesečni rast usporen na 7,7%, a u svibnju je iznosio samo 0,9%). U lipnju je zabilježen pad cijene sirove nafte izražene u ame-

4 Iz temeljnog indeksa cijena na malo

5 Iz temeljnog indeksa cijena na malo

6 U svibnju je zabilježen njihov mjesečni rast od 0,1%, u kolovozu su smanjene 0,1% u usporedbi sa srpnjem, dok su u ostalim mjesecima ostale nepromijenjene.

Slika 31.

**PROSJEČNA CIJENA NAFTES^a
NA SVJETSKOM TRŽIŠTU**

^a Računa se kao prosjek sljedećih cijena nafte (promptna isporuka): Dubai Fateh, U.K. Brent i West Texas Intermediate.

Izvor: Bloomberg

ričkim dolarima od 4,7% u usporedbi s prethodnim mjesecom, odnosno 9,1% izraženo u kunama, zbog istodobne nominalne aprecijacije prosječnoga dnevnog tečaja kune prema američkom dolaru. Nakon toga cijena sirove nafte za promptnu isporuku izražena u američkim dolarima počela se oporavljati te je tijekom srpnja povećana u prosjeku za 5,2%, a tijekom kolovoza za 4,0%, u usporedbi s prethodnim mjesecom. Zbog aprecijacije prosječnoga dnevnog tečaja kune prema dolaru rast cijene sirove nafte izražen u kunama bio je nešto blaži te je u srpnju iznosio 2,8%, a u kolovozu 3,5%. U razdoblju od travnja do kolovoza cijene tekućih goriva i maziva na domaćem tržištu korigirane su samo dva puta – početkom travnja povećane su u prosjeku za 2,6%, dok su sredinom lipnja smanjene za 1,4%.

Godišnja stopa rasta cijena sirovina⁷ kojima se trguje na međunarodnim robnim burzama povećana je sa -6,0% u ožujku na -1,3% u lipnju te na 2,8% u kolovozu (izraženo u američkim dolarima), ali to zbog aprecijacije kune prema američkom dolaru nije bitno utjecalo na povećavanje uvezanih inflatornih pritisaka. Nadalje, proizvođačke cijene industrijskih proizvoda u eurozoni bilježe blagi godišnji pad – on je koncem prvog tromjesečja ove godine iznosio 0,8%, koncem drugoga tromjesečja 1,1% te u kolovozu 0,6%.

Trend povećanja godišnje stope rasta cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima prisutan je od početka 2002. godine, a tijekom drugog tromjesečja godišnja stopa rasta cijena povećana je sa -2,3% zabilježenih u ožujku na -1,0% u lipnju. Ista je stopa u kolovozu dosegla razinu od 0,7%, što pokazuje da se iz toga izvora mogu ubuduće početi javljati blagi pritisci na rast cijena na malo.

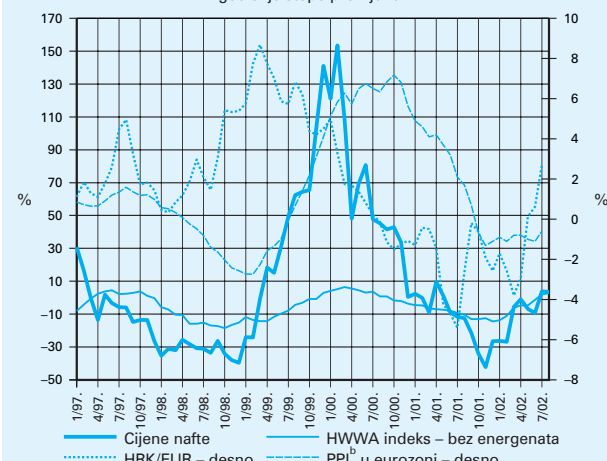
Do kraja 2002. godine očekuje se blagi rast godišnje stope inflacije mjerene kretanjem indeksa cijena na malo zbog povećanja cijena električne energije i plina u rujnu, učinka baznog razdoblja (zbog smanjenja agregatne razine cijena u četvrtom tromjesečju 2001. godine do kojeg je došlo zbog pada cijena naftnih derivata) te zbog mogućeg poskupljenja sirove

7 Objedinjenih u tzv. HWWA indeksu bez energije

Slika 32.

**UVEZENA INFLACIJA: CIJENE NAFTES, HWWA INDEKS
CIJENA SIROVINA^a, PROSJEČNI TEČAJ KUNE PREMA EURU
I CIJENE PRI PROIZVOĐAČIMA U EUROZONI**

godišnje stope promjene

^a U Institutu za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (HWWA) konstruiran je agregatni indeks cijena sirovina na svjetskom tržištu, tzv. HWWA indeks. HWWA indeks je pokazatelj kretanja troškova za uvezene sirovine (obuhvaća ukupno 29 sirovina, a indeks bez cijena energenata 27) te se koristi u analizama utjecaja promjena cijena sirovina na svjetskom tržištu na kretanje cijena u industrijskim zemljama. Indeks se izračunava na temelju cijena sirovina izraženih u američkim dolarima.

^b Engl. PPI, Producer Price Index = indeks cijena pri proizvođačima

Izvori: Bloomberg; HWWA, Wirtschaftsdienst; Eurostat i HNB

nafte na svjetskom tržištu koje bi moglo biti izazvano daljnjim zaoštavanjem odnosa između Iraka i SAD-a.

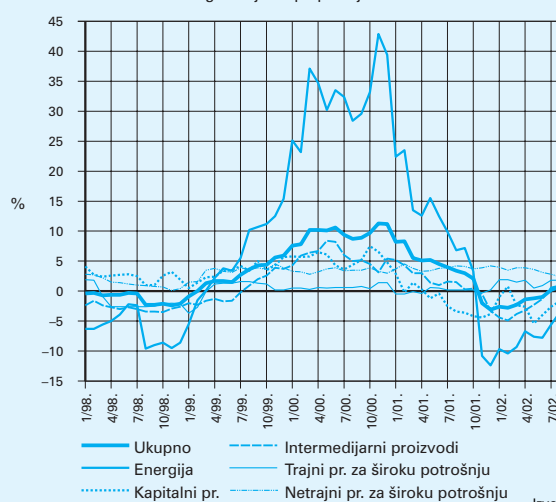
Prosječno povećanje cijene električne struje za kućanstva proizišlo iz primjene novoga tarifnog sustava, prema proračunu HEP-a, iznositi će približno 9% te se izravni utjecaj rasta cijena električne struje na mjesečni rast indeksa cijena na malo u rujnu procjenjuje na oko 0,2% (odnosno 0,3% na mjesečni rast indeksa troškova života), što nije snažan udar na indikatore kretanja potrošačkih cijena u Hrvatskoj. Osim toga, ispunjen je i zahtjev Vlade da cijena električne struje za sektor gospodarstva ostane nepromijenjena, čime se isključuje učinak preljevanja porasta cijena električne struje na porast cijena onih dobara u čijoj proizvodnji taj energent sudjeluje kao važan *input*.

Uz to, Vlada je odobrila i povećanje proizvođačke cijene prirodnog plina od 12,4% za kućanstva te 12,3% za gospodar-

Slika 33.

**CIJENE INDUSTRIJSKIH PROIZVODA PRI PROIZVOĐAČIMA
PO GLAVNIM INDUSTRIJSKIM GRUPACIJAMA**

godišnje stope promjene

Izvor: DZS

stvo, što će, prema procjenama, rezultirati mjesečnim rastom (tekući mjesec u odnosu prema prethodnom mjesecu) indeksa cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima u rujnu od približno 0,6%. Osim gore navedenog izravnog utjecaja poskupljenja prirodnog plina na indeks cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima, mogući su i određeni odgođeni učinci povećanja cijena prirodnog plina zbog učinka prelijevanja poskupljenja cijene plina na cijene proizvoda u čijoj se proizvodnji koristi taj *input*. Dok promjene proizvođačkih cijena INA-i odobrava ili odbija Vlada RH, za promjene distributerskih cijena mjerodavne su lokalne uprave i samouprave. Izračuni su pokazali da se, pod pretpostavkom porasta cijene plina pri distributerima od 15%, takvo poskupljenje ne bi izravno odrazilo na indeks cijena na malo zbog vrlo malog pondera koji prirodni plin ima u spomenutom indeksu.

Kretanje inflacije do kraja ove godine u znatnoj će mjeri ovisiti o kretanju cijena nafte na svjetskom tržištu koje je u posljednja tri mjeseca u uzlaznom trendu i pod snažnim utjecajem političkih napetosti na Bliskom istoku.

Tečaj

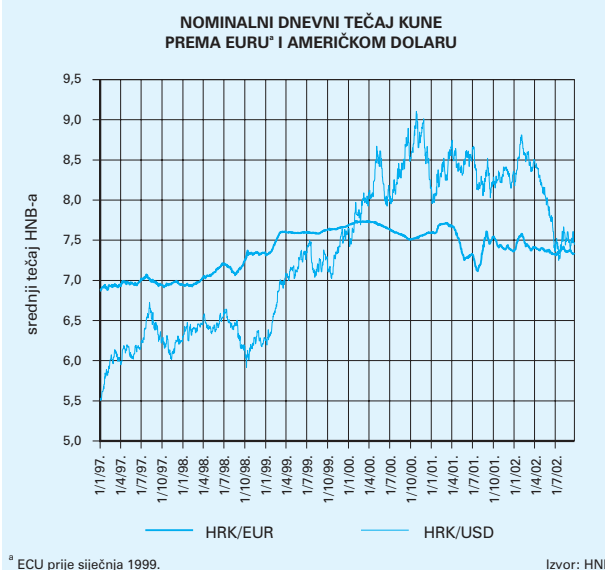
Aprecijacijski pritisci i snažne devizne intervencije središnje banke u ukupnom iznosu od 342,2 mil. EUR⁸ obilježili su kretanja na domaćem deviznom tržištu tijekom drugog tromjesečja 2002. godine. Intervencije su pridonijele stabilnom kretanju tečaja kune prema euru tako da je u drugom tromjesečju ostvarena blaga nominalna aprecijacija tečaja kune od ukupno 1,11%. Pri tome je vrijednost eura smanjena sa 7,40 kuna zabilježenih krajem ožujka na 7,32 kune krajem lipnja. U usporedbi s tečajem kune od 7,37 HRK/EUR zabilježenim koncem 2001. godine, za prvih šest mjeseci 2002. godine vrijednost kune nominalno je povećana ukupno za 0,67%. Povećanu ponudu deviza u ljetnim mjesecima zbog ostvarenog priljeva od turizma apsorbirala je pojačana potražnja poduzeća i banaka za devizama. Stoga je kretanje tečaja kune prema euru tijekom trećeg tromjesečja bilo stabilno i nije iziskivalo učestale intervencije središnje banke⁹. Tečaj kune prema euru zabilježen potkraj trećeg tromjesečja (24. rujna) bio je tek neznatno (0,07%) slabiji od onoga zabilježenog koncem drugog tromjesečja.

S druge strane, tečaj kune prema američkom dolaru bio je u promatranom razdoblju mnogo nestabilniji. U drugom je tromjesečju ove godine zabilježena snažna aprecijacija tečaja kune prema američkom dolaru od ukupno 13,36%, pri čemu je dolar oslabio sa 8,50 kuna koliko je vrijedio 31. ožujka na 7,36 kuna 30. lipnja. To je, uz spomenutu aprecijaciju tečaja kune prema euru te aprecijaciju kune prema drugim valutama koje ulaze u košaricu za izračun indeksa nominalnoga efektivnog tečaja¹⁰, rezultiralo aprecijacijom indeksa dnevno-

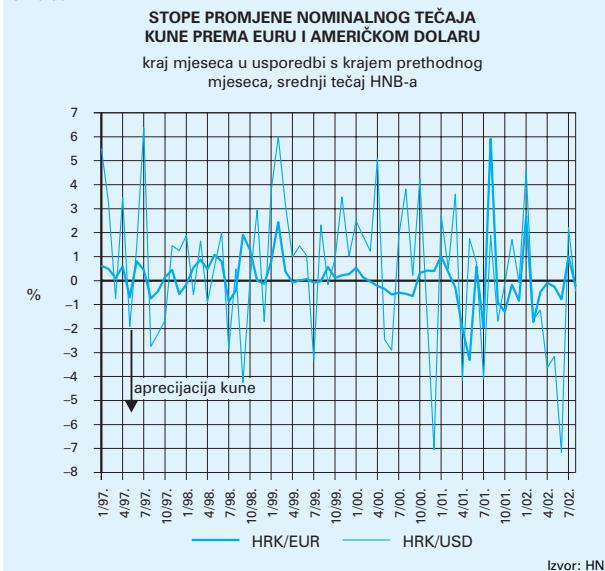
8 U travnju je održana jedna devizna aukcija na kojoj je od banaka otkupljeno ukupno 27,8 mil. EUR, u svibnju su održane dvije devizne aukcije te je otkupljeno ukupno 141,3 mil. EUR, dok su tijekom lipnja održane četiri devizne aukcije na kojima je otkupljeno ukupno 173,1 mil. EUR.

9 U kolovozu je održana jedna devizna aukcija na kojoj je od banaka otkupljeno 47,2 mil. EUR.

Slika 34.

Slika 35.

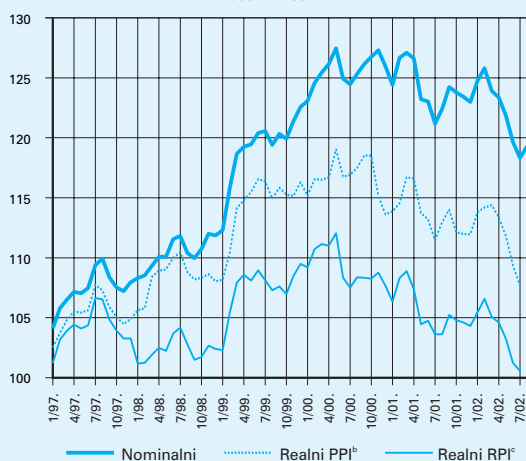

ga efektivnog tečaja kune od 5,13% u drugom tromjesečju (24. rujna u usporedbi sa 30. lipnja). Tijekom trećeg tromjesečja ove godine smanjile su se fluktuacije u kretanju eura prema američkom dolaru, što se odrazilo i na stabilnije kretanje tečaja kune prema američkom dolaru. Tako je u trećem tromjesečju tečaj kune prema dolaru oslabio ukupno 1,14%, a prema košarici valuta 0,44%.

Uz stabilno kretanje cijena, koje ne odudara bitno od onoga kod najznačajnijih hrvatskih vanjskotrgovinskih partnera, zbog snažne je aprecijacije indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune zabilježene u drugom tromjesečju ove godine (lipanj u usporedbi s ožujkom) ostvarena i aprecijacija indeksa realnoga efektivnog tečaja kune od 3,65% (deflacionirano cijena na malo) te 4,37% (deflacionirano cijena pri

10 Kuna je tijekom drugoga tromjesečja aprecirala 1,58% prema švicarskom franku, 6,89% prema britanskoj funti te 2,20% prema slovenskom tolaru.

Slika 36.

**INDEKS^a NOMINALNOGA I REALNOGA
EFEKTIVNOG TEČAJA KUNE UZ CIJENE NA
MALO I CIJENE PRI PROIZVOĐAČIMA**
1995. = 100

^a Pad indeksa upućuje na aprecijaciju kune

^b Engl. PPI, Producer Price Index = indeks cijena pri proizvođačima

^c Engl. RPI, Retail Price Index = indeks cijena na malo

Izvor: HNB

proizvođačima). U prvih je sedam mjeseci ove godine (srpanj u usporedbi s prosincem prošle godine) tečaj kune realno aprecirao 3,61% uz cijene na malo, odnosno 3,84% uz cijene pri proizvođačima.

Monetarna politika i instrumenti

Monetarno okružje

Monetarna politika u trećem tromjesečju 2002. godine odvijala se u stabilnom okružju. Stabilno okružje i izostanak šokova posebno je važno naglasiti s obzirom da je u proteklih godinu dana bilo mnogo šokova koji su zahtijevali izravan odgovor monetarne politike. Tako je, primjerice, treće tromjesečje 2001. godine bilo obilježeno naporom središnje banke da smanji oscilacije tečaja kune. Posljednje tromjesečje 2001. godine obilježio je snažan priljev deviznih depozita stanovništva u bankovni sustav zbog uvođenja eura, da bi u prvom tromjesečju 2002. godine nastupio odljev depozita kao posljedica krize u Riječkoj banci i uvođenja eura. Iako je odljev depozita nastavljen i u drugom tromjesečju ove godine, najznačajniji događaj u tom razdoblju bila je reforma sustava platnog prometa. Hrvatska narodna banka intenzivno je koristila mjere i instrumente koji joj stoje na raspolaganju za otklanjanje mogućih negativnih posljedica navedenih šokova. Za razliku od prethodnog razdoblja, u trećem tromjesečju 2002. godine izostali su čak i uobičajeni ljetni aprecijacijski pritisci, pa u tim uvjetima HNB nije morao intervenirati na deviznom tržištu.

Izostanku uobičajenoga ljetnog viška ponude deviza i aprecijacije tečaja kune prema euru svakako je pridonijelo to da ove godine tečaj nije slijedio uobičajenu sezonsku dinamiku – aprecijacija tečaja započela je ranije i tečaj je svoj maksimum zabilježio krajem drugog tromjesečja, na koji je HNB reagirao ranijim otkupom deviza. Na promjenu dinamike tečaja utječe razvoj deviznog tržišta. Na deviznom tržištu su od

lipnja prošle godine prisutna i poduzeća, čija potražnja za devizama za potrebe financiranja uvoza (nabavu opreme) u uvjetima povoljnog tečaja neutralizira sezonske viškove ponude deviza. Dodatnu potražnju za devizama u trećem tromjesečju generirale su poslovne banke, koje su morale osigurati potrebne devize za izdvajanje devizne obvezne pričuve, i popraviti svoju inozemnu poziciju, koja je smanjena u prvoj polovici godine zbog financiranja rasta domaćih plasmana. U uvjetima stabilnog tečaja i visoke kunske likvidnosti bankarskog sektora, središnja je banka u ljetnim mjesecima na deviznom tržištu intervenirala samo jednom, otkupivši pritom 47,2 mil. EUR.

U kolovozu je godišnja stopa rasta cijena na malo iznosila 1,2%, što svjedoči o uspješno ostvarenom glavnom, zakonom utvrđenom cilju Hrvatske narodne banke – stabilnosti cijena. Poskupljenja iz rujna ne bi trebala značajnije utjecati na rast cijena, pa se očekuje da će se niska inflacija nastaviti i u idućem razdoblju. Visoke stope rasta monetarnih agregata ostvarene u proteklih godinu dana prate gospodarski rast, te su nastavak monetizacije i produbljivanja financijskog tržišta, pa stoga izravno ne ugrožavaju stabilnost cijena. Štoviše, u 2002. godini prisutno je usporavanje rasta većine agregata. Snažan rast kreditne aktivnosti povezan je s gospodarskim oporavkom i snažnijim ulaskom i pozicioniranjem stranih banaka na hrvatskom tržištu, dok visoke stope rasta djelomično odražavaju nisku razinu kredita u BDP-u.

Važno obilježje trećeg tromjesečja jest i uređivanje tržišta kratkoročnih kunskih vrijednosnih papira. Od 26. lipnja HNB je prešao na tjedne aukcije blagajničkih zapisa, zadržavajući samo zapise s rokom dospijeca od 35 dana (zapisi s rokom dospijeca od 70 i 105 dana su ukinuti). S druge strane, u rujnu je Ministarstvo financija uvelo novi trezorski zapis s rokom dospijeca od 364 dana. Na je taj način zaustavljena konkurencija između kratkoročnih vrijednosnih papira HNB-a i Ministarstva financija, čime je HNB-u omogućeno bolje upravljanje likvidnošću sustava, Ministarstvu financija povoljniji uvjeti zaduživanja na domaćem tržištu, a cijelo je tržište obogaćeno novim državnim vrijednosnim papirom dužega roka. Konačno, uspostavljena je referentna kamatna stopa za jednogodišnju kunsku vrijednosnicu koja je na prvoj aukciji iznosila 4,9%. Očekivano, interes za upis bio je vrlo velik i nekoliko je puta premašivao planiranu emisiju. Iskazani interes, kao i snažan rast upisanih kunskih blagajničkih zapisa tijekom trećeg tromjesečja upućuje na to da poslovne banke očekuju da će tečaj nastaviti biti stabilan i u idućem razdoblju.

Monetarna politika

U trećem tromjesečju 2002. godine *primarni novac* M0 nominalno je stagnirao. Iako je usporenje rasta M0 bilo prisutno i u trećem tromjesečju 2001. godine, ovogodišnje usporenje odigralo se u različitim okolnostima. Glavni razlog za stagnaciju M0 je proces prilagodbe nakon vrlo snažnog rasta u prethodnom razdoblju. Ako se isključi utjecaj sezone, M0 je u četvrtom tromjesečju 2001. godine rastao po godišnjoj stopi od 140,7%, što je posljedica povećanja potražnje za gotovim novcem i deviznog priljeva prije uvođenja eura koji je utjecao na otkup deviza od strane HNB-a. U 2002. godini usporava se

rast M0 i na godišnjoj razini iznosi 90,3% u prvom i 29,4% u drugom tromjesečju. U trećem se tromjesečju smjer kretanja desezonirane vrijednosti promijenio i M0 je smanjen za 35% na godišnjoj razini. Razlog za pad desezonirane vrijednosti M0 je pomak uobičajenoga ljetnog otkupa "turističkih" deviza od strane središnje banke na drugo tromjesečje, te privikavanje poslovnih banaka na sudjelovanje u platnom prometu, čime se oslobodila dodatna likvidnost, koja je bila usmjerena u pojačani upis blagajničkih zapisa. M0 je u trećem tromjesečju ove godine nominalno smanjen za 5,3%, dok godišnja stopa rasta i dalje iznosi visokih 53,2%. U prvih devet mjeseci 2002. godine M0 je ukupno povećan za 17,2%, dok je u prvih devet mjeseci 2001. godine M0 nominalno porastao 16,3%.

Treba naglasiti da su u 2002. zabilježene i najmanje oscilacije M0 u posljednjih 8 godina, što se vidi i u smanjenju standardne devijacije mjesečne promjene M0, koja je u prva tri tromjesečja 2002. godine iznosila 3,4%, dok je, usporedbe radi, u 2001. godini iznosila 10,5%, a u 2000. godini 5,2%.

Stagnacija primarnog novca u trećem tromjesečju prije svega je posljedica smanjenja iznosa na računima za namirenje banaka kod središnje banke, koji su značajno povećani u drugom tromjesečju nakon reforme sustava platnog prometa. Istodobno, usporen je rast ostalih kategorija primarnog novca. U 2002. godini računi za namirenje bilježe vrlo blagi rast. Najveći porast zabilježen je kod gotovog novca u blagajnama banaka, koji se udvostručio zbog promjena u sustavu opskrbe banaka gotovinom. Gotov novac i obvezne pričuve banaka rastu podjednakom brzinom. Usporedbe radi, rast primarnog novca u prošloj godini temeljio se ponajviše na porastu obvezne pričuve, odnosno izdvajanju dijela devizne obvezne pričuve u kunama, i to u drugoj polovici godine.

Najsnažnije na osciliranje primarnog novca u ovoj godini utječu računi za namirenje. Snažan porast stanja na računima za namirenje početkom travnja posljedica je reforme sustava platnog prometa, u kojem poslovne banke postaju nositelji platnog prometa. Kako bi osigurale nesmetano obavljanje platnog prometa, poslovne su banke znatno povećale iznose sredstava na svojim računima kod HNB-a. Tako se prosječno

stanje računa za namirenje sa 2,6 mlrd. kuna u prvom tromjesečju povećalo u drugom tromjesečju, nakon ulaska banaka u platni promet, na 4,1 mlrd. kuna. Nakon što su se tijekom drugog tromjesečja banke "privikavale" na svoju novu ulogu u platnom prometu, početkom trećeg tromjesečja dolazi do znatnog smanjenja iznosa na računima za namirenje, što pokazuje da su se banke naviknule na novi sustav i bolje upravljaju svojom likvidnošću. U trećem tromjesečju stanje na računima za namirenje tako se smanjilo za više od milijardu kuna (prosječna razina od 2,9 mlrd. kuna). Slična kretanja vide se i kod razine slobodnih novčanih sredstava banaka, koja su sa 0,4 mlrd. kuna, u prosjeku, u prvom tromjesečju povećana u drugom tromjesečju, s uvođenjem platnog prometa, na 2,3 mlrd. kuna, da bi se u trećem tromjesečju smanjila na 1,0 mlrd. kuna u prosjeku. Unatoč spomenutom smanjenju, na razini bankovnog sustava i dalje je prisutna visoka likvidnost.

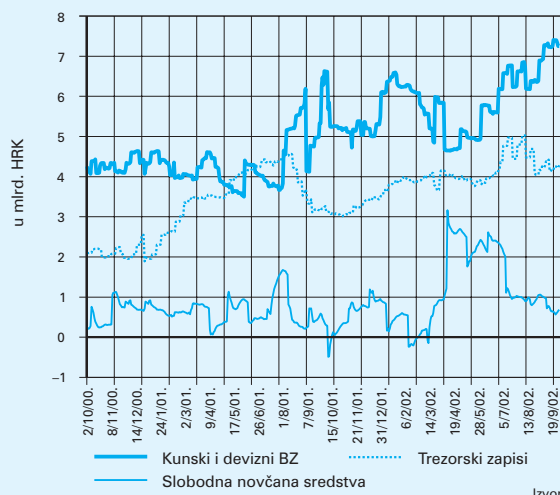
Najveći porast među kategorijama M0 bilježi razina sredstava u blagajnama banaka, koja je u prvih 9 mjeseci ove godine porasla 69,8%, no zbog relativno malog udjela nema presudnog utjecaja na kretanje ukupnoga primarnog novca. Razina blagajni banaka rasla je zbog promjene u sustavu opskrbljivanja banaka gotovinom. S ukinućem ZAP-a, poslovne banke počinju organizirati vlastitu mrežu opskrbe svojih poslovnica gotovim novcem i prisiljene su u tu svrhu držati veće količine gotovine. Porast razine sredstava u blagajnama banaka nastupio je sredinom ožujka nakon što je prosječna razina blagajne banaka tijekom prva dva mjeseca ove godine iznosila 502 mil. kuna. Nakon porasta tijekom ožujka, razina sredstava u blagajnama banaka polagano raste pa je u drugom tromjesečju iznosila 932 mil. kuna, a u trećem 971 mil. kuna.

Devizne intervencije glavni su oblik formiranja primarnog novca, pa stagnaciju M0 u trećem tromjesečju možemo objasniti i izostankom intervencija. Tako je tijekom trećeg tromjesečja održana samo jedna devizna intervencija, na kojoj je otkupljeno 47,2 mil. EUR s monetarnim učinkom od 347,0 mil. kuna. Izostanak deviznih intervencija posljedica je snažne intervencijske aktivnosti u drugom tromjesečju kada je ukupno otkupljeno 316,9 mil. EUR s ukupnim monetarnim učinkom od 2.519,4 mlrd. kuna, od čega je više od polovine ostvareno u lipnju. Uz to, zbog rasta deviznih depozita ostalih sektora i svoje inozemne pasive poslovne su banke trebale osigurati dodatne devize za na temelju toga rasta povećanu deviznu obveznu pričuvu. S početkom jeseni završava sezona viška ponude deviza pa se, uz slabije pritiske na tečaj, u idućem razdoblju može očekivati nastavak umjerenijeg korištenja deviznih intervencija, pa tako i umjereniji rast primarnog novca. Na slabiji otkup deviza u trećem tromjesečju utjecala je i dobra likvidnost bankarskog sektora. Tako je izostala potreba i za kunskom aktivnosti središnje banke. Tijekom trećeg tromjesečja samo je jednom korišten lombardni kredit.

Oporavak rasta kunkskih i deviznih depozita u trećem tromjesečju, kao i nastavak snažnog rasta depozitnog novca, uzroci su porasta osnovice za izdvajanje obvezne pričuve. Ukupno povećanje osnovice za kunki dio obvezne pričuve u trećem tromjesečju iznosilo je 2,4 mlrd. kuna. Porast osnovice doveo je do povećanja ukupne obvezne pričuve za 616 mil. kuna, od čega izdvojene obvezne pričuve kod HNB-a za 385 mil. kuna. Usporedbe radi, porast izdvojene obvezne pri-

Slika 37.

BLAGAJNIČKI ZAPISI HNB-a, SLOBODNA NOVČANA SREDSTVA NA RAČUNIMA ZA NAMIRENJE BANAKA I TREZORSKI ZAPISI MINISTARSTVA FINANCIJA KOD BANAKA

Izvor: HNB

čuve iznosio je 779 mil. kuna u prvom i 338 mil. kuna u drugom tromjesečju. U rujnu je obračunata obvezna pričuva u kunama, koja obuhvaća depozitni novac te štedne i oročene kunske depozite (na koje se odnosi stopa obvezne pričuve od 19%), iznosila 6,3 mlrd. kuna (porast u trećem tromjesečju od 7,6%). Tome treba pridodati i devizni dio obvezne pričuve koji se održava u kunama (25% od obvezne pričuve po deviznim izvorima sredstava) u iznosu od 4,6 mlrd. kuna. Ukupna obračunata obvezna pričuva u kunama u rujnu iznosila je 10,9 mlrd. kuna, od čega je 7,8 mlrd. kuna bilo izdvojeno na računu kod HNB-a.

Obvezna pričuva na devizne izvore sredstava rasla je sporije od kunske, kao posljedica sporijeg rasta deviznih depozita kod poslovnih banaka. Na taj je način osnovica za obračun devizne obvezne pričuve tijekom trećeg tromjesečja povećana za 3,5 mlrd. kuna ili za 3,8% i u rujnu je iznosila 96,5 mlrd. kuna. Izdvojena pričuva u devizama kod HNB-a u rujnu je iznosila 6,8 mlrd. kuna što je porast u trećem tromjesečju od 0,4 mlrd. kuna.

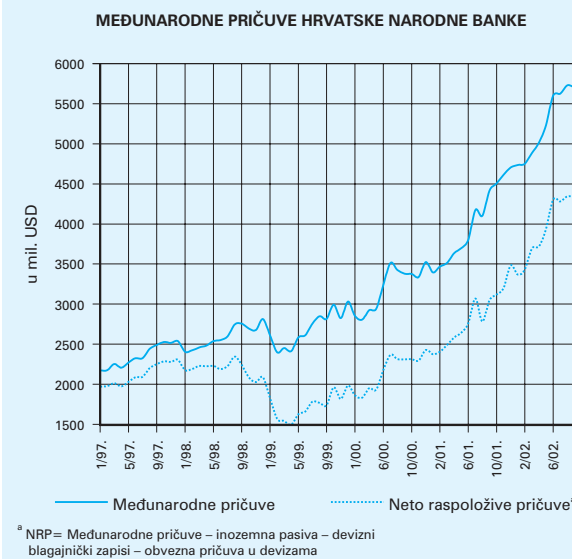
Na stagnaciju primarnog novca u trećem tromjesečju utječe i to što poslovne banke višak likvidnosti plasiraju u *blagajničke zapise*, koji bilježe kontinuirani rast tijekom trećeg tromjesečja. Pojačanom upisu blagajničkih zapisa pridonose i redovite tjedne aukcije blagajničkih zapisa, koje su od 26. lipnja zamijenile mjesečne aukcije. Na novim aukcijama prodaju se isključivo blagajnički zapisi HNB-a s rokom dospelja od 35 dana, dok se zapisi s rokom dospelja od 70 i 105 dana više ne izdaju. Učestalije aukcije blagajničkih zapisa pogoduju bankama koje mogu preciznije upravljati svojom likvidnošću, pa se odlučuju na veći upis blagajničkih zapisa. Upisani iznos kunskih blagajničkih zapisa u prvom tromjesečju povećan je za 567 mil. kuna, u drugom za 506 mil. kuna, a u trećem za dodatnih 1.009 mil. kuna. Porast upisanih blagajničkih zapisa pokazuje da banke računaju sa stabilnim tečajem kune, za razliku od ljeta prošle godine kada su forsirale deprecijaciju. Na kraju rujna upisani iznos kunskih blagajničkih zapisa iznosio je 5,5 mlrd. kuna.

Kretanje deviznih blagajničkih zapisa imalo je pak obrnuti smjer. Upis deviznih blagajničkih zapisa snažno je povećan u rujnu i listopadu prošle godine, kada je njihov upisani iznos dosegnuo maksimum, a od tada opada. Nešto jači pad upisa deviznih blagajničkih zapisa ostvaren je u prvom tromjesečju ove godine kada su upisani blagajnički zapisi smanjeni za 888 mil. kuna. U drugom tromjesečju smanjeni su za 215 mil. kuna, a u trećem za dodatnih 115 mil. kuna. Sredinom rujna upisani iznos deviznih blagajničkih zapisa iznosio je 1,7 mlrd. kuna.

Depoziti države kod HNB-a značajno su smanjeni krajem prvog tromjesečja ove godine kao posljedica preusmjeravanja dijela depozita države u HPB. Tijekom drugoga i trećeg tromjesečja depoziti države stagniraju i prate unutarmjesečnu sezonsku dinamiku. Depoziti države su u drugom tromjesečju prosječno iznosili 678 mil. kuna, a u trećem 666 mil. kuna.

Opisana kretanja rezultirala su *porastom međunarodnih pričuva Hrvatske narodne banke* u trećem tromjesečju. Neto raspoložive međunarodne pričuve tako su, zbog smanjenog otkupa deviza, rasle sporije od ukupnih međunarodnih pričuva, koje uključuju izdvojenu deviznu obveznu pričuvu i upi-

Slika 38.

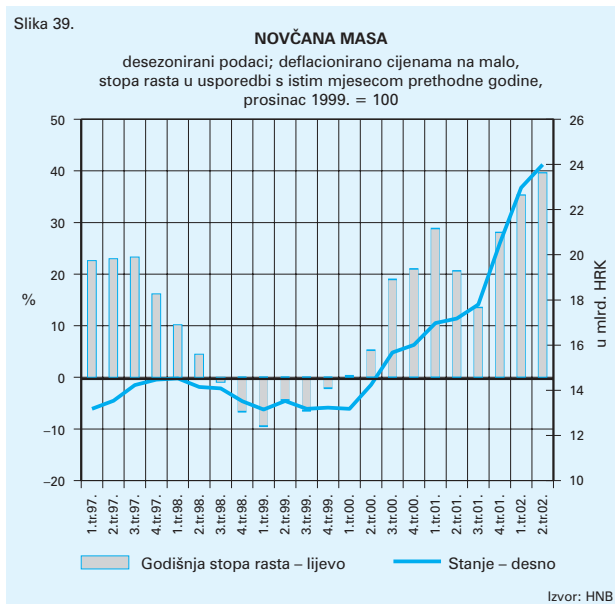
sane blagajničke zapise u devizama. Krajem rujna međunarodne pričuve iznosile su 5,7 mlrd. USD, a neto raspoložive međunarodne pričuve 4,3 mlrd. USD. U prvih devet mjeseci ove godine, ukupne međunarodne pričuve porasle su za točno jednu milijardu USD, od čega porast neto raspoloživih pričuva iznosi 860 mil. USD.

Monetarna kretanja

Snažan rast kreditne aktivnosti banaka nastavljen je i u trećem tromjesečju 2002. godine. Za razliku od prve polovice godine, kada se rast plasmana financirao smanjenjem neto inozemne aktive, rast plasmana u trećem tromjesečju ponovo se temelji na domaćim izvorima financiranja. Tome ponajviše pridonosi oporavak rasta deviznih depozita krajem drugoga i u trećem tromjesečju, u čijem povećanju ponajviše sudjeluju poduzeća. Oporavak deviznih depozita, uz sezonski rast kunskih monetarnih agregata, utječe na rast ukupnih likvidnih sredstava u trećem tromjesečju, nakon stagnacije u prvoj polovici godine. Na zabilježeni rast monetarnih i kreditnih agregata utječe i gospodarski rast realnog sektora, dok rast monetarnih agregata pokazuje daljnju monetizaciju i produbljivanje hrvatskoga financijskog sustava.

Ljetni mjeseci obično su razdoblje rasta *novčane mase (M1)* i njezinih komponenata. Tako je M1 u srpnju i kolovozu (u usporedbi s lipnjem) nominalno povećan za 1,2 mlrd. kuna ili za 4,4%. Ako se međutim isključi utjecaj sezone, M1 pokazuje blagi pad od 0,7%. Snažan rast desezonirane vrijednosti M1 koji traje od početka 2000. godine zaustavljen je svibnju i od tada stagnira (desezonirana vrijednost M1 je od svibnja do kolovoza porasla samo 1,9%). Stagnacija krajem drugoga i u trećem tromjesečju prilagodba je nakon snažnog rasta u prethodnim razdobljima. Unatoč usporavanju rasta u trećem tromjesečju, M1 bilježi snažni rast u ovoj godini. Krajem kolovoza M1 je iznosio 29,6 mlrd. kuna, što je 48,7% više nego u istom razdoblju prošle godine.

Usporenje u trećem tromjesečju prisutno je kod obje komponente M1, no izraženije je kod gotovog novca u optjecaju.

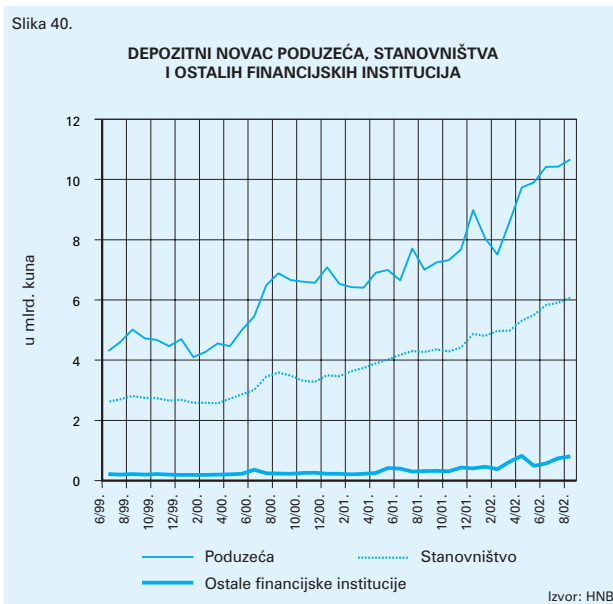

Depozitni novac tako nastavlja biti glavni pokretač rasta M1 u 2002. godini.

Nakon izrazito snažnog rasta (desezonirane vrijednosti) *gotovog novca* u optjecaju krajem 2001. i tijekom prva četiri mjeseca 2002. godine, u svibnju je taj rast zaustavljen. Premda je još prerano tvrditi da je ubrzani rast gotovog novca završen, sigurno je da se čimbenici koji su utjecali na njegov snažan rast u proteklih godinu dana, poput polaganja valuta država članica EMU-a u banke radi zamjene u euro i krize u Riječkoj banci, više neće ponoviti. Tako možemo objasniti i trenutačnu stagnaciju desezonirane vrijednosti gotovog novca. Naime, pad (prilagodba) prethodno visoke razine gotovog novca (visoke zbog navedenih razloga) događa se istodobno s novim rastom gotovine uobičajenim za turističku sezonu, rezultat čega je stagnacija desezonirane vrijednosti gotovog novca. Stoga u ovogodišnjoj glavnoj turističkoj sezoni nije zabilježen porast gotovog novca.

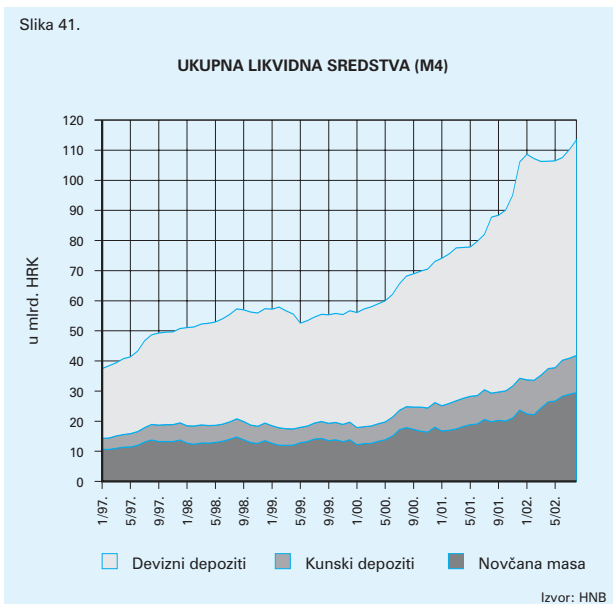
Usporavanje rasta u trećem tromjesečju prisutno je i kod *depozitnog novca*, koji unatoč tome nastavlja biti glavni pokretač rasta novčane mase. Ako se isključi utjecaj sezone, depozitni je novac u posljednjem tromjesečju 2001. godine rastao po godišnjoj stopi od 99,3%. Tijekom 2002. godine rast se usporava i u prvom tromjesečju raste po godišnjoj stopi od 63,2%, u drugom tromjesečju po godišnjoj stopi od 44,1%, a u trećem tromjesečju po stopi od 15,5%. Nastavak rasta depozitnog novca u 2002. godini posljedica je snažne kreditne aktivnosti banaka te ukupnoga gospodarskog rasta. Na kraju kolovoza depozitni novac iznosio je 19,6 mlrd. kuna, što je 56,3% više nego u kolovozu prošle godine.

Gledano po komponentama, na rast ukupnoga depozitnog novca u 2002. prije svega utječe depozitni novac poduzeća. Krajem kolovoza depozitni novac poduzeća iznosio je 10,7 mlrd. kuna, što je 52,1% više nego u kolovozu 2001. Depozitni novac stanovništva iznosio je 6,0 mlrd. kuna, a povećan je na godišnjoj razini za 42,2%. Rastu depozitnog novca stanovništva pridonijele su isplate dioničarima nakon što je Zagrebačku banku u drugom tromjesečju preuzeo novi vlasnik te isplate državnih poticaja za poljoprivrednike tijekom ljeta.

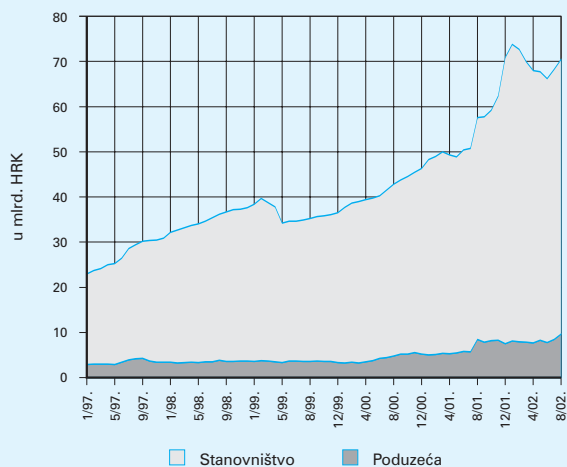
Proces razvoja financijskog tržišta zabilježen je u monetarnoj statistici kao jačanje udjela sektora ostalih financijskih institucija, koji uključuje osiguravateljska društva, privatizacijske fondove (PIF), burze i klirinške kuće te obvezne mirovinske fondove koji sudjeluju u drugom stupu mirovinskog osiguranja. Jačanje sektora ostalih financijskih institucija posebice je očito kod depozitnog novca, koji, unatoč malom udjelu (4,2%) u ukupnom depozitnom novcu, bilježi godišnju stopu rasta od 154,2%. S daljnjim jačanjem toga sektora, a posebice obveznih mirovinskih fondova, pojačavat će se i utjecaj te komponente depozitnog novca. Pritom, zbog specifične djelatnosti ulaganja, možemo očekivati da će depozitni novac ostalih financijskih institucija bilježiti veće oscilacije od drugih sektora.

Kvazinovac (štedni i oročeni kunski i devizni depoziti) počeo se oporavljati u lipnju, nakon što je tijekom prethodna tri mjeseca opadao. Tijekom ljeta kvazinovac raste i krajem kolovoza vraća se na razinu s početka godine. Najveći utjecaj na

Slika 42.

DEVIZNI DEPOZITI STANOVNIŠTVA I PODUZEĆA

Izvor: HNB

kretanje kvazinovca, s udjelom od 86%, imaju devizni depoziti, koji su zabilježili najveći pad nakon krize u Riječkoj banci.

Nakon smanjenja u prvom tromjesečju i početkom drugog tromjesečja, od sredine drugog tromjesečja počinje oporavak deviznih depozita. Na kraju kolovoza nominalno su iznosili 71,6 mlrd. kuna, što je neznatno manje od stanja na kraju 2001. godine. Ako se isključi utjecaj tečaja, devizni su depoziti u kolovozu bili 1,7% veći nego na početku godine. Tijekom srpnja i kolovoza devizni depoziti realno su porasli 5,5%.

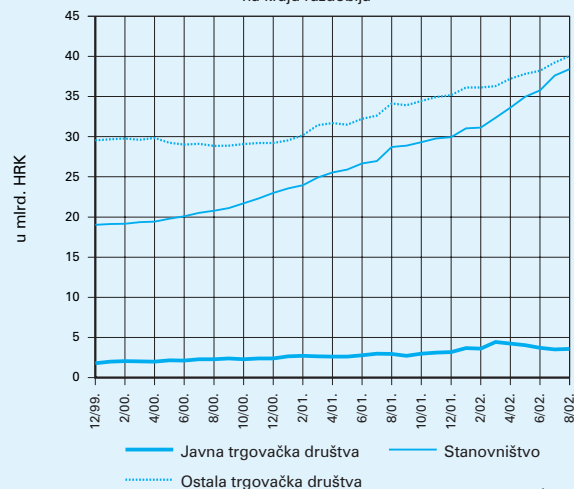
Najbrži rast zabilježen je kod deviznih depozita poduzeća, što je posljedica investicijske aktivnosti, koja se ogleda u većem obujmu potražnje poduzeća za robom i kapitalnim dobrima iz uvoza. Prisutnost poduzeća na deviznom tržištu djeluje stabilizirajuće jer poduzeća koriste razdoblja povoljnijeg tečaja (viška ponude deviza) za kupovanje deviza. U prvih osam mjeseci 2002. godine devizni depoziti poduzeća nominalno su porasli za 2,2 mlrd. kuna (ili 28,9%), pri čemu u srpnju i kolovozu čak za 1,9 mlrd. kuna. Devizni depoziti stanovništva, s udjelom od 85%, odlučujuće utječu na kretanje ukupnih deviznih depozita. Tijekom prvih 8 mjeseci devizni depoziti stanovništva smanjeni su za 2,5 mlrd. kuna (4,1%).

Kretanje *kunskih depozita* bilo je slično kretanju deviznih depozita, s time da je do oporavka kunskih depozita došlo već u travnju. Na kraju kolovoza kunski su depoziti iznosili 11,6 mlrd. kuna uz godišnji rast od 31,6%. U prvih 8 mjeseci 2002. godine kunski su depoziti povećani za 14,4%. Kunski depoziti stanovništva na kraju kolovoza iznosili su 5,3 mlrd. kuna uz porast u prvih 8 mjeseci od 25,0%, dok su depoziti poduzeća iznosili 4,2 mlrd. kuna uz porast od 12,0%.

Sumarno, u trećem tromjesečju 2002. godine nastavlja se oporavak *ukupnih likvidnih sredstava (M4)*, započet u drugom tromjesečju. M4 je stagnirao u prvom tromjesečju ove godine, nakon snažnog rasta u četvrtom tromjesečju 2001. godine. Krajem kolovoza M4 je iznosio 113,1 mlrd. kuna, što je 6,6% više nego na početku godine. Ukupna likvidna sredstva (M4) u prvom dijelu godine rasla su uglavnom zbog povećanja novčane mase, dok tijekom srpnja i kolovoza glavni pot-

Slika 43.

KREDITI ODOBRENI STANOVNIŠTVU, JAVNIM TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA I OSTALIM TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA na kraju razdoblja

Izvor: HNB

caj rastu daje kvazinovac, odnosno devizni depoziti.

Zbog sporijeg rasta domaćih izvora financiranja, poslovne banke pojačanu kreditnu aktivnost u prvoj polovici 2002. godine financiraju smanjenjem svoje *neto inozemne aktive (NIA)*. U prvoj polovici godine smanjenje NIA-e temelji se prije svega na smanjenju inozemne aktive, koja je snažno porasla u prosincu 2001. godine zbog snažnog priljeva deviznih depozita stanovništva. Inozemna aktiva je tako u prvih 8 mjeseci smanjena za 8,9 mlrd. kuna ili 27,2%. Istodobno je prisutan rast inozemne pasive poslovnih banaka u iznosu od 2,5 mlrd. kuna ili 11,6%. Ukupno smanjenje NIA-e poslovnih banaka u 8 mjeseci 2002. godine iznosi 11,4 mlrd. kuna.

U porastu inozemne pasive poslovnih banaka u najvećoj mjeri sudjeluju depoziti stranih banaka (matica) kod domaćih banaka (kćeri) radi financiranja nastavka snažne kreditne aktivnosti i pozicioniranja na hrvatskom bankarskom tržištu, na kojem su prinosi viši od prinosa na međunarodnim tržištima, uz odgovarajuću razinu izloženosti riziku u Hrvatskoj. U prvih 8 mjeseci 2002. godine krediti i depoziti stranih banaka kod domaćih banaka povećani su za 0,5 mlrd. USD, dok su u prvih 9 mjeseci prošle godine bili povećani za 0,25 mlrd. USD.

Snažna kreditna aktivnosti nastavlja se u drugom tromjesečju i tijekom ljetnih mjeseci. U drugom tromjesečju 2002. godine plasmani banaka ostalim sektorima povećani su za 5,2 mlrd. kuna, a u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja za dodatnih 4,0 mlrd. kuna. Na kraju kolovoza plasmani banaka ostalim sektorima iznosili su 89,0 mlrd. kuna, što je 24,2% više nego u kolovozu prošle godine. Ako se isključi utjecaj tečaja, ostvareni porast iznosi 27,9%.

Promatrano po sektorima, najbrži rast kredita prisutan je kod sektora stanovništva, dok krediti odobreni poduzećima rastu znatno sporije.

	Godišnja stopa rasta	
	2001.	2002. ^a
Poduzeća	21,3	21,3
Stanovništvo	29,3	45,2

^a Stopa rasta u prvih 8 mjeseci 2002. dignuta je na godišnju razinu radi usporedbe sa 2001. godinom.

Treba imati na umu da sektor stanovništva uključuje i obrtnike, koji su jedini sektor u kojem se bilježi rast zaposlenosti. Poduzeća, s druge strane, koriste i druge oblike financiranja kao što su zaduživanje u inozemstvu i izdavanje dužničkih vrijednosnih papira. Kontinuirano više stope rasta kredita odobrenih stanovništvu utječu i na promjenu strukture ukupno odobrenih kredita. Tijekom 2002. godine povećava se udio kredita odobrenih stanovništvu, koji je na kraju kolovoza iznosio 46,8% od ukupno odobrenih kredita, što je povećanje u usporedbi s krajem 2001. godine za 3 postotna boda. Udio kredita javnim trgovačkim društvima iznosio je 4,3%, dok su krediti ostalim trgovačkim društvima činili 48,9% ukupno odobrenih kredita.

Valutna struktura kredita odobrenih ostalim sektorima tijekom 2002. godine prilično je stabilna. U odobrenim kreditima dominiraju krediti s valutnom klauzulom koji čine 68,2% ukupno odobrenih kredita. Kunski krediti imaju udio od 18,6%, dok najmanji udio (13,2%) u odobrenim kreditima imaju devizni krediti.

Nakon sezonskog porasta u prvom tromjesečju, *neto potraživanja banaka od središnje države* u drugom tromjesečju vraćena su na razinu s početka godine, koja se zadržala i tijekom ljetnih mjeseci. Na kraju kolovoza neto potraživanja banaka od središnje države iznosila su 12,5 mlrd. kuna, što je 2,2% manje nego na početku godine. Ovo blago smanjenje posljedica je smanjenja plasmana, dok su depoziti države kod banaka ostali nepromijenjeni. Na kraju kolovoza plasmani državi su iznosili 19,9 mlrd. kuna, što je 1,5% manje nego na početku godine, dok su depoziti države iznosili su 7,4 mlrd. kuna, što odgovara stanju s početka godine.

Tržište novca

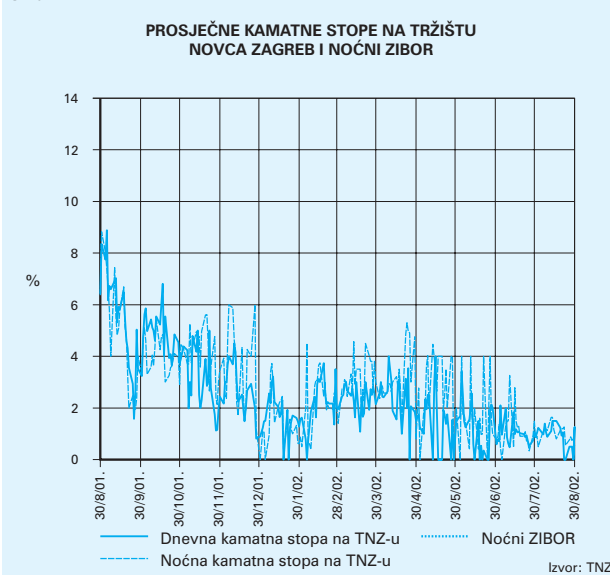
U drugom tromjesečju 2002. godine došlo je do smirivanja aktivnosti na novčanom tržištu, s obzirom da su od travnja do lipnja banke držale iznimno mnogo slobodnih novčanih sredstva zbog nesigurnosti u pogledu prilagođivanja novom sustavu domaćega platnog prometa. Kako su tehničke poteškoće u prijelazu na novi sustav platnog prometa bile manje, banke su postupno preusmjerile značajnije iznose svojih slobodnih sredstava u blagajničke zapise HNB-a. Tako su do kraja srpnja banke uspjele spustiti vlastitu primarnu likvidnost na razinu s početka godine, što je utjecalo na ponovno oživljavanje trgovine na novčanom tržištu.

Kamatne stope na tržištu novca

Trend smanjivanja obujma trgovine na Tržištu novca Zagreb, praćen blagim rastom kamatnih stopa koji je obilježio prva četiri mjeseca 2002. godine, zaustavljen je u svibnju, a u sljedećim je mjesecima krenuo u obratnom smjeru. Prijavljena ponuda na novčanom tržištu redovito je bila višestruko veća od prijavljene potražnje, dok je ostvareni promet sve do srpnja bio na vrlo niskoj razini.

Od siječnja do kolovoza 2002. godine obujam ukupne trgovine (dnevne i noćne) na Tržištu novca Zagreb iznosio je 12,6 mlrd. kuna, što je za 3,5 mlrd. kuna manje nego u istom

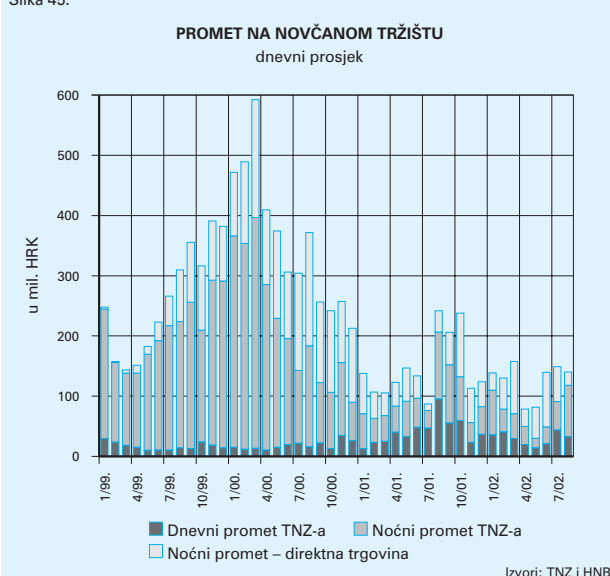
Slika 44.

razdoblju prošle godine. Tijekom prvih osam mjeseci 2002. godine udio dnevnog prometa u ukupnom prometu ostao je na približno istoj razini kao i u 2001. godini.

Nakon višemjesečnog smanjivanja, dnevno trgovanje spustilo se na svoju najnižu prosječnu razinu u svibnju (14,3 mil. kuna), da bi u sljedećim mjesecima promet na dnevnom tržištu ponovno počeo rasti, dosegnuvši ovogodišnji vrh od 43,8 mil. kuna u srpnju, dok je u kolovozu iznosio 33,1 mil. kuna. Usprkos visokoj likvidnosti nije se intenzivirala trgovina na duže robove, nego najveći dio prometa i dalje čine pozajmice uz opoziv. No, dok je udio oročenih pozajmica tijekom 2001. i u prvom tromjesečju 2002. godine iznosio uobičajenih 20%, u lipnju je naglo smanjen na 2,6%, te se u srpnju i kolovozu dodatno spustio. Nakon blagog rasta u prva četiri mjeseca, dnevne kamatne stope, uz blage oscilacije, kontinuirano su padale od svibnja do srpnja. S razine od 1,99% u svibnju, prosječna dnevna kamatna stopa spustila se na 1,00% u srpnju, a zatim je u kolovozu blago porasla do 1,07%.

Slika 45.

Na noćnom tržištu u svibnju je zabilježena ove godine najniža razina prosječnoga dnevnog prometa, 15,6 mil. kuna. Počevši od lipnja, obujam noćnog trgovanja rastao je te je u kolovozu dosegnuo, u prosjeku, 85 mil. kuna na dan. Isto tako, rastao je i izravni međubankovni noćni promet, ostvarivši u kolovozu rekordnu prosječnu razinu od 296,8 mil. kuna na dan. Tijekom prethodne dvije godine prosječni udio trgovine bez posredovanja Tržišta novca u ukupnoj noćnoj trgovini je rastao. Ovakav trend nastavio se i u 2002. godini, kada je u prvih osam mjeseci izravna međubankovna trgovina dosegla 56,4% ukupnoga noćnog trgovanja.

Kamatne stope na tržištu kratkoročnih vrijednosnica

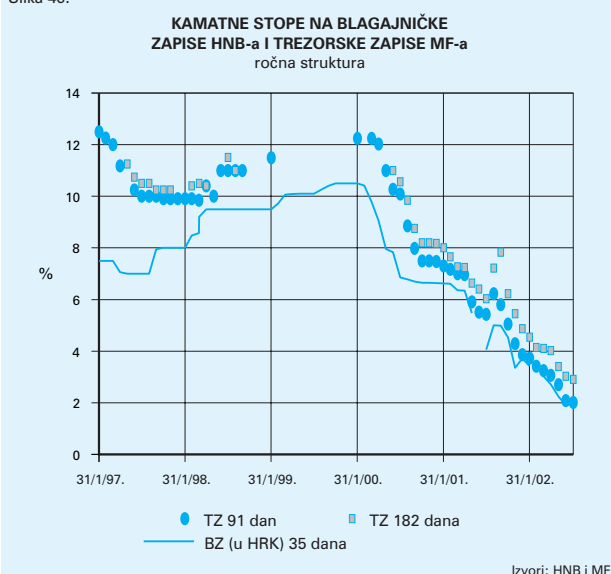
Od svibnja do kolovoza ukupni iznos upisanih kunskih blagajničkih zapisa povećan je za 2 mlrd. kuna te je nakon posljednje aukcije u kolovozu iznosio 5,3 mlrd. kuna.

Prinos na kunske blagajničke zapise s rokom dospijeaća od 35 dana pao je sa 2,81% (u prosjeku) u travnju na 2,05% (u prosjeku) u lipnju. Od početka održavanja redovitih tjednih aukcija, 26. lipnja 2002., trend pada kamatnih stopa na kunske blagajničke zapise je zaustavljen, a prinosi su tijekom srpnja i kolovoza varirali između 1,95% i 1,99%.

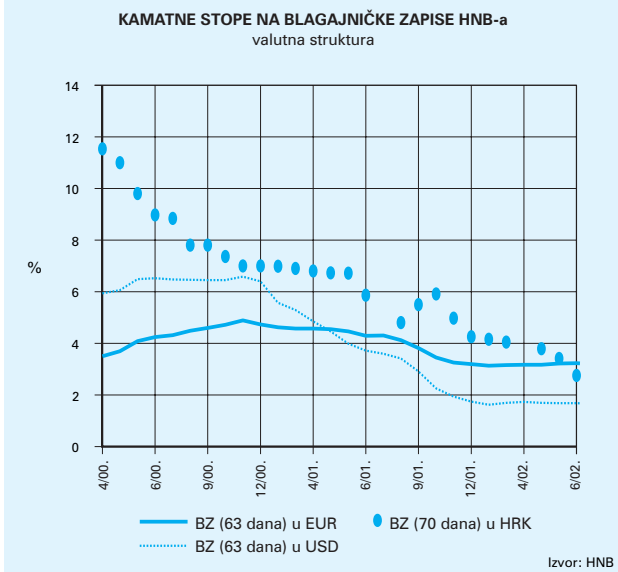
Razina upisanih trezorskih zapisa Ministarstva financija nastavila je rasti do kraja lipnja, kada je iznosila 5,3 mlrd. kuna. Međutim, tijekom srpnja i kolovoza dospjeli su iznosi premašivali iznos novih upisa, pa je saldo ukupno upisanih zapisa smanjen na 5,1 mlrd. kuna. Mogući razlozi tome su povratak tjednih aukcija blagajničkih zapisa, čime je povećana njihova atraktivnost kao instrumenta upravljanja likvidnošću, te daljnji pad prinosa na trezorske zapise s rokom dospijeaća od 182 dana.

Tijekom svibnja i lipnja kamatne stope na trezorske zapise kontinuirano su padale, a istodobno se smanjivala i razlika između kamatnih stopa na zapise s rokovima dospijeaća od 42 dana i 91 dan. Od posljednje aukcije u travnju do početka srpnja kamatne stope na trezorske zapise spustile se su za više od 1%-tnog boda za zapise bilo kojeg roka dospijeaća. U srp-

Slika 46.

Slika 47.

nju je taj trend gotovo zaustavljen kod zapisa s rokom dospijeaća od 42 dana i 91 dan, prinosi kojih su u ljetnim mjesecima pali za oko 10 baznih bodova, na 1,90%, odnosno 2,0%. Kamatne stope na trezorske zapise s najdužim rokom dospijeaća nastavile su padati nesmanjenim intenzitetom te su na posljednjoj aukciji u kolovozu bile na 2,70%.

Na tržištu deviznih blagajničkih zapisa, od svibnja do kraja kolovoza upisani iznosi varirali su oko razine od 240 mil. USD, a nakon posljednje aukcije u kolovozu ukupno stanje upisanih zapisa iznosilo je 230,7 mil. USD. Od sredine srpnja struktura upisanih blagajničkih zapisa nominiranih u američkim dolarima mijenjala se u korist zapisa s kraćim rokom dospijeaća (35 dana). Udio zapisa s rokom dospijeaća od 63 dana postupno je smanjivan, pa je s uobičajenih 90% (koliki je bio prosječni udio u 2002. godini) pao na 20% na kraju kolovoza. Struktura blagajničkih zapisa nominiranih u eurima ostala je nepromijenjena, odnosno i dalje prevladavaju zapisi s rokom dospijeaća od 63 dana, čiji se udio u ukupnom upisanom iznosu kreće oko 70% (u prosjeku).

Kamatne stope na devizne blagajničke zapise, koje su fiksno određene kao LIBID umanjeno za 1/16 postotnog boda, zabilježile su samo blage oscilacije. Prinosi na zapise nominirane u eurima s rokom dospijeaća od 63 dana u razdoblju od svibnja do kolovoza varirali su između 3,14% i 3,25%. U istom su se razdoblju kamatne stope na zapise nominirane u američkim dolarima s rokom dospijeaća od 63 dana kretale od 1,56% do 1,68%.

Tijekom prvih šest mjeseci 2002. godine kontinuirano se smanjivala razlika između kamatnih stopa na kunske blagajničke zapise i zapise nominirane u eurima slične ročnosti. Razlika između prinosa na eurske i dolarske blagajničke zapise s rokom dospijeaća od 63 dana stabilna je već osam mjeseci, u skladu s kamatnim stopama na svjetskim tržištima.

Kamatne stope poslovnih banaka

Kamatne stope poslovnih banaka nastavljaju padati uz samo povremena odstupanja od trenda u pojedinim mjeseci-

ma. Pad aktivnih kamatnih stopa podjednako je prisutan u financiranju sektora stanovništva i sektora poduzeća.

Prosječna kamatna stopa na kratkoročne kunske kredite bez valutne klauzule odobrene stanovništvu, u kojoj najveći udio ima skupi dopušteni ulazak u minus na tekućem računu, intenzivno pada još od početka 2001. godine. Od siječnja 2002. godine, kada je prosječno iznosila 18,98%, ta se kamatna stopa spustila za čak 3,52 postotna boda i u srpnju je iznosila 15,46%. Kamatna stopa na kratkoročne kunske kredite bez valutne klauzule odobrene poduzećima pada od početka 2002. godine. U svibnju je blago porasla, no već od lipnja je ponovno nastavila padati, te je u srpnju bila na razini od 8,16%.

Nakon naglog pada prosječne kamatne stope na devizne kredite odobrene poduzećima u prvom tromjesečju 2002. godine, praćenog snažnim rastom novoodobrenih deviznih kredita, u travnju i svibnju zabilježen je porast kamatne stope na tu vrstu kredita. U lipnju i srpnju ponovno je padala, te je u srpnju iznosila 5,66%.

Kamatne stope na dugoročne kunske kredite s valutnom

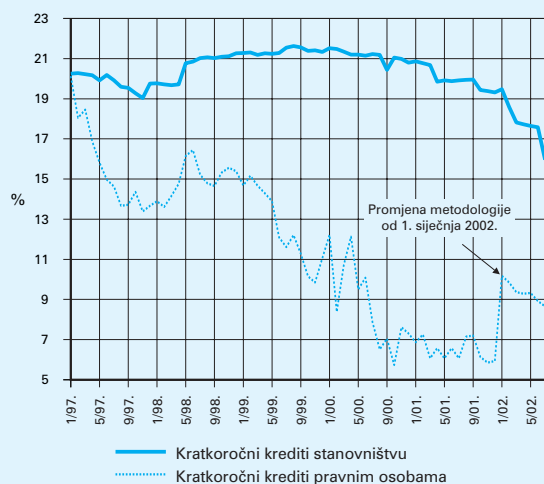
klauzulom odobrene stanovništvu i dalje pokazuju snažan trend pada. Od siječnja do lipnja u prosjeku su smanjene za 2,14 postotnih bodova, te je njihova prosječna razina u lipnju bila 8,83%. Nakon skoka u srpnju, prosječna kamatna stopa na dugoročne kredite s valutnom klauzulom odobrene stanovništvu iznosila je 9,48%. Prosječna kamatna stopa na stambene kredite kontinuirano se smanjuje od početka godine, a u srpnju je bila na razini od 7,35%.

Isto tako, u travnju je zabilježen nagli pad prosječne kamatne stope na dugoročne kredite s valutnom klauzulom odobrene poduzećima na razinu od 5,27%. Nakon toga je u svibnju došlo do njezine jednokratne korekcije na razinu od 7,01%, a zatim se nastavilo njezino snižavanje do srpanjskih 6,57%.

Pasivne kamatne stope banaka već duže vrijeme pokazuju usporavanje trenda pada, što je posebno izraženo u posljednjih nekoliko mjeseci. Kamatne stope na depozite po viđenju, kunske i devizne, u ožujku su se zaustavile na prosječnim razinama od 0,88% i 0,60%, oko kojih su samo neznatno oscilirale. Isto tako, kamatne stope na oročene devizne depozite

Slika 48.

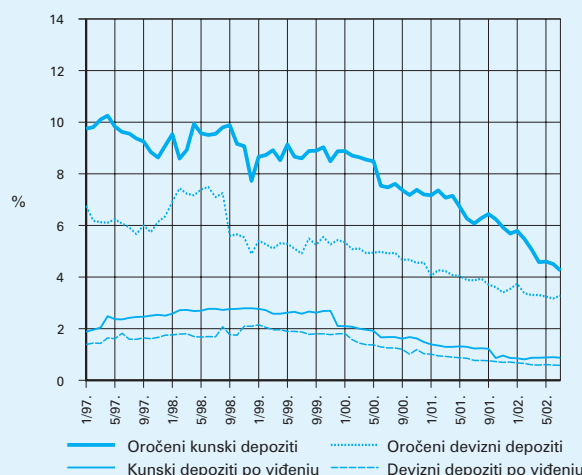
PROSJEČNE AKTIVNE KAMATNE STOPE POSLOVNIH BANAKA NA KRATKOROČNE KREDITE BEZ VALUTNE KLAUZULE

Izvor: HNB

Slika 50.

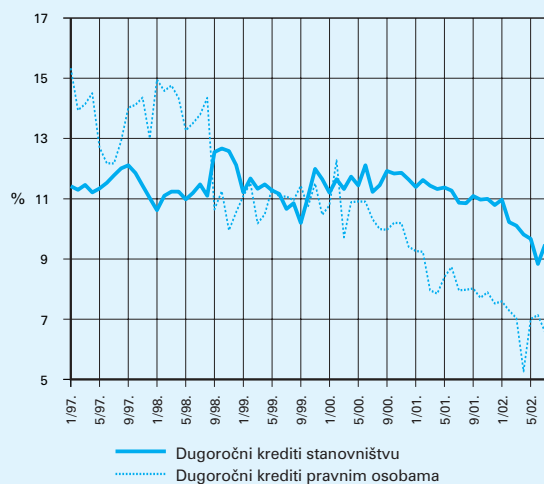
PROSJEČNE PASIVNE KAMATNE STOPE POSLOVNIH BANAKA

Izvor: HNB

Slika 49.

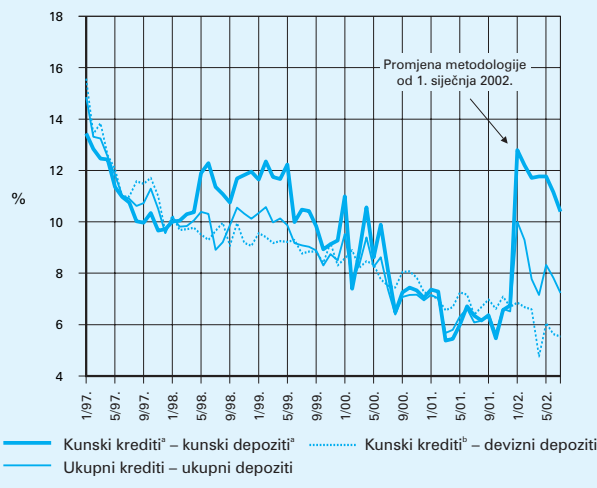
PROSJEČNE AKTIVNE KAMATNE STOPE POSLOVNIH BANAKA NA DUGOROČNE KREDITE S VALUTNOM KLAUZULOM

Izvor: HNB

Slika 51.

RAZLIKE IZMEĐU PROSJEČNIH KAMATNIH STOPE POSLOVNIH BANAKA NA KREDITE I NA DEPOZITE

^a Bez valutne klauzule; ^b S valutnom klauzulom

Izvor: HNB

Okvir 2. Prekidi i strukturne promjene u vremenskom nizu kamatnih stopa na blagajničke zapise Hrvatske narodne banke i trezorske zapise Ministarstva financija RH

Prema Odluci Hrvatske narodne banke o blagajničkim zapisima, koja se primjenjuje od aukcije održane 26. lipnja 2002., kunski blagajnički zapisi izdaju se samo s rokom dospijeaća od 35 dana, a aukcije se ponovno održavaju svakoga tjedna. Prema toj odluci devizni blagajnički zapisi izdaju se s rokovima dospijeaća od 35 i 63 dana, dok se zapisi na duže rokove (91, 182 i 364 dana) više ne izdaju. Aukcije deviznih blagajničkih zapisa i nadalje se održavaju jednom tjedno.

Od prethodne Odluke Hrvatske narodne banke o blagajničkim zapisima donesene 7. veljače 2001. pa do najnovije Odluke prorijeđene su aukcije blagajničkih zapisa, koje su se u tom 17-mjesečnom razdoblju održavale jednom u pet tjedana, umjesto tjedno kao do tada. Također, odlukom od 7. veljače 2001. blagajnički zapisi s rokovima dospijeaća od 91 dan i 182 dana zamijenjeni su zapisima s nešto kraćim rokovima dospijeaća od 70 i 105 dana kako bi se ti instrumenti monetarne politike više razlikovali od svojih bliskih supstituta – trezorskih zapisa s rokovima dospijeaća od 91 dan i 182 dana.

Ministarstvo financija RH također je povremeno mijenjalo svoju strategiju održavanja aukcija na primarnom tržištu vlastitih kratkoročnih vrijednosnica. Tako u razdoblju od listopada 1998. do srpnja 2000. godine uopće nisu nuđeni trezorski zapisi s rokom dospijeaća od 182 dana, a u razdoblju od listopada 1998. do veljače 2000. godine trezorski zapisi s rokom od 91 dan našli su se na samo jednoj aukciji. Konačno, počevši od aukcije trezorskih zapisa održane 17. rujna 2002., Ministarstvo financija prvi put nakon dugo vremena nema u ponudi trezorske zapise s rokom dospijeaća od 42 dana, koji su se u posljednje vrijeme ionako slabo upisivali, ali je uz preostale rokove od 91 i 182 dana uvelo novi rok dospijeaća od 364 dana.

Krajnji rezultat opisanih promjena jest povoljnije (dugoročnije) zaduživanje države i preciznije vođenje monetarne politike središnje banke, s obzirom da su sada prvi put potpuno odvojene ročnosti (ukinuti su bliski supstituti) izdanja kratkoročnih vrijednosnica države i središnje banke, pa se te vrijednosnice više ne natječu međusobno. Nadalje, opisane promjene utjecale su u prošlosti, a još će više utje-

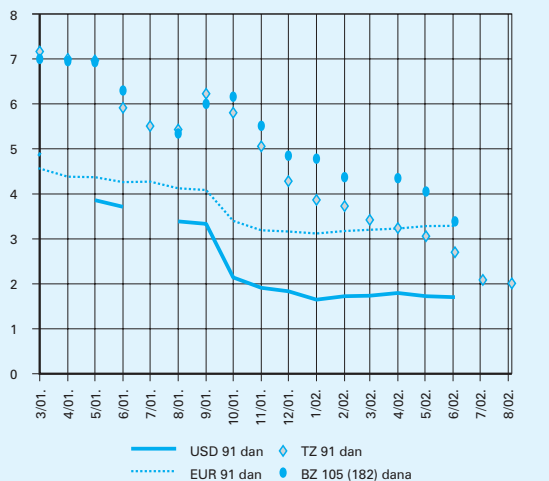
cati u bliskoj budućnosti, na izgled vremenskog niza podataka o kamatnim stopama na blagajničke zapise Hrvatske narodne banke i na trezorske zapise Ministarstva financija. Tako se već od ovog broja Biltena HNB-a ukida prikaz u Tromjesečnom izvješću pod nazivom "Kamatna stopa na blagajničke zapise HNB-a i trezorske zapise MF-a" (vidi Sliku 46. u Biltenu HNB-a br. 72) s obzirom da se od četiri vrijednosnice s navedenog prikaza, tri više ne izdaju (Slika 52.).

U budućim izdanjima Tromjesečnog izvješća HNB-a spomenuti će prikaz kamatnih stopa biti zamijenjen s dva nova prikaza. Razlog za povećanje broja prikaza je potreba za odvajanjem informacije o kretanju kamatnih stopa na blagajničke i trezorske zapise prema njihovoj ročnoj strukturi od informacije o kretanju kamatnih stopa na blagajničke i trezorske zapise prema njihovoj valutnoj strukturi. Tako će ubuduće (od ovog tromjesečnog izvješća nadalje) grafikon "Kamatne stope na blagajničke zapise HNB-a i trezorske zapise MF-a – ročna struktura" prikazivati kamatne stope na kunske blagajničke zapise i na trezorske zapise različitih ročnosti, i to na blagajničke zapise s rokom dospijeaća od 35 dana i trezorske zapise s rokovima dospijeaća od 91, 182 i 364 dana. Grafikon "Kamatne stope na blagajničke zapise HNB-a – valutna struktura" prikazivat će kamatne stope na blagajničke zapise izdane u različitim valutama na podjednako duge rokove (u ovom izdanju, na rokove od 63 do 70 dana, a od idućeg tromjesečnog izvješća na rok od 35 dana).

Opisane promjene u prikazu vremenskog niza kamatnih stopa na kratkoročne vrijednosnice države i središnje banke uzrokovat će stanoviti gubitak povijesnih informacija. Konkretno, iz prikaza će nestati informacija o kretanju kamatnih stopa na blagajničke zapise u raznim valutama s duljim rokovima dospijeaća te na trezorske zapise s najkraćim rokom dospijeaća (42 dana). Međutim, gubitak informacija o kretanju kamatnih stopa navedenih vrijednosnica bit će relativiziran neprekidnom visokom korelacijom između tih stopa i stopa na srodne vrijednosnice s duljim (kod trezorskih zapisa), odnosno kraćim rokom dospijeaća (kod blagajničkih zapisa). Tako se povijesne informacije koje više neće biti prikazivane u Tromjesečnom izvješću mogu sažeti vremenskim nizom razlike između kamatnih stopa na blagajničke zapise različitih rokova dospijeaća (Slika 53.), što ujedno omogućava i bezbolan prelazak na nov način prikazivanja informacija o kamatnim stopama na kratkoročne vrijednosnice države i središnje banke.

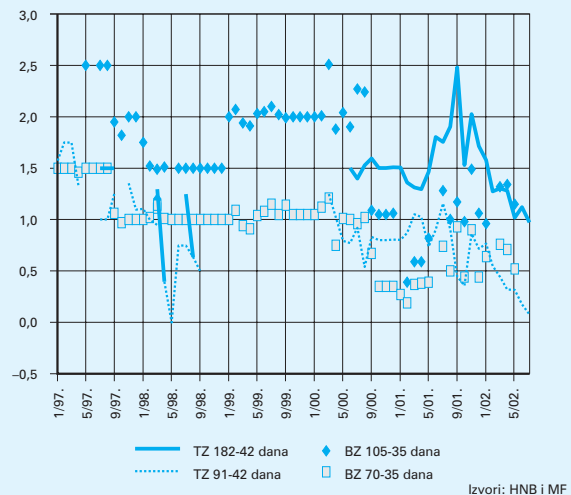
Slika 52.

PREKID U PRIKAZU KAMATNIH STOPA NA BLAGAJNIČKE ZAPISE HNB-a I TREZORSKE ZAPISE MF-a

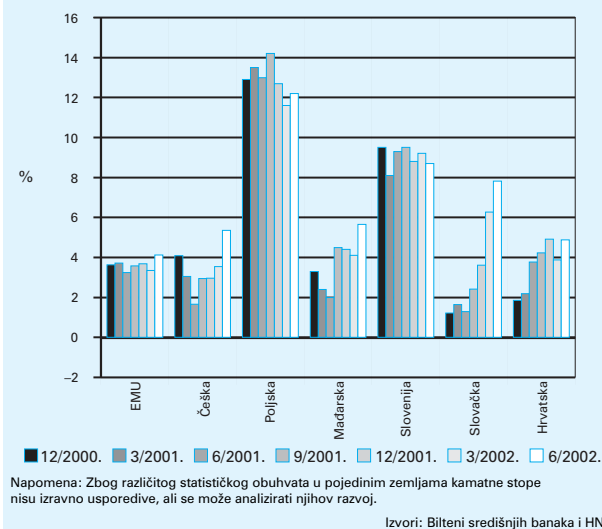

Slika 53.

RAZLIKE IZMEĐU KAMATNIH STOPA NA ISTOVRSNE KRATKOROČNE VRIJEDNOSNICE DRŽAVE I SREDIŠNJE BANKE S RAZLIČITIM ROKOVIMA DOSPIJEĆA (PREMIJA LIKVIDNOSTI)

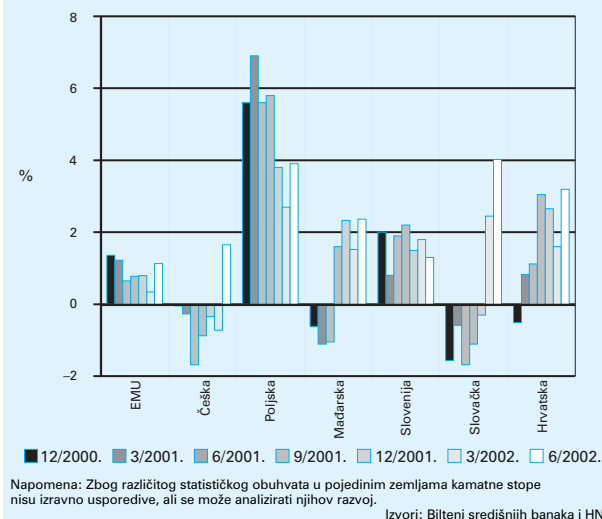
Slika 54.

**REALNE KAMATNE STOPE NA DUGOROČNE KREDITE
PODUZEĆIMA U ODABRANIM ZEMLJAMA**

prestale su padati, te su se od travnja do srpnja kretale između 3,24% i 3,31%. S druge strane, kamatne stope na oročene kunske depozite i dalje bilježe pad, pa su se s prosječne razine od 5,06% u ožujku spustile na 4,25% u srpnju. Kao posljedica toga, razlika između kamatnih stopa na oročene kunske i devizne depozite dodatno se smanjila i iznosi manje od jednoga postotnog boda.

Ovakva kretanja aktivnih i pasivnih kamatnih stopa poslovnih banaka dovela su do daljnjeg smanjivanja razlike između prosječnih kamatnih stopa na kredite i depozite. Tako je razlika između kamatnih stopa na kunske kredite i depozite bez valutne klauzule smanjena sa 12,79 postotnih bodova u siječnju na 10,40 postotnih bodova u srpnju. Prosječna kamatna stopa na kunske kredite s valutnom klauzulom u siječnju je bila za 10 postotnih bodova viša od prosječne kamatne stope na devizne depozite, dok je ta razlika do srpnja pala na 7,23 postotnih bodova.

Slika 55.

**REALNE KAMATNE STOPE NA OROČENE
DEPOZITE STANOVNIŠTVA U ODABRANIM ZEMLJAMA**

I dok nominalne kamatne stope na dugoročne kredite poduzećima i depozite oročene do 3 mjeseca u tranzicijskim zemljama i zemljama Europske unije padaju, u drugom tromjesečju 2002. godine realne kamatne stope su porasle u većini odabranih zemalja. Iznimka su Poljska i Slovenija, gdje se usprkos znatno nižim stopama inflacije nastavlja trend pada i nominalnih i realnih kamatnih stopa. U Češkoj i Slovačkoj su u 2002. godini realne kamatne stope na depozite oročene do 3 mjeseca prvi put pozitivne, zahvaljujući značajnom smanjenju stope inflacije.

Tržište kapitala

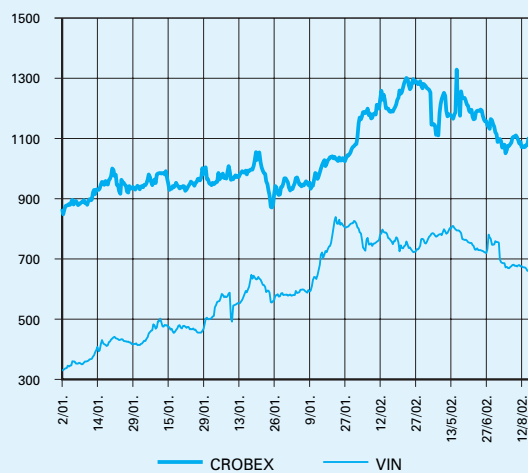
Tržište dionica

Iako su kretanja na Zagrebačkoj burzi u prva četiri mjeseca 2002. upućivala na oživljavanje trgovine dionicama, od svibnja do kolovoza promet dionica imao je negativan trend. Usprkos tome, zahvaljujući velikom prometu na početku godine, promet dionica ostvaren u prvih osam mjeseci 2002. godine dosegao je gotovo 90% ukupnoga prošlogodišnjeg prometa dionica, i veći je za 53,2% nego u istom razdoblju prethodne godine. Trgovinom dionicama od siječnja do kolovoza ostvaren je promet od 864,8 mil. kuna, a aktivno se trgovalo sa 60 dionica. Promet dionica na Zagrebačkoj burzi činio je krajem kolovoza samo 30% ukupnog prometa, dok je na kraju travnja iznosio 50%.

U usporedbi s travnjem, smanjena je i tržišna kapitalizacija dionica, sa 32,4 mlrd. kuna (odnosno 19,2% prošlogodišnjeg BDP-a), na 25,5 mlrd. kuna (ili 17,6% BDP-a iz 2001. godine) u kolovozu. Naime, u lipnju je iz Kotacije I Zagrebačke burze izuzeta dionica Zagrebačke banke (osim Zagrebačke banke, u Kotaciju I uvrštene su dionice Podravke, Plive i Viktora Lenca), a udio tržišne kapitalizacije dionica iz te kotacije time je pao sa 50% na 36%.

Vrijednost indeksa CROBEX rasla je od posljednjeg tromjesečja 2001. godine do sredine svibnja 2002., kada je prešla

Slika 56.

CROBEX I VIN

razinu od 1300 bodova. Potaknut padom cijene većine dionica, do kraja lipnja CROBEX je pao ispod 1100 bodova, da bi tijekom ljetnih mjeseci uglavnom oscilirao oko te razine.

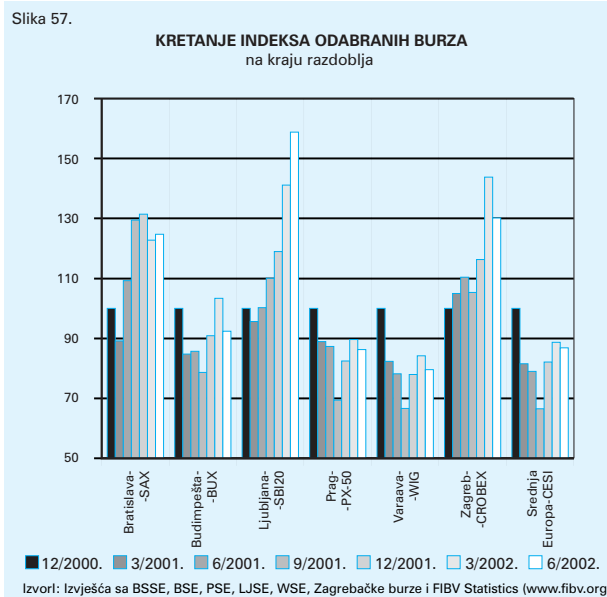
Varaždinsko tržište vrijednosnica 16. srpnja 2002. postalo je Varaždinska burza. Budući da ne ispunjavaju sve uvjete za kotizaciju na burzi, na Varaždinskoj burzi više se neće trgovati dionicama 206 trgovačkih društava. Osiromašenje ponude uzrokovano povlačenjem dionica koje ne ispunjavaju uvjete kotacije, relativizirano je činjenicom da se većina tih tvrtki nije na tržištu pojavila svojevrijedno, nego su ih u ponudu uvrstili PIF-ovi.

Na Varaždinskom tržištu vrijednosnica, odnosno Varaždinskoj burzi, nakon razdoblja rasta prometa koje je trajalo od početka godine, u razdoblju od travnja do srpnja obujam trgovanja je smanjivan. U srpnju je skok vrijednosti prometa prouzročena transakcijama triju investicijskih fondova, no već je u kolovozu trgovina ponovno smanjena. Od siječnja do kolovoza na Varaždinskom tržištu zabilježen je promet u vrijednosti od 876,3 milijuna kuna. Time je ostvareno 82,9% od ukupnog prometa u prethodnoj godini. Najveći dio prometa odvijao se na Listi ponude i potražnje (65,1%). U usporedbi s prethodnom godinom, udio trgovanja u PIF kotaciji manji je za oko 10 postotnih bodova i iznosio je 30% ukupnog prometa.

Vrijednost indeksa VIN od travnja je padala, uz povremene manje skokove, te je u srpnju prvi put u 2002. godini pala ispod razine od 700 bodova. Do kraja kolovoza, VIN je pao na 650 bodova.

Negativna kretanja na svjetskim tržištima odrazila su se i na tržištima tranzicijskih zemalja. Usporedo s padom indeksa velikih svjetskih burzi, koji je započeo u drugom tromjesečju 2002. godine, i indeksi dionica tranzicijskih burzi uglavnom su imali negativni trend. Iznimka je Ljubljanska burza, čiji indeks SBI20 ubrzano raste još od sredine 2001. godine. Na ostalim burzama tranzicijskih zemalja indeksi su u srpnju zabilježili pad u usporedbi s krajem prvog tromjesečja 2002. godine, što je dovelo i do pada CESI-ja, indeksa srednjoeuropskih burza.

U usporedbi s krajem 2001. godine i prvim tromjesečjem 2002., u srpnju je na većini tranzicijskih tržišta smanjena tržišna kapitalizacija dionica. Iznimke su Češka i Slovenija, gdje je i promet dionica od početka godine rastao. S druge strane, na većini promatranih tržišta u usporedbi s prvim tromje-

sečjem porastao je obujam trgovine obveznicama, kao i njihova tržišna kapitalizacija.

U međunarodnoj usporedbi, prosječni promet kao i brzina prometa dionica na Zagrebačkoj burzi i dalje znatno zaostaje za burzama svih promatranih tranzicijskih zemalja. U trgovini obveznicama Zagrebačka burza bilježi veći promet od Ljubljanske, Varšavske i Budimpeštanske burze, no ipak se ni nakon velikog porasta trgovine u 2002. godini nije uspjela približiti Bratislavskoj i Praškoj burzi. S druge strane, promatra li se udio tržišne kapitalizacije u BDP-u, tržište dionica bliže je prosjeku tranzicijskih zemalja nego što je to slučaj kod tržišta obveznica, koje je po tom pokazatelju na zadnjem mjestu.

Tržište obveznica

Prvih osam mjeseci 2002. godine na Zagrebačkoj burzi obilježila je dominacija trgovine obveznicama, čiji je udio u ukupnom prometu narastao na 70% (prošle godine taj udio iznosio 42%). Početak mirovinske reforme i porast broja institucionalnih investitora doveli su do rasta vrijednosti prometa ostvarenog ukupnom trgovinom obveznicama u razdoblju od siječnja do kolovoza na 2.023,7 mil. kuna, što je gotovo trostruko više nego tijekom cijele 2001. godine.

Tablica 1. Usporedba pokazatelja tržišta kapitala

Srpanj 2002.	Bratislava	Budimpešta	Ljubljana	Prag	Varšava	Zagreb
Prosječni dnevni promet, dionice (u mil. USD)	4,8	18,0	4,6	27,7	43,4	0,5
Prosječni dnevni promet, obveznice (u mil. USD)	44,5	3,8	1,9	302,4	2,8	2,3
Promet ^a /BDP ^c , godišnja razina (%)	6,3	9,4	6,8	13,0	6,8	0,6
Promet ^b /BDP ^c , godišnja razina (%)	58,9	2,0	2,8	141,5	0,4	3,1
Brzina prometa ^d	59,2	45,4	28,2	56,8	49,8	3,5
Tržišna kapitalizacija ^a (u mil. USD), na kraju mjeseca	2.134,4	10.918,3	4.535,0	12.907,1	24.026,1	3.567,5
Tržišna kapitalizacija ^b (u mil. USD), na kraju mjeseca	6.600,9	15.778,4	2.363,1	11.393,7	n.a.	1.170,8
Tržišna kapitalizacija ^a /BDP ^c , na kraju mjeseca (%)	10,7	20,7	24,1	22,9	13,6	17,6
Tržišna kapitalizacija ^b /BDP ^c , na kraju mjeseca (%)	33,1	29,8	12,6	20,2	n.a.	5,8
Kretanje indeksa dionica od početka godine (%)	-7,1	-1,2	29,4	14,1	-7,3	5,0
Kretanje indeksa dionica od početka mjeseca (%)	-2,2	-2,8	-3,1	9,1	-9,1	-6,2

^a Dionice; ^b Obveznice; ^c 2001.; ^d Mjesečni promet dionicama sveden na godišnju razinu x 100/tržišna kapitalizacija dionica. Izvori: Izvješća sa BSSE, BSE, PSE, LJSE, WSE, Zagrebačke burze i FIBV Statistics (www.fibv.org)

Tablica 2. Izdanja obveznica na domaćem tržištu

Simbol	Izdavatelj	Datum izdavanja	Dospijee	Valuta	Nominalna vrijednost izdanja	Nominalna kamatna stopa	Posljednja cijena	Tekući prinos 31.8.2002.
DAB-O-03CA	Državna agencija za osiguranje štednih uloga	19.12.2000.	19.12.2003.	EUR	105.000.000	8,000%	105,30	7,597%
DAB-O-05CA	Državna agencija za osiguranje štednih uloga	19.12.2000.	19.12.2005.	EUR	225.000.000	8,375%	109,50	7,648%
HZZO-O-047A	Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	19.7.2000.	19.7.2004.	EUR	222.000.000	8,500%	107,10	7,937%
RHMF-O-049A	Republika Hrvatska	20.9.2001.	20.9.2004.	EUR	200.000.000	6,500%	103,20	6,298%
RHMF-O-08CA	Republika Hrvatska	14.12.2001.	14.12.2008.	EUR	200.000.000	6,875%	105,30	6,529%
RHMF-O-125A	Republika Hrvatska	23.5.2002.	23.5.2012.	EUR	150.000.000	6,875%	104,20	6,598%
BLSC-O-051A	Belišće d.d.	17.1.2002.	17.1.2005.	EUR	17.000.000	7,375%	100,10	7,368%
PLAG-O-048A	Plava laguna d.d.	25.2.2002.	25.8.2004.	EUR	12.000.000	6,750%	100,30	6,730%

Izvor: Zagrebačka burza

Tablica 3. Izdanja međunarodnih obveznica Republike Hrvatske

Obveznica	Valuta	Iznos	Nominalna kamatna stopa	Prinos pri izdavanju	Razlika prinosa ^a 31.1.2002.	Razlika prinosa ^a 31.3.2002.	Razlika prinosa ^a 30.6.2002.	Razlika prinosa ^a 31.7.2002.	Razlika prinosa ^a 31.8.2002.
Londonski klub, serija A	USD	857.796.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b.b.	0	188	161	143	146	121
Londonski klub, serija B	USD	604.426.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b.b.	0	204	157	142	137	107
Euromarkine obveznice, 2004.	DEM	300.000.000	6,125%	6,20%	108	104	147	139	116
Euroobveznice, 2006.	EUR	300.000.000	7,375%	7,45%	143	124	150	146	127
Samurajske obveznice, 2004.	JPY	25.000.000.000	4,00%	4,00%	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Euroobveznice, 2005.	EUR	500.000.000	7,00%	7,06%	143	124	147	144	127
Samurajske obveznice, 2007.	JPY	40.000.000.000	3,00%	3,00%	159 ^b	159 ^b	159 ^b	159 ^b	159 ^b
Samurajske obveznice, 2006.	JPY	25.000.000.000	2,50%	2,50%	160 ^b	160 ^b	160 ^b	160 ^b	160 ^b
Euroobveznice, 2011.	EUR	750.000.000	6,75%	6,90%	167	148	158	174	158
Euroobveznice, 2009.	EUR	500.000.000	6,25%	6,45%	158	139	153	162	144
Samurajske obveznice, 2008.	JPY	25.000.000.000	2,15%	2,15%			144 ^b	144 ^b	144 ^b

^a Prema usporedivoj obveznici; ^b Prilikom izdavanja; Izvor: Bloomberg

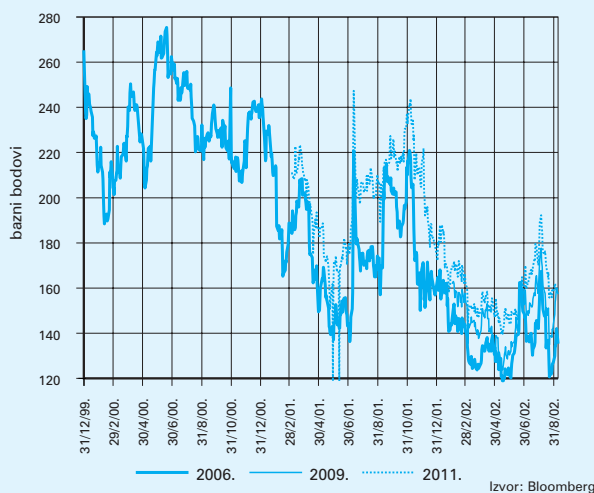
U okviru programa potpore mirovinskoj reformi, u svibnju se na domaćem tržištu pojavilo novo izdanje državnih obveznica u iznosu od 150 mil. EUR, koje je odmah izazvalo veliko zanimanje investitora. Ovo izdanje prva je od ukupno tri predviđene tranše istog izdanja obveznica ukupnog iznosa 500 mil. EUR, s dospijecom 2012. godine i uz nominalnu kamatnu stopu od 6,875%. Druga tranša, u iznosu od 150 mil. EUR, izdana je 20. rujna, a treća je planirana za prosinac 2002. ili siječanj 2003.

Na domaćem tržištu od svibnja kotira šest državnih i dvije korporativne obveznice. Na kraju kolovoza tržišna kapitaliza-

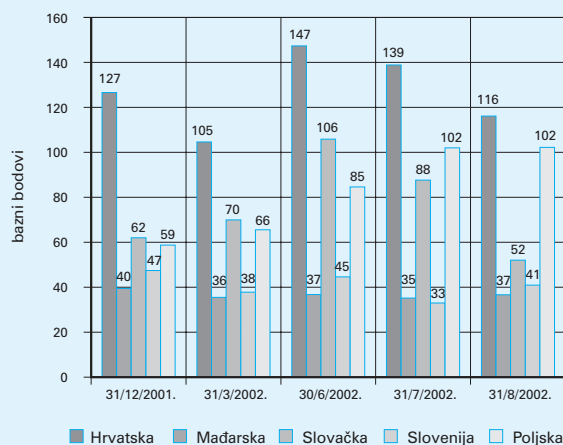
cija državnih obveznica iznosila je 8.615,8 mil. kuna, odnosno 5,8% BDP-a iz 2001. godine. U razdoblju od svibnja do kolovoza najviše se trgovalo novoizdanim obveznicom Republike Hrvatske koja dospijeva 2012. godine i obveznicom Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, na koje se odnosilo oko polovice ukupnog prometa obveznica.

Tržišna kapitalizacija korporativnih obveznica na kraju kolovoza iznosila je 214,3 mil. kuna. Budući da je riječ o izdanjima relativno male vrijednosti, njihov je promet bio neredovit i zanemarive vrijednosti. Obveznicom Plave lagune nije se trgovalo od veljače, kada je izdana, dok se obveznicom Belišća

Slika 58.

RAZLIKA PRINOSA IZMEĐU HRVATSKIH EUROOBVEZNICA S DOSPIJEĆEM 2006., 2009. I 2011. I REFERENTNIH NJEMAČKIH OBVEZNICA

Slika 59.

USPOREDBA RAZLIKE PRINOSA IZMEĐU HRVATSKIH EUROOBVEZNICA I SLIČNIH OBVEZNICA ODABRANIH TRANZICIJSKIH ZEMALJA U ODNOSU PREMA REFERENTNOJ NJEMAČKOJ OBVEZNICI

trgovalo povremeno, a posljednja transakcija zabilježena je u srpnju.

Broj inozemnih izdanja obveznica Republike Hrvatske u lipnju se povećao na 11, kada se pojavilo novo izdanje samurajskih obveznica u vrijednosti od 25 mlrd. JPY (206 mil. USD), koje dopijeva 2008. godine i nosi nominalnu kamatnu stopu od 2,15%.

Ukupna nominalna vrijednost svih izdanja 31. kolovoza 2002. iznosila je 35,6 mlrd. kuna, odnosno 4,8 mlrd USD.

Razlika prinosa između hrvatskih obveznica i referentnih njemačkih obveznica u prvom se tromjesečju 2002. godine smanjivala, da bi u sljedećim mjesecima prilično varirala. Kako je zbog pada burzovnih indeksa na svjetskim tržištima rasla cijena obveznica, prinos na njemačke obveznice smanjivao se brže od prinosa na hrvatske obveznice. To je u lipnju i srpnju dovelo do rasta razlike prinosa, a kako se potom pad prinosa na njemačke obveznice usporio, u kolovozu je razlika prinosa ponovno smanjena.

Razlika prinosa između hrvatskih, slovačkih i poljskih euroobveznica u odnosu prema referentnoj njemačkoj obveznici u promatranom razdoblju znatno je varirala. Kod mađarskih i slovenskih euroobveznica, čija je razlika prinosa na najnižoj razini od promatranih zemalja, oscilacije u razlici prinosa su najmanje. To je posljedica veće ekonomske stabilnosti tih zemalja, koja se očitava i u većoj korelaciji s kretanjima na svjetskim burzama.

Međunarodne transakcije

Međunarodne transakcije u drugom tromjesečju, odnosno u prvoj polovici godine obilježilo je povećanje ukupnog obujma robne razmjene i povećanje inozemnog duga.

Račun tekućih transakcija

U drugom tromjesečju 2002. godine, prema privremenim podacima, ostvaren je deficit na računu tekućih transakcija

od oko 638 mil. USD (ili oko 3% procijenjenog BDP-a za 2002. godinu). Hrvatska je i prijašnjih godina u drugom tromjesečju imala deficit na tekućem računu, a ove je godine taj deficit bio za oko 150 mil. USD manji nego u istom tromjesečju prošle godine. Osnovni razlog je taj što je prošlogodišnji deficit bio neuobičajeno visok zbog intenzivnijeg uvoza automobila i druge opreme, o čemu smo pisali u jednom od prijašnjih brojeva Tromjesečnog izvješća (br. 66, prosinac 2001.). Kumulativno, deficit na računu tekućih transakcija platne bilance u prvoj polovici ove godine iznosio je 1,4 mlrd. USD, što je na istoj razini kao prošle godine.

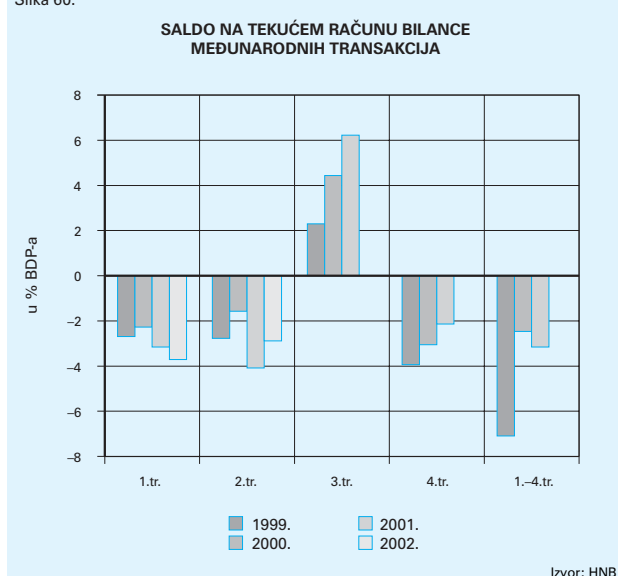
U robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom, promatrano prema ostvarenju tijekom prvih sedam mjeseci 2002., naziru se promjene nastale zbog povlaštenog pristupa tržištima zemalja Europske unije i CEFTA-e, koji je omogućen početkom 2002. godine. Prema privremenim podacima, deficit robne razmjene iznosio je 1,3 mlrd. USD, s obzirom da je izvozom robe ostvareno 1,2 mlrd. USD, a uvozom robe 2,5 mlrd. USD. Deficit je u drugom tromjesečju ove godine za 64 mil. USD veći od onoga u drugom tromjesečju 2001. godine, s tom razlikom što je u drugom tromjesečju 2001. godine bio velik uvoz automobila, dok je u drugom tromjesečju 2002. godine bio velik uvoz strojeva i opreme. U usporedbi s istim razdobljem prošle godine došlo je do povećanja izvoza (nominalno za oko 60 mil. USD ili oko 6%), ali i do povećanja uvoza (nominalno za oko 150 mil. USD ili oko 6%). Kumulativno, u prvom je polugodištu ove godine ostvaren deficit na računu robe u iznosu od 2,3 mlrd. USD, što je za više od 200 mil. USD (oko 11%) više od deficita iz prve polovice 2001. godine.

Na računu usluga već je prošle godine došlo do povećanja priljeva od turizma zbog produljenja turističke sezone, što se ponovilo i ove godine. Ta tendencija se odrazila na ukupnom računu usluga u platnoj bilanci. Uz transportne i ostale usluge na podjednakoj razini kao u drugom tromjesečju 2001. godine, u razmjeni usluga u drugom je tromjesečju ove godine ostvaren za oko 100 mil. USD veći suficit nego u istom razdoblju prošle godine (kada je suficit iznosio oko 560 mil. USD). Ukupni saldo usluga za prvo polugodište 2002. godine pokazuje, prema privremenim podacima, suficit od oko 700 mil. USD, što je nominalno bolji rezultat za 130 mil. USD (oko 24%) nego u prvom polugodištu prošle godine. Efekt zatvaranja SAD-a i "strah od letenja" nakon 11. rujna nije imao većih učinaka na ukupna kretanja turizma u Hrvatskoj.

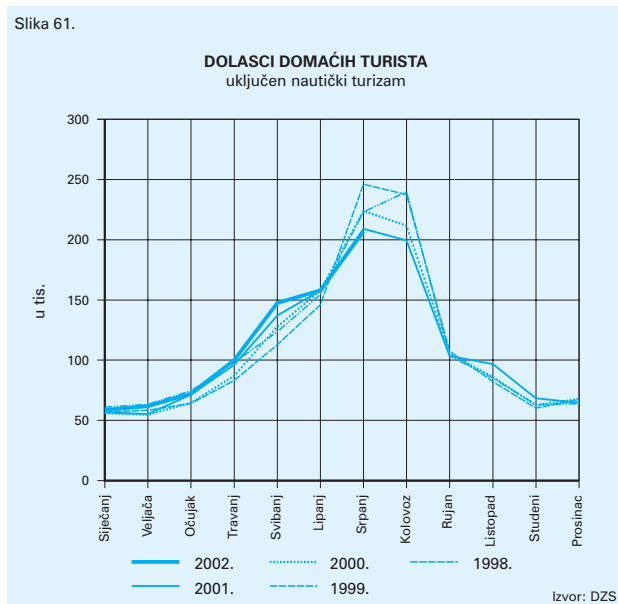
Fizički pokazatelji turizma upućuju na neravnomjerno produljivanje turističke sezone na mjeseci prije vrhunca sezone (dakle na travanj, svibanj i lipanj), dok za sada nema pokazatelja o značajnom produljenju na mjeseci u posezoni (rujan, listopad). Pri tome uočavamo produljivanje sezone na dane oko Uskrsa, s time da postoji očita razlika u dolascima domaćih i stranih gostiju – dolasci domaćih gostiju ostaju visoki tijekom cijelog svibnja, dok je kod stranih gostiju riječ o povećanim dolascima samo oko Uskrsa. Razlog tomu vjerojatno leži u učestalosti državnih praznika u Hrvatskoj u svibnju (do prošle godine 1. i 30. svibnja) i navici građana Hrvatske da "spajaju" praznike.

Ako se usporede podaci o noćenjima turista, također se mogu uočiti dokazi o produljivanju sezone prema predsezoni

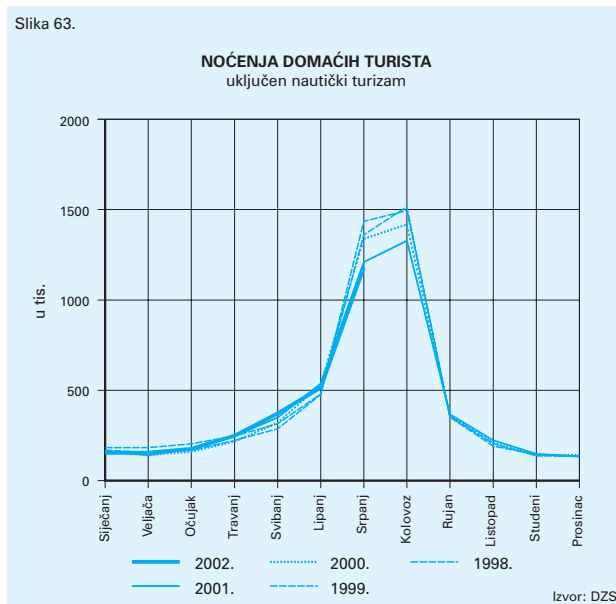
Slika 60.

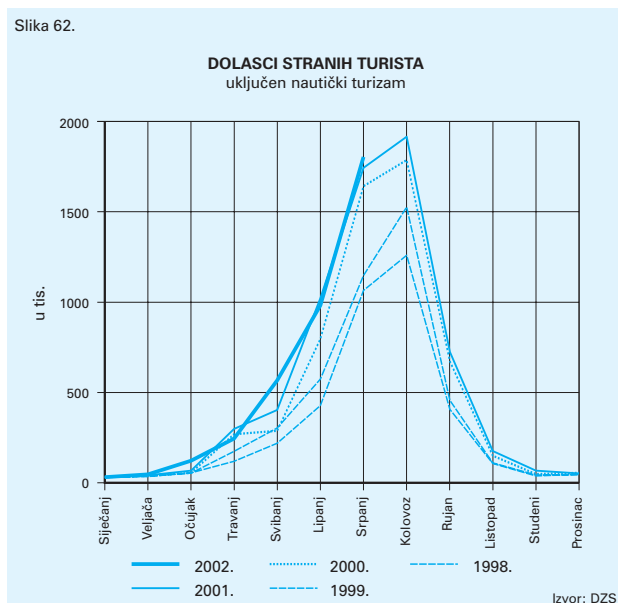
Slika 61.

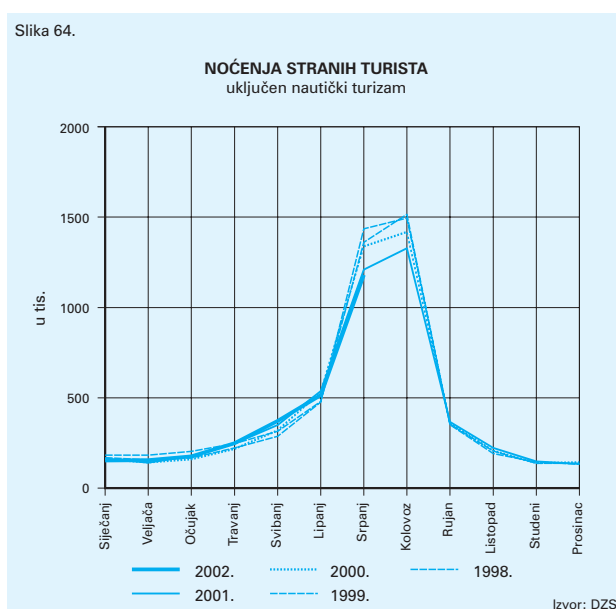
Slika 63.

Slika 62.

Slika 64.

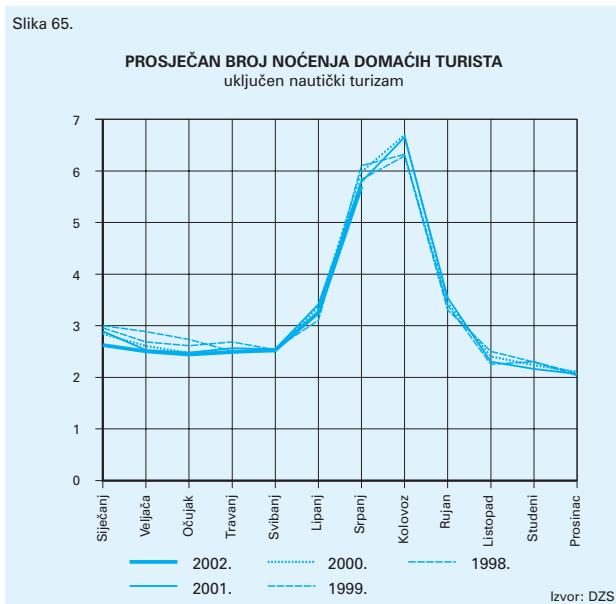
kod stranih gostiju, dok se kod domaćih gostiju to gotovo i ne primjećuje.

Procjena prosječnog broja noćenja (ukupan broj noćenja podijeljen s ukupnim brojem dolazaka) po mjesecima za domaće i strane goste upućuje na to da domaći gosti imaju više noćenja samo na vrhuncu sezone kada provode, u prosjeku, oko šest noći izvan svoga boravišta, dok u ostatku godine u turističkim objektima ostvaruju oko 2,5 noćenja. Drugim riječima, sve do sezone godišnjih odmora domaći gosti idu na "produžene vikende", dok tijekom glavnog dijela svojih godišnjih odmora borave izvan mjesta svoga stalnog prebivališta, u prosjeku, 6 noći ili sedam dana. Strani gosti imaju drukčiju distribuciju prosječnog broja noćenja. Od prosječno 3 noćenja stranih gostiju u mjesecima izvan glavne sezone prosječni broj noćenja tih turista postupno raste od svibnja do srpnja, tijekom kojega mjeseca strani gosti u prosjeku ostvaruju 7 noćenja, što se zadržava i u kolovozu i rujnu, da bi potom postupno taj broj počeo padati u listopadu i u studenome se

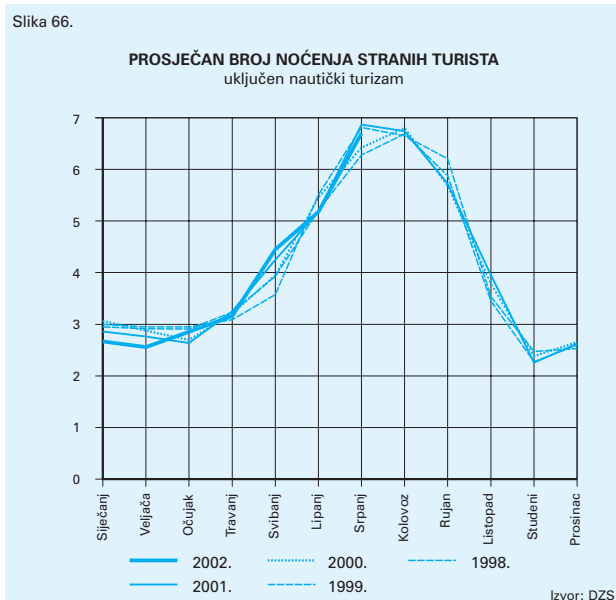
vratio na 3. Prosječan broj noćenja stranih gostiju u jeku sezone i izvan nje je za jedan veći od odgovarajućega prosječnog broja noćenja domaćih turista, što se može objasniti većom udaljenošću stranih gostiju od destinacije (što ih potiče da uzmu dodatno noćenje), a donekle i većim budžetom namijenjenim za godišnje odmore.

Podaci pokazuju i to da se već drugu godinu zaredom broj dolazaka turista (ukupnih dolazaka) u srpnju kreće oko 2 milijuna – pa se čini da postoje ograničenja turističkih kapaciteta na vrhuncu sezone. Isto se tako uočava da se u srpnju broj ostvarenih noćenja (ukupnih) zadržava oko 5,7 milijuna, što također može značiti ograničenje kapaciteta. To znači da povećanje prihoda od turizma u mjesecima vrhunca sezone (u srpnju, kolovozu i rujnu) kratkoročno ovisi o povećanju izvanpansionске potrošnje gostiju (prije svega, poboljšanjem ponude), dok dugoročno ovisi o obnavljanju i proširivanju kapaciteta u turizmu – dakako, prema strategiji razvoja turizma u idućim godinama.

Slika 65.

Slika 66.

Bolji rezultat na računu usluga u drugom tromjesečju ove godine uspio je ublažiti deficit na računu robe, koji je na razini drugog tromjesečja prošle godine. Ukupnom ostvarenom rezultatu na računu tekućih transakcija u drugom tromjesečju pomogao je saldo tekućih transfera, koji je bio nešto veći (suficit od oko 260 mil. USD) nego u istom razdoblju prošle godine. Saldo dohodaka je u drugom tromjesečju bio negativan, na razini od oko 70 mil. USD, što je četvrtina onoga iz istog tromjesečja prošle godine. Naime, ove godine nije bilo velikih isplata dividenda i repatrijacije dobiti stranim vlasnicima kao prošle godine.

Robna razmjena

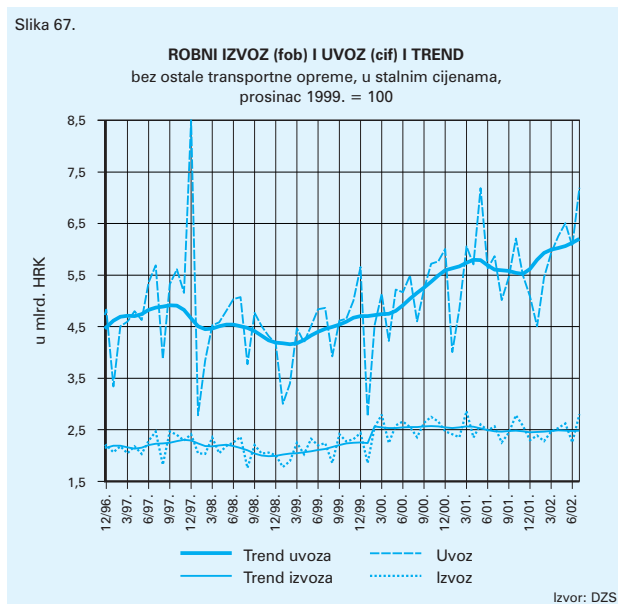
Kretanja u robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom ostvarena tijekom prvih sedam mjeseci 2002. godine pokazuju da Hrvatska još nije uspjela u tom kratkom razdoblju na pravi način valorizirati povlašten pristup tržištima zema-

lja Europske unije i CEFTA-e, nakon početka primjene sporazuma o slobodnoj trgovini 1. siječnja 2002. Dakako, treba proći određeno razdoblje prije nego što tokovi izvoza počnu slijediti ugovorene isporuke, pa je stoga i ovo razdoblje previše kratko za analizu učinaka poboljšanog pristupa tržištima EU i CEFTA-e. Ohrabrujući je podatak da se kroz godišnji rast kapitalnih dobara nastavio svojevrsni investicijski ciklus, koji je započet krajem 2000. godine. Kako je kretanje hrvatskoga robnog izvoza najvećim dijelom određeno kretanjem u prerađivačkoj industriji (u razdoblju od siječnja do srpnja 2002. robni izvoz prerađivačke industrije sudjeluje sa 95,7% u ukupnom robnom izvozu), godišnji rast zabilježen u toj djelatnosti, kao i porast udjela izvoza u zemlje EU, može upućivati na činjenicu da se laganim koracima ipak nastavlja restrukturiranje hrvatskog gospodarstva, koje se manifestira u tehnološkom osuvremenjivanju nekih dijelova prerađivačke industrije, širenju proizvodnih kapaciteta i podizanju proizvodnosti rada. U pojedinim gospodarskim segmentima olakšan pristup tržištu EU polučio je značajne pozitivne pomake (na primjer, veliko povećanje izvoza šećera). No, također je zabilježeno kršenje odredbi Privremenog sporazuma o pridruživanju baš kod izvoza šećera, što može ugroziti potencijale koje taj sporazum nudi.

Izražena u kunama, prosječna mjesečna razina sezoničanoga realnog trenda robnog uvoza, iz kojeg je isključena ostala transportna oprema, zabilježena od siječnja do srpnja 2002. (6 mlrd. kuna) viša je za 5,5% u odnosu prema razini zabilježenoj tijekom istog razdoblja prethodne godine (5,7 mlrd. kuna). Isti pokazatelj koji se odnosi na robni izvoz, govori o godišnjem padu od 2,2%.

Godišnji rast robnog izvoza, prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (originalni podaci), ostvaren je tijekom prvih sedam mjeseci 2002. godine u prerađivačkoj industriji (porast od 7,4%), ribarstvu (87,9%) te rudarstvu i vađenju (12,7%, što je poglavito rezultat porasta izvoza sirove nafte i zemnog plina). Povećanje izvoza prerađivačke industrije najvećim je dijelom plod povećanja izvoza ostalih prijevoznih sredstava (godišnji porast od 25,8%, od čega se najveći dio odnosi na iz-

Slika 67.

voz brodova), radio, televizijskih i komunikacijskih aparata i opreme (68,4%), hrane i pića (31%) te strojeva i uređaja (36,2%). Detaljnija raščlamba sektora hrane, na koju upućuje Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija (SMTK), govori o snažnom godišnjem rastu izvoza šećera (sa 12,2 mil. USD u prvih sedam mjeseci 2001. na 31,6 mil. USD u istom razdoblju 2002., što odgovara rastu od 159,9%). Ista klasifikacija pokazuje da je godišnji rast robnog uvoza rezultat rasta uvoza industrijskih strojeva za opću uporabu (32,7%), električnih strojeva, aparata i uređaja (32,3%) i specijalnih strojeva za pojedine industrijske grane (38,3%).

Promatrano prema ekonomskim grupacijama zemalja Hrvatska je u prvih sedam mjeseci 2002. u razvijene zemlje plasirala 61,1% svoga ukupnog robnog izvoza izraženog u američkim dolarima, pri čemu je ostvaren godišnji porast vrijednosti izvezene robe od 6,8%. U zemlje Europske unije Hrvatska je izvezla robe u vrijednosti od 1,6 mlrd. USD ili 56,7% svoga ukupnog izvoza. Glavni hrvatski vanjskotrgovinski partneri i nadalje su Njemačka, Italija i Austrija. Izvoz u Italiju i Austriju od siječnja do srpnja 2002. bilježi prosječni godišnji rast od 28,3%, dok je vrijednost robnog izvoza u Njemačku u spomenutom razdoblju zabilježila godišnji pad od 16,5%. Ukupni izvoz u zemlje CEFTA-e u prvih sedam mjeseci 2002. stagnira na prošlogodišnjoj razini. Izvoz u Sloveniju (najznačajniji vanjskotrgovinski partner u okviru CEFTA-e s udjelom od 8,2% u ukupnom robnom izvozu tijekom prvih sedam mjeseci 2002.) zabilježio je godišnji pad od 5,6%. Rast robnog izvoza od 25,1% ostvaren je u razmjeni s Bosnom i Hercegovinom, pri čemu valja naglasiti kako BiH sudjeluje s viso-

kih 13,5% u ukupnom robnom izvozu. Godišnji porast robnog uvoza zabilježen je sa svim članicama Europske unije, osim Velike Britanije, Finske i Grčke. Porastao je uvoz i iz svih zemalja CEFTA-a (prosječni godišnji rast od 21,4%). Pad uvoza od 65,2% ostvaren je u razmjeni sa zemljama OPEC-a (odnosi se poglavito na smanjenje vrijednosti uvoza sirove nafte).

Inozemna izravna ulaganja

Prema najnovijem *World Investment Reportu* (godišnjem izdanju UNCTAD-a koje se bavi međunarodnim tokovima privatnoga kapitala) u 2001. godini došlo je do prepolovljenja ukupnih svjetskih inozemnih izravnih ulaganja u usporedbi sa 2000. godinom. Budući da iz razvijenih zemalja, osobito iz SAD-a, potječe glavina inozemnih izravnih ulaganja, jasno je da su usporavanje gospodarske aktivnosti u razvijenim zemljama, te događaji od 11. rujna 2001. i recesija u SAD-u glavni krivci za to. Kako su razvijene zemlje i veliki primatelji inozemnih izravnih ulaganja (posljednjih godina zemlje EU osobito), dugogodišnji trend smanjivanja prinosa u tim zemljama, završavanje procesa konsolidacije i preuzimanja poduzeća i banaka u EU te sigurnosni problemi značajno su utjecali na smanjivanje inozemnih izravnih ulaganja upravo u te zemlje.

Međutim, takvo je drastično smanjenje ukupnih svjetskih inozemnih izravnih ulaganja zaobišlo zemlje u srednjoj Europi, osobito zemlje prvoga i drugog vala pridruživanja EU – došlo je čak do povećanja inozemnih izravnih ulaganja u te zemlje. Dio razloga za to povećanje možemo naći upravo u

Tablica 4. Robni izvoz i uvoz RH prema ekonomskim grupacijama zemalja, udjeli izraženi u postocima

ROBNI IZVOZ	1993.	1994.	1995.	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	I. – VII. 2001.	I. – VII. 2002. ^a
1. Razvijene zemlje	61,9	63,6	61,9	54,2	54,8	52,4	56,9	60,1	61,7	61,2	61,1
EU	57,6	59,0	57,8	50,3	50,2	47,7	49,0	54,5	54,1	54,3	56,7
Austrija	3,3	3,5	4,4	4,3	5,4	5,5	6,4	6,6	5,7	5,7	8,0
Italija	21,2	21,2	23,6	21,1	18,7	17,7	18,0	22,3	23,7	23,1	26,6
Njemačka	23,1	22,2	21,5	18,1	18,3	16,9	15,7	14,3	14,8	15,7	12,3
EFTA	1,1	1,5	1,3	0,9	1,2	1,8	3,5	1,0	1,1	1,1	0,8
Ostale razvijene zemlje	3,2	3,0	2,8	3,0	3,4	3,0	4,4	4,6	6,5	5,8	3,6
2. Zemlje u razvoju	38,1	36,4	38,1	45,8	45,2	47,6	43,1	39,9	38,3	38,8	38,9
CEFTA	21,4	16,8	17,7	17,6	16,5	13,2	13,5	13,8	12,1	12,3	11,4
Slovenija	18,1	12,8	13,6	13,5	11,9	9,5	10,6	10,8	9,1	9,3	8,2
BiH	4,9	7,7	8,4	12,3	15,7	14,4	12,7	11,2	12,0	11,5	13,5
Jugoslavija	0,0	0,0	0,0	0,3	0,2	0,4	0,6	2,4	3,2	3,6	3,4
Ukupno (1+2)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
ROBNI UVOZ	1993.	1994.	1995.	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	I. – VII. 2001.	I. – VII. 2002. ^a
1. Razvijene zemlje	63,5	68,1	70,1	67,5	69,0	69,3	66,7	64,7	65,5	65,8	65,1
EU	56,6	59,7	61,9	59,4	59,5	59,3	56,6	55,4	65,5	56,5	56,1
Austrija	6,7	6,8	7,6	7,7	7,8	7,3	7,1	6,7	7,0	6,8	6,9
Italija	18,9	19,1	18,1	18,4	18,7	17,9	15,9	16,6	16,9	17,3	17,0
Njemačka	21,3	21,6	20,0	20,2	20,4	19,1	18,5	16,5	17,6	17,5	16,3
EFTA	1,9	2,4	2,7	2,3	2,7	2,8	2,6	2,4	2,1	2,0	2,2
Ostale razvijene zemlje	5,0	6,0	5,6	5,9	6,8	7,2	7,5	7,0	6,9	7,3	6,8
2. Zemlje u razvoju	36,5	31,9	29,9	32,5	31,0	30,7	33,3	35,3	34,5	34,2	34,9
CEFTA	20,3	15,9	16,9	17,3	15,0	15,2	13,8	14,8	15,0	14,6	16,0
Slovenija	15,3	10,0	10,8	9,9	8,2	8,7	7,9	7,9	7,9	7,9	8,0
BiH	0,3	0,1	0,1	0,8	1,5	1,8	1,5	1,0	1,4	1,3	1,5
Jugoslavija	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5
Ukupno (1+2)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

^a Privremeni podaci
Izvor: DZS

Tablica 5. Inozemna izravna ulaganja u tranzicijskim zemljama na kraju 2001., u milijunima USD

	1990.	1991.	1992.	1993.	1994.	1995.	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	Ukupno	Stan.	FDI p.c.
Bugarska	4,0	55,9	41,5	40,0	105,4	90,4	109,0	504,8	537,2	806,1	1.002,0	689,0	3.985,3	8,3	481,3
Češka	n.a.	n.a.	n.a.	654,3	869,0	2.562,0	1.428,0	1.300,0	3.718,0	6.324,0	4.986,0	4.916,0	26.757,3	10,3	1.405,2
Estonija	n.a.	n.a.	82,3	162,2	214,4	201,5	150,2	266,2	580,5	305,2	387,3	538,0	2.887,9	1,5	1.345,1
Mađarska	n.a.	1.462,1	1.479,2	2.349,7	1.144,1	4.518,6	2.274,1	2.167,0	2.037,1	1.976,5	1.691,8	2.414,0	23.514,1	10,1	1.809,9
Letonija	n.a.	n.a.	29,4	45,1	214,5	179,6	381,7	521,1	356,9	347,6	407,4	200,7	2.683,9	2,5	855,0
Litva	n.a.	n.a.	n.a.	30,2	31,3	72,6	152,4	354,5	925,5	486,5	378,9	446,0	2.877,8	3,7	554,8
Poljska	89,0	291,0	678,0	1.715,0	1.875,0	3.659,0	4.498,0	4.908,0	6.365,0	7.270,0	9.342,0	8.830,0	49.520,0	38,7	837,3
Rumunjska	n.a.	40,0	77,0	940,0	341,0	419,0	2.630,0	1.215,0	2.031,0	1.041,0	1.025,0	1.137,0	10.896,0	22,5	241,7
Slovačka	n.a.	n.a.	n.a.	198,8	269,9	236,1	350,8	173,8	562,1	354,3	2.052,5	1.475,0	5.673,3	5,4	365,0
Slovenija	n.a.	n.a.	111,0	112,6	128,1	177,4	194,0	375,2	247,9	181,2	175,5	441,8	2.144,7	2,0	647,8
Hrvatska	n.a.	n.a.	n.a.	120,3	117,0	114,2	510,8	532,9	932,4	1.479,0	1.114,9	1.442,0	6.363,5	4,5	810,8

Izvori: MMF, IFS CD-ROM; UNCTAD, *World Investment Report 2002*.

tome što se europske banke i financijske institucije sada ponovno vraćaju u istočnu Europu nakon završetka procesa konsolidiranja bankarskoga i ostaloga financijskog sektora u EU, koji se – po svršetku konsolidacije sektora poduzeća u EU (nakon stvaranja zajedničkog tržišta) te povlačenja iz istočne Europe nakon ruske krize (1997./1998. godine) – bavio sam sobom i nekoliko godina radio na povećanju efikasnosti i prilagodbama novim okolnostima (tj. smanjivanju troškova i proširivanju područja rada), koje je zajednička valuta omogućila od početka svoga uvođenja. Dio razloga je svakako u tome što je u zemljama srednje Europe prinos na kapital još uvijek dovoljno viši nego u EU (relativno je oskudniji), dok se rizici u tim zemljama sve više smanjuju što su te zemlje bliže stvarnom ulasku u EU. Dio razloga za inozemna izravna ulaganja neeuropskih zemalja u zemlje srednje Europe sličan je velikom bum investiranja u zemlje članice Europske ekonomske zajednice početkom 1990-ih, čime se zapravo ulagalo u ulazak na zajedničko tržište koje se tada stvaralo – isti slučaj je danas sa zemljama kandidatima za članstvo u EU.

U Hrvatskoj je, unutar skupine tranzicijskih zemalja, razina inozemnih izravnih ulaganja mjerena po stanovniku razmjerno velika. Međutim, najviša razina inozemnih izravnih ulaganja u razdoblju od 1990. do 2001. godine postignuta je u Mađarskoj, i to 1.810 USD po stanovniku, slijede Češka

(1.405 USD) i Estonija (1.345 USD), Latvija (855 USD) i Poljska (837 USD) te Hrvatska na šestom mjestu sa 810 USD po stanovniku. Slika se značajnije ne mijenja analizira li se udio inozemnih izravnih ulaganja u prosječnom BDP-u, s time što se prema ovom kriteriju Češka i Poljska približavaju, Mađarska ostaje s oko 40% udjela inozemnih izravnih ulaganja u prosječnom BDP-u uvjerljivo na čelnom mjestu, dok se Hrvatska s udjelom od gotovo 20% nalazi ispred Slovačke i Slovenije.

Hrvatska je na početku 1990-ih bila zaobidena zbog rata i nesigurnosti. Od 1993. do kraja 2001. godine Hrvatska je ukupno nominalno prikupila oko 6,6 mlrd. USD inozemnih izravnih ulaganja, a uz priljev od oko 0,4 mlrd. USD u prvoj polovici 2002. godine taj se zbroj penje na ukupno oko 7 mlrd. USD. Uglavnom je to posljedica privatizacije, a najveći priljev deviznih sredstava bio je u 1999. godini, u iznosu od 1,5 mlrd. USD (prvi krug privatizacije HT-a).

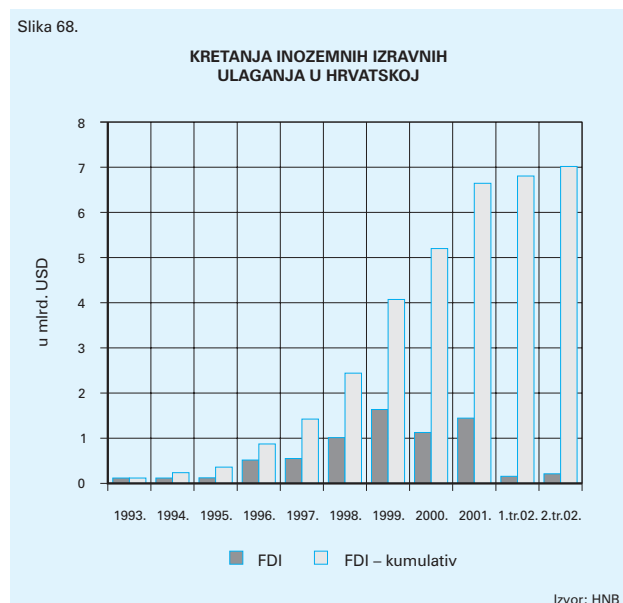
U razdoblju od 1993. do 2001. oko 65% ukupnih inozemnih izravnih ulaganja odnosi se na tri djelatnosti: telekomunikacije (29%), ostalo novčarsko posredovanje (17%) te proizvodnju farmaceutskih pripravaka (15%). U prvoj polovici 2002. godine struktura ulaganja po sektorima je ovakva: financijsko posredovanje (69% – privatizacija Dubrovačke i Splitske banke i prva tranša nove privatizacije Riječke banke), hoteli i moteli (oko 9% – privatizacija Sunčanog Hvara i nekih drugih hotela), savjetovanje u vezi s poslovanjem i upravljanjem (5,5%) te proizvodnja farmaceutskih pripravaka (5%).

Najveći ulagači u Hrvatsku u razdoblju između 1993. i 2001. bile su Sjedinjene Američke Države, s do sada ukupno uloženi 1,11 mlrd. USD, Njemačka sa 1,06 mlrd. USD, Austrija sa 890,2 mil. USD, te Italija i Nizozemska. Najveće zemlje ulagači u Hrvatsku u prvoj polovici 2002. godine bile su Austrija, Italija, Luksemburg, Nizozemska i Njemačka.

Inozemni dug

Inozemni dug Republike Hrvatske iznosio je koncem srpnja 2002. godine 13,3 mlrd. USD. U usporedbi sa stanjem duga zabilježenim krajem 2001., inozemni je dug povećan za 2,1 mlrd. USD ili za 18,6%, u čemu je učinak negativnih međ valutnih promjena iznosio 0,9 mlrd. USD. Naime, u prvih sedam mjeseci ove godine Hrvatska je otplatila 1,4 mlrd. USD glavnice inozemnog duga i 0,3 mlrd. USD kamata, dok se u istom razdoblju zadužila za novih 2,5 mlrd. USD. Ino-

Slika 68.

Tablica 6. Inozemni dug prema sektoru dužnika, na kraju razdoblja, u milijunima USD i postocima

Sektor	1998.	1999.	2000.	2001.	VII. 2002.	Struktura					Indeksi			
						1998.	1999.	2000.	2001.	VII. 2002.	1999./98.	2000./99.	2001./00.	VII.2002./01.
1. Monetarni sektor	234	197	159	122	111	2,4	2,0	1,4	1,1	0,8	84,0	80,7	77,0	90,8
2. Država	3.395	3.973	4.795	5.012	5.723	35,4	40,2	43,6	44,8	43,1	117,0	120,7	104,5	114,2
u čemu: Londonski klub	1.405	1.381	1.255	1.106	957	14,7	14,0	11,4	9,9	7,2	98,3	90,9	88,1	86,5
3. Banke	2.266	1.954	1.597	1.829	2.537	23,6	19,8	14,5	16,3	19,1	86,3	81,7	114,5	138,7
u čemu: Valuta i depoziti	615	538	433	634	1.268	6,4	5,4	3,9	5,7	9,5	87,5	80,5	146,4	200,2
4. Ostali sektori (poduzeća)	3.215	3.208	3.336	3.109	3.580	33,5	32,5	30,3	27,8	27,0	99,8	104,0	93,2	115,2
5. Izravna ulaganja	476	540	1.115	1.124	1.331	5,0	5,5	10,1	10,0	10,0	113,3	206,4	100,8	118,5
Ukupno (1+2+3+4+5)	9.586	9.872	11.002	11.196	13.283	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	103,0	111,4	101,8	118,6

Izvor: HNB

Tablica 7. Inozemni dug i procjena budućih otplata glavnice prema sektoru dužnika, u milijunima USD

Sektor	Stanje duga 31.7.2002.	Neevidentirane otplate glavnice		Procjena budućih otplata glavnice									
		3. tr. 2002.	4. tr. 2002.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	Ostalo	
1. Izravna ulaganja	1.331,5	140,1	28,7	76,4	105,1	192,6	126,9	256,3	280,9	127,8	24,8	14,9	62,1
2. Država	5.722,8	17,7	16,0	41,8	57,9	340,9	805,8	806,4	819,9	570,9	438,7	714,5	1.150,1
3. Središnja banka (HNB)	111,0	0,0	3,2	14,4	17,6	35,2	35,2	13,6	6,3	3,2	0,0	0,0	0,0
4. Banke	2.537,1	80,9	38,8	70,9	109,7	468,0	182,4	111,9	104,6	64,9	58,1	60,6	1.295,9
5. Ostali sektori	3.580,3	468,3	108,1	236,3	344,3	584,4	590,4	358,7	378,7	351,2	164,3	122,9	217,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	13.282,7	706,9	194,8	439,7	634,5	1.621,1	1.740,7	1.546,9	1.590,5	1.117,9	685,8	913,0	2.725,2
Dodatak:													
Procjena plaćanja kamata		91,3	57,6	106,9	164,5	578,9	506,1	409,7	313,1	228,4	164,6	135,6	186,0

Izvor: HNB

zemni je dug po toj osnovi neto povećan za 1,2 mlrd. USD (od čega se na banke odnosi 0,6 mlrd. USD, na državu 0,3 mlrd. USD, a na ostale sektore 0,3 mlrd. USD). Deprecijacija tečaja američkog dolara prema euru i ostalim valutama u kojima je uglavnom nominiran hrvatski inozemni dug, uzrokovala je nominalni rast inozemnog duga u prvih sedam mjeseci 2002. godine za 913,9 mil. USD.

Pod pretpostavkom da se razina inozemnog duga neće značajnije promijeniti do kraja 2002. godine u odnosu prema razini zabilježenoj koncem srpnja i prema procijenjenom bruto domaćem proizvodu za 2002. godinu, Hrvatska je sa svojom zaduženošću manjom od 60% bruto domaćeg proizvoda još uvijek srednje zadužena zemlja. Usporedbe radi, u 2001. godini približno isti odnos inozemnog duga i bruto domaćeg proizvoda bilježe Mađarska (oko 60%) i Slovačka (oko 56%), dok kod Slovenije, Češke i Poljske dug ne prelazi 40%.

Međutim, da bi inozemni dug bio dugoročno održiv, njegova stopa rasta mora biti niža od stope rasta bruto domaćeg proizvoda (ukupna proizvodnja u zemlji je osnova za međunarodnu razmjenu i vraćanje duga) i stope rasta izvoza robe i usluga (kojom se "pribavljaju" devize za otplatu inozemnog duga). S tog stajališta trenutna stopa rasta inozemnog duga nije dugoročno održiva te dinamiku duga treba više uskladiti s dinamikom BDP-a i izvoza robe i usluga.

Prema evidenciji HNB-a u razdoblju od kolovoza do prosinca 2002. godine Hrvatskoj stiže na naplatu 635 mil. USD duga na osnovi otplate glavnice i 165 mil. USD na osnovi otplate kamata. Uzimajući u obzir već otplaćenu glavnice u prvih sedam mjeseci, tijekom čitave 2002. godine Hrvatska će ukupno otplatiti 2 mlrd. USD glavnice inozemnog duga, od čega se na državu odnosi 0,6 mlrd. USD. Projekcije otplate glavnice u iduće četiri godine upućuju na to da se godišnji iznosi glavnice inozemnog duga koji dopijevaju na naplatu

značajno smanjuju u odnosu prema 2002. godini (kreću se između 1,6 i 1,7 mlrd. USD). Obveze države smanjuju se u 2003., ali se povećavaju od 2004. godine.

Tako je država u prvom tromjesečju izdala na europskom tržištu euroobveznice u vrijednosti od 500 mil. EUR (oko 500 mil. USD), dok je u drugom tromjesečju izdala na japanskom tržištu samurajske obveznice u vrijednosti od 25 mlrd. JPY (207 mil. USD).

Sposobnost servisiranja duga treba promatrati u sprezi s ostalim makroekonomskim pokazateljima. Realni rast bruto domaćeg proizvoda ostvaren u posljednje dvije godine, ubrzanje rasta investicijske i smanjenje javne (državne) potrošnje ohrabrujući su znaci u tom pogledu. Hrvatska će još dvije ili najviše tri godine moći računati na značajne prihode od privatizacije nekadašnje državne imovine, čijim se dijelom u značajnoj mjeri servisirao inozemni dug u prošlosti. S druge strane, rezultati koje ostvaruje Hrvatska u robnom izvozu daleko su ispod njezinih mogućnosti, što znači da se neprestano treba podizati razina konkurentnosti i širiti paleta proizvoda koje Hrvatska uspješno izvozi na svjetska tržišta. Ostvarivanjem većih prihoda u robnoj razmjeni s inozemstvom olakšat će se servisiranje postojećeg duga i smanjiti potreba za daljnjim zaduživanjem u inozemstvu. Stoga će o nastavku provođenja započetih reformi i gospodarskog restrukturiranja te obuzdavanju potrošnje (što se poglavito odnosi na smanjivanje proračunskog manjka) najviše ovisiti i sposobnost Hrvatske da pravodobno i bez većih poteškoća servisira svoj inozemni dug u budućnosti.

Međunarodna likvidnost

Međunarodna likvidnost zemlje poboljšala se u prvoj polovici godine i manje oscilira nego u ljetnim mjesecima prošle

godine. To možemo uočiti ako prikazemo kretanje indeksa pritiska na devizno tržište (ponderirani prosjek stope deprecijacije tečaja kune prema euru i stope smanjenja razine bruto međunarodnih pričuva, uz standardne devijacije kao ponder), koji smo prilagodili za odstupanja od sredine i podijelili sa standardnom devijacijom (tako smo dobili tzv. z-score varijablu IPDT) usporedo s kretanjem jednoga tradicionalnog pokazatelja međunarodne likvidnosti – omjera bruto međunarodnih pričuva i uvoza (iako se uobičajeno uzima omjer između bruto pričuva i uvoza robe i usluga, ovdje smo kao nazivnik uzeli mjesečni uvoz robe prema cif paritetu DZS-a).

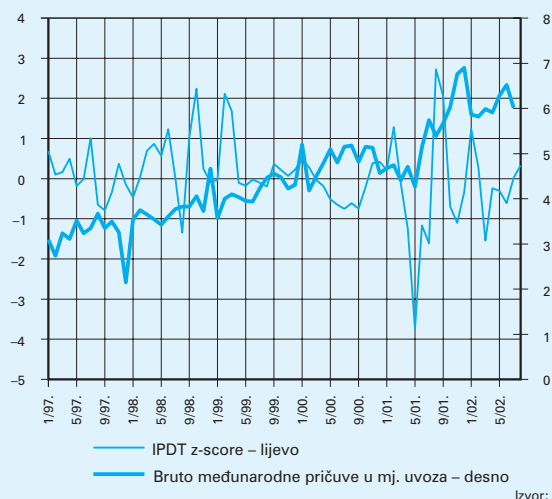
Prema kretanju omjera bruto međunarodnih pričuva i mjeseci uvoza može se zaključiti kako je međunarodna likvidnost Hrvatske sve bolja – od kraja 2001. godine međunarodnim pričuvama pokriva se vrijednost šestomjesečnog robnog uvoza. Ako se promatra kretanje indeksa pritiska na devizno tržište, koji se nakon skokovitog kretanja u ljetnim mjesecima prošle godine smirio i kreće se oko nule (što znači da su stope deprecijacije i stope promjene pričuva na razini prosjeka za razdoblje od siječnja 1995. do kolovoza 2002.), opet se može zaključiti kako je međunarodna likvidnost sve bolja.

No, potrebno je promatrati oba indeksa. Ako se prati samo pokazatelj omjera međunarodnih pričuva i uvoza, može se vidjeti da on svojim kretanjem ne signalizira pritisak na devizno tržište (npr. početkom 1999. godine i na kraju 2000.), što indeks pritiska jasno čini.

Dugoročne promjene međunarodne likvidnosti neke zemlje, kao i svakoga gospodarskog subjekta, ovise i o dugoročnoj solventnosti. Naime, čak ako i dođe do negativnih šokova za međunarodnu likvidnost, zemlja uvijek može prodavati međunarodnu financijsku imovinu (poput međunarodnih pričuva) kako bi došla do likvidnosti. Međutim, ako zemlja sve više gomila obveze (zadužuje se), tada se međunarodna financijska imovina ne koristi samo za osiguranje izvanredne likvidnosti, nego mora pokrivati i rastuće inozemne obveze. Prebrzi rast inozemnog duga može dovesti u pitanje dugoročnu solventnost zemlje, a time će postati dugoročno ograničenje za međunarodnu likvidnost zemlje.

Slika 69.

USPOREDBA KRETANJA IPDT-a I OMJERA BRUTO MEĐUNARODNIH PRIČUVA I UVOZA ROBE

Državne financije

Obilježja proračuna u drugom tromjesečju 2002. i očekivanja do kraja 2002.

Konzistentna usporedba manjka proračuna konsolidirane središnje države (bez kapitalnih prihoda) u 2002. s odgovarajućim razdobljem u 2001. godini zahtijeva uključivanje manjaka ostvarenih u državnim agencijama Hrvatske ceste (HC) i Hrvatske autoceste (HAC). Navedene su agencije od početka 2002. u potpunosti izdvojene iz proračuna. Ukupni manjak državnih agencija za izgradnju i održavanje cesta i autocesta u prvom polugodištu 2002. iznosio je 0,2 mlrd. kuna. Prema tome, usporedivi je manjak proračuna konsolidirane središnje države na obračunskoj osnovi – nakon prilagodbe za plaćene financijske obveze pojedinih javnih poduzeća klasificirane sada među subvencije i nakon uključivanja neto povećanja nepodmirenih dospjelih obveza države od 0,2 mlrd. kuna – u prvoj polovici 2002. iznosio 4,2 mlrd. kuna i time bio nominalno 5,2% veći nego u istom razdoblju prošle godine.

Značajna ulaganja u izgradnju autocesta jasno govore o promjeni državnih preferencija izraženih strukturom državne potrošnje. Naime, dok se u 2000. i 2001. godini najviše izdvajalo na tekuću potrošnju, u 2002. godini dolazi do značajnog povećanja udjela kapitalnih rashoda u ukupnim rashodima.

Dva novoosnovana izvanproračunska fonda (Fond za zašljavanje i razvoj i Fond za regionalni razvoj) počela su raditi u drugom tromjesečju 2002. Ukupni prihodi su im u prvom polugodištu iznosili 1,0 mlrd. kuna: 0,7 mlrd. od privatizacijskih prihoda i 0,3 mlrd. od transfera iz središnjeg državnog proračuna. Prihodi i rashodi oba novoosnovana izvanproračunska fonda su uravnoteženi, a najveći dio ukupnih rashoda (više od 65%) odnosi se na subvencije i kapitalne transfere nefinancijskim javnim poduzećima.

Ukupni je dug konsolidirane središnje države u prvoj polovici 2002. godine, prema statistikama HNB-a, povećan za 2,4 mlrd. kuna, na ukupno 68,8 mlrd. kuna. U istom razdoblju smanjena su državna jamstva za 1,0 mlrd. kuna. Neto inozemno zaduživanje tijekom prvih šest mjeseci 2002. iznosilo je 0,6 mlrd. kuna. Na domaćem je tržištu središnja država u istom razdoblju povećala razinu svoga duga za 1,9 mlrd. kuna. Porasli su neto upisani trezorski zapisi (0,9 mlrd.) i povučeni su neto krediti od banaka (0,8 mlrd.).

U četvrtom tromjesečju 2002. očekuje se zaduživanje države pretežito na domaćem tržištu izdavanjem dugoročnih "mirovinskih" obveznica i ostalim kratkoročnim zaduživanjem. Razlog tome je vjerojatni izostanak naplate starih poreznih potraživanja države u visini od 2,5 mlrd. kuna, manji priljev od privatizacije za procijenjenih 0,6 mlrd. kuna te moguće prekoračenje ciljanog deficita proračuna konsolidirane središnje države. Manjak proračuna opće države u 2002. godini će prema našim procjenama prekoračiti 6,0% vrijednosti BDP-a. Tečaj tijekom ljetne sezone nije pokazao veće oscilacije. Visoko zaduživanje HAC-a na inozemnom tržištu nije se odrazilo na kretanje tečaja jer su se devizna sredstva najvećim dijelom izravno preusmjerila inozemnom izvođaču radova.

Ostvarenje proračuna konsolidirane središnje države

Ukupni, tekući i primarni manjak proračuna konsolidirane središnje države

Ukupni manjak proračuna konsolidirane središnje države na *gotovinskoj osnovi* bez kapitalnih prihoda u prvom je polugodištu 2002. iznosio 3,7 mlrd. kuna. To je smanjenje od 14,3% u usporedbi s prvom polovicom 2001. Na *obračunskoj osnovi* manjak je u prvom polugodištu 2002. godine iznosio 3,9 mlrd. kuna, tj. povećan je za 6,1% u odnosu prema istom prošlogodišnjem razdoblju. Ponovno formiranje neto dospjelih nepodmirenih obveza tijekom prvih šest mjeseci 2002. godine (0,2 mlrd.) razlog je rastu manjka na obračunskoj osnovi u 2002. Nakon prilagodbe za ostvareni manjak HAC-a i HC-a te plaćene financijske obveze pojedinih javnih poduzeća klasificirane sada među subvencije, manjak proračuna konsolidirane središnje države na obračunskoj osnovi u prvom polugodištu 2002. iznosio je 4,2 mlrd. kuna, što je nominalno 5,2% više nego u istom prošlogodišnjem razdoblju. Prema tome, slika o ostvarenju proračuna tijekom prvog polugodišta 2002. u odnosu prema istom razdoblju 2001. se razlikuje: od smanjenja manjka prema gotovinskom načelu za 14,3% do povećanja manjka na obračunskom načelu za 5,2% nakon prilagodbe za fakturirane dospjele nepodmirene obveze, plaćene financijske obveze pojedinih javnih poduzeća klasificirane sada među subvencije i za poslovanje HAC-a i HC-a, koji

su početkom godine izdvojeni iz državnog proračuna.

Primarni je manjak u prvom polugodištu 2002. na gotovinskoj osnovi iznosio 2,0 mlrd. kuna nakon prilagodbe za proračun HAC-a i HC-a, što je realno 22,0% manje nego u istom razdoblju prošle godine. Na obračunskoj je osnovi kretanje primarnog manjka dijametralno suprotno. Realni porast u navedenom razdoblju 2002. u odnosu prema 2001. iznosi 15,4%.

Prihodi proračuna konsolidirane središnje države

Ukupni prihodi i potpore proračuna konsolidirane središnje države tijekom prvog polugodišta 2002. godine (bez kapitalnih prihoda) iznosili su 32,7 mlrd. kuna i tako bili za 1,4 mlrd. kuna veći nego u istom prošlogodišnjem razdoblju. To je nominalni rast od 4,5%. Kada se u prihode konsolidiranog proračuna središnje države uračunaju prihodi državnih agencija za izgradnju i održavanje cesta i autocesta (HAC i HC)¹¹, koji su početkom godine u potpunosti izdvojeni iz proračuna, tada se ukupni prihodi u prvom polugodištu 2002. povećavaju za 1,5 mlrd. kuna, na ukupno 34,2 mlrd. kuna.

Ostvareni porezni prihodi, nakon prilagodbe za prihode HAC-a i HC-a, u prvom su polovici 2002. bili za 1,8 mlrd. kuna (nominalno 6,1%) veći nego u istom prošlogodišnjem razdoblju. Samo blagi rast poreznih prihoda, u usporedbi s planiranim, može se pripisati cijelom nizu okolnosti. Prihodi od trošarina na duhanske preradevine nisu zabilježili rast kakav se

Tablica 8: Salda proračuna konsolidirane središnje države, u milijunima kuna i postocima

	2001.			2002.			2002./2001.
	1. tr.	2. tr.	1. polug.	1. tr.	2. tr.	1. polug.	1. polug.
Prihodi i potpore	14.409	16.845	31.254	14.611	18.059	32.670	4,5%
Rashodi i neto posudbe	17.752	17.657	35.409	17.225	18.312	35.537	0,4%
Manjak na gotovinskoj osnovi	-3.344	-812	-4.156	-2.614	-253	-2.867	-31,0%
Kapitalni prihodi	56	96	152	62	765	827	442,9%
Manjak na gotovinskoj osnovi bez kapitalnih prihoda	-3.400	-908	-4.308	-2.676	-1.018	-3.694	-14,3%
Neto promjena dospjelih nepodmirenih obveza	457	142	599	285	-525	-240	-
Manjak na obračunskoj osnovi	-2.943	-766	-3.709	-2.391	-1.543	-3.934	6,1%
Otplate klasificirane među subvencije	240	80	320	32	64	96	-70,0%
Manjak na obračunskoj osnovi definiran prema Pismu namjere	-3.183	-846	-4.029	-2.423	-1.607	-4.030	0,0%
Saldo državnih agencija HAC i HC	0	0	0	-161	-47	-208	-
Manjak na obračunskoj osnovi definiran prema Pismu namjere s prilagodbom za HAC i HC	-3.183	-846	-4.029	-2.584	-1.654	-4.238	5,2%

Izvor: MF

Tablica 9: Izračun primarnog manjka proračuna konsolidirane središnje države, u milijunima kuna i postocima

	2001.			2002.			2002./2001.
	1. tr.	2. tr.	1. i 2. tr.	1. tr.	2. tr.	1. i 2. tr.	1. i 2. tr.
Ukupni manjak proračuna konsolidirane središnje države (bez kapitalnih prihoda)	-3.400	-908	-4.308	-2.676	-1.019	-3.695	-14,2%
Ukupni manjak proračuna HAC i HC	0	0	0	-161	-47	-208	-
Manjak na gotovinskoj osnovi prilagođen za HAC i HC	-3.400	-908	-4.308	-2.837	-1.066	-3.903	-9,4%
Neto promjena dospjelih nepodmirenih obveza	457	142	599	285	-525	-240	-140,1%
Manjak na obračunskoj osnovi prilagođen za HAC i HC	-2.943	-766	-3.709	-2.552	-1.591	-4.143	11,7%
Stavka Plaćanja kamata u proračunu konsolidirane središnje države	1.433	389	1.822	1.592	309	1.901	4,3%
Stavka Plaćanja kamata u proračunu HAC i HC	0	0	0	4	5	9	-
Primarni manjak proračuna konsolidirane središnje države na obračunskoj osnovi prilagođen za proračun HAC-a i HC-a	-1.510	-377	-1.887	-956	-1.277	-2.233	18,3%

Izvor: MF

11 HAC i HC ostvaruju prihode od cestarina, dijela trošarina na naftne derivate i dijela poreza na promet dobara i usluga

očekivao od administrativnih mjera za smanjenje "sivog gospodarstva" na tržištu cigareta¹². Nadalje, u prvom su polugodištu priljevi od neporeznih prihoda, s ostvarenih 1,5 mlrd. kuna, nešto ispod očekivanja. Na godišnjoj razini očekivao se prihod od 3,6 mlrd. kuna nakon što su početkom 2002. u državni proračun uključeni prihodi ministarstava. Lošije ostvarenje prihoda u gore navedenim stavkama djelomično je neutralizirano u prvom polugodištu 2002. velikim priljevom od poreza na dobit (nominalni rast od 32,4%) i solidnim prihodima od carina, unatoč smanjivanju carinskih stopa ulaskom u WTO. Osim toga, smanjenje prihoda od poreza na dohodak manje je od očekivanoga vjerojatno zbog rasta prosječne bruto plaće za 4,0% (realno 1,8%) tijekom prvih šest mjeseci 2002. i za sada još prikrivenog, a vjerojatnog rasta zaposlenosti u sektoru obrtništva. Ostvareni prihod od PDV-a tijekom prvih šest mjeseci 2002. bio je 0,3 mlrd. kuna veći nego u istom razdoblju prošle godine (nominalni rast od 3,1%). Očekuje se da će se do kraja godine ostvariti planirani priljev od PDV-a u iznosu od 24,0 mlrd. kuna.

Realizacija prihoda od trošarina (bez trošarina na naftne derivate) tijekom prvog polugodišta 2002. bila je nominalno veća za 4,8% (priljev od 1,5 mlrd. kuna) od ostvarenja u prvom polugodištu 2001. Povećanje trošarina na pivo u 2002. godini sa 120 na 160 kuna po hektolitr dovelo je do smanjenja njegove potrošnje. Rast prihoda od trošarina na pivo u prvom je polugodištu 2002. iznosio 48,2% u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine. Prihodi od trošarina na duhanske preradevine veći su u prvom polugodištu 2002. u usporedbi s istim prošlogodišnjim razdobljem samo za 30 mil. kuna (nominalni rast od 3,0%). Takav rast neće biti dovoljan za ostvarenje plana MF o povećanju spomenutih prihoda za 0,3 mlrd. kuna u 2002., u usporedbi s prethodnom godinom, pomoću administrativnih mjera. Prema preliminarnim podacima za srpanj i kolovoz 2002. nije došlo do značajnijeg porasta navedenih prihoda. Priljev od trošarina na naftne derivate porastao je u prvom polugodištu 2002. u odnosu prema istom prošlogodišnjem razdoblju nominalno za 31,2%. Prihod državnog proračuna od trošarina na naftne derivate u navedenom je razdoblju iznosio 1,5 mlrd. kuna, dok je odljev u HAC i HC iznosio 1,0 mlrd. kuna.

Neto doprinosi za socijalno osiguranje (bez plaćenih doprinosa središnje države) u prvom su polugodištu 2002. zabilježili nominalni rast od 1,4% u odnosu prema istom prošlogodišnjem razdoblju. To je, s jedne strane, rezultat većeg rasta prihoda od doprinosa za zdravstveno osiguranje (nominalni rast od 8,6%) i doprinosa za zapošljavanje (nominalni rast od 9,0%), a, s druge strane, manjeg od očekivanog odljeva doprinosa mirovinskog osiguranja u drugi stup (nominalno smanjenje od 5,2%). Očekuje se da će doprinosi za socijalno osiguranje na godišnjoj razini iznositi oko 22,0 mlrd. kuna. U sklopu opsežne reforme radno-socijalnog sustava, koja predviđa stvaranje fleksibilnijeg radnog tržišta, od srpnja 2002. planira se proširenje obveze plaćanja doprinosa na sve oblike rada. Sljedeći korak reforme predviđa daljnje smanjenje mirovinskoga i zdravstvenog doprinosa, što bi vodilo smanjenju

troška rada. Proširenje obveze plaćanja doprinosa na sve oblike rada odgođeno je za početak 2003., što će utjecati na izvršenje proračuna u 2002. godini.

Rashodi proračuna konsolidirane središnje države

Ukupni rashodi proračuna konsolidirane središnje države (gotovinsko načelo) iznosili su tijekom prvog polugodišta 2002. godine 35,5 mlrd. kuna i bili su za 0,1 mlrd. kuna veći nego u istom prošlogodišnjem razdoblju. To je nominalno povećanje od 0,4%. U prvoj polovici 2002. država je formirala neto dospjele nepodmirene obveze u visini od 0,2 mlrd. To rashode prema obračunskoj osnovi povećava na ukupno 35,7 mlrd. kuna. Prošle je godine država u istom razdoblju izvršila neto otplatu dospjelih nepodmirenih obveza (0,6 mlrd. kuna). Prema tome, na obračunskoj su osnovi rashodi proračuna konsolidirane središnje države povećani za 0,9 mlrd. kuna.

Nakon prilagodbe rashoda središnjeg proračuna za rashode državnih agencija za izgradnju i održavanje cesta i autocesta (HAC i HC) povećanje ukupnih, usporedivih rashoda konsolidiranog proračuna središnje države iznosi 1,9 mlrd. kuna, što je nominalni rast od 5,2%. U nastavku komentiramo ostvarenja pojedinih rashodnih stavki nakon što je proračun konsolidirane središnje države prilagođen za proračun HAC-a i HC-a.

Rashodi za ostale kupovine dobara i usluga (gotovinsko načelo) smanjeni su tijekom prvog polugodišta 2002. u usporedbi s istim razdobljem prošle godine za 8,6% (nominalno). Navedena dinamika ostvarenja nije u skladu s proračunskim planom MF-a. Međutim, budući da je ta stavka podložna diskrecijskim odlukama, valja pretpostaviti da će doći do racionalizacije te vrste rashoda do kraja godine.

Servisiranje javnog duga nominalno je veće samo za 4,8% u prvom polugodištu 2002. u odnosu prema istom prošlogodišnjem razdoblju. Deprecijacija američkog dolara prema kuni smanjila je kunsku protuvrijednost plaćenih kamata. Na taj će način ostvareni rashodi za plaćanje kamata, čini se, biti manji od planiranih na godišnjoj razini.

Subvencije i ostali tekući transferi iznosili su u prvom polugodištu 2002. godine 17,0 mlrd. kuna i bili su nominalno 5,2% veći u usporedbi s istim razdobljem prošle godine. Subvencije su u navedenom razdoblju nominalno smanjene za 13,1%. Takvom smanjenju subvencija može biti razlog promijenjena sezonalnost proračunskih rashoda, pa stoga ne sadrži informaciju o godišnjem kretanju subvencija. Otplate dospjele glavnice koje državni proračun vrši za neka javna poduzeća, bez ugovorenog refundiranja, klasificirane do sada među financiranje trebalo bi reklasificirati među subvencije. Nakon takve reklasifikacije subvencije su u prvom polugodištu 2002. bile još manje nego u istom prošlogodišnjem razdoblju, i to za 21,4% (nominalno)¹³. Odlukom Vlade izvršit će se sanacija brodogradilišta, kojom se preuzima njihov dug. U 2002. godini neće doći do opterećenja proračuna po osnovi njihove sanacije. U 2003. godini iznos potpore brodogradilištima trebao bi iznositi između 1,2 i 2,0 mlrd. kuna. Tekući

12 Primjerice, carinska je služba dobila ovlasti na cijelom teritoriju države kako bi, između ostaloga, smanjila promet na "sivom" tržištu cigareta.

13 Iznos financijskih obveza klasificiranih sada među subvencije u 2001. bio je veći nego u 2002. godini.

transferi državnog proračuna prikazuju se samo zbirno nakon uspostave Državne riznice i novoga načina izvješćivanja, te nije moguće analizirati izdatke za mirovine, zdravstvo i dječje doplatke.

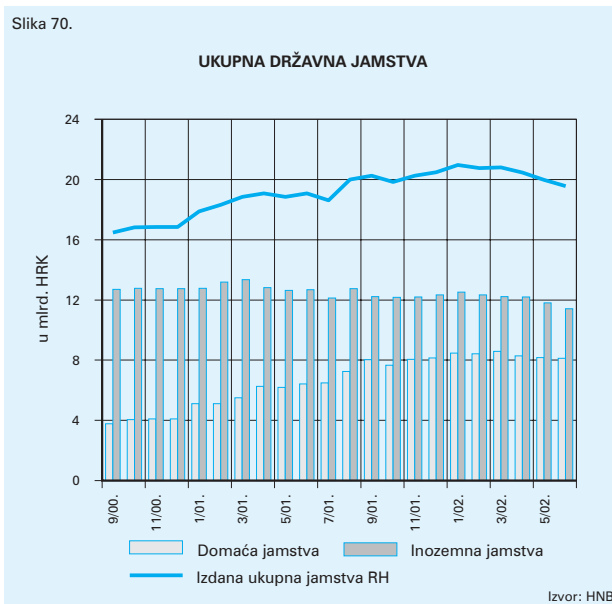
Plaće

Masa plaća proračunskih korisnika u prvom je polugodištu 2002. iznosila 8,8 mlrd. kuna i smanjena je za 2,6% (nominalno) u odnosu prema istom prošlogodišnjem razdoblju. Takvo je smanjenje nedovoljno ako se masa plaća želi održati u planiranom godišnjem okviru. Očekuje se da će neto masa plaća na godišnjoj razini premašiti planirani godišnji iznos za više od 0,4 mlrd. kuna. Najavljena namjera države da izvrši racionalizaciju zaposlenih u dvama ministarstvima (MORH i MUP) za sada nije ispunjena.

Financiranje

Ukupni dug proračuna konsolidirane središnje države, prema statistikama HNB-a, iznosio je krajem lipnja 2002. godine 68,8 mlrd. kuna. Na polugodišnjoj razini je time ukupni dug povećan za 2,4 mlrd. kuna u odnosu prema kraju 2001. godine. Državna su jamstva u prvom polugodištu 2002. smanjena za 1,0 mlrd. kuna, što je promjena trenda u odnosu prema dosadašnjem poslovanju države. Još tijekom prvih šest mjeseci prošle godine država je povećala izdana jamstva za 2,2 mlrd. kuna.

Potencijalni državni dug, odnosno ukupni javni dug zajedno s preuzetim državnim jamstvima, iznosio je tako krajem lipnja 2002. godine 88,4 mlrd. kuna, što je povećanje od 1,5 mlrd. kuna u usporedbi s prosincem 2001.

Unutarnji dug središnje države prema bankama

Unutarnji dug konsolidirane središnje države povećao se tijekom drugog tromjesečja za 0,5 mlrd. kuna. Povećanje je izvršeno neto upisom trezorskih zapisa (0,1 mlrd. kuna), neto izdavanjem obveznica (0,8 mlrd. kuna) i neto otplatama kredita banaka (0,5 mlrd. kuna). Time je u prvom polugodištu unutarnji dug ukupno porastao za 1,9 mlrd. kuna u usporedbi s krajem 2001. godine. U strukturi porasta unutarnjeg duga najveći udio tijekom prvih šest mjeseci 2002. imaju trezorski zapisi (47,9%) i krediti banaka (41,2%), dok zaduživanje izdavanjem obveznica sudjeluje sa 11,1%.

Tablica 10: Unutarnji dug središnje države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje			Promjena	
	XII./2001.	III./2002.	VI./2002.	I. – VI./2001.	I. – VI./2002.
1. Unutarnji dug središnje države	25.003,7	26.363,6	26.855,8	1.488,1	1.852,1
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	21.467,9	22.820,2	23.614,7	1.571,0	2.146,7
Trezorski zapisi	4.892,3	5.672,2	5.778,8	3.015,1	886,5
Instrumenti tržišta novca	7,4	0,1	0,1	-3,6	-7,3
Obveznice	15.415,8	14.777,4	15.633,1	-1.012,5	217,3
Krediti Hrvatske narodne banke	-	-	2,4	0,0	2,4
Krediti banaka	1.152,4	2.370,5	2.200,2	-428,0	1.047,8
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	3.535,8	3.543,4	3.241,1	-82,9	-294,7
Instrumenti tržišta novca	96,4	98,5	96,6	0,2	0,2
Obveznice	1.636,1	1.643,4	1.625,2	-61,6	-10,9
Krediti banaka	1.803,3	1.801,5	1.519,3	-21,5	-283,9

Izvor: Bilten HNB-a, Tablica I3

Tablica 11: Inozemni dug središnje države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje			Promjena	
	XI./2001.	III./2002.	VI./2002.	I. – VI./2001.	I. – VI./2002.
1. Inozemni dug središnje države	41.412,2	42.964,0	41.991,8	5.250,4	579,5
1.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	38.648,2	40.250,5	39.609,9	4.619,6	961,7
Obveznice	30.077,9	30.830,5	30.848,5	4.471,5	770,6
Krediti	8.570,3	9.420,0	8.761,4	148,0	191,1
1.2. Inozemni dug republičkih fondova	2.764,0	2.713,5	2.381,9	630,8	-382,2
Obveznice	697,9	703,6	283,3	318,8	-414,6
Krediti	2.066,1	2.009,8	2.098,5	312,1	32,4

Izvor: Bilten HNB-a, Tablica I3

Okvir 3. Usporedba staroga i novog GFS formata prema kojem se objavljuje državni proračun¹⁴

Državni proračun za 2002. godinu koji je prezentiran Saboru, prvi je put bio izrađen prema novoj metodologiji. Ta metodologija koristi se i u pripremi proračuna za 2003. godinu. U stručnim krugovima dosadašnja metodologija bila je poznata pod nazivom 1986. GFS (*Government Finance Statistics*) format ("stari GFS"), dok se nova inačica zove 2001. GFS format ("novi GFS"). Ministarstvo financija je u 2002. godini, kao prijelaznom razdoblju, izvješćivalo prema objema metodologijama, s obzirom da se radilo o novom načinu praćenja izvršenja proračuna. U publikacijama HNB-a podaci o državnim financijama prikazuju se prema "staroj" metodologiji. Promjene nastale primjenom "novog GFS-a" mogu se sažeti ovako:

a) Tokovi na strani rashoda bilježe se na *obračunskoj osnovi*, a ne kao do sada na gotovinskoj osnovi. Od 2001. godine u Hrvatskoj se prati razvoj dospjelih nepodmirenenih obveza države, ali odvojeno od proračunskog izvješća. Prema "novom GFS-u" dospjele će se nepodmirene obveze države integrirati u rashodnu stranu proračuna i pridružiti odgovarajućoj rashodnoj poziciji, što do sada nije bio slučaj.

b) *Doprinosi poslodavca* za socijalno osiguranje, plaćeni od strane države, više se konsolidacijom proračuna ne isključuju iz proračuna. Na proračunski saldo ovaj postupak ima neutralan učinak jer se za jednaki iznos povećava i prihodna i rashodna strana.

c) Pojam *neporezni prihodi* zamjenjuje se pojmom *ostali prihodi*.

d) *Prodaja nefinancijske imovine* ne vodi se pod prihodima, već pod stavkom *neto akvizicije nefinancijske imovine* (prihodi od privatizacije se ni do sada pri izračunu deficita nisu računali kao dio prihoda, već kao dio financiranja državnog proračuna, iako su formalno bili svrstani u ukupne prihode).

e) *Posudbe umanjene za otplate* više se ne nalaze u rashodima, već se nalaze u sklopu stavke *neto posudbe/zaduživanja*. Ta stavka opisuje financijske transakcije i ne uključuje se u osnovni operativni saldo, koji bi mogao biti ciljana veličina u predstojećim pregovorima s MMF-om. Prema tome, ciljani manjak će prema novom GFS-u biti manji nego do sada za iznos stavke *posudbe umanjene za otplate*.

f) Uvodi se nova stavka u proračunu pod nazivom *potrošnja fiksne kapitala*, a odgovara amortizaciji fiksne imovine. Način na koji će se procjenjivati ta veličina još nije poznat. Zbog toga je ta stavka osjetljiva točka nove metodologije jer ovisi o pretpostavkama vijeka trajanja cjelokupne (heterogene) fiksne imovine i načina obračuna amortizacije.

g) aproksimativna usporedba manjka izračunatog na osnovi "stari GFS-a" i "novog GFS-a": ukupni manjak bez kapitalnih prihoda ("stari GFS") = operativni manjak ("novi GFS") + posudbe umanjene za otplate ("novi GFS")

Proračun za 2002. godinu, u milijunima kuna

Metodologija državnih financija iz	1986.	2001.	Razlika
1. Prihodi	67.373	69.997	2.624
Porezni prihodi	42.336	42.336	
Doprinosi	22.336	25.181	
Uplaćeni doprinosi	25.181	25.181	
Manje: Doprinosi poslodavca	-2.845		2.845
Potpore	0	0	
Ostali prihodi	2.701	2.480	-221
Neporezni prihodi	2.480	2.480	
Prodaja nefinancijske imovine	221		
2. Rashodi (2.1+4+5.1)	71.769	74.393	2.624
2.1. Tekući rashodi / utrošci	66.485	71.331	
Naknade zaposlenicima	16.619	19.464	
Plaće	16.619	16.619	
Doprinosi poslodavca		2.845	2.845
Korištenje robe i usluga	11.274	11.274	
Amortizacija			
Plaćanje kamata	3.800	3.800	
Subvencije	2.265	2.265	
Potpore		4.194 ^a	
Tekući transferi	32.526		
Transferi prema inozemstvu	113		
Transferi ostalim razinama države	4.081		
Transferi neprofitnim institucijama	792		
Transferi (naknade) stanovništvu	27.540	27.540	
Ostali rashodi		2.793 ^b	
3. Neto/bruto operativni saldo (1-2.1)		-1.334	
4. Neto akvizija nefinancijske imovine (4.1-4.2)	3.926	1.703	
4.1. Kapitalni rashodi	3.926	1.924	
Nabava fiksne kapitalne sredstava	1.719	1.719	
Nabava strateških zaliha	72	72	
Nabava zemljišta i nematerijalne imovine	133	133	
Kapitalni transferi	2.001		
4.2. Prodaja nefinancijske imovine		-221	-221
5. Neto posudbe/zaduživanje (3-4)		-3.038	
Promjena financijske imovine			
u tome: 5.1. Posudbe umanjene za otplate	1.359	1.359	
Promjena financijskih obveza			
6. Ukupni fiskalni saldo (1-2)	-4.396	4.396	
7. Fiskalno opterećenje u BDP (%)	38,8	40,3	

^a Uključuje transfere prema inozemstvu i transfere ostalim razinama države. ^b Uključuje transfere neprofitnim institucijama i kapitalne rashode.

Inozemni dug središnje države

Inozemni dug konsolidirane središnje države smanjio se u drugom tromjesečju 2002. godine za 1,0 mlrd. kuna, na ukupno 42,0 mlrd. kuna. Na taj je način inozemni dug proračuna u prvom polugodištu 2002. neto povećan za 0,6 mlrd. kuna. To je povećanje od 1,4% u usporedbi s razinom inozemnog duga krajem prosinca 2001. U strukturi povećanja inozemnog duga gotovo dvije trećine čini neto emisija obveznica (0,4 mlrd. kuna), a jednu trećinu neto porast kredita ba-

naka (0,2 mlrd. kuna). Ukupno je u prvom polugodištu emitirano na inozemnom tržištu obveznica u vrijednosti od 5,7 mlrd. kuna (euroobveznica u vrijednosti od 3,8 mlrd. kuna ili 0,5 mlrd. EUR i samurajskih obveznica u vrijednosti od 1,9 mlrd. kuna ili 25 mlrd. JPY). U drugom polugodištu se od inozemnih izvora financiranja očekuje drugi dio SAL kredita u iznosu od 0,1 mlrd. USD, a otplatilo bi se 0,8 mlrd. kuna glavnice inozemnog duga.

Privatizacija

Vjerojatnost da će država u 2002. godini ostvariti prihode od privatizacije u visini od 2,5 mlrd. kuna je mala. U prvom su

14 Izvor: MMF (2001) Government Finance Statistics Manual 2001

polugodištu 2002. ostvareni prihodi od privatizacije u iznosu od 0,7 mlrd. kuna (Dubrovačka, Splitska i Riječka banka). Izostala je za sada privatizacija Croatia osiguranja, kao i planirana privatizacija Croatia banke. Do kraja godine mogu se očekivati prihodi od privatizacije u iznosu od 1,2 mlrd. kuna,

i to od prodaje državnog udjela u PBZ-u, isplate drugog dijela iznosa za Riječku banku nakon izvršene provjere poslovanja te od privatizacije tvrtke Podravka. Ukupne prihode od privatizacije za 2002. godinu procjenjujemo na 1,9 mlrd. kuna ili 76% planiranog priljeva od privatizacije u ovoj godini.

Statistički pregled

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama

Podaci o potraživanjima i obvezama financijskih institucija klasificiraju se prema institucionalnim sektorima i financijskim instrumentima. Institucionalni sektori su sljedeći: financijske institucije, središnja država, ostali domaći sektori i inozemstvo.

Sektor financijske institucije obuhvaća sljedeće podsektore: središnju banku, poslovne banke, ostale bankarske institucije i ostale financijske institucije. Središnja banka je Hrvatska narodna banka. Poslovne banke su institucije kojima je Hrvatska narodna banka izdala dozvolu za obavljanje bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama, uključujući i štedionice u prijelaznom razdoblju. U poslovne banke ne uključuju se banke u stečaju i bivše filijale banaka sa sjedištem u bivšoj SFRJ. Ostale bankarske institucije su stambene štedionice, štedno-kreditne zadruge i investicijski fondovi. Ostale financijske institucije su financijske institucije koje nisu klasificirane kao banke ili kao ostale bankarske institucije (npr. osiguravateljska društva,

mirovinski fondovi).

Središnja država obuhvaća organe državne uprave, uključujući Hrvatsku upravu za ceste, Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka i Hrvatsku garancijsku agenciju, te sljedeće republičke fondove: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski fond za privatizaciju, kao i javno poduzeće Hrvatske vode i Hrvatsku banku za obnovu i razvitak. Ostali domaći sektori su organi lokalne uprave i lokalni fondovi, javna i privatna poduzeća te stanovništvo, uključujući obrtnike i neprofitne organizacije koje pružaju usluge stanovništvu. U pojedinim tablicama ostali domaći sektori dijele se na sljedeće podsektore: lokalnu državu, koja obuhvaća jedinice lokalne uprave i lokalne fondove, poduzeća, koja obuhvaćaju javna i privatna poduzeća, te stanovništvo, koje uključuje i obrtnike i neprofitne organizacije.

Sektor inozemstvo obuhvaća strane fizičke i pravne osobe.

Svi podaci o potraživanjima i obvezama odnose se na stanje na kraju razdoblja, pri čemu se devizne pozicije iskazuju u kunsnoj protuvrijednosti po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani	Mjesečne stope rasta					
								Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani
1993.	prosinac	2.248,9	3.134,4	3.759,2	10.061,1	12.005,7	20.287,9	-	-	-	-	-	-
1994.	prosinac	4.714,2	6.642,6	6.996,7	17.679,9	16.540,1	27.661,5	11,73	2,20	3,83	2,26	11,84	3,45
1995.	prosinac	6.744,1	8.234,9	8.503,2	24.623,0	21.576,3	32.819,5	2,97	0,89	1,54	3,41	1,00	1,88
1996.	prosinac	8.770,4	11.368,9	11.494,9	36.701,1	24.960,4	33.831,2	11,35	7,83	7,67	4,88	-5,41	-11,61
1997.	prosinac	10.346,1	13.731,4	13.848,8	50.742,0	33.829,0	48.863,4	7,86	3,93	3,85	2,16	4,98	4,96
1998.	prosinac	9.954,2	13.531,4	13.615,2	57.340,3	44.626,8	59.792,0	7,24	6,92	6,59	2,51	3,73	0,25
1999.	prosinac ^a	10.310,0	13.858,9	13.965,7	56.659,3	40.003,8	55.875,8	4,53	5,46	5,48	2,28	0,35	-4,58
2000.	prosinac	11.717,3	18.030,3	18.256,4	73.061,1	44.043,9	60.863,3	7,32	10,04	9,89	3,66	10,46	2,66
2001.	svibanj	13.000,3	18.845,0	18.948,1	77.827,6	48.787,0	65.784,4	7,47	3,25	3,15	0,23	1,60	0,39
	lipanj	12.553,5	19.065,1	19.207,5	79.689,9	49.328,4	67.573,7	-3,44	1,17	1,37	2,39	1,11	2,72
	srpanj	14.717,4	20.530,8	20.725,9	81.992,6	51.373,4	68.443,7	17,24	7,69	7,91	2,89	4,15	1,29
	kolovoz	12.206,9	19.838,2	20.121,7	87.747,7	53.164,5	71.626,3	-17,06	-3,37	-2,92	7,02	3,49	4,65
	rujan	13.627,4	20.284,5	20.557,6	88.343,7	53.913,1	71.442,3	11,64	2,25	2,17	0,68	1,41	-0,26
	listopad	16.075,1	20.064,9	20.420,6	90.102,4	54.147,3	72.863,2	17,96	-1,08	-0,67	1,99	0,43	1,99
	studen	16.482,3	20.975,8	21.380,1	95.005,8	55.524,1	74.005,2	2,53	4,54	4,70	5,44	2,54	1,57
	prosinac	17.803,2	23.703,5	23.936,5	106.071,4	57.410,0	74.868,1	8,01	13,00	11,96	11,65	3,40	1,17
2002.	siječanj	17.631,9	22.398,4	22.596,0	108.647,4	61.267,9	77.207,2	-0,96	-5,51	-5,60	2,43	6,72	3,12
	veljača	18.954,0	22.164,9	22.511,3	107.183,8	59.950,6	77.244,7	7,50	-1,04	-0,38	-1,35	-2,15	0,05
	ožujak	19.747,8	24.375,1	24.776,6	106.245,0	63.530,6	79.764,0	4,19	9,97	10,06	-0,88	5,97	3,26
	travanj	20.757,4	26.418,4	27.012,0	106.333,0	66.599,9	82.032,8	5,11	8,38	9,02	0,08	4,83	2,84
	svibanj	20.991,0	26.715,5	27.255,7	106.444,8	68.443,7	83.889,0	1,13	1,12	0,90	0,11	2,77	2,26
	lipanj	22.036,3	28.254,4	28.792,8	106.593,3	69.199,4	84.916,6	4,98	5,76	5,64	0,14	1,10	1,22
	srpanj	21.309,5	28.947,0	29.480,3	109.733,8	71.437,7	87.375,1	-3,30	2,45	2,39	2,95	3,21	2,90
	kolovoz	21.706,3	29.502,1	30.155,7	113.036,6	72.715,0	88.993,4	1,86	1,92	2,29	3,01	1,79	1,85

^a Plasmani su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

U tablici se iskazuju podaci o nekim osnovnim monetarnim i kreditnim agregatima te njihove mjesečne stope rasta. U rujnu 1999. godine izvršena je revizija svih monetarnih agregata. U starijim publikacijama HNB-a podaci o potraživanjima i obvezama štedionica nisu obuhvaćeni u izračunu monetarnih agregata.

Primarni novac u cijelosti je preuzet iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1).

Novčana masa (M1) definirana je jednako kao i istoimena pozicija u Bilanci monetarnih institucija (Tablica B1) te obuhvaća gotov novac izvan banaka, depozite ostalih bankarskih institucija i ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke te depozitni novac kod poslovnih banaka. Novčana masa (M1a) obuhvaća gotov novac izvan banaka i depozitni novac kod poslovnih banaka uvećan za depozitni novac središnje države kod poslovnih banaka.

Ukupna likvidna sredstva (M4) obuhvaćaju novčanu masu (M1), štedne i oročene depozite, devizne depozite te obveznice i instrumente tržišta novca (navedene komponente preuzete su iz Bilance monetarnih institucija (Tablica B1)).

Neto domaća aktiva definirana je kao razlika između ukupnih likvidnih sredstava i inozemne aktive (neto).

Plasmani su potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. udio tih banaka u monetarnom agregatu M1 iznosio je 259,3 milijuna kuna, a u monetarnom agregatu M4 iznosio je 4.035,8 milijuna kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavka Plasmani banaka poveća za iznos od 3.513,5 mil. kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII. ^a	XII.	XII. ^b	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
AKTIVA											
1. Inozemna aktiva (neto)	16.913,0	12.713,5	16.655,5	29.017,2	48.661,3	42.714,4	39.733,1	38.001,0	37.379,6	38.296,1	40.321,6
2. Plasmani	56.194,9	66.923,1	65.938,6	72.051,4	87.637,6	94.540,0	96.326,6	97.307,9	97.400,5	99.923,4	101.478,2
2.1. Potraživanja od središnje države (neto)	7.331,4	7.131,1	10.062,8	11.188,2	12.769,5	14.776,0	14.293,8	13.418,8	12.483,9	12.548,3	12.484,8
2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	48.616,6	59.597,7	55.676,4	60.653,4	74.513,0	79.231,4	81.567,9	83.365,2	84.245,7	86.704,7	88.365,5
2.3. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	0,4	45,4	48,2	73,8	70,1	66,9	99,0	88,1	81,2	117,1
2.4. Potraživanja od ostalih financijskih institucija	246,8	193,9	154,0	161,7	281,4	462,5	398,0	424,8	582,8	589,1	510,8
Ukupno (1+2)	73.107,8	79.636,5	82.594,1	101.068,7	136.298,9	137.254,3	136.059,7	135.308,9	134.780,1	138.219,4	141.799,8
PASIVA											
1. Novčana masa	13.731,4	13.531,4	13.858,9	18.030,3	23.703,5	24.375,1	26.418,4	26.715,5	28.254,4	28.947,0	29.502,1
2. Štedni i oročeni depoziti	5.598,9	5.683,8	5.397,5	7.651,1	10.213,1	10.626,7	10.700,5	10.850,5	10.945,0	11.403,8	11.680,1
3. Devizni depoziti	31.278,1	37.970,9	36.966,0	46.901,6	71.836,9	70.938,8	68.872,0	68.697,1	67.159,9	69.213,2	71.574,3
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	133,6	154,1	436,8	478,5	317,8	304,4	342,1	181,6	234,1	169,8	280,0
5. Ograničeni i blokirani depoziti	5.953,4	4.315,2	3.814,7	2.864,5	1.926,2	1.861,3	1.908,8	1.833,3	1.993,8	1.754,3	1.731,5
U tome: Blokirani devizni depoziti stanovništva	4.573,8	3.419,1	2.742,7	1.695,1	770,2	538,6	513,2	496,4	474,0	388,5	372,1
6. Ostalo (neto)	16.412,5	17.981,1	22.120,0	25.143,1	28.301,4	29.148,1	27.817,9	27.030,9	26.192,9	26.731,3	27.031,7
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	73.107,8	79.636,5	82.594,1	101.068,7	136.298,9	137.254,3	136.059,7	135.308,9	134.780,1	138.219,4	141.799,8

^a Privatizacijom Privredne banke Zagreb došlo je do jednokratnog smanjenja njezine bilančne svote u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna: na strani aktive smanjili su se devizni krediti odobreni javnim poduzećima, a na strani pasive smanjile su se obveze iz deviznih kredita prema Republici Hrvatskoj. Devizni krediti odobreni javnim poduzećima uključeni su u stavku aktive "2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora". Obveze iz deviznih kredita prema Republici Hrvatskoj uključene su u stavku aktive "2.1. Potraživanja od središnje države (neto)".

^b U međunarodne pričuve HNB-a sa stanjem na dan 31. prosinca 2001. uključen je učinak prve revalorizacije vrijednosnica u iznosu od 165,5 milijuna kuna. U međunarodne pričuve uključene su i obračunate kamate na depozite, a čiji je učinak iznosio 63,8 milijuna kuna. Analogno, na osnovi pripisa obračunatih kamata obveze HNB-a prema inozemstvu povećane su za 6,4 milijuna kuna, a obveze na osnovi izdvajanja devizne obvezne pričuve za 8,6 milijuna kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Bilanca monetarnih institucija prikazuje konsolidirane podatke iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1) i Konsolidirane bilance poslovnih banaka (Tablica D1).

Inozemna aktiva (neto) razlika je između zbroja inozemnih aktiva Hrvatske narodne banke i poslovnih banaka i zbroja inozemnih pasiva Hrvatske narodne banke i poslovnih banaka.

Plasmani su zbroj odgovarajućih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke i Konsolidirane bilance poslovnih banaka, s tim da su potraživanja od središnje države iskazana neto, tj. umanjena za depozite središnje države kod Hrvatske narodne banke i kod poslovnih banaka.

Novčana masa zbroj je gotovog novca izvan banaka, depozita ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke, depozita ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke i depozitnog novca kod

poslovnih banaka (pozicija Depozitni novac iz Konsolidirane bilance poslovnih banaka, Tablica D1).

Stavke Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca u cijelosti su preuzete iz Konsolidirane bilance poslovnih banaka, dok je stavka Ograničeni i blokirani depoziti zbroj pripadnih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke (isključujući blokirane depozite poslovnih banaka kod Hrvatske narodne banke) i Konsolidirane bilance poslovnih banaka. Ostalo (neto) su neraspoređene stavke pasive umanjene za neraspoređene pozicije aktive.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj njihov je udio u ukupnoj bilančnoj sumi iznosio 4.296,3 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se bilančne stavke Potraživanja od ostalih domaćih sektora i Ostalo (neto) povećaju za 3.513,5 mil. kuna.

Tablica B2: Broj poslovnih banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija po veličini bilančne aktive

Godina	Mjesec	Ukupan broj poslovnih banaka	Poslovne banke klasificirane po veličini bilančne aktive						Ukupan broj štedionica	Štedionice klasificirane po veličini bilančne aktive		
			Manje od 100 mil. kn	Od 100 do manje od 500 mil. kn	Od 500 mil. do manje od 1 mlrd. kn	Od 1 do manje od 2 mlrd. kn	Od 2 do manje od 10 mlrd. kn	10 i više mlrd. kn		Manje od 10 mil. kn	Od 10 do manje od 100 mil. kn	100 i više mil. kn
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1993.	prosinac	43	16	12	7	4	2	2	0	0	0	0
1994.	prosinac	50	13	21	6	6	2	2	33	22	9	2
1995.	prosinac	53	15	20	7	7	2	2	21	7	13	1
1996.	prosinac	57	10	26	6	9	4	2	22	10	11	1
1997.	prosinac	60	4	28	9	8	9	2	33	12	18	3
1998.	prosinac	60	3	26	8	11	10	2	33	4	25	4
1999.	prosinac	53	4	23	7	7	10	2	30	5	21	4
2000.	prosinac	45	3	15	9	6	10	2	29	5	19	5
2001.	svibanj	45	3	15	8	6	11	2	26	5	16	5
	lipanj	45	3	15	8	6	11	2	26	4	17	5
	srpanj	45	3	15	8	6	11	2	25	4	16	5
	kolovoz	45	3	15	8	6	11	2	25	4	16	5
	rujan	45	3	15	8	6	10	3	24	4	15	5
	listopad	45	3	15	8	5	11	3	23	4	14	5
	studenj	45	3	15	7	6	11	3	22	3	14	5
2002.	prosinac	44	3	13	7	7	10	4	21	4	12	5
2002.	siječanj	45	3	14	7	7	9	5	19	3	12	4
	veljača	45	4	13	7	7	9	5	18	2	12	4
	ožujak	46	5	12	8	7	11	3	17	2	11	4
	travanj	48	5	14	8	7	11	3	15	2	11	2
	svibanj	50	8	14	7	7	11	3	12	2	8	2
	lipanj	49	7	14	8	6	11	3	12	2	8	2
	srpanj	47	7	13	8	6	10	3	11	3	6	2
	kolovoz	47	7	13	7	7	10	3	11	3	6	2

Tablica B2: Broj poslovnih banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

U tablici se iskazuje ukupan broj poslovnih banaka i štedionica koje mjesečno izvješćuju Hrvatsku narodnu banku i čije je poslovanje prikazano u Konsolidiranoj bilanci poslovnih banaka.

Posebna pravila izvješćivanja vrijedila su za štedionice do lipnja 1995. godine. Štedionice nisu bile obvezne izvješćivati središnju banku o svom poslovanju, tako da su podacima do lipnja 1995. obuhvaćene samo štedionice koje su o svom poslovanju dragovoljno izvješćivale

Hrvatsku narodnu banku. Od srpnja 1995. godine podacima su obuhvaćene sve registrirane štedionice. U skladu sa Zakonom o bankama, štedionice su dužne do 31. prosinca 2001. uskladiti svoje poslovanje s odredbama ovog zakona ili će biti proveden postupak njihove likvidacije.

U tablici se također iskazuje i klasifikacija poslovnih banaka i štedionica prema veličini bilančne aktive.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike.

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII. ^b	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
AKTIVA											
1. Inozemna aktiva	16.005,6	17.592,5	23.135,7	28.747,4	39.308,9	41.501,9	41.082,3	41.470,1	41.227,8	42.491,6	43.123,5
1.1. Zlato	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1.2. Specijalna prava vučenja	927,0	1.444,4	1.449,2	1.204,2	905,8	884,4	753,8	735,5	705,5	718,2	713,5
1.3. Pričuvna pozicija kod MMF-a	0,7	1,0	1,6	1,8	1,8	1,8	1,8	1,7	1,7	1,7	1,7
1.4. Efektivna i depoziti po viđenju u inozemnim bankama	510,6	342,0	1.109,6	7,4	6,1	229,0	10,5	244,9	6,9	6,0	6,2
1.5. Oročeni depoziti u inozemnim bankama	12.169,5	11.696,6	17.702,4	20.986,9	25.565,9	27.595,0	26.936,8	26.437,9	26.692,4	27.367,3	28.295,0
1.6. Plasmani u vrijednosne papire u devizama	2.396,5	4.107,2	2.871,6	6.545,7	12.829,3	12.791,7	13.379,4	14.050,0	13.821,3	14.398,4	14.107,0
1.7. Nekonvertibilna devizna aktiva	1,4	1,4	1,3	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	–	–	24,1	0,0	–	–	–	2,5	2,4	–	–
2.1. Potraživanja u kunama	–	–	24,1	0,0	–	–	–	2,5	2,4	–	–
2.2. Potraživanja u devizama	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	24,4	1,0	276,8	289,5	229,2	128,2	122,6	122,6	122,6	110,5	110,5
4. Potraživanja od banaka	33,5	1.053,8	1.138,7	329,9	18,5	578,7	16,9	17,1	17,0	17,3	17,5
4.1. Krediti poslovnim bankama	31,0	1.044,4	1.125,3	313,6	–	562,0	–	–	–	–	–
Lombardni krediti	30,0	252,3	176,7	–	–	4,0	–	–	–	–	–
Kratkoročni kredit za likvidnost	–	–	929,0	–	–	558,0	–	–	–	–	–
Ostali krediti	1,0	333,0	19,7	14,0	–	–	–	–	–	–	–
Reotkup blagajničkih zapisa	–	459,2	–	299,6	–	–	–	–	–	–	–
4.2. Depoziti središnje banke kod banaka	2,5	9,3	13,4	15,2	16,6	16,7	16,9	17,1	17,0	17,1	17,2
4.3. Dospjela nenaplaćena potraživanja	0,0	0,0	0,0	1,1	1,9	–	–	–	–	0,3	0,3
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	16.063,5	18.647,3	24.575,3	29.366,8	39.556,6	42.208,8	41.221,8	41.612,3	41.369,8	42.619,5	43.251,5
PASIVA											
1. Primarni novac	10.346,1	9.954,2	10.310,0	11.717,3	17.803,2	19.747,8	20.757,4	20.991,0	22.036,3	21.309,5	21.706,3
1.1. Gotov novac izvan banaka	5.307,5	5.718,8	5.958,9	6.636,7	8.507,4	9.145,9	9.112,4	9.276,9	9.904,2	10.288,2	10.295,5
1.2. Blagajna banaka	216,9	251,4	382,1	532,3	538,8	891,3	831,6	980,2	972,4	909,9	1.084,8
1.3. Depoziti banaka	4.821,6	3.980,2	3.960,4	4.540,7	8.741,5	9.706,6	10.808,7	10.725,6	11.156,1	10.103,0	10.315,1
Računi za namirenje banaka	866,6	467,5	247,9	459,5	2.450,1	2.635,8	3.699,8	3.368,5	3.747,3	2.610,1	2.711,6
Izdvojena obvezna pričuva	3.955,0	3.512,7	3.712,5	4.081,2	6.291,4	7.070,7	7.109,0	7.357,1	7.408,8	7.492,9	7.603,5
Obvezno upisani blagajnički zapisi HNB-a	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1.4. Depoziti ostalih bankarskih institucija	–	2,4	8,5	7,5	15,5	4,0	4,7	8,3	3,6	8,4	10,9
1.5. Depoziti ostalih domaćih sektora	0,1	1,3	–	0,0	0,1	–	–	–	–	–	–
2. Ograničeni i blokirani depoziti	101,1	1.787,6	5.016,8	5.805,5	6.030,5	6.951,0	6.708,0	6.578,5	6.468,8	6.673,5	6.590,0
2.1. Izdvojena devizna obvezna pričuva	–	1.668,4	4.636,2	5.490,5	5.705,1	6.840,9	6.660,1	6.534,0	6.428,2	6.633,3	6.546,7
2.2. Ograničeni depoziti	101,1	119,1	380,6	315,0	325,4	110,1	47,9	44,5	40,7	40,3	43,3
2.3. Blokirani devizni depoziti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Inozemna pasiva	1.471,4	1.465,4	1.671,2	1.630,8	1.597,5	1.995,7	2.033,0	1.856,5	1.317,0	1.811,9	2.310,4
3.1. Krediti MMF-a	1.468,4	1.461,3	1.501,7	1.290,3	1.025,5	1.010,3	877,6	861,1	826,1	841,5	834,6
3.2. Obveze prema međunarodnim organizacijama	3,0	4,1	6,8	9,5	12,2	13,5	13,1	13,2	12,4	12,6	12,6
3.3. Obveze prema inozemnim bankama ^a	–	–	162,7	331,0	559,8	971,9	1.142,3	982,2	478,6	957,8	1.463,2
4. Depoziti središnje države	1.032,7	434,8	397,2	1.157,4	1.752,1	1.086,0	851,3	976,6	778,5	895,6	850,4
4.1. Depozitni novac	805,7	390,2	394,2	1.008,5	1.752,1	1.086,0	851,3	976,6	778,5	845,7	750,6
Depozitni novac Republike Hrvatske	625,7	291,0	388,0	980,8	1.564,8	1.033,7	822,8	930,6	698,5	755,0	747,9
Depozitni novac republičkih fondova	180,1	99,3	6,2	27,7	187,3	52,3	28,5	45,9	80,0	90,6	2,7
4.2. Devizni depoziti Republike Hrvatske	147,6	–	0,0	–	–	–	–	–	–	–	–
4.3. Blagajnički zapisi HNB-a	79,4	44,6	2,9	148,8	–	–	–	–	–	49,9	99,8
5. Blagajnički zapisi HNB-a	722,0	2.242,9	2.887,2	4.207,3	6.372,3	6.052,0	5.248,2	5.940,0	6.342,4	6.989,6	6.898,8
5.1. Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	722,0	830,7	1.252,5	2.394,6	3.458,9	4.026,3	3.327,2	4.070,2	4.531,8	5.168,5	5.204,1
5.2. Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	–	1.412,2	1.634,7	1.812,7	2.913,4	2.025,7	1.921,0	1.869,8	1.810,5	1.821,1	1.694,7
6. Kapitalski računi	2.361,8	2.898,2	4.535,5	5.216,6	6.425,2	6.802,4	6.050,4	5.693,6	4.852,2	5.367,5	5.322,7
7. Ostalo (neto)	28,5	–135,8	–242,4	–368,1	–424,2	–426,1	–426,5	–423,9	–425,3	–428,1	–427,1
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	16.063,5	18.647,3	24.575,3	29.366,8	39.556,6	42.208,8	41.221,8	41.612,3	41.369,8	42.619,5	43.251,5

^a Od listopada 2001. godine Obveze prema inozemnim bankama obuhvaćaju i obveze po osnovi blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kod nerezidenata;^b U međunarodne pričuve HNB-a sa stanjem na dan 31. prosinca 2001. uključen je učinak prve revalorizacije vrijednosnica u iznosu od 165,5 milijuna kuna. U međunarodne pričuve uključene su i obračunate kamate na depozite, a čiji je učinak iznosio 63,8 milijuna kuna. Analogno, na osnovi pripisa obračunatih kamata obveze HNB-a prema inozemstvu povećane su za 6,4 milijuna kuna, a obveze na osnovi izdavanja devizne obvezne pričuve za 8,6 milijuna kuna.

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

U tablici se iskazuju podaci o potraživanjima i obvezama monetarnih vlasti. U rujnu 1999. izvršena je revizija podataka reklasificiranjem štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke. U skladu s tim revidirana je cijela serija podataka.

Inozemna aktiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: zlato, specijalna prava vučenja, pričuvnu poziciju kod Međunarodnoga monetarnog fonda, efektivni strani novac u trezoru, sredstva na tekućim računima kod inozemnih banaka, oročene depozite kod inozemnih banaka i pripadajuće obračunate kamate, plasmane u vrijednosne papire u devizama i ostala potraživanja.

Potraživanja od središnje države su krediti i dospjela potraživanja od državnog proračuna Republike Hrvatske. Kunski krediti državnom proračunu bili su kratkoročni krediti odobreni za premošćivanje neusklađenosti između pritjecanja prihoda i izvršavanja rashoda državnog proračuna, dugoročni krediti odobreni na temelju posebnih uredbi Vlade Republike Hrvatske i dospjela potraživanja od državnog proračuna po obvezama izvršenim prema Međunarodnom monetarnom fondu i inozemnim bankama. Devizni krediti državnom proračunu bio je protustavka obvezi prema Međunarodnom monetarnom fondu nastaloj po osnovi sukcesije članstva u toj instituciji. Prema novom Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, koji se primjenjuje od travnja 2001. godine, Hrvatska narodna banka ne može odobravati kredite Republici Hrvatskoj.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora su krediti i dospjela nenaplaćena potraživanja od ostalih domaćih sektora, uključujući i banke u stečaju.

Potraživanja od poslovnih banaka su krediti poslovnim bankama, depoziti Hrvatske narodne banke kod poslovnih banaka i dospjela nenaplaćena potraživanja od poslovnih banaka. Krediti poslovnim bankama klasificirani su prema vrstama financijskih instrumenata. U stavku Lombardni krediti uključeni su i krediti poslovnim bankama za premošćivanje nelikvidnosti, koji su u prosincu 1994. godine zamijenjeni lombardnim kreditima. Kratkoročni krediti za likvidnost, koji se odobravaju od početka 1999. godine, također služe za premošćivanje nelikvidnosti. Ostali krediti jesu: interventni krediti, specijalni krediti za premošćivanje nelikvidnosti banaka odobravani u ranijim godinama (inicijalni krediti, predsanacijski krediti) i dospjeli a nenaplaćeni krediti. Dospjela nenaplaćena potraživanja od poslovnih banaka uključuju prekoračenja raspoloživih sredstava na njihovim računima za namirenje (do polovice 1994.) te neurednosti banaka pri izdvajanju i održavanju obvezne pričuve.

Od svibnja 1999. potraživanja od ostalih domaćih sektora uključuju

ju i potraživanja HNB-a po kreditima iz primarne emisije nenaplaćenih od banaka nad kojima je pokrenut stečajni postupak. Radi reklasifikacije štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Potraživanja od banaka i Potraživanja od ostalih bankarskih institucija.

Primarni novac čine gotov novac izvan banaka, novčana sredstva u blagajni banaka, depoziti banaka kod Hrvatske narodne banke, depoziti ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke i depoziti ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke. Depozite banaka čine novčana sredstva na računima za namirenje banaka, sredstva obvezne pričuve izdvojena na posebne račune kod Hrvatske narodne banke te obvezno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke. Depoziti ostalih bankarskih institucija su novčana sredstva na računima za namirenje stambenih štedionica. Depoziti ostalih domaćih sektora su novčana sredstva na žiroračunima ostalih domaćih sektora, koji se na temelju zakona i drugih pravnih propisa uključuju u depozit kod Hrvatske narodne banke.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju izdvojenu deviznu obveznu pričuvu i pripadajuću obračunatu kamatu, ograničene depozite i blokirane devizne depozite. Banke i štedionice na određene devizne depozite izdvajaju deviznu obveznu pričuvu na račune HNB-a. Ograničeni depoziti su kunska sredstva izdvojena po nalogu suda ili na temelju propisa te u razdoblju od svibnja 1999. do travnja 2002. i depoziti banaka u stečaju. Blokirani devizni depoziti su sredstva koja su bila izdvajana na posebne račune kod Hrvatske narodne banke za podmirenje dospjelih neplaćenih obveza prema inozemnim vjerovnicima.

Inozemna pasiva obuhvaća kredite primljene od Međunarodnog monetarnog fonda, obveze prema međunarodnim financijskim institucijama i inozemnim bankama s pripisanim obračunatim kamatama.

Depoziti središnje države su depozitni novac i devizni računi Republike Hrvatske i republičkih fondova kod Hrvatske narodne banke, te blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Blagajnički zapisi su dragovoljno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama i stranoj valuti, osim blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Kapitalski računi uključuju pričuve, rezervacije i račune prihoda i troškova.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive Bilance Hrvatske narodne banke.

Radi reklasifikacije štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Gotov novac izvan banaka, Blagajna banaka, Depoziti banaka i Depoziti ostalih bankarskih institucija.

Tablica D1: Konsolidirana bilanca poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII. ^a	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
AKTIVA											
1. Pričuve banaka kod središnje banke	5.045,6	5.908,1	8.987,9	10.588,9	15.002,7	17.532,5	18.502,5	18.286,6	18.618,3	17.712,5	18.010,8
1.1. Kunske pričuve kod središnje banke	5.045,6	4.239,7	4.352,6	5.098,4	9.306,2	10.701,6	11.852,7	11.763,9	12.199,1	11.088,8	11.472,9
1.2. Devizne pričuve kod središnje banke	–	1.668,4	4.635,3	5.490,5	5.696,5	6.830,8	6.649,8	6.522,7	6.419,2	6.623,7	6.538,0
2. Inozemna aktiva	16.185,8	12.763,1	12.400,1	19.710,4	32.807,6	26.352,3	23.221,9	23.276,4	22.324,4	23.421,2	23.899,8
3. Potraživanja od središnje države	15.238,8	14.864,2	16.264,4	19.076,0	20.156,3	21.752,8	21.349,0	20.600,6	20.367,4	19.893,6	19.856,6
3.1. Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	6.714,4	5.802,3	5.419,9	4.484,4	3.420,1	2.948,8	2.953,0	2.949,2	2.920,3	2.454,4	2.444,6
3.2. Velike obveznice	2.291,9	2.103,1	1.321,8	1.475,7	1.659,4	1.650,9	1.663,8	1.667,3	1.672,3	1.680,7	1.680,1
3.3. Ostala potraživanja	6.232,5	6.958,8	9.522,8	13.115,8	15.076,8	17.153,2	16.732,2	15.984,1	15.774,8	15.758,5	15.731,9
4. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	48.592,2	59.596,7	55.399,7	60.363,9	74.283,8	79.103,2	81.445,2	83.242,6	84.123,1	86.594,2	88.254,9
4.1. Potraživanja od lokalne države	308,8	654,0	905,6	1.174,9	1.280,0	1.194,2	1.178,6	1.175,0	1.200,8	1.201,9	1.174,1
4.2. Potraživanja od poduzeća	35.487,2	41.225,5	35.244,3	35.890,7	42.882,0	45.346,0	46.466,6	46.887,4	46.936,3	47.557,8	48.458,0
4.3. Potraživanja od stanovništva	12.796,2	17.717,2	19.249,8	23.298,3	30.121,9	32.563,0	33.800,0	35.180,2	35.986,0	37.834,5	38.622,8
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	0,4	45,4	48,2	73,8	70,1	66,9	99,0	88,1	81,2	117,1
6. Potraživanja od ostalih financijskih institucija	246,8	193,9	154,0	161,7	281,4	462,5	398,0	424,8	582,8	589,1	510,8
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	85.309,3	93.326,4	93.251,5	109.949,1	142.605,6	145.273,4	144.983,6	145.930,0	146.104,2	148.291,8	150.650,1
PASIVA											
1. Depozitni novac	8.423,8	7.808,9	7.891,5	11.386,0	15.180,6	15.225,2	17.301,4	17.430,2	18.346,6	18.650,4	19.195,7
2. Štedni i oročeni depoziti	5.598,9	5.683,8	5.397,5	7.651,1	10.213,1	10.626,7	10.700,5	10.850,5	10.945,0	11.403,8	11.680,1
3. Devizni depoziti	31.278,1	37.970,9	36.966,0	46.901,6	71.836,9	70.938,8	68.872,0	68.697,1	67.159,9	69.213,2	71.574,3
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	133,6	154,1	436,8	478,2	317,8	304,4	342,1	181,6	234,1	169,8	280,0
5. Inozemna pasiva	13.807,1	16.176,8	17.209,1	17.809,7	21.857,8	23.144,1	22.538,1	24.889,0	24.855,7	25.804,9	24.391,3
6. Depoziti središnje države	6.874,7	7.298,3	5.828,6	6.730,5	5.634,7	5.890,8	6.203,9	6.207,7	7.107,5	6.449,7	6.521,3
7. Krediti primljeni od središnje banke	33,7	1.049,2	1.138,7	328,8	16,6	578,7	16,9	17,1	17,0	17,1	17,2
8. Ograničeni i blokirani depoziti	5.852,3	4.196,0	3.434,2	2.549,6	1.600,8	1.751,3	1.861,0	1.788,8	1.953,1	1.714,0	1.688,2
u tome: Blokirani devizni depoziti stanovništva	4.573,8	3.419,1	2.742,7	1.695,1	770,2	538,6	513,2	496,4	474,0	388,5	372,1
9. Kapitalni računi	17.027,0	19.785,6	21.975,4	24.953,1	25.455,1	25.694,4	25.093,9	24.867,8	25.005,9	25.047,1	25.231,7
10. Ostalo (neto)	-3.719,9	-6.797,2	-7.026,4	-8.839,4	-9.507,8	-8.880,9	-7.946,1	-8.999,9	-9.520,5	-10.178,1	-9.929,8
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	85.309,3	93.326,4	93.251,5	109.949,1	142.605,6	145.273,4	144.983,6	145.930,0	146.104,2	148.291,8	150.650,1

^a Privatizacijom Privredne banke Zagreb došlo je do jednokratnog smanjenja njezine bilančne svote u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna: na strani aktive smanjili su se devizni krediti odobreni javnim poduzećima, a na strani pasive smanjile su se obveze iz deviznih kredita prema Republici Hrvatskoj. Devizni krediti odobreni javnim poduzećima uključeni su u stavku aktive "4.2. Potraživanja od poduzeća". Obveze iz deviznih kredita prema Republici Hrvatskoj uključene su u stavku pasive "6. Depoziti središnje države".

Tablica D1: Konsolidirana bilanca poslovnih banaka

U konsolidiranu bilancu poslovnih banaka uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama poslovnih banaka. Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između poslovnih banaka. U rujnu 1999. godine izvršena je revizija podataka uključivanjem podataka štedionica. U skladu s tim revidirane su cjelokupne serije podataka.

Pričuve banaka kod središnje banke su kunske i devizne. Kunske pričuve su novčana sredstva banaka u blagajni i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke. Devizne pričuve su devizna novčana sredstva na računima kod središnje banke.

Inozemna aktiva su sljedeći oblici deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: strani efektivni novac u blagajni, sredstva na tekućim računima i oročeni depoziti kod inozemnih banaka (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), vrijednosni papiri, krediti i dionice.

Potraživanja od središnje države su sljedeći oblici kunskih i deviznih potraživanja: vrijednosni papiri i krediti. Glavni oblici potraživanja od središnje države iskazani su posebno: obveznice izdane na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske i obveznice izdane na temelju Zakona o izdavanju obveznica za restrukturiranje gospodarstva u Republici Hrvatskoj.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju sljedeće obli-

ke kunskih i deviznih potraživanja: instrumente tržišta novca, obveznice, kredite (uključujući akceptne kredite) i dionice.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija obuhvaćaju iste oblike kunskih i deviznih potraživanja, s tim da potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju još i depozite.

Stavke Depozitni novac, Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca obuhvaćaju obveze banaka prema ostalim domaćim sektorima, ostalim bankarskim institucijama te ostalim financijskim institucijama.

Depozitni novac uključuje novčana sredstva na žiroračunima i tekućim računima te obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja, a umanjuje se za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajni banaka i čekove poslane na naplatu).

Štedni i oročeni depoziti su kunski štedni depoziti po viđenju te kunski oročeni depoziti i kunski depoziti s otkaznim rokom.

Devizni depoziti su devizni depoziti po viđenju, oročeni devizni depoziti i devizni depoziti s otkaznim rokom.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze banaka po izdanim vrijednosnim papirima i primljeni krediti. Izdani podređeni i hibridni instrumenti upisani od strane inozemnih investitora nisu obuhvaćeni ovom stavkom.

Inozemna pasiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih ob-

veza prema stranim fizičkim i pravnim osobama: žiroračune i tekuće račune, štedne depozite (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), oročene depozite, primljene kredite i dospjele obveze. U sklopu primljenih kredita iskazuju se i izdani dužnički i hibridni instrumenti upisani od strane inozemnih investitora.

Depoziti središnje države su svi oblici kunskih i deviznih obveza (osim ograničenih i blokiranih depozita) poslovnih banaka prema središnjoj državi.

Kreditni primljeni od središnje banke su krediti primljeni od Hrvatske narodne banke i depoziti Hrvatske narodne banke kod poslovnih banaka, pri čemu se kao krediti tretiraju i poslovi reotkupa vrijednosnih papira.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju sljedeće obveze poslovnih banaka: kunske i devizne ograničene depozite ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, ostalih financijskih institucija, središnje države te stranih pravnih i fizičkih osoba i blokirane devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve i rezervacije za identificirane i neidentificirane gubitke.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj njihov je udio u ukupnoj bilančnoj sumi iznosio 5.701,4 mil. kuna. Pritom su najveći udio u aktivi imale sljedeće stavke: potraživanja od poduzeća 4.378,7 mil. kuna i potraživanja od stanovništva 701,4 mil. kuna. U pasivi najveće se smanjenje odnosilo na sljedeće stavke: devizni depoziti 3.443,7 mil. kuna; inozemna pasiva 1.024,6 mil. kuna i kapitalski računi 854,6 mil. kuna. Od srpnja 1999. godine cjelokupni se iznos posebnih pričuva za identificirane gubitke iskazuje u stavci Kapitalski računi. Podaci za lipanj 1999. godine bit će uspoređivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavke Potraživanja od ostalih domaćih sektora i Kapitalski računi povećaju za 3.513,5 mil. kuna. Ostale stavke korigirane su za male iznose.

Tablice D2 – D12

Ovaj skup tablica (s iznimkom Tablice D5) razrađeni je prikaz odgovarajućih pozicija aktive i pasive Konsolidirane bilance poslovnih banaka (Tablica D1).

Tablica D2: Inozemna aktiva poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1. Devizna inozemna aktiva	16.167,9	12.743,4	12.352,8	19.619,2	32.763,6	26.321,8	23.166,3	23.220,4	22.264,8	23.357,7	23.766,9
1.1. Potraživanja od inozemnih banaka	15.425,6	11.980,5	11.598,5	19.154,9	31.660,3	25.055,2	21.979,0	22.101,1	21.156,0	22.172,4	22.592,0
Efektivni strani novac	850,4	586,9	886,7	1.002,8	7.324,7	1.760,3	1.079,0	941,9	1.085,0	1.351,3	1.082,6
Tekući računi	6.938,5	6.228,6	1.498,5	995,0	1.231,9	1.080,2	832,4	929,5	1.091,8	928,0	891,7
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	7.010,9	4.637,1	8.509,4	16.286,7	21.765,2	20.236,6	18.058,2	18.036,2	16.745,1	17.532,8	18.151,2
Vrijednosni papiri	88,6	51,1	–	454,9	1.008,5	1.646,0	1.680,7	1.848,7	1.899,3	1.972,0	2.076,0
Kreditni	408,7	343,4	569,8	370,9	290,3	292,3	288,9	305,0	295,4	348,5	350,7
Dionice inozemnih banaka	128,4	133,5	134,1	44,6	39,7	39,8	39,8	39,7	39,4	39,8	39,7
1.2. Potraživanja od stranaca	742,4	762,9	754,3	464,3	1.103,3	1.266,6	1.187,4	1.119,2	1.108,8	1.185,3	1.174,9
Potraživanja od stranih država	–	–	399,9	137,8	596,2	683,5	683,1	602,8	641,5	716,8	691,0
Potraživanja od stranih osoba	580,4	583,9	350,4	322,4	505,5	581,5	502,7	514,9	465,7	466,9	482,4
Vrijednosni papiri	17,7	3,7	4,5	–	72,1	109,0	57,4	48,8	11,1	11,3	0,0
Kreditni	562,7	580,2	345,9	322,4	433,4	472,5	445,3	466,1	454,6	455,6	482,4
Dionice stranih osoba	162,0	179,0	4,0	4,1	1,6	1,6	1,6	1,5	1,5	1,6	1,5
2. Kunska inozemna aktiva	17,9	19,7	47,3	91,2	44,1	30,5	55,5	56,1	59,7	63,5	132,9
2.1. Potraživanja od inozemnih banaka	3,6	3,1	16,6	66,1	29,2	19,9	19,9	20,6	25,0	25,0	94,5
2.2. Potraživanja od stranaca	14,3	16,6	30,6	25,1	14,8	10,6	35,6	35,5	34,6	38,5	38,4
U tome: Kreditni	14,3	16,6	29,6	23,3	13,9	9,8	34,8	34,6	33,8	37,7	37,6
Ukupno (1+2)	16.185,8	12.763,1	12.400,1	19.710,4	32.807,6	26.352,3	23.221,9	23.276,4	22.324,4	23.421,2	23.899,8

Tablica D2: Inozemna aktiva poslovnih banaka

U tablici se iskazuju potraživanja poslovnih banaka od stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna aktiva poslovnih banaka obuhvaća deviznu inozemnu aktivnu i kunsku inozemnu aktivnu. I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne aktive posebno su prikazana potraživanja od inozemnih ba-

naka i potraživanja od stranaca (ukupno i po financijskim instrumentima).

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. inozemna aktiva tih banaka iznosila je 402,3 mil. kuna. Do lipnja 1999. godine u stavku Tekući računi uključen je i dio depozita s osnove devizne štednje stanovništva.

Tablica D3: Potraživanja poslovnih banaka od središnje države

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1. Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	6.714,4	5.802,3	5.419,9	4.484,4	3.420,1	2.948,8	2.953,0	2.949,2	2.920,3	2.454,4	2.444,6
2. Velike obveznice	2.291,9	2.103,1	1.321,8	1.475,7	1.659,4	1.650,9	1.663,8	1.667,3	1.672,3	1.680,7	1.680,1
3. Ostala potraživanja	6.232,5	6.958,8	9.522,8	13.115,8	15.076,8	17.153,2	16.732,2	15.984,1	15.774,8	15.758,5	15.731,9
3.1. Kunska potraživanja	4.261,8	5.066,1	8.564,0	11.432,5	12.795,6	14.307,5	14.012,8	13.281,9	12.819,3	12.715,3	12.725,3
3.1.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	4.191,8	4.614,1	7.831,3	9.812,6	11.150,7	12.664,4	12.617,6	11.942,0	11.512,9	11.447,3	11.449,8
Vrijednosni papiri	4.171,7	4.426,9	6.897,3	8.587,8	10.323,7	10.674,4	10.292,1	10.333,8	9.915,1	9.836,5	9.896,5
Krediti	20,1	187,2	934,0	1.224,9	826,9	1.990,0	2.325,4	1.608,2	1.597,8	1.610,8	1.553,3
3.1.2. Potraživanja od republičkih fondova	70,0	452,0	732,7	1.619,9	1.644,9	1.643,1	1.395,2	1.339,9	1.306,4	1.268,0	1.275,5
Vrijednosni papiri	–	–	–	647,8	656,5	682,1	646,5	690,4	656,6	620,5	628,4
Krediti	70,0	452,0	732,7	972,1	988,4	961,0	748,7	649,5	649,8	647,5	647,1
3.2. Devizna potraživanja	1.970,7	1.892,7	958,8	1.683,3	2.281,2	2.845,7	2.719,4	2.702,2	2.955,5	3.043,2	3.006,6
3.2.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	1.966,7	1.879,5	921,4	1.492,7	1.390,9	1.935,7	1.833,5	1.825,6	2.047,7	2.153,0	2.122,3
Obveznice	1.172,5	1.182,2	518,1	869,2	1.065,5	1.555,2	1.459,2	1.441,4	1.445,2	1.580,3	1.551,7
Krediti	794,2	697,3	403,3	623,5	325,5	380,5	374,2	384,3	602,4	572,7	570,6
3.2.2. Potraživanja od republičkih fondova	4,0	13,2	37,4	190,6	890,3	910,0	885,9	876,5	907,8	890,2	884,3
Vrijednosni papiri	2,8	0,2	27,6	35,0	75,4	69,6	68,7	40,7	38,3	39,6	39,4
Krediti	1,3	13,0	9,8	155,5	814,8	840,4	817,3	835,8	869,5	850,6	844,8
Ukupno (1+2+3)	15.238,8	14.864,2	16.264,4	19.076,0	20.156,3	21.752,8	21.349,0	20.600,6	20.367,4	19.893,6	19.856,6

Tablica D3: Potraživanja poslovnih banaka od središnje države

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja poslovnih banaka od središnje države.

Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana su obveznice izdane na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Velike obveznice su obveznice izdane na temelju Zakona o izdava-

nju obveznica za restrukturiranje gospodarstva u Republici Hrvatskoj.

Ostala potraživanja su sva ostala kunska i devizna potraživanja poslovnih banaka od Republike Hrvatske i republičkih fondova: vrijednosni papiri, krediti i dionice.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. potraživanja tih banaka od središnje države iznosila su 17,8 mil. kuna.

Tablica D4: Potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII. ^a	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1. Kunska potraživanja	40.149,5	50.509,7	48.336,4	53.739,5	66.626,8	70.267,6	72.327,9	74.192,6	75.541,2	78.058,2	79.499,3
1.1. Instrumenti tržišta novca	81,5	101,8	365,7	231,9	544,7	619,7	645,5	726,2	778,8	878,1	926,7
1.2. Obveznice	1,7	0,7	0,0	1,0	7,7	124,5	168,1	167,1	163,1	161,6	119,6
1.3. Krediti	35.971,2	45.956,0	44.505,1	49.566,8	72.180,6	65.820,6	67.653,7	69.516,3	70.852,8	73.500,9	74.919,4
1.4. Dionice	4.095,2	4.451,3	3.465,5	3.939,8	3.893,8	3.702,8	3.860,7	3.783,0	3.746,5	3.517,6	3.533,5
2. Devizna potraživanja	8.442,7	9.087,0	7.063,3	6.624,3	7.657,0	8.835,5	9.117,3	9.050,0	8.581,9	8.536,0	8.755,7
2.1. Vrijednosni papiri	0,6	0,6	74,9	112,4	126,6	201,6	396,8	392,8	380,4	310,2	334,6
2.2. Krediti	8.442,1	9.086,3	6.988,5	6.512,0	7.530,5	8.633,9	8.720,5	8.657,2	8.201,5	8.225,8	8.421,1
Ukupno (1+2)	48.592,2	59.596,7	55.399,7	60.363,9	74.283,8	79.103,2	81.445,2	83.242,6	84.123,1	86.594,2	88.254,9

^a Devizni krediti jednokratno su smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica D4: Potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora, klasificirana prema financijskim instrumentima: instrumenti tržišta novca, krediti (uključujući akceptne kredite i kupljena potraživanja) i dionice.

Do listopada 1994. godine odobravanje deviznih kredita bilo je dopušteno samo ako se poslovna banka istodobno zaduživala u inozemstvu u svoje ime a za račun krajnjega korisnika kredita. U svibnju 1999.

godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. potraživanja tih banaka od ostalih domaćih sektora iznosila su 5.088,0 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se u sklopu kunskih potraživanja stavka Krediti poveća za iznos od 2.904,3 mil. kuna, a stavka Dionice umanjuje za iznos od 520,3 mil. kuna te ako se u sklopu deviznih potraživanja stavka Krediti poveća za iznos od 1.129,4 mil. kuna.

Tablica D5: Distribucija kredita poslovnih banaka po institucionalnim sektorima

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII. ^a	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
KUNSKI KREDITI											
1. Krediti središnjoj državi	74,6	633,2	1.666,6	2.196,9	1.815,4	2.951,0	3.074,2	2.257,7	2.247,6	2.258,3	2.200,4
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	4,6	181,9	934,0	1.224,9	826,9	1.990,0	2.325,4	1.608,2	1.597,8	1.610,8	1.553,3
1.2. Krediti republičkim fondovima	70,0	451,3	732,7	972,1	988,4	961,0	748,7	649,5	649,8	647,5	647,1
2. Krediti lokalnoj državi	293,2	623,5	785,7	996,8	1.069,1	965,3	945,7	941,6	969,5	970,7	943,1
3. Krediti poduzećima	22.925,8	27.660,0	24.533,4	25.328,0	31.049,4	32.361,7	32.978,9	33.469,3	33.973,5	34.775,7	35.434,5
4. Krediti stanovništvu	12.752,2	17.672,5	19.186,1	23.242,1	30.062,1	32.493,6	33.729,1	35.105,4	35.909,8	37.754,5	38.541,8
U tome: Stambeni krediti	7.469,5	8.257,8	9.450,0	9.793,8	9.948,7	10.134,4	10.245,9	10.631,6	10.844,4
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	–	0,4	31,3	33,5	34,7	34,6	22,4	21,9	19,3	19,4	19,3
6. Krediti ostalim financijskim institucijama	166,6	114,2	138,6	105,5	240,9	320,5	319,3	321,0	472,5	410,6	418,1
A. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	36.212,4	46.703,7	46.341,6	51.902,8	64.271,6	69.126,8	71.069,5	72.116,9	73.592,3	76.189,2	77.557,2
DEVIZNI KREDITI											
1. Krediti središnjoj državi	679,9	637,4	413,1	779,1	1.140,3	1.221,0	1.191,5	1.220,1	1.471,9	1.423,3	1.415,5
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	678,6	624,5	403,3	623,5	325,5	380,5	374,2	384,3	602,4	572,7	570,6
1.2. Krediti republičkim fondovima	1,3	13,0	9,8	155,5	814,8	840,4	817,3	835,8	869,5	850,6	844,8
2. Krediti lokalnoj državi	13,1	30,5	118,7	171,6	179,1	179,1	177,2	176,8	165,5	165,3	164,6
3. Krediti poduzećima	8.382,3	9.009,8	6.806,1	6.284,0	7.291,7	8.385,4	8.472,4	8.405,6	7.959,7	7.980,5	8.175,4
4. Krediti stanovništvu	46,8	46,0	63,7	56,3	59,7	69,4	70,9	74,8	76,2	80,1	81,1
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	–	–	1,7	–	–	–	–	–	–	–	–
6. Krediti ostalim financijskim institucijama	–	–	–	–	–	–	–	29,5	43,9	118,3	33,2
B. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	9.122,0	9.723,8	7.403,2	7.291,0	8.670,7	9.854,9	9.912,0	9.906,8	9.717,4	9.767,5	9.869,7
UKUPNO (A+B)	45.334,4	56.427,5	53.744,9	59.193,9	72.942,3	78.981,7	80.981,5	82.023,6	83.309,6	85.956,7	87.426,9

^a Devizni krediti javnim poduzećima jednokratno su smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica D5: Distribucija kredita poslovnih banaka po institucionalnim sektorima

U tablici se iskazuju podaci o kuskim i deviznim kreditima poslovnih banaka domaćim sektorima, pri čemu krediti obuhvaćaju i akceptne kredite, financijski lizing, izvršena plaćanja na osnovi garancija i drugih jamstva i kupljena potraživanja.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. krediti tih banaka iznosili su 4.463,3 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se ukupni kuskni krediti povećaju za iznos od 2.972,6 mil. kuna, a ukupni devizni krediti za iznos od 840,9 mil. kuna.

Tablica D6: Depozitni novac kod poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1. Lokalna država	484,2	514,3	314,7	573,6	907,0	1.014,8	1.396,3	1.520,6	1.515,2	1.562,0	1.653,4
2. Poduzeća	5.692,8	4.794,2	4.695,6	7.087,1	8.981,6	8.587,7	9.729,5	9.901,3	10.421,0	10.426,3	10.658,2
3. Stanovništvo	2.235,7	2.492,2	2.686,5	3.499,7	4.872,0	4.979,6	5.317,3	5.504,4	5.828,0	5.909,5	6.072,2
4. Ostale bankarske institucije	–	–	6,9	11,6	17,0	25,7	37,1	22,5	22,8	20,0	16,3
5. Ostale financijske institucije	203,8	190,0	190,0	221,7	407,1	622,0	826,6	487,9	567,5	739,7	802,1
6. Manje: Čekovi banaka i obračun čekova banaka	-192,6	-181,8	-2,2	-7,6	-4,2	-4,7	-5,3	-6,3	-8,0	-7,1	-6,4
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	8.423,8	7.808,9	7.891,5	11.386,0	15.180,6	15.225,2	17.301,4	17.430,2	18.346,6	18.650,4	19.195,7

Tablica D6: Depozitni novac kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuje depozitni novac kod poslovnih banaka, klasificiran prema domaćim institucionalnim sektorima.

Depozitni novac je zbroj novčanih sredstava na žiroračunima i tekućim računima ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija umanjena za novčana sredstva u plat-

nom prometu (odnosno za čekove u blagajni banaka i čekove poslane na naplatu). Obveze banaka po izdanim kuskim instrumentima plaćanja uključene su u sektor stanovništvo.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. depozitni novac kod tih banaka iznosio je 259,3 mil. kuna.

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1. Štedni depoziti	1.115,7	1.117,5	1.371,4	1.676,1	2.006,8	1.916,8	1.980,5	1.986,0	2.064,9	2.081,1	2.088,4
1.1. Lokalna država	–	–	91,7	137,6	118,3	13,3	9,6	8,6	10,8	12,8	14,9
1.2. Poduzeća	–	–	92,1	142,4	88,0	105,2	93,5	65,8	71,4	124,0	136,8
1.3. Stanovništvo	1.115,7	1.117,5	1.167,3	1.348,3	1.712,2	1.780,9	1.797,5	1.831,0	1.908,9	1.898,8	1.910,8
1.4. Ostale bankarske institucije	–	–	2,6	0,6	20,8	0,0	66,1	72,9	66,4	0,2	0,1
1.5. Ostale financijske institucije	–	–	17,8	47,2	67,5	17,3	14,0	7,7	7,4	45,3	25,8
2. Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	4.483,2	4.566,3	4.026,2	5.975,0	8.206,3	8.709,9	8.720,0	8.864,5	8.880,0	9.322,7	9.591,8
2.1. Lokalna država	102,6	185,3	176,1	230,7	340,7	409,9	402,3	497,9	462,2	474,6	494,6
2.2. Poduzeća	1.785,0	1.569,2	1.417,0	2.871,4	3.618,3	3.853,4	3.817,4	3.796,6	3.616,3	3.794,4	4.014,1
2.3. Stanovništvo	1.962,1	1.998,7	1.531,7	1.789,8	2.554,1	2.803,2	2.886,0	3.036,1	3.221,7	3.385,0	3.423,1
2.4. Ostale bankarske institucije	–	–	33,5	20,8	24,7	14,5	7,1	22,8	27,0	30,3	44,9
2.5. Ostale financijske institucije	633,6	813,1	867,8	1.062,2	1.668,5	1.628,9	1.607,3	1.511,1	1.552,9	1.638,4	1.615,0
Ukupno (1+2)	5.598,9	5.683,8	5.397,5	7.651,1	10.213,1	10.626,7	10.700,5	10.850,5	10.945,0	11.403,8	11.680,1

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuju kunski štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija kod poslovnih banaka.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko

banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. štedni i oročeni depoziti kod tih banaka iznosili su 323,7 mil. kuna. U srpnju 1999. godine određeni su depoziti sektora lokalna država, poduzeća, ostale bankarske institucije i ostale financijske institucije preklasificirani iz štednih u oročene depozite.

Tablica D8: Devizni depoziti kod poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1. Štedni depoziti	10.750,3	12.140,3	12.228,1	14.566,3	23.748,8	21.658,3	20.767,1	21.026,8	20.419,4	21.369,8	21.857,4
1.1. Lokalna država	111,7	19,5	29,5	16,8	13,2	16,2	16,2	16,5	17,0	13,6	13,8
1.2. Poduzeća	1.969,4	2.091,9	1.842,6	2.408,0	2.884,2	2.819,3	2.838,8	3.341,2	3.042,6	3.631,9	3.751,3
1.3. Stanovništvo	8.616,2	9.976,4	10.256,6	12.041,5	20.688,3	18.721,1	17.797,9	17.503,7	17.204,4	17.551,6	17.900,8
1.4. Ostale bankarske institucije	–	–	6,4	10,3	23,9	18,3	17,2	16,7	17,4	18,5	19,0
1.5. Ostale financijske institucije	52,9	52,5	93,0	89,8	139,2	83,4	97,0	148,7	138,0	154,2	172,4
2. Oročeni depoziti	20.527,8	25.830,6	24.737,9	32.335,3	48.088,1	49.280,6	48.104,9	47.670,3	46.740,4	47.843,4	49.716,9
2.1. Lokalna država	–	–	15,5	8,2	1,7	9,7	9,7	9,3	9,5	11,1	10,8
2.2. Poduzeća	1.457,2	1.579,4	1.442,3	2.753,1	4.619,1	5.040,9	4.868,2	4.896,5	4.723,1	4.815,3	5.908,5
2.3. Stanovništvo	18.849,8	23.994,7	22.957,7	29.097,2	42.705,4	43.324,6	42.454,2	41.984,4	41.232,1	42.229,7	42.887,8
2.4. Ostale bankarske institucije	–	–	2,5	4,2	11,5	9,4	12,5	20,4	22,4	22,0	21,9
2.5. Ostale financijske institucije	220,8	256,5	320,0	472,7	750,3	896,0	760,2	759,7	753,3	765,3	887,9
Ukupno (1+2)	31.278,1	37.970,9	36.966,0	46.901,6	71.836,9	70.938,8	68.872,0	68.697,1	67.159,9	69.213,2	71.574,3

Tablica D8: Devizni depoziti kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuju štedni i oročeni devizni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija kod poslovnih banaka. Devizni štedni depoziti su svi devizni depoziti po viđenju i izdani devizni instrumenti plaćanja, a oročeni devizni de-

poziti obuhvaćaju i devizne depozite s otkaznim rokom.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. devizni depoziti kod tih banaka iznosili su 3.443,7 mil. kuna.

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1. Instrumenti tržišta novca (neto)	7,0	4,5	1,4	–	–	–	–	–	–	–	5,0
2. Obveznice (neto)	19,1	24,1	348,1	353,5	104,4	103,4	105,1	100,9	96,2	97,1	96,9
3. Primitveni krediti	107,5	125,6	51,2	124,7	213,4	201,0	237,1	80,8	137,9	72,7	178,2
3.1. Lokalna država	0,0	0,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3.2. Poduzeća	29,9	22,5	13,7	15,2	158,1	45,8	45,2	44,3	44,0	43,5	44,6
3.3. Ostale bankarske institucije	–	54,2	15,7	1,3	4,6	4,8	3,6	1,6	2,5	–	–
3.4. Ostale financijske institucije	77,6	48,9	21,8	108,2	50,7	150,4	188,3	34,8	91,4	29,2	133,6
Ukupno (1+2+3)	133,6	154,1	436,8	478,2	317,8	304,4	342,1	181,6	234,1	169,8	280,0

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

U tablici se iskazuju neto obveze poslovnih banaka na osnovi izdanih vrijednosnih papira i krediti primitveni od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija.

Instrumenti tržišta novca (neto) obuhvaćaju neto obveze poslovnih banaka na osnovi izdanih blagajničkih zapisa, izdanih mjenica, akceptiranih mjenica i izdanih ostalih vrijednosnih papira.

Obveznice (neto) obuhvaćaju neto obveze poslovnih banaka na osnovi izdanih kunskih i deviznih obveznica, te izdanih podređenih i

hibridnih instrumenata, osim onih upisanih od strane inozemnih investitora.

Primitveni krediti iskazani su ukupno i klasificirani prema institucionalnim sektorima.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. obveznice i instrumenti tržišta novca tih banaka iznosili su 9 mil. kuna. U srpnju 1999. godine izdani dužnički i hibridni instrumenti reklasificirani su iz stavke Oročeni depoziti u stavku Obveznice (neto) u iznosu od 3.513,5 mil. kuna.

Tablica D10: Inozemna pasiva poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1. Devizna inozemna pasiva	13.540,1	15.878,2	17.066,0	17.669,8	21.692,7	22.109,0	22.320,2	24.044,4	24.091,5	24.801,7	24.130,2
1.1. Obveze prema stranim bankama	8.979,3	10.557,0	11.525,4	11.957,6	16.407,4	16.644,2	16.904,0	18.622,8	18.794,9	19.428,7	18.710,0
Tekući računi	300,9	242,3	157,1	176,3	147,1	113,2	95,8	284,8	314,3	107,1	93,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	2.365,5	411,5	1.267,0	345,9	1.208,3	1.677,4	2.543,2	4.006,8	4.118,7	4.977,8	4.534,3
Kredit	6.313,0	9.903,2	10.101,2	11.435,4	15.052,1	14.853,6	14.265,1	14.331,1	14.361,8	14.343,8	14.081,9
1.2. Obveze prema strancima	4.560,8	5.321,2	5.540,7	5.712,2	5.285,2	5.464,8	5.416,1	5.421,6	5.296,6	5.373,0	5.420,2
Štedni i oročeni depoziti	2.056,8	2.892,6	2.545,9	2.868,1	3.777,8	3.977,1	3.941,3	3.975,3	3.887,9	3.975,3	4.028,1
Depoziti po viđenju	608,4	620,5	754,0	745,5	873,7	925,9	901,4	938,4	883,8	901,4	898,5
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	1.448,4	2.272,1	1.791,9	2.122,6	2.904,1	3.051,2	3.039,8	3.036,9	3.004,2	3.073,9	3.129,7
Kredit	2.504,0	2.428,6	2.994,8	2.844,1	1.507,4	1.487,7	1.474,9	1.446,3	1.408,6	1.397,7	1.392,1
2. Kunska inozemna pasiva	266,9	298,6	143,1	140,0	165,1	1.035,1	217,9	844,6	764,2	1.003,2	261,1
2.1. Obveze prema stranim bankama	187,1	156,3	65,0	37,0	46,9	949,4	126,6	756,3	675,5	912,1	178,7
Depozitni novac	52,3	70,5	52,6	14,4	38,2	50,7	112,5	394,1	316,7	306,6	93,2
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	128,4	85,8	11,7	22,0	4,2	880,4	12,7	10,7	7,4	83,7	76,3
Kredit	6,4	–	0,7	0,7	4,5	18,3	1,5	351,4	351,4	521,9	9,2
2.2. Obveze prema strancima	79,9	142,3	78,1	103,0	118,2	85,7	91,3	88,3	88,6	91,1	82,4
Depozitni novac	42,0	41,0	42,1	50,8	60,1	53,2	58,9	55,6	55,6	56,6	51,7
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	33,1	96,1	35,9	52,2	58,1	32,5	32,4	32,8	33,1	34,4	30,7
Kredit	4,8	5,2	0,1	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2)	13.807,1	16.176,8	17.209,1	17.809,7	21.857,8	23.144,1	22.538,1	24.889,0	24.855,7	25.804,9	24.391,3

Tablica D10: Inozemna pasiva poslovnih banaka

U tablici se iskazuju ukupne devizne i kunske obveze poslovnih banaka prema stranim fizičkim i pravnim osobama, uz iznimku ograničenih kunskih i deviznih depozita stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna pasiva poslovnih banaka obuhvaća deviznu inozemnu pasivu i kunsku inozemnu pasivu.

I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne pasive posebno su

prikazane obveze prema stranim bankama i obveze prema strancima (ukupno i po financijskim instrumentima). U stavci Devizna inozemna pasiva, stavke Krediti obuhvaćaju i izdane podređene i hibridne instrumente upisane od strane inozemnih investitora.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. inozemna pasiva tih banaka iznosila je 1.024,6 mil. kuna.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII. ^a	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1. Kunski depoziti	2.386,3	3.033,3	3.269,6	3.073,3	3.335,1	3.685,8	3.759,2	3.658,7	3.628,0	3.720,6	3.812,3
1.1. Depoziti Republike Hrvatske	82,1	130,1	330,9	430,0	295,9	583,0	711,1	647,0	540,3	528,3	554,1
Depozitni novac	31,7	4,5	74,7	116,7	33,9	249,3	397,2	327,6	240,3	222,4	263,1
Štedni depoziti	–	–	15,9	26,1	41,6	33,3	17,3	9,1	0,4	0,3	0,3
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	21,7	100,4	202,3	259,5	217,6	297,6	293,7	307,4	296,8	302,7	287,9
Krediti	28,7	25,2	38,1	27,7	2,8	2,9	2,9	2,9	2,8	2,9	2,8
1.2. Depoziti republičkih fondova	2.304,2	2.903,2	2.938,8	2.643,3	3.039,2	3.102,8	3.048,1	3.011,7	3.087,7	3.192,3	3.258,2
Depozitni novac	85,7	83,0	40,6	116,9	214,6	156,2	201,1	221,0	301,8	319,2	401,4
Štedni depoziti	–	–	4,5	15,2	10,8	7,6	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	19,4	33,9	57,2	32,6	195,2	232,2	240,0	222,0	204,1	189,0	154,8
Krediti	2.199,1	2.786,4	2.836,5	2.478,6	2.618,6	2.706,7	2.607,0	2.568,7	2.581,8	2.684,0	2.702,0
2. Devizni depoziti	4.488,4	4.265,0	2.559,0	3.657,1	2.299,6	2.205,0	2.444,7	2.549,0	3.479,5	2.729,1	2.709,0
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	4.483,7	4.249,5	2.497,6	3.622,6	2.275,0	2.146,8	2.383,9	2.487,5	3.406,8	2.635,6	2.602,6
Štedni depoziti	160,1	83,2	59,1	1.256,1	329,8	311,8	613,9	771,4	1.811,7	1.128,3	1.065,1
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	0,1	0,1	10,5	27,0	55,8	52,6	52,6	52,6	50,9	51,6	88,3
Refinancirani krediti	4.323,5	4.166,2	2.428,0	2.339,4	1.889,5	1.782,4	1.717,5	1.663,4	1.544,2	1.455,7	1.449,2
2.2. Depoziti republičkih fondova	4,7	15,5	61,4	34,6	24,5	58,2	60,8	61,6	72,7	93,5	106,3
Štedni depoziti	4,7	8,0	55,2	25,0	22,9	56,9	60,8	61,6	71,3	93,5	92,6
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	–	7,5	6,1	9,5	1,6	1,4	–	–	1,5	–	13,7
Ukupno (1+2)	6.874,7	7.298,3	5.828,6	6.730,5	5.634,7	5.890,8	6.203,9	6.207,7	7.107,5	6.449,7	6.521,3

^a Refinancirani krediti su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuju ukupne kunске i devizne obveze poslovnih banaka prema središnjoj državi, osim ograničenih (kunskih i deviznih) depozita središnje države kod poslovnih banaka.

U tablici su odvojeno iskazani kunski i devizni depoziti Republike Hrvatske i republičkih fondova. Kunski depoziti obuhvaćaju depozitni novac, štedne depozite, kunске oročene depozite i kunске depozite s

otkaznim rokom te kunске kredite primljene od središnje države. Devizni depoziti obuhvaćaju devizne depozite po viđenju, štedne depozite, te oročene devizne depozite i devizne depozite s otkaznim rokom.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. depoziti središnje države kod tih banaka iznosili su 193,5 mil. kuna.

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1. Ograničeni depoziti	1.199,4	700,6	691,4	854,4	830,6	1.212,7	1.347,7	1.292,4	1.479,1	1.325,5	1.316,1
1.1. Kunski depoziti	260,9	202,5	81,8	131,6	100,3	393,7	755,6	791,5	791,5	701,6	706,5
1.2. Devizni depoziti	938,5	498,0	609,7	722,8	730,3	819,0	592,2	501,0	687,6	623,9	609,6
2. Blokirani devizni depoziti	4.652,9	3.495,5	2.742,7	1.695,1	770,2	538,6	513,2	496,4	474,0	388,5	372,1
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	69,9	74,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2.2. Depoziti poduzeća	9,1	2,4	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2.3. Blokirani devizni depoziti stanovništva	4.573,8	3.419,1	2.742,7	1.695,1	770,2	538,6	513,2	496,4	474,0	388,5	372,1
Ukupno (1+2)	5.852,3	4.196,0	3.434,2	2.549,6	1.600,8	1.751,3	1.861,0	1.788,8	1.953,1	1.714,0	1.688,2

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuju ograničeni i blokirani depoziti središnje države, ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, ostalih financijskih institucija te stranih fizičkih i pravnih osoba kod poslovnih banaka.

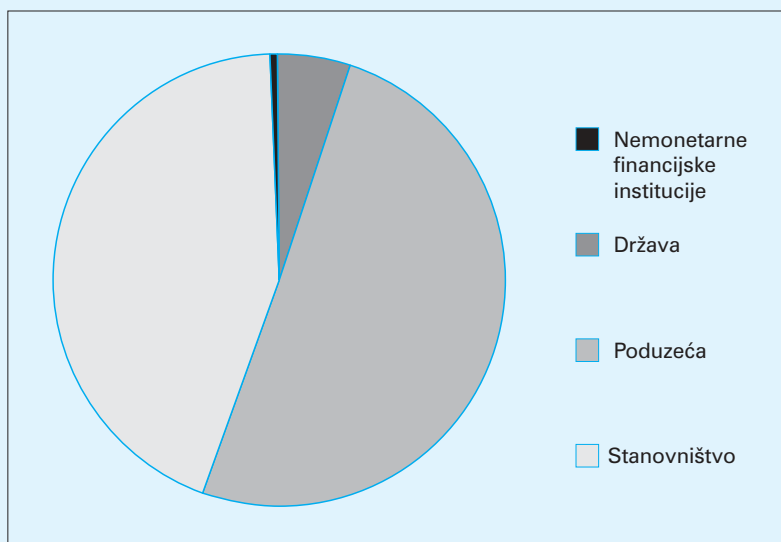
Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju dvije kategorije depozita: ograničene (kunске i devizne) depozite i blokirane devizne depozite.

Blokirani devizni depoziti uključuju devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. ograničeni i blokirani depoziti kod tih banaka iznosili su 39,9 mil. kuna. U srpnju 1999. godine revidirani su podaci o blokiranim depozitima Republike Hrvatske i poduzeća.

Slika D1.

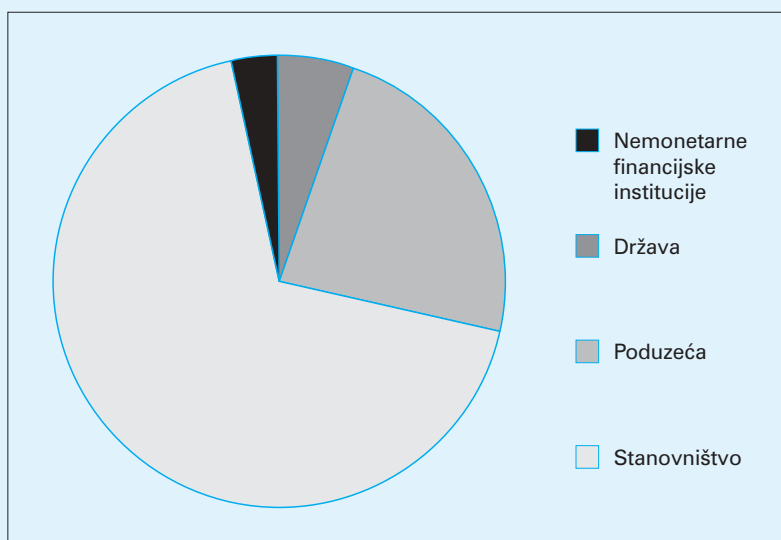
**DISTRIBUCIJA KREDITA POSLOVNIH BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

kolovoz 2002. godine

Slika D2.

**DISTRIBUCIJA DEPOZITA POSLOVNIH BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

kolovoz 2002. godine

Napomena:
 Sektor "Država" obuhvaća središnju i lokalnu državu.
 Sektor "Nemonetarne financijske institucije" obuhvaća ostale bankarske institucije i ostale financijske institucije.

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
AKTIVA										
1. Pričuve kod središnje banke	2,4	8,6	7,6	15,5	4,0	4,7	8,3	3,6	8,5	10,9
2. Potraživanja od središnje države	49,7	81,4	497,6	1.208,8	1.310,3	1.333,4	1.322,1	1.359,4	1.405,4	1.507,8
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	–	5,3	1,1	11,6	25,0	32,1	63,6	46,7	58,6	66,3
U tome: Potraživanja od stanovništva	–	–	0,6	11,6	25,0	32,1	39,3	46,7	58,6	66,3
4. Potraživanja od banaka	54,2	57,0	7,6	18,1	15,1	8,9	7,6	13,3	11,1	37,1
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	106,3	152,3	513,8	1.254,0	1.354,5	1.379,1	1.401,7	1.423,1	1.483,6	1.622,1
PASIVA										
1. Oročeni depoziti	8,7	87,6	437,8	1.137,5	1.253,8	1.287,6	1.321,9	1.350,7	1.406,6	1.531,0
2. Obveznice i instrumenti tržišta novca	0,4	–	10,0	10,0	10,0	11,2	11,2	10,0	–	–
3. Kapitalski računi	108,3	117,4	112,5	124,0	120,3	117,4	113,7	91,5	110,1	113,1
4. Ostalo (neto)	–11,0	–52,7	–46,5	–17,5	–29,7	–37,1	–45,1	–29,1	–33,1	–22,0
Ukupno (1+2+3+4)	106,3	152,3	513,8	1.254,0	1.354,5	1.379,1	1.401,7	1.423,1	1.483,6	1.622,1

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

U agregiranu bilancu stambenih štedionica uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama hrvatskih stambenih štedionica. Sva potraživanja i obveze stambenih štedionica odnose se isključivo na domaće sektore.

Pričuve stambenih štedionica kod središnje banke su kunska novčana sredstva banaka u blagajni i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke.

Potraživanja od središnje države su kunska potraživanja od Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju u prvom redu kunske kredite dane lokalnoj državi i stanovništvu.

Potraživanja od banaka obuhvaćaju kredite dane bankama kao i depozite kod banaka.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju plasmane u investicijske fondove.

Stavka Oročeni depoziti su oročeni depoziti lokalne države i stanovništva.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze stambenih štedionica na osnovi izdanih obveznica i primljeni krediti.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapital-ske pričuve i rezervacije za identificirane i neidentificirane gubitke.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Eskontna stopa HNB-a	Aktivne kamatne stope						
			Na lombardne kredite ^a	Na interventne kredite za premošćivanje nelikvidnosti	Na kredite korištene unutar jednog dana ^a	Na kratkoročni kredit za likvidnost	Na korištena sredstva OP za održavanje dnevne likvidnosti ^a	Na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu ^a	Na nepropisno korištena sredstva i dospelje nenaplaćene obveze
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1992.	prosinac	1.889,39	2.840,09	–	6.881,51	–	4.191,93	6.881,51	4.191,93
1993.	prosinac	34,49	46,78	–	289,60	–	101,22	289,60	166,17
1994.	prosinac	8,50	18,00	19,00	17,00	14,00	–	19,00	22,00
1995.	prosinac	8,50	25,49	19,00	17,00	–	–	19,00	22,00
1996.	prosinac	6,50	11,00	19,00	17,00	–	–	19,00	18,00
1997.	prosinac	5,90	9,50	19,00	17,00	–	–	19,00	18,00
1998.	prosinac	5,90	12,00	19,00	7,00	14,00	–	19,00	18,00
1999.	prosinac	7,90	13,00	19,00	–	14,00	–	19,00	18,00
2000.	prosinac	5,90	12,00	18,00	–	13,00	–	18,00	18,00
2001.	svibanj	5,90	9,50	18,00	–	10,50	–	18,00	18,00
	lipanj	5,90	9,50	18,00	–	10,50	–	18,00	18,00
	srpanj	5,90	9,50	18,00	–	10,50	–	18,00	18,00
	kolovoz	5,90	9,50	–	–	10,50	–	18,00	18,00
	rujan	5,90	10,50 ^b	–	–	11,50	–	18,00	18,00
	listopad	5,90	10,50	–	–	11,50	–	18,00	18,00
	studen	5,90	10,00 ^c	–	–	11,00	–	15,00 ^c	18,00
	prosinac	5,90	10,00	–	–	11,00	–	15,00	18,00
2002.	siječanj	5,90	10,00	–	–	11,00	–	15,00	18,00
	veljača	5,90	10,00	–	–	11,00	–	15,00	18,00
	ožujak	5,90	10,00	–	–	11,00	–	15,00	18,00
	travanj	5,90	9,50 ^d	–	–	10,50	–	15,00	18,00
	svibanj	5,90	9,50	–	–	10,50	–	15,00	18,00
	lipanj	5,90	9,50	–	–	10,50	–	15,00	18,00
	srpanj	5,90	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00
	kolovoz	5,90	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a; ^b Od 15. rujna 2001.; ^c Od 22. studenog 2001.; ^d Od 24. travnja 2002.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i naplaćuje kamate na plasmane iz primarne emisije i na sva druga potraživanja.

Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke utvrđuju se posebnim odlukama Savjeta Hrvatske narodne banke na godišnjoj razini. Iznimno, od lipnja 1995. godine Hrvatska narodna banka je na lombardne kredite obračunavala i naplaćivala kamatu po stopi koja je za 1,5 postotnih bodova bila veća od vagane prosječne kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, koji su služili kao zalag za lombardne kredite, onda kada je ta vagana prosječna kamatna stopa bila veća od 16,5%. U skladu s tim, u tablici se od lipnja 1995. godine do kolovoza 1996. godine iskazuje vagana prosječna kamatna stopa na lombardne kredite. Kamatna stopa za rujna 1996. jest vagani prosjek kamatnih stopa primjenjivanih u prvih 10 dana toga mjeseca prema navedenom režimu te fiksne kamatne stope koja se primjenjuje od 11. rujna 1996.

Vremenske serije iskazane u tablici sadrže određene lomove zbog izmjena instrumentarija Hrvatske narodne banke. Tako su u koloni 4 do studenoga 1994. godine iskazivane kamatne stope na kredite za održavanje dnevne likvidnosti, koji su odobravani na temelju portfelja vrijednosnih papira, a od prosinca 1994. godine kamatne stope na lombardne kredite.

Nadalje, podaci iskazani u koloni 6 se do rujna 1994. godine odnose na kamatne stope na posebne kredite za isplate štednih uloga i za plaćanja s tekućih računa građana, a od listopada 1994. godine do rujna 1997. godine na kamatne stope na dnevne kredite za štedne uloge i tekuće račune građana u kunama. Za razliku od posebnih kredita, dnevni se krediti vraćaju istoga dana. Od listopada 1997. godine taj instrument zamjenjuje se dnevnim kreditom za premošćivanje tekuće nelikvidnosti do visine nominalne vrijednosti blagajničkih zapisa

HNB-a založenih za tu svrhu, a od prosinca 1998. godine do travnja 1999. godine inkorporira se u lombardni kredit, s diferenciranom kamatnom stopom za njegovo korištenje unutar jednoga dana.

Podaci iskazani u koloni 7 odnose se, za razdoblje do prosinca 1994. godine, na kamatne stope na inicijalne kredite za premošćivanje nelikvidnosti, a od 18. ožujka 1998. na kamatnu stopu na kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke, a od veljače 1999. godine na kamatnu stopu na kratkoročni kredit za likvidnost. Od prosinca 1999. godine ta se kamatna stopa odnosi na kratkoročne kredite za likvidnost korištene s rokom dužim od 3 mjeseca te se određuje kao kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 1 postotni bod. Za korištenje kratkoročnoga kredita za likvidnost s rokom do 3 mjeseca primjenjuje se kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 0,5 postotnih bodova.

Kamatne stope iskazane u koloni 8 odnose se na korištenje sredstava izdvojene obvezne pričuve, koja su banke do rujna 1994. godine mogle koristiti (u propisanom postotku) za održavanje dnevne likvidnosti. Na korištena sredstva izdvojene obvezne pričuve iznad dopuštenog iznosa i/ili roka do rujna 1994. godine primjenjivala se kamatna stopa iskazana u koloni 9. Od listopada 1994. godine na svako se korištenje sredstava izdvojene obvezne pričuve primjenjuje kamatna stopa koja se primjenjuje i na ostale oblike financijske nediscipline, u skladu s propisom o visini stope zatezane kamate (iskazane u koloni 10).

Na iznos sredstava korištenih iznad raspoloživih sredstava na žiroračunima do lipnja 1994. godine primjenjivala se ista kamatna stopa kao i na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu (iskazana u koloni 9). Od srpnja do rujna 1994. godine kamatna je stopa na korištena sredstava primarne emisije iznosila 21%, a od listopada 1994. godine primjenjuje se jednaka kamatna stopa kao i na ostale oblike financijske nediscipline iskazana u koloni 10.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na sredstva izdvojene obvezne pričuve ^a	Kamatne stope na obvezno upisane blag. zapise HNB-a	Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a s rokom dospijea ^a				Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a u stranoj valuti s rokom dospijea				
				Od 7 dana	Od 35 dana	Od 70 dan	Od 105 dana	Od 35 dana	Od 63 dana	Od 91 dan	Od 182 dana	Od 364 dana
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1992.	prosinac	367,60	556,66	1.057,67	1.889,39	–	–	–	–	–	–	–
1993.	prosinac	0,00	–	67,84	63,08	97,38	–	–	–	–	–	–
1994.	prosinac	5,15	–	9,00	12,00	14,00	–	–	–	–	–	–
1995.	prosinac	5,50	16,50	12,00	25,54	27,00	–	–	–	–	–	–
1996.	prosinac	5,50	–	–	8,00	9,50	–	–	–	–	–	–
1997.	prosinac	4,50	–	–	8,00	9,00	10,00	–	–	–	–	–
1998.	prosinac	5,90	–	–	9,50	10,50	11,00	–	4,60	3,12	3,08	–
1999.	prosinac	5,90	–	–	10,50	11,55	12,50	–	4,83	3,56	–	–
2000.	prosinac	4,50	–	–	6,65	7,00	7,70	–	5,51	4,83	–	–
2001.	svibanj	3,70	–	–	6,34	6,72	6,93	–	4,26	4,26	–	–
	lipanj	3,70	–	–	5,48	5,87	6,30	–	3,98	4,17	–	–
	srpanj	3,50 ^b	–	–	–	–	–	–	3,98	4,27	–	–
	kolovoz	3,50	–	–	4,06	4,80	5,34	–	3,91	4,12	–	–
	rujan	2,00 ^c	–	–	5,00	5,50	6,00	–	3,47	4,08	–	–
	listopad	2,00	–	–	4,99	5,92	6,16	–	3,05	3,09	–	–
	studenj	2,00	–	–	4,53	4,97	5,51	–	2,96	3,19	–	–
	prosinac	2,00	–	–	3,36	4,26	4,85	–	2,62	3,06	–	–
2002.	siječanj	2,00	–	–	3,72	4,16	4,78	–	2,86	3,04	–	–
	veljača	2,00	–	–	3,41	4,05	4,37	–	2,53	3,10	–	–
	ožujak	2,00	–	–	–	–	–	–	2,78	3,18	2,15	2,82
	travanj	1,75 ^d	–	–	3,03	3,79	4,35	–	2,50	3,09	–	3,29
	svibanj	1,75	–	–	2,71	3,42	4,05	–	2,80	3,26	3,33	3,82
	lipanj	1,75	–	–	2,24	2,76	3,39	–	2,99	2,68	3,06	3,41
	srpanj	1,75	–	–	1,90	–	–	2,29	2,97	–	–	–
	kolovoz	1,75	–	–	1,97	–	–	2,36	3,05	–	–	–

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a; ^b Od 9. srpnja 2001.; ^c Od 15. rujna 2001.; ^d Od 24. travnja 2002.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i plaća kamate na sredstva deponirana kod Hrvatske narodne banke te na izdane vrijednosne papire.

Kamatne stope Hrvatske narodne banke na sredstva izdvojene obvezne pričuve utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Do 7. listopada 1993. Hrvatska narodna banka utvrđivala je različite kamatne stope na sredstva obvezne pričuve izdvojena na depozite po vidjenju i na oročene depozite pa je za to razdoblje u tablici iskazana vagana prosječna kamatna stopa na sredstva izdvojene obvezne pričuve (kolona 3). Od 8. listopada 1993. do kraja veljače 1994. godine Hrvatska narodna banka nije plaćala kamatu na izdvojena sredstva obvezne pričuve, a od ožujka 1994. godine na ta se sredstva obračunava i plaćaju kamate po jedinstvenoj stopi.

Kamatne stope na obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke.

Do listopada 1993. godine odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke utvrđivala se i kamatna stopa na dragovoljno upisane blagaj-

ničke zapise Hrvatske narodne banke, a od studenoga 1993. godine kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke oblikuje se na aukcijama blagajničkih zapisa. U skladu s tim, od studenoga 1993. godine u kolonama 5, 6 i 7 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke.

Do listopada 1994. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospijea od 30 dana (kolona 6), odnosno 90 dana (kolona 7). Od studenoga 1994. godine do siječnja 2001. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospijea od 91 dan (kolona 7), odnosno 182 dana (kolona 8).

Od travnja 1998. godine u kolonama od 9 do 13 iskazuju se prosječne vagane kamatne stope postignute na aukcijama dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa u stranoj valuti. Blagajnički zapisi upisuju se u eurima i američkim dolarima (do prosinca 1998. godine u njemačkim markama i američkim dolarima). Kamatna stopa izračunata je kao vagani prosjek upisanih iznosa tih dviju valuta.

Tablica F3: Obvezne pričuve poslovnih banaka

Prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Obračunata obvezna pričuva	Vagana prosječna stopa OP-a	Izdvojena obvezna pričuva	Prosječna stopa izdvajanja OP-a	Ostali obvezni depoziti kod HNB-a	Ukupno imobilizirana sredstva	Prosječna stopa ukupnih obveza	Prosječna stopa remuneracije	Korištenje imobiliziranih sredstava
1	2	3	4	5	6=[5/3]*100	7	8=3+7	9	10	11
1993.	prosinac	894,9	25,32	804,0	89,84	19,8	914,7	25,88	1,97	143,6
1994.	prosinac	1.826,0	26,20	1.779,2	97,44	188,3	2.014,3	28,90	5,63	3,5
1995.	prosinac	2.431,8	30,90	2.215,9	91,12	826,5	3.258,4	41,40	7,93	45,9
1996.	prosinac	3.652,9	35,91	3.312,0	90,67	–	3.652,9	35,91	4,99	0,1
1997.	prosinac	4.348,8	32,02	3.914,2	90,01	–	4.348,8	32,02	4,05	0,5
1998.	prosinac	3.967,2	29,57	3.469,8	87,46	57,4	4.024,7	30,00	5,28	9,6
1999.	prosinac	4.210,1	30,50	3.695,1	87,77	37,3	4.247,4	30,77	5,62	0,9
2000.	prosinac	4.646,8	24,17	4.191,6	90,21	5,0	4.651,8	24,20	4,05	1,1
2001.	svibanj	5.030,1	23,50	3.525,8	70,09	0,7	5.030,8	23,50	3,61	–
	lipanj	5.108,8	23,50	3.542,8	69,35	0,7	5.109,5	23,50	3,59	–
	srpanj	4.904,7	22,38	3.467,4	70,69	–	4.904,7	22,38	3,51	–
	kolovoz	4.944,5	22,00	3.486,5	70,51	–	4.944,5	22,00	3,32	–
	rujan	6.268,1	26,84	4.400,5	70,20	–	6.268,1	26,84	2,56	7,7
	listopad	8.137,3	34,94	5.779,4	71,02	–	8.137,3	34,94	1,94	3,9
	studen	8.665,9	36,56	6.233,7	71,93	–	8.665,9	36,56	1,97	3,4
	prosinac	8.691,5	35,37	6.287,8	72,34	–	8.691,5	35,37	1,97	2,3
2002.	siječanj	9.003,6	35,18	6.518,2	72,40	–	9.003,6	35,18	1,96	0,3
	veljača	9.431,5	36,09	6.810,9	72,21	–	9.431,5	36,09	1,93	–
	ožujak	9.676,3	36,57	7.029,1	72,64	–	9.676,3	36,57	1,94	–
	travanj	9.720,5	35,90	7.113,7	73,18	–	9.720,5	35,90	1,91	–
	svibanj	10.024,5	34,20	7.304,8	72,87	–	10.024,5	34,20	1,71	–
	lipanj	10.225,7	33,46	7.393,2	72,30	–	10.225,7	33,46	1,73	–
	srpanj	10.415,5	32,98	7.473,7	71,76	–	10.415,5	32,98	1,70	4,1
	kolovoz	10.599,9	32,78	7.578,3	71,49	–	10.599,9	32,78	1,71	1,4

Tablica F3: Obvezne pričuve poslovnih banaka

U tablici se iskazuju osnovni podaci o mjesečnim prosjecima dnevnih stanja obveznih pričuva poslovnih banaka kod Hrvatske narodne banke. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine, a serija podataka nije revidirana unatrag.

Obračunata obvezna pričuva (kolona 3) je propisani iznos sredstava koje su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke ili održavati u prosjeku na svojim računima za namirenje i u blagajni. Taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve od siječnja 1995. godine, dok je do prosinca 1994. godine obuhvaćao dva instrumenta: obveznu pričuvu i zahtjev za održavanjem minimalne likvidnosti banaka (osim u dijelu u kojem su banke tom zahtjevu udovoljavale dragovoljnim upisom blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke).

U koloni 4 iskazana je vagana prosječna stopa obvezne pričuve kao postotni udio ukupno obračunate obvezne pričuve (kolona 3) u osnovici za obračun obvezne pričuve. Od rujna 2001. godine kolona 3 obuhvaća i devizni dio obvezne pričuve koji se izdvaja/održava u kunama.

U koloni 5 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričuve koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, a od siječnja 1995. godine utvrđuje se minimalni postotak obračunate obvezne pričuve koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne

banke). Trenutačno taj postotak iznosi 40%.

U koloni 6 iskazan je postotni udio izdvojene obvezne pričuve u ukupno obračunatoj obveznoj pričuvi.

U koloni 7 iskazuje se ukupan iznos ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke, koji obuhvaća obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koji su banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti, posebnu obveznu pričuvu (do srpnja 1995. godine), te obveznu pričuvu na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite.

U koloni 8 iskazuju se ukupno imobilizirana sredstva, kao zbroj ukupno obračunate obvezne pričuve i ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke, a u koloni 9 iskazuje se postotni udjel ukupno imobiliziranih sredstava u osnovici za obračun obvezne pričuve.

U koloni 10 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije svih oblika imobiliziranih sredstava.

U koloni 11 iskazuje se ukupno korištenje imobiliziranih sredstava, koje obuhvaća korištenje izdvojenih sredstava obvezne pričuve (dopušteno i nedopušteno), neizdvojenu obveznu pričuvu, neodržavanje propisane minimalne likvidnosti, odnosno (od siječnja 1995. godine) neodržavanje minimalnoga prosječnog stanja na računima za namirenje i u blagajni (utvrđenog prema obračunu obvezne pričuve), neupisani iznos obveznih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke, neizdvojenu posebnu obveznu pričuvu (do srpnja 1995. godine), te neizdvojenu obveznu pričuvu na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti poslovnih banaka

Prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Slobodna novčana sredstva	Stopa primarne likvidnosti	Korišteni sekundarni izvori likvidnosti	Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti
1	2	3	4	5	6	7
1993.	prosinac	-18,5	-0,52	188,0	1,9	-
1994.	prosinac	119,5	1,72	393,7	210,2	-
1995.	prosinac	49,4	0,63	199,4	218,7	-
1996.	prosinac	267,9	2,63	98,5	780,9	-
1997.	prosinac	396,3	2,92	32,7	728,9	-
1998.	prosinac	221,9	1,65	445,5	850,4	1.377,4
1999.	prosinac	179,6	1,30	1.183,6	1.348,7	1.507,6
2000.	prosinac	638,8	3,32	80,1	2.496,0	1.692,7
2001.	svibanj	728,5	3,40	3,9	2.245,1	1.433,1
	lipanj	530,8	2,44	16,2	2.945,6	1.223,8
	srpanj	1.245,2	5,68	6,6	2.787,9	1.013,8
	kolovoz	540,7	2,41	388,4	4.105,9	1.177,1
	rujan	271,8	1,16	353,6	2.580,3	2.449,9
	listopad	343,4	1,47	3,3	2.052,8	3.509,7
	studenj	647,5	2,73	2,5	2.023,8	3.143,0
	prosinac	794,4	3,23	2,6	2.656,2	2.630,8
2002.	siječanj	586,2	2,29	1,0	3.252,8	3.084,0
	veljača	272,0	1,04	51,9	3.087,7	3.025,9
	ožujak	910,1	3,44	241,8	3.275,8	2.296,0
	travanj	2.120,0	7,83	134,0	2.816,8	1.982,9
	svibanj	2.146,2	7,32	0,4	3.179,1	1.878,6
	lipanj	2.010,0	6,58	0,4	3.910,6	1.846,1
	srpanj	1.106,9	3,50	8,4	4.726,2	1.757,5
	kolovoz	916,2	2,83	0,6	4.766,4	1.704,2

Tablica F4: Indikatori likvidnosti poslovnih banaka

U tablici se iskazuju mjesečni prosjeci dnevnih stanja nekih indikatora likvidnosti poslovnih banaka. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine, a serija podataka nije revidirana unatrag.

Kolona 3 iskazuje slobodna novčana sredstva, definirana kao ukupna novčana sredstva banke (na računima za namirenje i u blagajni) umanjena za minimalno prosječno stanje na računima za namirenje i u blagajni, propisano instrumentima Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine zahtjevom za održavanjem minimalne likvidnosti banaka, a od siječnja 1995. godine odlukom o obveznoj pričuvi).

U koloni 4 iskazuje se stopa primarne likvidnosti kao postotni udio mjesečnoga prosjeka dnevnih stanja slobodnih novčanih sredstava u mjesečnom prosjeku dnevnih stanja depozita koji čine osnovicu za obračun obvezne pričuve.

U koloni 5 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja korištenih sekundarnih izvora likvidnosti. Sekundarni izvori likvidnosti obuhvaćaju: korištenje obvezne pričuve (do listopada 1994. godine), kredit za

održavanje dnevne likvidnosti (do studenoga 1994. godine), korištenje sredstava iznad raspoloživih sredstava na žiroračunu banke (do listopada 1994. godine), izvanredni kredit za premošćivanje nelikvidnosti (inicijalni kredit, kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke), lombardni kredit (od prosinca 1994. godine), interventni kredit za premošćivanje nelikvidnosti (od listopada 1994. godine), kratkoročni kredit za likvidnost (od veljače 1999. godine) te dospjele neplaćene obveze prema Hrvatskoj narodnoj banci.

U koloni 6 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u kunama (do prosinca 1994. godine taj je iznos bio umanjeno za dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti).

U koloni 7 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u stranoj valuti (u eurima i američkim dolarima).

Tablica G1: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na tržištu novca			Kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule								
		Na dnevnom tržištu	Na noćnom tržištu	Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite						Na dugoročne kredite		
					Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1992.	prosinac	2.182,26	2.182,26	2.332,92	2.384,89	1.166,29	
1993.	prosinac	86,90	34,49	59,00	59,00	78,97	
1994.	prosinac	17,76	8,50	15,39	15,43	13,82	
1995.	prosinac	27,15	27,26	22,32	22,56	22,23	23,81	23,75	25,58	13,48	13,39	14,38	
1996.	prosinac	10,41	9,66	18,46	19,35	19,18	20,18	19,90	23,12	11,51	11,29	14,28	
1997.	prosinac	9,41	8,46	14,06	14,12	13,17	19,26	19,34	18,11	13,24	12,98	13,75	
1998.	prosinac	15,81	10,00	16,06	16,22	14,89	20,77	20,80	19,92	11,73	11,48	13,16	
1999.	prosinac	12,72	10,00	13,54	13,52	10,55	20,83	20,84	20,39	15,14	15,31	14,16	
2000.	prosinac	4,46	2,39	10,45	10,45	6,81	20,30	20,33	19,05	9,90	9,64	12,97	
2001.	svibanj	4,13	2,96	9,32	9,31	5,57	19,42	19,43	16,08	10,43	9,92	11,53	
	lipanj	2,79	2,69	9,88	9,89	6,08	19,38	19,42	14,64	9,64	9,51	13,79	
	srpanj	3,04	3,55	9,39	9,33	5,57	19,41	19,43	16,05	11,70	9,62	12,11	
	kolovoz	4,04	3,88	9,27	9,25	6,65	19,44	19,45	17,02	11,17	8,59	12,21	
	rujan	5,38	4,75	9,46	9,44	6,69	19,45	19,47	17,32	11,26	9,15	12,66	
	listopad	4,81	4,04	8,53	8,52	5,64	18,94	18,96	16,14	12,06	10,78	13,48	
	studenj	2,99	4,08	9,56	9,54	5,35	18,88	18,90	16,28	12,64	11,45	13,30	
	prosinac	2,67	3,56	9,51	9,49	5,43	18,81	18,85	14,88	11,42	10,06	13,14	
2002.	siječanj	1,88	1,62	15,28	15,30	9,69	18,98	19,04	10,97	13,69	10,57	14,41	
	veljača	2,18	2,31	14,57	14,66	9,36	18,16	18,23	11,33	11,20	8,69	12,70	
	ožujak	2,38	3,08	13,73	13,84	8,86	17,32	17,47	11,08	11,89	7,24	12,38	
	travanj	2,54	3,15	13,70	13,95	8,78	17,22	17,34	11,68	10,68	7,08	12,39	
	svibanj	1,99	3,10	13,74	13,85	8,82	17,15	17,25	10,67	10,85	6,60	12,43	
	lipanj	1,70	1,93	13,07	13,24	8,42	17,08	17,20	11,16	9,23	6,35	12,15	
	srpanj	1,00	1,19	12,14	12,28	8,16	15,46	17,07	5,58	9,55	6,84	11,20	
	kolovoz	1,07	0,99	12,62	12,84	7,85	16,97	17,12	9,34	8,12	7,34	11,02	
Relativna važnost ^a		–	–	46,45	44,34	20,12	24,22	23,77	0,44	2,11	1,66	0,45	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Napomena: Zbog promjene metodologije statistike kamatnih stopa od 1. siječnja 2002. došlo je do loma u vremenskoj seriji, što se posebice odražava na kamatne stope prikazane u kolonama 5, 6 i 7. Naime, iz kratkoročnih kredita trgovačkim društvima isključeni su, između ostaloga, međubankovni krediti, odobravani uz relativno niske kamatne stope. Na porast kamatnih stopa utječe i metodologija ponderiranja, pri čemu se za sve komponente koriste iznosi novoodobrenih kredita, uz iznimku okvirnih kredita, za koje se kao ponder koriste knjigovodstvena stanja, a čiji je relativan udio novim obuhvatom porastao.

Tablica G1: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka (bez štedionica) na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene samo trgovačkim društvima (javnim i ostalim) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

U kolonama 3 i 4 iskazuju se kamatne stope na međubankovnom dnevnom i noćnom tržištu novca, prema podacima koje objavljuje Tržište novca Zagreb. U kolonama od 5 do 13 iskazuju se vagani prosjeci

mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica razvrstani po ročnosti i po sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijecom na zahtjev.

Podaci o kamatnim stopama poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite bez valutne klauzule dobiveni su na temelju redovitih izvješća poslovnih banaka i štedionica. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadnu kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu, uz iznimku kamatnih stopa na okvirne kredite po žiroračunima i tekućim računima, za koje su vagani prosjeci izračunavani na temelju stanja tih kredita na kraju izvještajnog mjeseca.

Relativna važnost pojedinih kamatnih stopa (iskazana u posljednjem retku tablice) odnosi se na podatke za posljednje razdoblje obuhvaćeno u tablici, a izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita (na koju se kamatne stope odnose) u ukupnim kreditima koji su obuhvaćeni izračunom vaganih prosjeka za to razdoblje.

Tablica G2: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom									Kamatne stope na kredite u eurima		
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite			Na dugoročne kredite					Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na dugoročne kredite
			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1992.	prosinac	20,41	9,90	21,41
1993.	prosinac	21,84	19,00	23,14
1994.	prosinac	11,99	12,38	11,65
1995.	prosinac	19,56	21,62	21,09	18,10	14,33	15,79	10,48	17,18	19,06	12,27
1996.	prosinac	18,97	22,56	22,40	27,00	12,12	13,15	11,30	19,50	21,46	10,77
1997.	prosinac	14,40	16,92	17,00	14,02	12,25	13,00	11,02	13,61	14,95	9,71
1998.	prosinac	13,04	14,28	14,25	13,64	11,15	10,55	12,12	6,95	8,37	5,71
1999.	prosinac	12,53	13,66	13,54	17,21	10,81	10,46	11,65	6,75	7,43	6,07
2000.	prosinac	10,74	11,17	11,10	13,59	10,52	9,41	11,64	7,70	7,49	8,05
2001.	svibanj	10,34	10,33	10,27	11,03	10,35	8,40	11,37	7,15	7,11	7,24
	lipanj	10,15	10,09	9,98	10,65	10,18	8,73	11,27	6,80	6,80	6,80
	srpanj	9,31	9,27	9,17	10,19	9,34	7,96	10,87	6,50	7,01	6,08
	kolovoz	9,64	9,76	9,66	11,13	9,56	7,98	10,85	6,51	6,05	8,54
	rujan	9,81	9,81	9,73	11,85	9,81	8,02	11,09	6,44	6,47	6,22
	listopad	9,37	9,24	9,61	7,56	9,45	7,71	10,97	5,93	5,65	6,27
	studen	9,68	9,36	9,24	11,65	9,87	7,89	11,00	5,61	5,58	5,84
	prosinac	9,29	9,45	9,45	11,30	9,20	7,52	10,79	5,94	5,70	7,27
2002.	siječanj	9,55	9,79	9,36	12,22	9,44	7,54	10,95	8,80	11,57	8,26	8,53	7,61
	veljača	9,28	9,76	9,37	11,21	9,12	7,29	10,21	8,54	10,61	7,76	7,58	8,36
	ožujak	9,21	9,08	8,57	11,32	9,24	7,03	10,10	8,22	10,36	6,20	6,44	5,86
	travanj	8,19	9,08	8,42	11,69	8,01	6,56	9,81	7,95	10,16	6,38	6,62	6,05
	svibanj	8,63	8,75	8,04	11,57	8,60	7,01	9,67	7,73	10,13	7,48	7,74	6,41
	lipanj	8,21	8,25	7,57	11,66	8,20	7,14	8,83	7,55	9,06	6,71	6,65	6,89
	srpanj	8,12	8,70	7,98	11,44	7,99	6,57	9,48	7,35	10,16	6,48	6,69	6,24
	kolovoz	7,99	8,70	7,95	11,52	7,83	6,61	9,40	7,37	10,14	6,55	6,48	6,61
Relativna važnost ^a		46,54	8,38	6,62	1,76	38,16	21,44	16,72	4,49	12,23	7,01	3,26	3,73

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G2: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka (bez štedionica) na kunske kredite s valutnom klauzulom i kredite u eurima (odnosno njemačkim markama) odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima odobrene samo trgovačkim društvima (javnim i ostalim) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima dobiveni su na temelju redovitih izvješća poslovnih banaka i štedionica. Osnova za iz-

računavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadnu kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu.

U kolonama od 3 do 11 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica razvrstani po ročnosti i po sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijecom na zah-
tjev.

Kamatne stope na kredite odobrene u eurima, prikazane u kolonama 12, 13 i 14, odnose se do prosinca 2001. godine na kredite puštene u tečaj u njemačkim markama u izvještajnom mjesecu, a od siječnja 2002. godine na kredite puštene u tečaj u eurima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na temelju njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Krediti pušteni u tečaj u ostalim stran-
nim valutama nisu obuhvaćeni ovom tablicom.

Relativna važnost pojedinih kamatnih stopa (iskazana u posljednjem retku tablice) odnosi se na podatke za posljednje razdoblje obuhvaćeno u tablici, a izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita (na koju se kamatne stope odnose) u ukupnim kreditima koji su obuhvaćeni izračunom vaganih prosjeka za to razdoblje.

Tablica G3: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule									
		Ukupni prosjek	Na žiroračunima i tekućim računima	Ukupni prosjek	Na oročene depozite						
					Na kratkoročne depozite			Na dugoročne depozite			
					Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1992.	prosinac	434,47	184,69	1.867,18
1993.	prosinac	27,42	18,16	52,16
1994.	prosinac	5,03	3,55	9,65
1995.	prosinac	6,10	3,88	13,65	13,80	10,56	14,28	9,88	10,67	9,62
1996.	prosinac	4,15	2,19	10,19	10,11	9,84	10,26	12,36	15,49	9,88
1997.	prosinac	4,35	2,19	9,10	9,08	9,30	8,96	9,48	11,24	8,06
1998.	prosinac	4,11	2,31	7,73	7,63	9,47	7,15	10,19	10,72	9,56
1999.	prosinac	4,27	2,24	8,87	8,79	9,62	8,38	10,96	11,56	10,18
2000.	prosinac	3,40	1,64	7,20	7,13	7,44	7,03	8,89	9,19	8,63
2001.	svibanj	3,32	1,53	6,72	6,71	6,66	6,72	7,51	8,24	5,83
	lipanj	3,18	1,54	6,26	6,23	6,51	6,13	7,97	8,42	6,68
	srpanj	3,04	1,46	6,07	6,03	6,58	5,88	7,50	8,14	5,65
	kolovoz	3,11	1,49	6,28	6,21	6,40	6,13	8,13	8,64	7,13
	rujan	3,10	1,50	6,44	6,39	6,56	6,33	8,09	8,47	6,92
	listopad	3,06	1,43	6,24	6,19	6,46	6,09	7,57	8,02	7,11
	studeni	2,99	1,42	5,93	5,90	6,18	5,81	6,92	8,00	6,27
	prosinac	2,76	1,40	5,68	5,60	6,35	5,38	7,35	7,93	6,70
2002.	siječanj	2,48	1,34	5,79	5,74	6,31	5,45	7,53	7,74	6,85
	veljača	2,32	1,25	5,47	5,41	5,93	5,01	7,20	7,59	5,73
	ožujak	2,02	1,16	5,06	5,00	5,55	4,59	7,24	7,47	5,70
	travanj	1,94	1,18	4,58	4,56	5,62	3,80	5,15	7,12	3,06
	svibanj	1,97	1,16	4,60	4,52	5,54	3,85	7,23	7,45	3,39
	lipanj	1,91	1,16	4,51	4,45	5,48	3,36	6,51	7,37	2,66
	srpanj	1,75	1,01	4,25	4,23	5,45	2,96	4,54	7,57	1,97
	kolovoz	1,77	1,00	4,04	3,97	5,45	3,07	6,20	7,57	3,72
Relativna važnost ^a		40,20	32,80	4,17	4,02	1,53	2,50	0,14	0,09	0,05

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G3: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske depozite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka (bez štedionica) na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od trgovačkih društava (javnih i ostalih) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite bez valutne klauzule poslovnih banaka i štedionica dobiveni su na temelju redovitih izvješća poslovnih banaka i štedionica.

U koloni 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite (depozite na žiroračunima i tekućim računima, štedne depozite stanovništva po viđenju i oročene depozite) bez valutne klauzule. U koloni 4 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih ka-

matnih stopa na depozite na žiroračunima i tekućim računima trgovačkih društava bez valutne klauzule (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u koloni 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne oročene depozite bez valutne klauzule.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita bez valutne klauzule su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod žiroračuna i tekućih računa osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite bez valutne klauzule (kolona 3) sve su komponente vagane na temelju stanja pripadnih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Kunski i devizni depoziti koji služe kao polog za odobravanje kredita obuhvaćeni su podacima u tablici, dok se ograničeni depoziti (sredstva deponirana za plaćanje uvoza i ostali ograničeni depoziti) ne uključuju u izračunavanje vaganih prosjeka.

Relativna važnost pojedinih kamatnih stopa (iskazana u posljednjem retku tablice) odnosi se na podatke za posljednje razdoblje obuhvaćeno u tablici, a izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita (na koju se kamatne stope odnose) u ukupnim depozitima koji su obuhvaćeni izračunom vaganih prosjeka za to razdoblje.

Tablica G4a: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom				Kamatne stope na devizne depozite					
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite	Na dugoročne depozite	Ukupni prosjek	Na štedne depozite po viđenju					
						Stanovništva		Trgovačkih društava			
						EUR	USD	EUR	USD		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1992.	prosinac	6,04
1993.	prosinac	5,91
1994.	prosinac	6,95
1995.	prosinac	12,69	11,46	19,36	4,57	2,82	3,53	4,20	1,10	1,53	
1996.	prosinac	9,46	9,56	8,80	5,09	1,44	1,32	1,95	1,47	1,39	
1997.	prosinac	7,63	7,24	11,77	4,77	1,75	1,89	2,43	0,83	1,40	
1998.	prosinac	7,47	7,67	5,58	3,98	2,09	2,38	2,40	0,72	0,74	
1999.	prosinac	6,62	6,91	1,10	4,23	1,80	1,95	2,04	0,78	1,30	
2000.	prosinac	5,54	5,94	2,16	3,47	1,03	0,99	1,23	0,65	1,29	
2001.	svibanj	5,94	6,30	3,07	3,09	0,87	0,84	1,00	0,87	0,82	
	lipanj	5,69	5,95	5,06	2,98	0,85	0,82	0,89	0,96	0,86	
	srpanj	5,29	5,71	2,97	2,93	0,77	0,75	0,87	0,70	0,72	
	kolovoz	4,63	4,81	4,35	2,96	0,77	0,75	0,86	0,76	0,70	
	rujan	4,98	5,37	3,84	2,83	0,76	0,75	0,86	0,84	0,56	
	listopad	4,58	4,84	3,07	2,75	0,73	0,73	0,81	0,83	0,51	
	studen	4,40	4,61	3,50	2,59	0,70	0,73	0,81	0,71	0,33	
	prosinac	4,58	4,92	2,56	2,60	0,71	0,71	0,81	0,82	0,40	
	2002.	siječanj	2,99	3,77	1,58	2,72	0,67	0,67	0,70	0,74	0,38
veljača		3,32	4,22	3,80	2,62	0,67	0,67	0,70	0,65	0,63	
ožujak		2,89	4,58	6,04	2,62	0,60	0,60	0,64	0,61	0,40	
travanj		3,76	3,87	5,22	2,60	0,59	0,61	0,61	0,56	0,38	
svibanj		2,78	4,15	3,58	2,57	0,61	0,60	0,58	0,83	0,49	
lipanj		3,39	4,54	3,20	2,58	0,59	0,58	0,56	0,77	0,43	
srpanj		3,59	4,11	3,66	2,59	0,58	0,57	0,52	0,79	0,38	
kolovoz		3,44 ^b	3,66	4,90	2,59	0,57	0,56	0,48	0,60	0,87	
Relativna važnost ^a		0,95	0,46	0,08	58,85	37,95	27,08	5,07	4,30	1,50	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici); ^b Od ukupnog iznosa depozita na koje se odnosi ova kamatna stopa, 65,71 posto odnosi se na trgovačka društva.

Tablica G4 a i b: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka (bez štedionica) na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od trgovačkih društava (javni i ostali) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite poslovnih banaka i štedionica dobiveni su na temelju redovitih izvješća poslovnih banaka i štedionica.

U koloni 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom trgovačkih društava (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u kolonama 4 i 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na kratkoročne odnosno dugoročne oročene depozite.

Kamatne stope na devizne depozite odnose se do prosinca 2001. godine na depozite primljene u njemačkim markama i američkim dolarima, dok se od siječnja 2002. godine odnose na depozite primljene u eurima i američkim dolarima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na temelju njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Depoziti primljeni u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni podacima iskazanim u ovoj tablici.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita s valutnom klauzulom i oročenih deviznih depozita su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod štednih depozita po viđenju s valutnom klauzulom osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite s valutnom klauzulom (kolona 3), od siječnja 2002. godine sve su komponente vagane na temelju stanja pripadnih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Prosječna kamatna stopa na ukupne devizne depozite, prikazana u koloni 6, odnosi se na vagani prosjek mjesečnih kamatnih stopa na štedne depozite po viđenju i na oročene depozite s valutnom klauzulom, pri čemu su sve komponente vagane na temelju stanja pripadnih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne štedne depozite po viđenju (kolona 7) su stanja pripadnih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih

Tablica G4b: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na devizne depozite										
		Na oročene depozite										
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite				Na dugoročne depozite					
			Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava		Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava	
EUR	USD	EUR		USD	EUR	USD	EUR		USD			
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1992.	prosinac
1993.	prosinac
1994.	prosinac
1995.	prosinac	6,83	6,66	7,10	6,97	5,86	6,68	8,73	8,78	8,81	3,27	4,50
1996.	prosinac	7,77	6,95	5,65	6,21	9,86	5,47	12,24	7,71	7,97	19,92	1,50
1997.	prosinac	6,36	6,07	6,03	6,42	5,09	7,10	7,32	7,87	8,71	5,09	6,76
1998.	prosinac	4,89	4,49	5,42	6,16	2,84	5,37	7,29	7,68	8,59	4,93	6,92
1999.	prosinac	5,43	5,17	4,93	6,39	3,97	6,00	6,59	6,64	8,09	3,66	6,77
2000.	prosinac	4,57	4,36	3,65	5,15	4,59	6,62	5,56	5,17	6,61	5,97	8,53
2001.	svibanj	4,04	3,92	3,47	4,07	4,72	5,02	4,63	4,27	5,41	6,24	5,99
	lipanj	3,88	3,76	3,50	3,79	4,57	4,15	4,63	4,50	4,86	5,65	3,61
	srpanj	3,87	3,68	3,52	3,76	4,39	3,73	4,85	4,74	5,11	5,32	4,10
	kolovoz	3,94	3,72	3,50	3,76	4,46	3,71	4,98	4,87	5,28	6,21	0,72
	rujan	3,71	3,58	3,48	3,50	4,20	3,26	4,40	4,65	4,72	6,60	0,39
	listopad	3,61	3,45	3,46	3,36	3,88	2,85	4,64	4,64	4,80	5,92	2,41
	studenj	3,40	3,21	3,24	3,17	3,59	2,25	4,56	4,59	4,36	4,81	3,02
	prosinac	3,54	3,35	3,42	3,23	3,60	2,44	4,59	4,72	4,42	4,58	0,23
2002.	siječanj	3,75	3,41	3,63	3,18	3,35	1,24	4,82	5,08	4,52	3,73	0,32
	veljača	3,39	3,22	3,35	2,88	3,33	1,92	4,73	4,95	4,38	3,51	2,75
	ožujak	3,31	3,17	3,42	2,82	3,27	1,98	4,57	4,75	4,17	3,65	-
	travanj	3,31	3,17	3,33	2,76	3,36	1,91	4,51	4,72	4,20	3,50	6,46
	svibanj	3,24	3,13	3,31	2,77	3,31	1,94	4,36	4,66	4,17	2,54	-
	lipanj	3,17	3,07	3,34	2,74	3,24	1,75	4,56	4,73	4,21	3,51	0,76
	srpanj	3,28	3,14	3,36	2,69	3,41	1,89	4,52	4,68	4,25	3,69	2,90
	kolovoz	3,33	3,14	3,40	2,63	3,27	1,84	4,66	4,84	4,03	3,62	0,00
	Relativna važnost ^a	20,91	18,33	11,35	1,76	3,29	1,93	2,58	2,12	0,26	0,20	0,00

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

stopa na ukupne devizne oročene depozite (kolona 12) su iznosi pripadnih depozita koji su primljeni tijekom izvještajnog mjeseca. Isto se odnosi i na vagane prosjeke mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kratkoročne devizne oročene depozite (kolona 13) i na ukupne dugoročne devizne oročene depozite (kolona 18).

Relativna važnost pojedinih kamatnih stopa (iskazana u posljednjem retku tablice) odnosi se na podatke za posljednje razdoblje obuhvaćeno u tablici, a izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita (na koju se kamatne stope odnose) u ukupnim depozitima koji su obuhvaćeni izračunom vaganih prosjeka za to razdoblje.

Tablica G5: Trgovina poslovnih banaka inozemnim sredstvima plaćanja

U milijunima EUR, tekući tečaj

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.						
						III.	IV.	V.	VI.	VII. ^b	VIII. ^a	IX. ^a
A. Kupnja inozemnih sredstava plaćanja												
1. Pravne osobe	2.506,4	3.186,0	2.924,9	3.316,4	5.012,4	706,0	625,8	451,6	573,9	653,7	495,9	551,2
2. Fizičke osobe	2.093,4	2.273,5	2.170,0	2.549,2	3.339,9	241,0	262,4	274,6	275,5	424,5	349,8	250,7
2.1. Domaće fizičke osobe	1.695,5	1.854,5	1.794,7	2.021,1	2.684,5	226,6	239,3	237,1	223,2	305,0		
2.2. Strane fizičke osobe	397,9	419,1	375,3	528,0	655,4	14,4	23,1	37,5	52,4	119,5		
3. Banke	1.002,3	1.138,2	1.204,4	2.441,4	3.985,8	471,7	401,4	507,2	405,8	682,2	500,6	446,7
4. Hrvatska narodna banka	57,1	582,2	934,8	168,2	481,7	73,9	–	–	–	–		
Ukupno (1+2+3+4)	5.659,1	7.179,9	7.234,0	8.475,2	12.820,1	1.492,7	1.289,6	1.233,4	1.255,2	1.760,4	1.346,3	1.248,6
B. Prodaja inozemnih sredstava plaćanja												
1. Pravne osobe	4.513,7	4.656,0	4.487,0	5.414,8	8.534,2	785,6	917,8	847,9	860,3	1.150,8	1.021,3	1.044,2
2. Fizičke osobe	925,9	1.011,8	893,1	963,6	1.253,5	93,3	93,2	83,0	78,0	134,2	148,5	114,8
2.1. Domaće fizičke osobe	925,2	1.011,5	892,7	962,8	1.252,3	93,2	93,1	82,8	77,7	133,5		
2.2. Strane fizičke osobe	0,7	0,3	0,4	0,6	1,2	0,1	0,1	0,2	0,3	0,7		
3. Banke	1.002,3	1.138,2	1.204,4	2.441,4	3.985,8	471,7	401,4	507,2	405,8	682,2	500,6	446,7
4. Hrvatska narodna banka	257,8	217,0	48,3	284,2	915,7	237,9	27,8	141,3	173,1	–	47,2	
Ukupno (1+2+3+4)	6.699,7	7.022,9	6.632,8	9.104,1	14.689,5	1.588,5	1.440,2	1.579,3	1.517,2	1.967,2	1.717,5	1.605,7
C. Neto kupnja poslovnih banaka (A-B)												
1. Pravne osobe	–2.007,4	–1.470,1	–1.562,1	–2.098,4	–3.521,9	–79,5	–292,0	–396,2	–286,4	–497,1	–525,4	–493,0
2. Fizičke osobe	1.167,5	1.261,7	1.276,8	1.585,4	2.086,3	147,8	169,2	191,6	197,5	290,3	201,3	135,9
2.1. Domaće fizičke osobe	770,3	843,0	901,9	1.058,2	1.432,2	133,5	146,3	154,3	145,5	171,5		
2.2. Strane fizičke osobe	397,3	418,7	374,9	527,3	654,2	14,3	23,0	37,3	52,0	118,8		
3. Hrvatska narodna banka	–200,7	365,2	886,5	–116,0	–434,0	–164,0	–27,8	–141,3	–173,1	–	–47,2	
Ukupno (1+2+3)	–1.040,6	156,8	601,2	–628,9	–1.869,6	–95,7	–150,6	–345,9	–262,0	–206,8	–371,3	–357,1
Bilješka: Ostale transakcije Hrvatske narodne banke												
Kupnja inozemnih sredstava plaćanja	78,5	254,5	1.044,9	405,8	536,8	–	–	–	–	–		
Prodaja inozemnih sredstava plaćanja	8,4	279,5	100,4	86,9	2,6	–	0,6	–	1,3	–		

^a Preliminarni podaci; ^b Revidirani podaci.

Tablica G5: Trgovanje poslovnih banaka inozemnim sredstvima plaćanja

Podaci o trgovanju poslovnih banaka inozemnim sredstvima plaćanja obuhvaćaju transakcije kupnje i prodaje inozemnih sredstava plaćanja na domaćem deviznom tržištu. Transakcije su klasificirane prema kategorijama sudionika (pravne i fizičke osobe, banke, Hrvatska narodna banka). Izvor podataka su izvješća poslovnih banaka o trgo-

ni inozemnim sredstvima plaćanja, koja se redovito dostavljaju Hrvatskoj narodnoj banci. Iznosi su iskazani u eurima, prethodnom konverzijom iz originalnih valuta prema prosječnom tečaju HNB-a za izvještajno razdoblje. Ostale se transakcije HNB-a odnose na prodaje i kupnje inozemnih sredstava plaćanja koje Hrvatska narodna banka obavlja za Ministarstvo financija.

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica (revidirani podaci)

U milijunima USD

	1997.	1998.	1999. ^b	2000. ^b	2001. ^b	2001.				2002.	
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^b	2.tr. ^a
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-2.512,1	-1.452,8	-1.397,8	-438,9	-616,8	-617,1	-798,1	1.215,0	-416,6	-821,3	-637,6
1. Robe, usluge i dohodak (2+5)	-3.381,5	-2.158,8	-2.030,2	-1.322,1	-1.582,5	-839,7	-1.052,2	976,9	-667,5	-1.061,5	-901,1
1.1. Prihodi	8.389,0	8.939,6	8.365,1	8.994,5	10.028,6	1.787,6	2.179,6	3.929,6	2.131,8	1.753,5	2.499,4
1.2. Rashodi	-11.770,5	-11.098,4	-10.395,3	-10.316,6	-11.611,1	-2.627,3	-3.231,9	-2.952,6	-2.799,3	-2.815,0	-3.400,5
2. Robe i usluge (3+4)	-3.359,0	-1.994,8	-1.673,4	-935,9	-1.045,4	-692,5	-797,0	1.080,9	-636,7	-843,5	-751,3
2.1. Prihodi	8.025,2	8.544,7	8.117,8	8.663,1	9.631,8	1.689,8	2.085,9	3.795,8	2.060,3	1.649,8	2.389,4
2.2. Rashodi	-11.384,2	-10.539,5	-9.791,1	-9.598,9	-10.677,2	-2.382,3	-2.882,9	-2.714,9	-2.697,0	-2.493,2	-3.140,7
3. Robe	-5.383,2	-4.071,5	-3.298,6	-3.203,8	-3.978,6	-808,3	-1.251,3	-974,6	-944,4	-979,8	-1.315,6
3.1. Prihodi	4.020,9	4.580,6	4.394,7	4.567,2	4.758,7	1.111,4	1.164,1	1.221,2	1.262,0	1.048,7	1.238,6
3.2. Rashodi	-9.404,2	-8.652,0	-7.693,3	-7.770,9	-8.737,2	-1.919,7	-2.415,4	-2.195,7	-2.206,4	-2.028,5	-2.554,2
4. Usluge	2.024,2	2.076,7	1.625,2	2.267,9	2.933,1	115,8	454,3	2.055,4	307,6	136,3	564,3
4.1. Prihodi	4.004,3	3.964,1	3.723,0	4.095,9	4.873,1	578,4	921,8	2.574,6	798,3	601,0	1.150,8
4.2. Rashodi	-1.980,1	-1.887,4	-2.097,8	-1.828,0	-1.940,0	-462,6	-467,5	-519,2	-490,7	-464,7	-586,5
5. Dohodak	-22,4	-164,0	-356,8	-386,2	-537,0	-147,2	-255,2	-103,9	-30,7	-218,0	-149,8
5.1. Prihodi	363,8	394,9	247,3	331,4	396,8	97,8	93,8	133,8	71,5	103,8	110,0
5.2. Rashodi	-386,2	-558,9	-604,2	-717,6	-933,9	-245,0	-349,0	-237,8	-102,2	-321,8	-259,8
6. Tekući transferi	869,4	706,0	632,5	883,2	965,7	222,6	254,1	238,1	250,9	240,2	263,5
6.1. Prihodi	964,0	919,1	967,4	1.101,0	1.174,5	269,4	297,9	289,7	317,6	301,9	334,3
6.2. Rashodi	-94,6	-213,1	-335,0	-217,8	-208,8	-46,8	-43,8	-51,6	-66,7	-61,7	-70,8
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	2.651,6	1.469,0	2.372,7	1.203,2	1.159,6	315,8	765,1	-221,9	300,6	1.165,7	1.289,3
B1. Kapitalne transakcije	21,5	19,1	24,9	20,9	133,0	3,4	119,3	4,4	5,9	5,6	7,8
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	3.058,2	1.601,5	2.726,3	1.764,5	2.339,6	452,5	1.032,5	187,7	666,9	1.389,7	1.538,4
1. Izravna ulaganja	346,7	834,9	1.413,3	1.077,2	1.367,8	175,3	263,0	331,2	598,3	216,0	277,8
1.1. U inozemstvo	-186,1	-97,5	-44,8	0,2	-144,1	41,5	16,1	-156,3	-45,4	-4,7	-31,3
1.2. U Hrvatsku	532,9	932,4	1.458,1	1.077,0	1.511,8	133,7	246,9	487,5	643,7	220,7	309,1
2. Portfeljna ulaganja	577,0	14,9	570,2	722,2	716,0	575,9	26,7	174,8	-61,4	-11,4	329,9
2.1. Sredstva	11,1	-0,1	-0,3	-0,2	-6,3	0,0	3,2	36,0	-45,4	-51,5	19,4
2.2. Obveze	565,9	15,1	570,5	722,3	722,3	576,0	23,5	138,8	-16,0	40,0	310,5
3. Ostala ulaganja	2.134,4	751,7	742,7	-34,9	255,8	-298,7	742,8	-318,3	130,0	1.185,1	930,7
3.1. Sredstva	171,3	348,8	-117,7	-847,5	311,0	84,3	248,3	-517,4	496,0	1.016,6	270,2
3.2. Obveze	1.963,2	402,9	860,5	812,6	-55,2	-383,0	494,6	199,2	-366,0	168,5	660,4
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-428,0	-151,5	-378,5	-582,1	-1.313,1	-140,0	-386,8	-414,1	-372,2	-229,5	-256,9
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-139,5	-16,2	-974,9	-764,4	-542,8	301,3	33,0	-993,1	116,0	-344,4	-651,7

^a Preliminarni podaci; ^b Revidirani podaci. Dužnička ulaganja operativnog karaktera inozemnih vlasnika u sektor banaka reklasificirana su iz stavke Izravna ulaganja u stavku Ostala ulaganja istog sektora. Uz to, u stavku Ostali kapital izravnih ulaganja uključeni su i hibridni i podređeni instrumenti koji su dio dopunskog kapitala.

Tablice H1 – H5: Platna bilanca

Platna bilanca sastavlja se u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond (Balance of Payments Manual, peto izdanje, 1993.). Skupine izvora podataka za sastavljanje su: izvješće Državnog zavoda za statistiku, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, Zavoda za platni promet, poslovnih banaka, poduzeća i Hrvatske narodne banke, te statistička istraživanja Instituta za turizam i Hrvatske narodne banke.

Platna bilanca Republike Hrvatske iskazuje se u američkim dolarima (USD) i domicilnoj valuti (HRK). Pri sastavljanju platne bilance u obje izvještajne valute koriste se identične skupine izvora podataka, te identična načela obuhvata transakcija i procedure sastavljanja pojedinih stavki. Ovisno o raspoloživim izvorima podataka, preračunavanje vrijednosti transakcija iz originalnih valuta u izvještajne valute obavlja se:

- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na dan transakcije,
- primjenom mjesečnih i tromjesečnih srednjih prosječnih tečajeva Hrvatske narodne banke,
- pri procjeni transakcija koje čine razliku stanja vrednovanih prema tečaju na kraju razdoblja, promjene stanja u originalnim valutama pretvaraju se u dolarske i kunske promjene korištenjem prosječnih mjesečnih tečajeva valuta u odnosu prema američkom dolaru.

Platnobilančne stavke Izvoz i Uvoz robe iskazuju se prema fob paritetu. Osnovni izvor podataka za te pozicije su Priopćenja Državnog zavoda za statistiku o robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom. Podaci Državnog zavoda za statistiku modificiraju se prema prihvaćenoj metodologiji za sastavljanje platne bilance: uvoz robe, u statistici međunarodne robne razmjene iskazan prema cif paritetu, prilagođava se fob paritetu (prilagodba za klasifikaciju), a obje se stavke (izvoz i uvoz robe) prilagođuju za obuhvat kako bi odgovarale definiciji robe kao platnobilančne kategorije, a nisu sadržane u statistici robne razmjene s inozemstvom.

Kod izvoza robe, počevši od prvog tromjesečja 1999. godine, obuhvat je uvećan za procjenu potrošnje inozemnih putnika u Republici Hrvatskoj ostvarenu individualnim kupovinama, dobivenu na temelju Ankete o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj, koju zajednički provode Hrvatska narodna banka i Institut za turizam. Kod uvoza robe, razlika između cif i fob pariteta procjenjuje se na temelju statističkog istraživanja HNB-a na uzorcima najvećih i velikih uvoznika, a tako dobivena vrijednost uvoza (fob) dopunjava se podacima o popravcima brodova i njihovoj opskrbi u lukama iz statistike ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom te procjenom individualnih kupovina hrvatskih građana u inozemstvu, dobivenom na temelju statističkog istraživanja HNB-a (od prvog tromjesečja 1999. godine koriste se procjene na temelju Ankete o potrošnji domaćih putnika u inozemstvu, koju zajednički provode Hrvatska narodna banka i Institut za turizam). U razdoblju od 1993. do 1996. godine uvoz robe iz statistike međuna-

Tablica H2: Platna bilanca – robe i usluge (revidirani podaci)

U milijunima USD

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001. ^b	2001.				2002.	
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^b	2.tr. ^a
1. Robe	-5.383,2	-4.071,5	-3.298,6	-3.203,8	-3.978,6	-808,3	-1.251,3	-974,6	-944,4	-979,8	-1.315,6
1.1. Prihodi	4.020,9	4.580,6	4.394,7	4.567,2	4.758,7	1.111,4	1.164,1	1.221,2	1.262,0	1.048,7	1.238,6
1.1.1. Izvoz fob u vanjskotrgovinskoj statistici	3.981,3	4.517,2	4.302,5	4.431,6	4.665,9	1.093,3	1.141,4	1.196,6	1.234,6	1.031,5	1.217,1
1.1.2. Prilagodbe za obuhvat	39,6	63,4	92,2	135,6	92,8	18,1	22,7	24,6	27,4	17,2	21,5
1.2. Rashodi	-9.404,2	-8.652,0	-7.693,3	-7.770,9	-8.737,2	-1.919,7	-2.415,4	-2.195,7	-2.206,4	-2.028,5	-2.554,2
1.2.1. Uvoz cif u vanjskotrgovinskoj statistici	-9.101,5	-8.275,6	-7.798,6	-7.886,5	-9.015,0	-1.989,9	-2.508,4	-2.247,6	-2.269,1	-2.105,7	-2.665,3
1.2.2. Prilagodbe za obuhvat	-948,9	-964,0	-448,4	-444,4	-362,3	-71,2	-85,1	-107,7	-98,3	-72,4	-78,1
1.2.3. Prilagodbe za klasifikaciju	646,2	587,6	553,7	559,9	640,1	141,3	178,1	159,6	161,1	149,5	189,2
2. Usluge	2.024,2	2.076,7	1.625,2	2.267,9	2.933,1	115,8	454,3	2.055,4	307,6	136,3	564,3
2.1. Prijevoz	282,6	229,5	83,8	178,6	169,1	45,4	38,9	49,6	35,2	23,5	25,0
2.1.1. Prihodi	681,5	565,7	484,0	557,3	588,6	135,2	154,2	160,7	138,5	95,2	141,3
2.1.2. Rashodi	-399,0	-336,2	-400,1	-378,7	-419,5	-89,8	-115,3	-111,2	-103,2	-71,7	-116,3
2.2. Putovanja – turizam	1.993,0	2.133,2	1.742,0	2.189,9	2.728,6	80,9	391,8	1.981,0	274,9	95,0	551,7
2.2.1. Prihodi	2.523,1	2.733,4	2.493,4	2.758,0	3.335,0	237,5	533,2	2.151,2	413,1	236,7	756,9
2.2.2. Rashodi	-530,1	-600,3	-751,4	-568,1	-606,4	-156,6	-141,4	-170,2	-138,2	-141,7	-205,2
2.3. Ostale usluge	-251,4	-286,0	-200,6	-100,6	35,4	-10,6	23,5	24,9	-2,5	17,8	-12,4
2.3.1. Prihodi	799,6	665,0	745,7	780,6	949,4	205,6	234,3	262,7	246,8	269,1	252,7
2.3.2. Rashodi	-1.051,0	-951,0	-946,3	-881,2	-914,1	-216,2	-210,8	-237,8	-249,2	-251,3	-265,1
Ukupno (1+2)	-3.359,0	-1.994,8	-1.673,4	-935,9	-1.045,4	-692,5	-797,0	1.080,9	-636,7	-843,5	-751,3

^a Preliminarni podaci; ^b Revidirani podaci.

rodne robe razmjene dopunjava se i procjenom uvoza u slobodne carinske zone (izrađenom u HNB-u), dok su od 1997. godine podaci o tom uvozu sadržani u statistici robne razmjene s inozemstvom.

Počevši od prvog tromjesečja 1999. godine, prihodi i rashodi vezani uz transportne usluge sastavljaju se korištenjem podataka iz novog istraživanja HNB-a o uslugama u međunarodnom prijevozu, uz dvije iznimke: prvo, prihodi i rashodi s osnove cestovnog prijevoza sastavljaju se korištenjem podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom, drugo, dio rashoda od transportnih usluga koji se odnosi na prijevoz robe prilikom uvoza u RH temelji se na anketi najvećih hrvatskih uvoznika (a koja se provodi u sklopu prilagodbe podataka o uvozu robe sa cif pariteta na fob paritet).

Prihodi od putovanja – turizam računaju se od prvog tromjesečja 1999. godine na temelju rezultata Ankete o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj, koju zajednički provode Hrvatska narodna banka i Institut za turizam, a dopunjuju se podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje o zdravstvenim uslugama pruženim nerezidentima.

Rashodi za putovanja – turizam izračunavaju se od prvog tromjesečja 1999. godine na temelju rezultata Ankete o potrošnji domaćih putnika u inozemstvu, a dopunjuju se podacima o deviznim rashodima HZZO-a.

Ostale usluge uključuju podatke iz statistike platnog prometa s inozemstvom koji se odnose na investicijske radove u inozemstvu, provizije za zastupanje, usluge osiguranja, usluge otpremništva, poštanske usluge te troškove hrvatskih predstavništava u inozemstvu. Tim se kategorijama dodaje i dio neklasificiranih usluga koji se može objasniti linearnim trendom te procjena izdataka međunarodnih mirovnih i humanitarnih misija na robu i usluge u Republici Hrvatskoj, izrađena na temelju statističkog istraživanja Hrvatske narodne banke.

Račun dohotka uključuje podatke iz statistike platnog prometa s inozemstvom o naknadama zaposlenima, plaćanjima i naplatama po osnovi kamata, podatke iz statističkog istraživanja HNB-a o isplaćenim i naplaćenim dohocima od inozemnih izravnih i portfeljnih ulaganja privatnih sektora, podatke Hrvatske narodne banke i Zavoda za platni promet o isplaćenim dohocima od inozemnih portfeljnih ulaganja u službene sektore te procjenu prihoda od faktorskih usluga rezidenata

mirovnih i humanitarnih misijama u Republici Hrvatskoj, izrađenu na temelju statističkog istraživanja Hrvatske narodne banke. U razdoblju od 1993. do 1996. godine podaci o dohocima od inozemnih izravnih ulaganja ne sadrže podatke o zadržanoj dobiti.

Tekući transferi sektora države uključuju podatke iz statistike platnog prometa s inozemstvom o isplatama mirovina i ostalih socijalnih potpora, novčane pomoći i darove te podatke iz statistike robne razmjene Republike Hrvatske s inozemstvom o izvozu i uvozu robe bez obveze plaćanja protuvrijednosti.

Prihodi od transfera ostalih sektora uključuju podatke iz statistike platnog prometa s inozemstvom o ukupnoj vrijednosti deviznih doznaka primljenih iz inozemstva, koji se uvećavaju za procjenu neregistriranih transfera. Ta se procjena bilježila u razdoblju od 1993. do 1998. kao 15% razlike između neobjašnjena deviznog priljeva i odljeva sektora stanovništvo. Počevši od prvog tromjesečja 1999. godine, uključeni su podaci o otkupu inozemnih deviznih čekova od domaćih fizičkih osoba.

Devizni priljev sektora stanovništvo obuhvaća strani efektivni novac otkupljen na mjenjačkim mjestima od rezidenata i strani efektivni novac položen na devizne račune rezidenata kod domaćih banaka uvećan za prihode s osnove poslovnih putovanja, obrazovanja i specijalizacija, doznaka u turizmu te ostalih prihoda u turizmu (iz podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom). Ukupni priljev umanjuje se za objašnjeni dio: procijenjene prihode od turizma i procijenjenu potrošnju inozemnih putnika u Republici Hrvatskoj ostvarenu individualnim kupovinama (Anketa o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj, koju zajednički provode Hrvatska narodna banka i Institut za turizam), te za procijenjenu potrošnju pripadnika mirovnih i humanitarnih misija u Republici Hrvatskoj na robu i usluge.

Devizni odljev sektora stanovništvo obuhvaća strani efektivni novac kupljen na mjenjačkim mjestima i strani efektivni novac podignut s deviznih računa rezidenata kod domaćih banaka uvećan za rashode s osnove poslovnih putovanja, obrazovanja i specijalizacije, doznaka u turizmu te ostalih rashoda u turizmu (iz podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom). Ukupni odljev umanjuje se za objašnjeni dio: procijenjene rashode turizma i procijenjenu potrošnju domaćih

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi (revidirani podaci)

U milijunima USD

	1997.	1998.	1999. ^b	2000. ^b	2001. ^b	2001.				2002.	
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^b	2.tr. ^a
1. Dohodak	-22,4	-164,0	-356,8	-386,2	-537,0	-147,2	-255,2	-103,9	-30,7	-218,0	-149,8
1.1. Naknade zaposlenima	55,6	69,7	60,3	69,6	124,5	28,8	29,6	31,9	34,3	34,6	36,5
1.1.1. Prihodi	70,2	81,0	75,2	82,7	137,3	31,6	32,7	34,7	38,2	38,3	40,3
1.1.2. Rashodi	-14,6	-11,4	-14,9	-13,1	-12,8	-2,9	-3,1	-2,8	-3,9	-3,8	-3,9
1.2. Dohodak od izravnih ulaganja	-52,0	-100,6	-66,8	-134,1	-326,1	-15,5	-219,9	-76,8	-13,9	-94,0	-152,3
1.2.1. Prihodi	16,9	5,3	2,7	5,5	14,3	1,1	9,7	1,9	1,6	0,6	3,4
1.2.2. Rashodi	-68,9	-105,9	-69,6	-139,5	-340,4	-16,6	-229,6	-78,7	-15,5	-94,6	-155,8
1.3. Dohodak od portfeljna ulaganja	-91,6	-102,6	-129,2	-178,8	-218,1	-123,7	-23,8	-65,5	-5,1	-139,5	-7,7
1.3.1. Prihodi	2,6	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3.2. Rashodi	-94,2	-102,8	-129,3	-178,8	-218,1	-123,7	-23,8	-65,5	-5,1	-139,5	-7,8
1.4. Dohodak od ostalih ulaganja	65,6	-30,5	-221,1	-142,8	-117,4	-36,7	-41,1	6,5	-46,0	-19,1	-26,2
1.4.1. Prihodi	274,1	308,3	169,3	243,3	245,2	65,1	51,3	97,1	31,7	64,9	66,2
1.4.2. Rashodi	-208,6	-338,8	-390,4	-386,1	-362,6	-101,8	-92,4	-90,7	-77,7	-83,9	-92,4
2. Tekući transferi	869,4	706,0	632,5	883,2	965,7	222,6	254,1	238,1	250,9	240,2	263,5
2.1. Država	32,8	-9,2	-130,3	21,7	56,7	14,9	22,7	12,1	7,0	4,0	6,8
2.1.1. Prihodi	55,6	77,6	76,2	118,0	125,5	27,7	35,2	28,9	33,8	27,6	30,4
2.1.2. Rashodi	-22,8	-86,8	-206,5	-96,3	-68,9	-12,8	-12,5	-16,8	-26,8	-23,6	-23,5
2.2. Ostali sektori	836,5	715,2	762,7	861,5	909,0	207,7	231,5	226,0	243,9	236,2	256,7
2.2.1. Prihodi	908,4	841,5	891,2	983,0	1.049,0	241,7	262,7	260,8	283,8	274,3	303,9
2.2.2. Rashodi	-71,9	-126,3	-128,5	-121,5	-139,9	-34,0	-31,3	-34,8	-39,9	-38,1	-47,3
Ukupno (1+2)	846,9	542,0	275,6	497,0	428,7	75,4	-1,1	134,1	220,2	22,2	113,7

^a Preliminarni podaci; ^b Revidirani podaci.

putnika u inozemstvu ostvarenu individualnim kupovinama (Anketa o potrošnji domaćih putnika u inozemstvu, koju zajednički provode Hrvatska narodna banka i Institut za turizam). Rashodi od transfera ostalih sektora temelje se na podacima o ukupnoj vrijednosti deviznih doznaka u inozemstvu (iz statistike platnog prometa s inozemstvom).

Kapitalni račun sastoji se od podataka o prihodima i rashodima s osnove iseljeničkih transfera (iz podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom).

Inozemna izravna i portfeljna ulaganja uključuju podatke o tim ulaganjima iz statističkog istraživanja HNB-a te podatke iz registara vrijednosnih papira službenih sektora (središnje banke i središnje države) kod Hrvatske narodne banke i Zavoda za platni promet. U razdoblju od 1993. do 1996. godine podaci o inozemnim izravnim ulaganjima privatnih sektora (banke i ostali sektori) ne sadrže dužnička izravna ulaganja, kao ni zadržanu dobit ulagača.

Ostala ulaganja klasificirana su prema sljedećim institucionalnim sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor država obuhvaća središnju državu, organe lokalne uprave i samouprave te lokalne fondove. Sektor banke uključuje poslovne banke.

Polozicija Sredstva – Trgovinski krediti sastavlja se od prvog tromjesečja 1996. godine i obuhvaća podatke o plaćenim avansima za uvoz robe od strane hrvatskih uvoznika, a od prvog tromjesečja 1999. godine obuhvaća i podatke o kreditima s dospeljem do 90 dana koje su hrvatski izvoznici odobrili inozemnim kupcima te podatke o odobrenim dugoročnim i kratkoročnim (od 91 dana do 1 godine) trgovinskim kreditima za sektor država i ostale sektore.

Polozicija Sredstva – Krediti sadrži podatke o kreditima odobrenim inozemstvu prema institucionalnim sektorima. Podaci se dobivaju iz statistike kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke, koja se temelji na prvobitno zaključenim kreditnim ugovorima, registriranim kod Hrvatske narodne banke.

Polozicija Sredstva – Valuta i depoziti – Banke u razdoblju od 1993. do 1998. prikazuje promjenu stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjenu za dio deviznih sredstava koje poslovne banke deponiraju u HNB-u kao dio obvezne pričuve. Počevši od prvog tromjesečja 1999. godine, promje-

ne na transakcijskoj osnovi procijenjene su tako da su promjene u originalnim valutama pretvorene u dolarske promjene korištenjem prosječnih mjesečnih tečajeva valuta prema američkom dolaru sadržanih u aktivi banaka. Polozicija Sredstva – Valuta i depoziti – Ostali sektori u razdoblju od 1993. do 1998. obuhvaća dio neto deviznog priljeva sektora stanovništvo koji nije klasificiran na tekući račun, a što iznosi 85% neto neobjašnjena deviznog priljeva preko sektora stanovništvo. Od prvog tromjesečja 1999. godine ta se polozicija ne procjenjuje.

Polozicija Obveze – Trgovinski krediti sastavlja se od prvog tromjesečja 1996. godine i uključuje podatke o kreditima s dospeljem do 90 dana koje hrvatski uvoznici koriste od inozemnih dobavljača. Od prvog tromjesečja 1999. godine ta polozicija obuhvaća i podatke o primljenim avansima za izvoz robe koje su hrvatski izvoznici primili od inozemnih kupaca, te podatke o primljenim dugoročnim i kratkoročnim (od 91 dana do 1 godine) trgovinskim kreditima za sektor država i ostale sektore.

Podaci o kreditima primljenim iz inozemstva i pripadajućim kašnjenjima prikazuju se prema institucionalnim sektorima, a dobivaju se iz statistike kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke, koja se temelji na prvobitno zaključenim kreditnim ugovorima, registriranim kod Hrvatske narodne banke.

Polozicija Obveze – Valuta i depoziti obuhvaća promjene dijelova devizne i kunske inozemne pasive sektora monetarne vlasti (HNB-a) i banke, koji se odnose na tekuće račune, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom, depozite po viđenju te depozitni novac.

Promjene međunarodnih pričuva Hrvatske narodne banke na transakcijskoj osnovi procijenjene su korištenjem računovodstvenih podataka o stanjima deviznih pričuva u pojedinim valutama krajem mjeseca. Procjena transakcija za razdoblje od 1993. do 4. tromjesečja 1998. napravljena je tako da su promjene u originalnim valutama pretvorene u dolarske promjene korištenjem prosječnih mjesečnih tečajeva valuta sadržanih u pričuvama u odnosu prema američkom dolaru. Počevši od prvog tromjesečja 1999., izvor podataka o promjenama međunarodnih pričuva jest Izvješće o transakcijama deviznim pričuvama, koje sastavlja Direkcija računovodstva Hrvatske narodne banke.

Tablica H4: Platna bilanca – ostala ulaganja (revidirani podaci)

U milijunima USD

	1997.	1998.	1999. ^b	2000. ^b	2001. ^b	2001.				2002.	
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^b	2.tr. ^a
SREDSTVA	171,3	348,8	-117,7	-847,5	311,7	84,3	248,9	-517,4	496,0	1.016,6	270,2
1. Trgovinski krediti	18,1	-19,5	-292,1	97,8	60,0	124,1	-62,5	72,1	-73,8	45,1	-123,8
1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostali sektori	18,1	-19,5	-292,1	97,8	60,0	124,1	-62,5	72,1	-73,8	45,1	-123,8
1.2.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	-20,7	2,4	8,3	4,2	3,2	0,6	0,3	-8,7	1,9
1.2.2. Kratkoročni krediti	18,1	-19,5	-271,4	95,4	51,7	119,9	-65,7	71,5	-74,0	53,9	-125,7
2. Krediti	0,0	0,0	-23,5	2,7	-12,4	-10,2	6,6	-7,5	-1,4	-4,3	-13,6
2.1. Država	0,0	0,0	1,1	0,0	-3,2	-4,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0
2.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	1,1	0,0	-3,2	-4,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0
2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2. Banke	0,0	0,0	-24,6	2,7	-9,2	-6,2	6,6	-7,5	-2,2	-4,3	-13,6
2.2.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	-14,8	2,3	-3,0	1,8	3,8	-8,6	0,1	-0,7	-4,8
2.2.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	-9,8	0,4	-6,3	-8,0	2,8	1,2	-2,2	-3,5	-8,8
2.3. Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.3.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.3.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Valuta i depoziti	153,2	368,3	197,9	-948,1	264,1	-29,7	304,8	-582,1	571,1	975,8	407,6
3.1. Država	30,7	-22,3	12,3	-26,7	-15,2	-64,3	10,6	53,1	-14,6	3,4	75,1
3.2. Banke	-371,8	406,1	185,6	-921,4	-1.613,7	34,6	294,2	-635,2	-1.307,3	972,4	332,5
3.3. Ostali sektori	494,3	-15,5	0,0	0,0	1.893,0	0,0	0,0	0,0	1.893,0	0,0	0,0
OBVEZE	1.963,2	402,9	860,5	812,6	-55,2	-383,0	494,6	199,2	-366,0	168,5	660,4
1. Trgovinski krediti	217,9	-466,9	310,6	280,1	58,7	-424,0	346,2	279,2	-142,8	-107,8	460,5
1.1. Država	0,0	0,0	0,9	-3,2	1,1	0,0	1,1	0,0	0,0	0,4	0,0
1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	-1,0	-0,5	1,1	0,0	1,1	0,0	0,0	0,4	0,0
1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	1,9	-2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostali sektori	217,9	-466,9	309,7	283,3	57,6	-424,0	345,1	279,2	-142,8	-108,2	460,6
1.2.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	-9,4	-9,4	-27,4	-3,8	9,0	-15,9	-16,6	-0,7	1,0
1.2.2. Kratkoročni krediti	217,9	-466,9	319,1	292,8	85,0	-420,1	336,2	295,1	-126,1	-107,5	459,6
2. Krediti	1.474,1	1.045,7	514,2	637,4	-315,7	-35,7	100,4	-78,6	-301,8	104,2	-85,7
2.1. Hrvatska narodna banka	37,3	-8,9	-31,4	-28,7	-30,8	0,0	-13,8	-3,1	-13,9	-3,0	-13,7
2.1.1. Krediti i zajmovi MMF-a	37,3	-8,9	-31,4	-28,7	-30,8	0,0	-13,8	-3,1	-13,9	-3,0	-13,7
2.1.1.1. Korištenja	39,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.1.2. Otplate	-2,2	-8,9	-31,4	-28,7	-30,8	0,0	-13,8	-3,1	-13,9	-3,0	-13,7
2.2. Država	95,7	-61,4	185,2	270,4	-338,9	23,0	-7,8	-30,8	-323,3	92,6	25,1
2.2.1. Dugoročni krediti	104,2	-12,2	169,7	-16,4	21,1	23,0	-7,8	-30,8	36,7	92,6	25,1
2.2.1.1. Korištenja	180,7	248,0	235,1	235,1	166,7	50,6	11,8	44,9	59,3	120,1	47,1
2.2.1.2. Otplate	-76,4	-260,2	-65,5	-251,5	-145,6	-27,6	-19,7	-75,7	-22,6	-27,5	-22,1
2.2.2. Kratkoročni krediti (neto)	-8,6	-49,2	15,5	286,9	-360,0	0,0	0,0	0,0	-360,0	0,0	0,0
2.3. Banke	399,2	311,6	-5,7	100,7	121,1	-19,0	123,3	-26,4	43,1	2,4	-48,5
2.3.1. Dugoročni krediti	337,3	362,3	-7,2	107,4	127,2	-17,1	118,5	-26,4	52,3	2,0	-48,9
2.3.1.1. Korištenja	587,9	517,0	494,6	651,9	729,9	84,8	187,0	348,1	110,0	70,1	28,8
2.3.1.2. Otplate	-250,6	-154,7	-501,8	-544,4	-602,7	-101,9	-68,5	-374,5	-57,7	-68,1	-77,7
2.3.2. Kratkoročni krediti (neto)	61,9	-50,7	1,5	-6,8	-6,1	-1,8	4,8	0,1	-9,1	0,4	0,4
2.4. Ostali sektori	942,0	804,3	366,2	295,0	-67,0	-39,7	-1,3	-18,3	-7,7	12,2	-48,6
2.4.1. Dugoročni krediti	747,0	668,0	377,8	344,2	-21,4	9,5	26,2	-7,6	-49,6	-3,2	-63,9
2.4.1.1. Korištenja	1.007,0	969,7	914,9	829,6	588,0	105,5	174,9	154,9	152,6	124,9	140,7
2.4.1.2. Otplate	-259,9	-301,8	-537,1	-485,4	-609,4	-96,0	-148,8	-162,5	-202,1	-128,1	-204,6
2.4.2. Kratkoročni krediti (neto)	194,9	136,4	-11,6	-49,2	-45,6	-49,3	-27,5	-10,7	41,8	15,4	15,2
3. Valuta i depoziti	271,1	-175,9	35,6	-104,9	201,7	76,7	48,0	-1,5	78,6	171,9	285,9
3.1. Hrvatska narodna banka	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0
3.2. Banke	271,1	-175,9	35,6	-104,9	200,7	76,7	48,0	-2,5	78,6	171,9	285,9
4. Ostale obveze (kratkoročne)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.3. Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci; ^b Revidirani podaci.

Tablica H5: Platna bilanca – svodna tablica (revidirani podaci)

U milijunima kuna

	1997.	1998.	1999. ^b	2000. ^b	2001. ^b	2001.				2002.	
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^b	2.tr. ^a
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-15.184,9	-9.239,2	-9.958,2	-3.719,3	-5.169,5	-5.181,3	-6.759,4	9.996,8	-3.225,6	-6.995,8	-5.166,5
1. Robe, usluge i dohodak (2+5)	-20.527,7	-13.736,0	-14.461,5	-11.042,8	-13.225,0	-7.033,1	-8.918,0	8.029,6	-5.303,5	-9.057,6	-7.275,1
1.1. Prihodi	52.092,8	56.904,8	59.682,0	74.574,1	83.771,2	14.830,0	18.523,8	32.507,3	17.910,1	14.926,8	20.075,9
1.2. Rashodi	-72.620,5	-70.640,8	-74.143,5	-85.616,9	-96.996,2	-21.863,1	-27.441,9	-24.477,6	-23.213,6	-23.984,5	-27.350,9
2. Robe i usluge (3+4)	-20.456,0	-12.665,6	-11.928,5	-7.894,9	-8.942,8	-5.811,6	-6.753,0	8.900,1	-5.278,3	-7.198,5	-6.052,8
2.1. Prihodi	49.827,5	54.398,7	57.919,7	71.797,8	80.225,9	14.020,4	17.726,3	31.399,5	17.079,7	14.043,2	19.196,9
2.2. Rashodi	-70.283,5	-67.064,3	-69.848,2	-79.692,7	-89.168,7	-19.832,0	-24.479,3	-22.499,3	-22.358,0	-21.241,7	-25.249,7
3. Robe	-33.309,5	-25.946,4	-23.586,6	-26.686,7	-33.302,4	-6.765,7	-10.616,9	-8.094,2	-7.825,7	-8.358,4	-10.539,6
3.1. Prihodi	24.755,0	29.130,4	31.369,6	37.910,1	39.690,9	9.229,3	9.891,6	10.105,8	10.464,2	8.931,0	9.999,6
3.2. Rashodi	-58.064,5	-55.076,9	-54.956,2	-64.596,7	-72.993,3	-15.995,0	-20.508,5	-18.199,9	-18.289,9	-17.289,3	-20.539,2
4. Usluge	12.853,5	13.280,8	11.658,1	18.791,7	24.359,6	954,0	3.863,9	16.994,3	2.547,3	1.159,8	4.486,8
4.1. Prihodi	25.072,5	25.268,3	26.550,1	33.887,7	40.535,0	4.791,1	7.834,8	21.293,7	6.615,5	5.112,2	9.197,3
4.2. Rashodi	-12.219,0	-11.987,5	-14.892,0	-15.096,0	-16.175,4	-3.837,0	-3.970,8	-4.299,4	-4.068,2	-3.952,3	-4.710,5
5. Dohodak	-71,7	-1.070,4	-2.533,0	-3.147,9	-4.282,2	-1.221,5	-2.165,1	-870,5	-25,1	-1.859,1	-1.222,3
5.1. Prihodi	2.265,3	2.506,0	1.762,3	2.776,3	3.545,4	809,7	797,5	1.107,8	830,4	883,7	879,0
5.2. Rashodi	-2.336,9	-3.576,5	-4.295,3	-5.924,1	-7.827,5	-2.031,1	-2.962,6	-1.978,3	-855,5	-2.742,8	-2.101,2
6. Tekući transferi	5.342,7	4.496,8	4.503,2	7.323,5	8.055,5	1.851,8	2.158,7	1.967,2	2.077,8	2.061,8	2.108,5
6.1. Prihodi	5.925,9	5.846,2	6.898,2	9.131,4	9.795,4	2.239,8	2.530,9	2.393,8	2.630,9	2.580,4	2.682,0
6.2. Rashodi	-583,1	-1.349,4	-2.394,9	-1.807,9	-1.740,0	-388,0	-372,3	-426,7	-553,1	-518,6	-573,5
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	16.177,9	9.123,9	16.332,9	9.754,1	7.311,7	2.567,1	6.496,9	-4.294,1	2.541,8	9.780,4	10.120,3
B1. Kapitalne transakcije	132,4	121,9	178,0	172,1	1.140,1	27,9	1.027,1	36,6	48,6	47,9	63,1
B2. Financijske transakcije, isključujući međunarodne pričuve	18.730,7	10.056,6	19.146,8	14.391,8	17.206,6	3.746,1	8.747,7	-868,0	5.580,9	11.676,7	12.089,2
1. Izravna ulaganja	2.135,2	5.349,3	10.086,4	8.464,8	9.040,3	1.455,4	2.215,3	668,3	4.701,3	1.898,6	2.160,3
1.1. U inozemstvo	-1.149,7	-619,7	-329,0	2,3	-1.191,9	344,7	135,9	-1.296,3	-376,2	-40,8	-249,8
1.2. U Hrvatsku	3.284,8	5.969,1	10.415,3	8.462,4	10.232,2	1.110,8	2.079,3	1.964,6	5.077,5	1.939,4	2.410,1
2. Portfolio ulaganja	3.523,4	107,9	3.970,9	5.781,8	5.995,1	4.776,5	202,5	1.149,4	-133,3	-240,3	2.647,3
2.1. Sredstva	70,6	-0,9	-2,1	-1,4	2,4	-0,3	2,7	-0,1	0,1	-580,8	162,7
2.2. Obveze	3.452,8	108,8	3.973,1	5.783,2	5.992,8	4.776,8	199,8	1.149,5	-133,3	340,5	2.484,6
3. Ostala ulaganja	13.072,0	4.599,3	5.089,5	145,2	2.171,2	-2.485,9	6.329,9	-2.685,8	1.012,9	10.018,3	7.281,6
3.1. Sredstva	750,9	2.139,9	-1.149,9	-6.977,2	2.671,7	701,3	2.124,1	-4.265,7	4.112,0	8.652,5	2.129,6
3.2. Obveze	12.321,1	2.459,4	6.239,4	7.122,4	-500,5	-3.187,1	4.205,8	1.579,9	-3.099,1	1.365,8	5.151,9
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-2.685,2	-1.054,5	-2.992,0	-4.809,8	-11.035,1	-1.206,8	-3.277,9	-3.462,7	-3.087,7	-1.944,2	-2.032,0
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-992,9	115,3	-6.374,6	-6.034,8	-2.142,1	2.614,2	262,5	-5.702,6	683,8	-2.784,5	-4.953,8

^a Preliminarni podaci; ^b Revidirani podaci. Dužnička ulaganja operativnoga karaktera inozemnih vlasnika u sektor banaka reklasificirana su iz stavke Izravna ulaganja u stavku Ostala ulaganja istog sektora. Uz to, u stavku Ostali kapital izravnih ulaganja uključeni su i hibridni i podređeni instrumenti koji su dio dopunskog kapitala.

Tablica H6: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve poslovnih banaka^a

Na kraju razdoblja, u milijunima USD

Godina	Mjesec	Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke						Devizne pričuve poslovnih banaka ^b	
		Ukupno	Specijalna prava vučenja	Pričuvena pozicija u MMF-u	Zlato	Ukupno	Devize Valuta i depoziti		Obveznice i zadužnice
1991.	prosinac	–	–	–	–	–	–	–	200,9
1992.	prosinac	166,8	–	–	–	166,8	166,8	–	484,0
1993.	prosinac	616,2	3,7	–	–	612,5	612,5	–	689,4
1994.	prosinac	1.405,0	4,5	–	–	1.400,5	1.400,5	–	878,7
1995.	prosinac	1.895,2	139,8	–	–	1.755,4	1.651,0	104,3	1.330,3
1996.	prosinac	2.314,0	125,6	–	–	2.188,4	2.016,6	171,8	1.919,5
1997.	prosinac	2.539,1	147,1	0,1	–	2.391,9	2.011,7	380,2	2.291,3
1998.	prosinac	2.815,7	231,2	0,2	–	2.584,4	1.927,0	657,4	1.885,2
1999.	prosinac	3.025,0	189,5	0,2	–	2.835,3	2.459,8	375,5	1.562,9
2000.	prosinac	3.524,8	147,7	0,2	–	3.376,9	2.574,3	802,6	2.389,2
2001.	svibanj	3.695,1	126,0	0,2	–	3.568,9	2.405,7	1.163,2	1.981,7
	lipanj	3.798,5	124,2	0,2	114,9	3.559,2	2.332,1	1.227,1	1.963,2
	srpanj	4.175,8	126,7	0,2	114,9	3.934,0	2.770,1	1.163,9	1.961,9
	kolovoz	4.101,3	128,7	0,2	114,9	3.857,5	2.756,7	1.100,8	2.718,3
	rujan	4.416,3	124,8	0,2	–	4.291,3	3.003,3	1.288,0	2.685,7
	listopad	4.504,8	110,7	0,2	–	4.393,9	3.059,7	1.334,3	2.769,7
	studenj	4.614,9	108,9	0,2	–	4.505,7	3.105,9	1.399,9	2.958,7
	prosinac ^c	4.704,2	108,4	0,2	–	4.595,6	3.060,3	1.535,3	3.915,0
2002.	siječanj	4.734,4	107,4	0,2	–	4.626,8	3.319,5	1.307,3	3.541,5
	veljača	4.750,0	106,4	0,2	–	4.643,3	3.273,2	1.370,2	3.457,2
	ožujak	4.885,5	104,1	0,2	–	4.781,1	3.275,3	1.505,8	2.906,3
	travanj	5.018,8	92,1	0,2	–	4.926,5	3.292,0	1.634,5	2.658,1
	svibanj	5.230,8	92,8	0,2	–	5.137,8	3.365,6	1.772,2	2.745,6
	lipanj	5.601,8	95,9	0,2	–	5.505,7	3.627,8	1.878,0	2.837,6
	srpanj	5.648,4	95,5	0,2	–	5.552,7	3.638,7	1.914,0	2.861,4
	kolovoz	5.758,3	95,3	0,2	–	5.662,8	3.779,1	1.883,7	2.901,1
	rujan ^d	5.705,2	91,6	0,2	–	5.613,4	3.573,5	2.039,9	2.931,0

^a Međunarodne pričuve Republike Hrvatske čine samo devizne pričuve HNB-a; ^b Isključen HBOR; ^c U međunarodne pričuve HNB-a sa stanjem na dan 31. prosinca 2001. uključen je učinak prve revalorizacije vrijednosnica u iznosu od 19,8 mil. USD. U međunarodne pričuve uključene su i obračunate kamate na depozite, a čiji je učinak iznosio 7,6 mil USD; ^d Preliminarni podaci.

Tablica H6: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve poslovnih banaka

Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke iskazuju se u skladu s Priručnikom za sastavljanje platne bilance (Međunarodni monetarni fond, 1993.) i uključuju ona potraživanja Hrvatske narodne banke od inozemstva koja se mogu koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja.

Međunarodne pričuve sastoje se od specijalnih prava vučenja, pričuvene pozicije u MMF-u, zlata, strane valute i depozita kod stranih banaka, te obveznica i zadužnica.

Devizne pričuve poslovnih banaka uključuju stranu valutu i depozite domaćih poslovnih banaka kod stranih banaka. Te su devizne pričuve dopunska rezerva likvidnosti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja.

Tablica H7: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

Na kraju razdoblja, u milijunima USD

	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII. ^c	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
I. Službene međunarodne pričuve i ostale devizne pričuve (približna tržišna vrijednost)									
A. Službene međunarodne pričuve	2.847,4	3.432,3	4.704,2	4.885,5	5.018,8	5.230,8	5.601,8	5.648,4	5.758,3
(1) Devizne pričuve (u konvertibilnoj stranoj valuti)	2.616,3	2.567,4	3.420,3	3.661,5	3.744,9	4.036,5	4.284,3	4.302,7	4.358,1
(a) Dužnički vrijednosni papiri	375,5	802,6	1.535,3	1.505,8	1.634,5	1.772,2	1.878,0	1.914,0	1.883,7
od toga: izdavatelji sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava, ali locirani u inozemstvu									
(b) Ukupno valuta i depoziti kod:	2.240,8	1.764,8	1.885,0	2.155,7	2.110,5	2.264,3	2.406,3	2.388,7	2.474,4
(i) ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	712,3	545,7	406,9	382,6	352,2	364,6	361,2	338,4	337,9
(ii) banaka sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava od toga: locirane u inozemstvu									
(iii) banaka sa sjedištem izvan zemlje o kojoj se izvještava od toga: locirane u zemlji o kojoj se izvještava	1.528,6	1.219,1	1.478,1	1.773,0	1.758,2	1.899,7	2.045,1	2.050,3	2.136,5
(2) Pričuvna pozicija u MMF-u	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
(3) Specijalna prava vučenja (SPV)	189,5	147,7	108,4	104,1	92,1	92,8	95,9	95,5	95,3
(4) Zlato									
(5) Ostale devizne pričuve	41,4	717,0	1.175,3	1.119,7	1.181,5	1.101,3	1.221,4	1.250,1	1.304,7
– obrnuti repo poslovi	41,4	717,0	1.175,3	1.119,7	1.181,5	1.101,3	1.221,4	1.250,1	1.304,7
B. Ostale devizne pričuve	177,6	92,5							
– oročeni depoziti	177,6	92,5							
C. Ukupno (A+B)	3.025,0	3.524,8	4.704,2	4.885,5	5.018,8	5.230,8	5.601,8	5.648,4	5.758,3
II. Obvezatni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (nominalna vrijednost)									
1. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (ukupni neto odljevi do 1 godine)	-932,6	-1.210,8	-1.191,4	-802,9	-809,0	-818,2	-876,3	-869,8	-854,7
(a) Hrvatska narodna banka	-258,7	-265,0	-391,1	-280,1	-276,6	-278,2	-292,4	-287,3	-270,7
Do 1 mjesec									
Glavnica	-90,2	-107,6	-172,9	-141,5	-105,0	-81,2	-147,6	-122,4	-148,6
Kamate	-5,0	-4,3	-2,8	-2,3	-2,5	-2,4	-2,8	-2,5	-2,4
Preko 1 do 3 mjeseca									
Glavnica	-123,6	-116,5	-179,6	-106,7	-122,4	-146,3	-95,2	-132,7	-91,8
Kamate	-2,7	-2,8	-1,9	-1,7	-1,2	-1,1	-1,7	-1,2	-0,7
Preko 3 mjeseca do 1 godine									
Glavnica	-29,9	-29,0	-30,4	-24,6	-42,3	-43,9	-42,0	-25,3	-24,2
Kamate	-7,3	-4,7	-3,4	-3,2	-3,3	-3,2	-3,2	-3,2	-3,1
(b) Središnja država (bez republičkih fondova) ^a	-673,9	-945,8	-800,3	-522,9	-532,4	-539,9	-583,9	-582,5	-584,0
Do 1 mjesec									
Glavnica	-63,5	-89,3	-89,7	-3,1	-2,4	-17,3	-95,6	0,0	-8,7
Kamate	-58,3	-69,0	-49,0	-1,3	-1,0	-13,5	-57,7	-3,1	-3,1
Preko 1 do 3 mjeseca									
Glavnica	-6,0	-93,8	-310,1	-19,4	-111,6	-94,8	-8,6	-12,2	-6,4
Kamate	-42,9	-77,1	-110,9	-14,0	-69,3	-59,5	-6,0	-6,0	-4,1
Preko 3 mjeseca do 1 godine									
Glavnica	-384,6	-497,1	-150,6	-237,6	-147,5	-151,4	-187,3	-285,7	-283,0
Kamate	-118,7	-119,6	-90,0	-247,5	-200,5	-203,4	-228,6	-275,5	-278,7
2. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova, deviznih ročnica i međuvalutnih swapova u odnosu na domaću valutu									
(a) Kratke pozicije (-)									
Do 1 mjesec									
Preko 1 do 3 mjeseca									
Preko 3 mjeseca do 1 godine									
(b) Duge pozicije (+)									
Do 1 mjesec									
Preko 1 do 3 mjeseca									
Preko 3 mjeseca do 1 godine									
3. Ostalo	-21,3	-40,7	-66,3	-113,2	-137,1	-121,5	-60,4	-122,7	-190,9
– odljevi s osnove repo poslova (-)	-21,3	-40,7	-66,3	-113,2	-137,1	-121,5	-60,4	-122,7	-190,9
Do 1 mjesec									
Glavnica	-21,3	-40,6	-66,3	-113,2	-137,1	-121,4	-60,3	-122,6	-190,7
Kamate	0,0	-0,1	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	0,0	-0,1	-0,2
Preko 1 do 3 mjeseca									
Glavnica									
Kamate									
Preko 3 mjeseca do 1 godine									
Glavnica									
Kamate									
4. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3)	-954,0	-1.251,5	-1.257,7	-916,1	-946,2	-939,6	-936,6	-992,5	-1.045,6
III. Potencijalni kratkoročni neto odljevi međunarodnih pričuva (nominalna vrijednost)									
1. Potencijalne devizne obveze	-869,9	-969,3	-960,3	-1.059,2	-1.094,1	-1.059,0	-1.110,9	-1.135,0	-1.146,2
(a) Izdane garancije s dospijanjem od 1 godine	-263,6	-296,0	-278,6	-255,1	-281,7	-236,2	-238,7	-254,5	273,2
– Hrvatska narodna banka									
– Središnja država (bez republičkih fondova) ^a	-263,6	-296,0	-278,6	-255,1	-281,7	-236,2	-238,7	-254,5	-273,2
Do 1 mjesec	-37,3	-48,4	-43,6	-10,8	-52,3	-38,2	-40,7	-3,4	-32,9

Preko 1 do 3 mjeseca	-57,6	-11,4	-21,8	-86,6	-76,8	-42,6	-29,4	-37,5	-15,2
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-168,7	-236,2	-213,2	-157,8	-152,5	-155,4	-168,7	-213,6	-225,1
(b) Ostale potencijalne obveze	-606,2	-673,2	-681,7	-804,1	-812,4	-822,8	-872,2	-880,4	-873,0
– Hrvatska narodna banka	-606,2	-673,2	-681,7	-804,1	-812,4	-822,8	-872,2	-880,4	-873,0
Do 1 mjesec									
Preko 1 do 3 mjeseca	-606,2	-673,2	-681,7	-804,1	-812,4	-822,8	-872,2	-880,4	-873,0
Preko 3 mjeseca do 1 godine									
– Središnja država (bez republičkih fondova) ^a									
2. Izdani devizni dužnički vrijed. papiri s opcijom prodaje									
3. Neiskorišteni okvirni krediti ugovoreni s:	80,0	80,0	150,7	150,1	211,1				
– BIS (+)	80,0	80,0							
– MMF (+)			150,7	150,2	211,1				
4. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih opcija prema domaćoj valuti									
5. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3+4)	-789,9	-889,3	-809,7	-909,0	-883,0	-1.059,0	-1.110,9	-1.135,0	-1.146,2

IV. Bilješke

(a) kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom									
u tome: središnja država (bez republičkih fondova)									
(b) devizni financijski instrumenti koji se ne honoriraju u devizama									
(c) založena imovina	177,0								
(d) repo poslovi s vrijednosnim papirima									
– posuđeni ili repo i uključeni u Dio I.	-20,1	-40,0	-61,7	-78,7	-100,0	-83,3	-20,0	-79,0	-143,7
– posuđeni ili repo ali nisu uključeni u Dio I.									
– primljeni ili stečeni i uključeni u Dio I.									
– primljeni ili stečeni ali nisu uključeni u Dio I.	37,4	685,6	1.089,3	1.060,7	1.141,3	1.052,0	1.201,9	1.187,3	1.224,3
(e) financijski derivati (neto, po tržišnoj vrijednosti)									
(f) valutna struktura službenih međunarodnih pričuva ^b									
– SPV i valute koje čine SPV	2.983,7	3.524,8	4.704,2	4.885,4	5.018,7	5.230,8	5.601,8	5.648,4	5.758,3
– valute koje ne čine SPV	41,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– po pojedinim valutama:									
USD	1.186,1	922,5	1.533,2	1.702,5	1.756,6	1.782,9	1.779,8	1.878,3	1.911,6
EUR	1.405,1	2.453,9	3.062,0	3.078,6	3.169,8	3.354,9	3.725,8	3.674,4	3.751,2
Ostale	433,8	148,4	109,0	104,4	92,3	93,0	96,1	95,7	95,5

^a Preliminarni podaci za 2001.; ^b Do siječnja 2001.: valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva; ^c U međunarodne pričuve HNB-a sa stanjem na dan 31. prosinca 2001. uključen je učinak revalorizacije vrijednosnica u iznosu od 19,8 mil. USD. Prema preporuci MMF-a od 31. prosinca 2001. u Službene međunarodne pričuve (I.A) uključuju se i oročeni depoziti s dospeljećem duljim od tri mjeseca. Do sada su ti depoziti bili uključeni u Ostale devizne pričuve (I.B).

Tablica H7: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

Međunarodne pričuve i inozemna likvidnost iskazuju se u skladu s Predloškom o međunarodnim pričuvama i inozemnoj likvidnosti, koji je sastavio MMF. Detaljno objašnjenje Predloška nalazi se u materijalu MMF-a "Data Template on International Reserves and Foreign Currency Liquidity – Operational Guidelines, Oct. 1999".

Prvi dio Predloška prikazuje ukupnu imovinu Hrvatske narodne banke u konvertibilnoj stranoj valuti. Službene međunarodne pričuve (I. A) prikazuju one oblike imovine koje HNB može u bilo kojem trenutku koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Službene međunarodne pričuve uključuju: kratkoročne inozemne utržive dužničke vrijednosne papire, efektivni strani novac, devizne depozite po viđenju, devizne oročene depozite koji se mogu razročiti prije dospeljeća, devizne oročene depozite s preostalim rokom dospeljeća do godine dana, pričuvenu poziciju u MMF-u, specijalna prava vučenja, zlato i obrnute repo poslove s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Drugi dio Predloška prikazuje fiksno ugovorene devizne neto obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (isključujući republičke fondove), koje dospeljevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (II. 1.) uključuju buduća plaćanja kamata na deviznu obveznu pričuvenu banaka kod HNB-a (uključeno je samo plaćanje kamata za idući mjesec), plaćanja budućih dospeljeća iz danih blagajničkih zapisa HNB-a u stranoj valuti, buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na kredite primljene od MMF-a, te buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na devizne dugove središnje države (isključujući republičke fondove). Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova (II. 2.) uključuje buduće naplate (predznak +) ili plaćanja (predznak -) koje rezultiraju iz međuvalutnih swapova

između HNB-a i domaćih poslovnih banaka (privremene prodaje ili privremene kupnje deviza). Ostalo (II. 3.) uključuje buduća plaćanja s osnove repo poslova s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Treći dio Predloška prikazuje ugovorene potencijalne neto devizne obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (bez republičkih fondova), koje dospeljevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Potencijalne devizne obveze (III. 1.) uključuju buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na inozemne kredite za koje jamči središnja država, te stanje devizne obvezne pričuvene banaka kod HNB-a (uključivanje devizne obvezne pričuve temelji se na pretpostavkama da u budućnosti neće biti promjena stope ni promjena osnovice na deviznu obveznu pričuvenu, koju čine devizni depoziti stanovništva kod banaka s preostalim rokom dospeljeća do 3 mjeseca). Neiskorišteni okvirni krediti prikazuju potencijalne priljeve (predznak +) ili odljeve (predznak -) koji bi nastali korištenjem tih kredita.

Četvrti dio Predloška prikazuje bilješke. Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom (IV. (a)) prikazuje obveze na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske, koje dospeljevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Založena imovina (IV. (c)) prikazuje devizne oročene depozite s ugovorenim dospeljećem dužim od 3 mjeseca iz stavke I. B, koji također čine zalog. Repo poslovi s vrijednosnim papirima prikazuju vrijednost kolaterala koji su predmet repo poslova i obrnutih repo poslova s vrijednosnim papirima, kao i način evidentiranja tih poslova u Predlošku. Valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva odnosila se do prosinca 2000. godine na valutnu strukturu ukupne devizne imovine HNB-a (dio I). Od siječnja 2001. godine valutna se struktura odnosi na službene međunarodne pričuve (dio I).

Tablica H8: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1992.		0,340174	0,024304	0,050419	0,020916	0,190597	0,375277	0,264299	0,171018
1993.		4,133563	0,305485	0,621058	0,224018	2,433869	5,369428	3,577417	2,155526
1994.		7,087400	0,524804	1,079560	0,371475	4,381763	9,166192	5,995300	3,692018
1995.		6,757758	0,518734	1,047969	0,321342	4,425311	8,252950	5,229967	3,649342
1996.		6,804708	0,513722	1,062735	0,352150	4,404976	8,479850	5,433800	3,614536
1997.		6,959708	0,505322	1,056355	0,361942	4,246962	10,081567	6,157050	3,555932
1998.		7,136608	0,514421	1,079581	0,366683	4,395149	10,539883	6,362292	3,619321
1999.		7,579622	0,550834	1,155501	0,391455	4,738375	11,504100	7,112441	3,875409
2000.		7,634973	0,554855	1,163944	0,394313	4,901679	12,529639	8,276819	3,903700
2001.		7,468966	0,542791	1,138637	0,385740	4,946376	12,010492	8,339074	3,818822
2001.	svibanj	7,369043	0,535529	1,123403	0,380579	4,803162	11,992724	8,409159	3,767732
	lipanj	7,298230	0,530383	1,112608	0,376922	4,792849	11,977367	8,544508	3,731526
	srpanj	7,199348	0,523197	1,097533	0,371815	4,756738	11,843820	8,383935	3,680968
	kolovoz	7,377423	0,536138	1,124681	0,381012	4,873952	11,783157	8,208499	3,772017
	rujan	7,516445	0,546241	1,145875	0,388192	5,038014	12,060134	8,247745	3,843097
	listopad	7,475332	0,543253	1,139607	0,386069	5,051394	11,982631	8,254490	3,822076
	studenj	7,408086	0,538366	1,129355	0,382596	5,051386	11,982645	8,332980	3,787694
	prosinac	7,391192	0,537139	1,126780	0,381723	5,016176	11,922554	8,285753	3,779057
2002.	siječanj	7,477062				5,071054	12,130633	8,451613	
	veljača	7,500267				5,077714	12,263697	8,626259	
	ožujak	7,403144				5,043763	12,027717	8,454575	
	travanj	7,392964				5,043037	12,043841	8,358554	
	svibanj	7,378303				5,065595	11,779217	8,071944	
	lipanj	7,344009				4,993381	11,405167	7,697451	
	srpanj	7,350401				5,026632	11,500657	7,405215	
	kolovoz	7,377005				5,045000	11,605190	7,541780	
	rujan	7,346884				5,014697	11,644205	7,483577	

Tablica H9: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1992.		0,964508	0,070357	0,145244	0,054153	0,546218	1,206464	0,798188	0,495000
1993.		7,262200	0,540504	1,120052	0,381300	4,471653	9,714800	6,561900	3,801812
1994.		6,902400	0,516285	1,052510	0,346500	4,288893	8,784200	5,628700	3,632100
1995.		6,812200	0,526742	1,085365	0,335800	4,618693	8,234500	5,316100	3,705900
1996.		6,863600	0,506253	1,055662	0,362600	4,098835	9,359000	5,539600	3,562200
1997.		6,947200	0,499445	1,050510	0,357700	4,332003	10,475600	6,303100	3,511000
1998.		7,329100	0,531546	1,114954	0,377700	4,567584	10,451000	6,247500	3,739700
1999.		7,679009	0,558055	1,170657	0,396588	4,784268	12,340257	7,647654	3,926215
2000.		7,598334	0,552192	1,158359	0,392421	4,989712	12,176817	8,155344	3,884966
2001.		7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2001.	svibanj	7,278507	0,528950	1,109601	0,375904	4,767165	12,068491	8,504916	3,721442
	lipanj	7,320680	0,532015	1,116030	0,378082	4,812438	12,152523	8,646132	3,743004
	srpanj	7,185933	0,522222	1,095488	0,371122	4,757006	11,684444	8,217190	3,674109
	kolovoz	7,610640	0,553087	1,160235	0,393057	5,019549	12,155630	8,372541	3,891258
	rujan	7,542032	0,548101	1,149775	0,389513	5,104590	12,105990	8,230964	3,856180
	listopad	7,444006	0,540977	1,134831	0,384451	5,061195	11,967855	8,220879	3,806060
	studenj	7,432042	0,540108	1,133007	0,383833	5,082781	11,939023	8,361883	3,799943
	prosinac	7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2002.	siječanj	7,568480				5,146875	12,391094	8,741603	
	veljača	7,437848				5,037827	12,179217	8,600657	
	ožujak	7,402535				5,052580	12,107516	8,494991	
	travanj	7,395818				5,054205	11,969280	8,185742	
	svibanj	7,377827				5,039844	11,587603	7,928032	
	lipanj	7,320722				4,972641	11,273055	7,359729	
	srpanj	7,394853				5,071916	11,762133	7,522740	
	kolovoz	7,376568				5,022857	11,620302	7,488902	
	rujan	7,341343				5,003642	11,677021	7,504951	

Tablica H10: Indeksi efektivnih tečajeva kune

Indeksi 1995. = 100

Godina	Mjesec	Nominalni efektivni tečaj kune	Realni efektivni tečaj kune; deflator	
			Indeks cijena pri proizvođačima	Indeks cijena na malo
1997.	prosinac	107,96	104,89	103,27
1998.	prosinac	111,87	108,03	102,41
1999.	prosinac	122,56	116,27	109,49
2000.	prosinac	125,97	113,53	107,66
2001.	svibanj	123,23	113,72	104,46
	lipanj	123,03	113,20	104,75
	srpanj	121,19	111,46	103,63
	kolovoz	122,41	112,96	103,63
	rujan	124,23	114,02	105,23
	listopad	123,80	112,11	104,80
	studen	123,41	111,98	104,61
	prosinac	122,99	111,96	104,32
2002.	siječanj	124,74	113,95	105,45
	veljača	125,80	114,35	106,57
	ožujak	123,91	114,53	105,08
	travanj	123,36	113,53	104,60
	svibanj	121,86	111,93	103,25
	lipanj	119,64	109,37	101,24
	srpanj	118,32	107,66 ^a	100,56 ^a
	kolovoz	119,29	108,80 ^a	101,71 ^a
	rujan	118,68		

^a Preliminarni podaci

Napomena: od 1.1.2001. serija cijena koja se odnosi na eurozonu uključuje i Grčku.

Tablica H10: Indeksi efektivnih tečajeva kune

Indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune prema euru, američkom dolaru, švicarskom franku, funti sterlinga i slovenskom tolaru. Ponderi su određeni na temelju prosječnog udjela pojedine inozemne valute u strukturi tekućeg dijela devizne bilance platnog prometa s inozemstvom u razdoblju od srpnja 1996. do siječnja 2000. godine. Baza razdoblje za izračunavanje indeksa je 1995. godina. Indeks nominalnoga efektivnog tečaja je agregatni pokazatelj prosječne vrijednosti domaće valute prema košarici stranih valuta. Povećanje indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune u određenom razdoblju pokazatelj je

deprecijacije tečaja kune prema košarici valuta i obratno. Indeks realnoga efektivnog tečaja ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune korigiranih odgovarajućim indeksima relativnih cijena (odnos indeksa cijena u zemljama partnerima i domaćih cijena). Koriste se indeksi cijena pri proizvođačima i indeksi cijena na malo, odnosno ukupni harmonizirani indeks cijena na malo za države članice Ekonomske i monetarne unije. Podaci za posljednja dva mjeseca su preliminarni. Također su moguće određene korekcije prijašnjih podataka u skladu s naknadnim izmjenama podataka koje objavljuju statistički uredi zemalja čije cijene ulaze u izračun indeksa realnoga efektivnog tečaja kune.

Tablica H11: Inozemni dug prema domaćim sektorima

U milijunima USD

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.*	XII.*	XII.*	XII.*	XII.*	III.*	IV.*	V.*	VI.*	VII.*	VIII.*
1. Izravna ulaganja	0,0	243,5	307,0	624,3	648,0	663,8	718,6	773,5	838,8	852,0	872,3
2. Država	2.905,7	3.395,3	3.973,0	4.795,3	5.011,8	5.112,4	5.258,3	5.331,7	5.767,4	5.722,8	5.769,8
2.1 Portfeljna ulaganja	1.954,5	2.049,3	2.522,9	3.141,2	3.683,1	3.712,1	3.810,8	3.844,1	4.230,0	4.124,3	4.140,0
Obveznice	1.954,5	2.049,3	2.522,9	3.141,2	3.683,1	3.712,1	3.810,8	3.844,1	4.230,0	4.124,3	4.140,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2 Ostala ulaganja	951,2	1.346,0	1.450,2	1.654,1	1.328,8	1.400,3	1.447,5	1.487,6	1.537,4	1.598,5	1.629,8
2.2.1 Trgovački krediti	18,1	2,7	3,4	0,1	1,1	1,5	1,6	1,6	1,6	1,4	1,4
Dugoročni	18,1	1,8	0,7	0,1	1,1	1,5	1,6	1,6	1,6	1,4	1,4
Kratkoročni	0,0	0,8	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2 Krediti	933,1	1.343,3	1.446,8	1.654,0	1.327,6	1.398,8	1.445,9	1.486,0	1.535,8	1.597,1	1.628,5
Dugoročni	833,1	1.293,3	1.371,5	1.294,0	1.327,6	1.398,8	1.445,9	1.486,0	1.535,8	1.597,1	1.628,5
Kratkoročni	100,0	50,0	75,3	360,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Središnja banka (HNB)	231,8	233,9	196,6	158,7	122,2	118,4	106,4	108,3	111,7	111,0	111,2
U tome: Krediti MMF-a	231,8	233,9	196,6	158,7	122,2	118,4	106,4	108,3	111,7	111,0	111,2
4. Banke	2.215,6	2.498,6	2.187,4	2.087,5	2.304,6	2.433,7	2.480,9	2.820,0	2.990,4	3.016,6	2.802,7
4.1. Portfeljna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.2 Ostala ulaganja	2.215,6	2.498,6	2.187,4	2.087,5	2.304,6	2.433,7	2.480,9	2.820,0	2.990,4	3.016,6	2.802,7
4.2.1 Valuta i depoziti	789,9	614,6	537,7	432,8	633,5	798,6	830,3	1.104,9	1.186,7	1.268,3	1.189,5
4.2.2 Krediti	1.425,7	1.884,0	1.649,7	1.654,7	1.671,1	1.635,1	1.650,6	1.715,1	1.803,7	1.748,3	1.613,2
Dugoročni	1.382,0	1.835,7	1.618,6	1.640,5	1.662,4	1.627,5	1.640,9	1.704,7	1.792,9	1.738,7	1.603,6
Kratkoročni	43,7	48,3	31,2	14,2	8,7	7,7	9,7	10,4	10,8	9,7	9,6
5. Ostali sektori	2.098,5	3.214,9	3.208,3	3.336,3	3.129,7	3.060,5	3.239,9	3.320,8	3.485,8	3.580,3	3.724,2
5.1 Portfeljna ulaganja	0,0	8,7	48,5	38,4	54,8	31,9	150,4	154,7	165,1	163,2	163,5
Obveznice	0,0	0,0	31,1	28,9	27,4	27,0	145,5	149,8	160,1	158,3	158,6
Instrumenti tržišta novca	0,0	8,7	17,4	9,5	27,4	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9
5.2 Ostala ulaganja	2.098,5	3.206,2	3.159,8	3.298,0	3.074,9	3.028,6	3.089,5	3.166,0	3.320,7	3.417,1	3.560,7
5.2.1 Trgovački krediti	608,4	441,1	373,8	341,6	293,3	287,3	295,7	300,5	316,5	305,8	315,6
Dugoročni	442,8	323,4	274,3	277,3	238,6	239,0	239,8	241,4	257,5	251,0	260,2
Kratkoročni	165,6	117,7	99,5	64,4	54,7	48,2	55,9	59,1	59,0	54,8	55,5
5.2.2 Krediti	1.490,1	2.765,1	2.786,0	2.956,3	2.781,6	2.741,4	2.793,7	2.865,5	3.004,2	3.111,3	3.245,1
Dugoročni	1.260,9	2.373,1	2.535,7	2.810,4	2.696,4	2.636,5	2.676,1	2.731,7	2.877,0	2.980,4	3.100,6
Kratkoročni	229,2	392,0	250,3	145,9	85,1	104,9	117,6	133,8	127,2	131,0	144,5
Ukupno (1+2+3+4+5)	7.451,6	9.586,2	9.872,3	11.002,2	11.216,4	11.388,9	11.804,1	12.354,3	13.194,0	13.282,7	13.280,2

Napomena: Serija podataka je revidirana zbog reklasifikacije izravnih ulaganja u sektor banaka u dug sektora banke.

Tablica H11: Inozemni dug prema domaćim sektorima

Inozemni dug prema novoj metodologiji koja se primjenjuje od ožujka 2000. godine obuhvaća sve obveze rezidenata na temelju: depozita primljenih od stranih osoba (do sada nisu obuhvaćani), kredita primljenih od stranih osoba s ugovorenim rokom dužim od 150 dana (do 11. srpnja 2001. taj je rok iznosio 90 dana), s tim da su financijski krediti, iznimno, uključeni neovisno o roku dospijanja, te dužničkih vrijednosnih papira izdanih na inozemnim tržištima (prema nominalnoj vrijednosti).

Struktura inozemnog duga prikazuje se po domaćim sektorima identično kao u financijskom računu platne bilance. Izravna ulaganja prikazuju dužničke transakcije između kreditora i dužnika ostalih sektora, koji su međusobno vlasnički povezani (minimalni vlasnički ulog je 10 posto). Država prikazuje inozemne dugove široko definirane države, koja uključuje središnju državu, republičke fondove (uključuju-

jući HBOR) i lokalne organe uprave i fondove. Središnja banka prikazuje dugove Hrvatske narodne banke. Banke prikazuju dugove banaka i štedionica. Ostali domaći sektori prikazuju dugove nefinancijskih poduzeća, ostalih financijskih institucija i stanovništva.

Unutar svakog sektora podaci se razvrstavaju na portfeljna i ostala ulaganja. Portfeljna ulaganja odnose se na dugoročne i kratkoročne dužničke vrijednosne papire. Ostala ulaganja uključuju valutu i depozite te kredite. Krediti se dijele na trgovačke kredite, tj. na komercijalne kredite koje kreditor odobrava za kupnju njegove robe, i sve ostale kredite.

Stanja duga iskazuju se prema srednjem deviznom tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Stanje duga uključuje tzv. neevidentirane otplate glavnice (koje su trebale biti plaćene, ali nije primljena statistička informacija o tome) i buduća dospijanja glavnice.

Tablica H12: Inozemni dug prema inozemnim sektorima

U milijunima USD

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.*	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1. Portfeljna ulaganja	1.954,8	2.058,0	2.571,4	3.179,6	3.737,9	3.744,0	3.961,2	3.998,8	4.395,1	4.287,5	4.303,5
Obveznice	1.954,8	2.049,3	2.554,0	3.170,1	3.710,5	3.739,1	3.956,3	3.993,9	4.390,2	4.282,6	4.298,6
U tome: Londonski klub	1.428,4	1.404,7	1.380,9	1.255,4	1.106,0	1.031,4	1.031,4	1.031,4	1.031,4	956,7	956,7
Instrumenti tržišta novca	0,0	8,7	17,4	9,5	27,4	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9
2. Ostala ulaganja	5.496,8	7.528,1	7.301,0	7.822,6	7.478,4	7.644,8	7.842,8	8.355,5	8.798,9	8.995,2	8.976,7
2.1. Valuta i depoziti	789,9	614,6	537,7	432,8	633,5	798,6	830,3	1.104,9	1.186,7	1.268,3	1.189,5
2.2. Dugoročni krediti	4.168,4	6.249,1	6.221,9	6.724,8	6.640,3	6.603,9	6.758,5	6.979,3	7.336,4	7.449,5	7.501,3
2.2.1. Javni kreditori	1.867,0	2.196,7	2.162,4	2.254,2	2.235,8	2.324,0	2.302,0	2.357,3	2.455,2	2.424,0	2.476,5
a) Međunarodne financijske organizacije	851,0	1.039,2	1.013,9	1.115,1	1.168,8	1.299,8	1.250,6	1.274,7	1.324,2	1.313,2	1.350,2
– MMF	231,8	233,9	196,6	158,7	122,2	118,4	106,4	108,3	111,7	111,0	111,2
– IBRD	294,5	344,1	395,0	412,6	469,5	570,5	577,5	584,3	593,1	590,9	597,5
– IFC	0,0	30,9	28,6	71,9	85,7	90,0	91,0	91,8	90,5	93,1	93,2
– EBRD	171,2	251,3	218,8	296,8	319,9	346,4	283,2	292,2	316,2	309,6	339,3
– EUROFIMA	42,9	72,6	78,5	85,6	83,0	91,1	94,5	97,3	103,6	103,1	102,8
– EIB	108,3	105,2	81,0	65,6	52,4	46,9	48,7	50,1	53,6	50,6	50,7
– CEF	2,3	1,1	15,4	24,0	36,1	36,5	49,3	50,6	55,5	55,0	55,7
b) Vlade i vladine agencije	1.016,0	1.157,5	1.148,5	1.139,1	1.067,1	1.024,2	1.051,4	1.082,6	1.131,0	1.110,8	1.126,2
– Pariški klub	852,5	884,8	770,8	686,4	623,9	595,3	607,6	617,4	640,9	619,0	617,9
– Ostalo	163,5	272,7	377,7	452,7	443,2	428,9	443,8	465,2	490,2	491,8	508,3
2.2.2. Privatni kreditori	2.301,4	4.052,5	4.059,5	4.470,7	4.404,5	4.279,9	4.456,6	4.622,0	4.881,2	5.025,5	5.024,8
a) Banke	1.833,3	3.257,5	3.311,9	3.351,4	3.339,4	3.268,2	3.394,7	3.515,0	3.681,1	3.845,3	3.761,6
U tome: osigurano od inoz. vlad. agencija	167,0	213,7	330,7	608,1	608,0	594,6	610,3	621,6	643,9	637,9	640,8
b) Ostali sektori	468,1	794,9	747,6	1.119,3	1.065,0	1.011,6	1.061,9	1.107,0	1.200,1	1.180,2	1.263,2
U tome: osigurano od inoz. vlad. agencija	17,6	28,5	17,8	13,8	10,3	9,2	9,5	9,8	3,0	2,8	10,1
2.3. Kratkoročni krediti	538,5	664,4	541,3	665,0	204,7	242,4	253,9	271,3	275,9	277,4	286,0
2.3.1. Javni kreditori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.3.2. Privatni kreditori	538,5	664,4	541,3	665,0	204,7	242,4	253,9	271,3	275,9	277,4	286,0
a) Banke	370,1	381,1	246,1	486,9	68,8	84,6	96,9	109,2	94,3	95,1	106,6
U tome: osigurano od inoz. vlad. agencija	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
b) Ostali sektori	168,4	283,3	295,2	178,0	135,8	157,7	157,0	162,1	181,5	182,2	179,4
U tome: osigurano od inoz. vlad. agencija	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2)	7.451,6	9.586,2	9.872,3	11.002,2	11.216,4	11.388,9	11.804,0	12.354,3	13.194,0	13.282,7	13.280,2

Tablica H12: Inozemni dug prema inozemnim sektorima

Tablica prikazuje strukturu inozemnog duga po inozemnim sektorima, odnosno prema inozemnim vjerovnicima. Vrednovanje pozicija provedeno je jednako kao u Tablici H11.

Tablica H13: Inozemni dug prema domaćim sektorima i projekcija otplate

U milijunima USD

	Stanje duga 31.08.2002.	Neevidenti- rane otplate glavnice	3.tr. 2002.	4.tr. 2002.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	Ostalo
1. Izravna ulaganja	872,3	127,4	39,2	71,7	110,9	80,7	79,2	71,1	237,3	112,5	13,4	5,4	34,3
2. Država	5.769,8	17,1	16,3	41,9	58,2	342,6	809,7	809,3	824,9	576,7	443,2	717,7	1.170,2
2.1. Portfeljna ulaganja	4.140,0	0,0	0,0	0,0	0,0	161,2	562,6	653,7	668,5	416,9	289,8	570,5	816,7
Obveznice	4.140,0	0,0	0,0	0,0	0,0	161,2	562,6	653,7	668,5	416,9	289,8	570,5	816,7
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2. Ostala ulaganja	1.629,8	17,1	16,3	41,9	58,2	181,4	247,1	155,6	156,4	159,8	153,4	147,2	353,5
2.2.1. Trgovački krediti	1,4	0,0	0,1	0,1	0,1	0,6	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	1,4	0,0	0,1	0,1	0,1	0,6	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Krediti	1.628,5	17,1	16,3	41,8	58,1	180,8	246,5	155,6	156,4	159,8	153,4	147,2	353,5
Dugoročni	1.628,5	17,1	16,3	41,8	58,1	180,8	246,5	155,6	156,4	159,8	153,4	147,2	353,5
Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Središnja banka (HNB)	111,2	0,0	3,2	14,4	17,6	35,2	35,2	13,6	6,4	3,2	0,0	0,0	0,0
U tome: Krediti MMF-a	111,2	0,0	3,2	14,4	17,6	35,2	35,2	13,6	6,4	3,2	0,0	0,0	0,0
4. Banke	2.802,7	64,2	17,0	76,8	93,7	333,8	334,3	309,5	155,3	96,7	74,6	75,3	1.265,4
4.1. Portfeljna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.2. Ostala ulaganja	2.802,7	64,2	17,0	76,8	93,7	333,8	334,3	309,5	155,3	96,7	74,6	75,3	1.265,4
4.2.1. Valuta i depoziti	1.189,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1.189,5
4.2.2. Krediti	1.613,2	64,2	17,0	76,8	93,7	333,8	334,3	309,5	155,3	96,7	74,6	75,3	75,9
Dugoročni	1.603,6	57,9	14,5	75,8	90,3	333,8	334,3	309,5	155,3	96,7	74,6	75,3	75,9
Kratkoročni	9,6	6,2	2,4	0,9	3,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Ostali sektori	3.724,2	445,7	82,5	248,0	330,5	635,0	638,0	378,6	391,2	369,3	169,5	127,6	238,9
5.1. Portfeljna ulaganja	163,5	0,0	0,0	4,9	4,9	0,0	30,5	0,0	0,0	128,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	158,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	30,5	0,0	0,0	128,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	4,9	0,0	0,0	4,9	4,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5.2. Ostala ulaganja	3.560,7	445,7	82,5	243,0	325,6	635,0	607,4	378,6	391,2	241,3	169,5	127,6	238,9
5.2.1. Trgovački krediti	315,6	89,0	11,3	45,5	56,8	104,2	33,6	18,7	7,9	2,8	1,1	0,8	0,7
Dugoročni	260,2	65,1	8,9	29,8	38,6	90,9	33,6	18,7	7,9	2,8	1,1	0,8	0,7
Kratkoročni	55,5	24,0	2,4	15,7	18,2	13,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5.2.2. Krediti	3.245,1	356,6	71,2	197,5	268,8	530,7	573,9	359,9	383,3	238,5	168,4	126,8	238,2
Dugoročni	3.100,6	294,2	46,7	152,3	199,0	518,4	573,9	359,9	383,3	238,5	168,4	126,8	238,2
Kratkoročni	144,5	62,4	24,5	45,3	69,8	12,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	13.280,2	654,4	158,2	452,8	611,0	1.427,2	1.896,5	1.582,1	1.615,1	1.158,4	700,8	926,1	2.708,8
Dodatak: Procjena plaćanja kamata		81,4	41,0	109,8	150,8	585,0	521,1	420,4	321,6	235,8	169,5	139,1	196,9
Napomena:													
Inozemni dug koji garantira središnja država	1.660,1												
U tome: banke i ostali sektori	1.041,8												

Tablica H13: Inozemni dug prema domaćim sektorima i projekcija otplate

Tablica prikazuje stanje duga i procijenjena buduća plaćanja glavnice i kamata po srednjem tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Procijenjena plaćanja kamata ne uključuju kamate na depozite ne-rezidenata, kao ni zatezne kamate. Buduća plaćanja kamata procijenjena su na temelju kamatne stope u trenutku zaključenja ugovora i ne

odražavaju varijacije kamatnih stopa koje postoje kod kredita ugovorenih uz varijabilnu kamatnu stopu.

U napomeni je navedeno stanje javnozajamčenog duga ukupno i stanje duga s osnove garancija izdanih sektoru banke i ostalim sektorima. Razlika prikazuje stanje duga s osnove garancija izdanih sektoru država (npr. HBOR-u, Hrvatskim cestama i sl. uključenim u široku definiciju sektora država).

Tablica H14: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

u milijunima USD

	1998. ^b	1999. ^b	2000. ^b	2001. ^b	2001.				2002.	
					1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^b	2.tr. ^a
1. Stanje međunarodnih ulaganja, neto	-5.286,0	-6.367,6	-6.884,4	-5.546,8	-7.513,7	-7.598,6	-6.936,8	-5.546,8	-7.533,4	-8.122,2
2. Sredstva	6.162,8	5.919,5	7.152,6	9.983,3	6.918,4	6.919,6	8.282,9	9.983,3	9.123,2	9.835,9
2.1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.002,4	886,3	873,8	969,1	687,4	763,4	807,8	969,1	911,7	1.025,1
2.2. Portfeljna ulaganja	29,7	26,0	14,3	22,4	7,7	5,8	18,5	22,4	45,4	50,1
2.2.1. Vlasnička ulaganja	29,7	26,0	14,3	22,4	7,7	5,8	18,5	22,4	45,4	50,1
2.2.2. Dužnička ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostala ulaganja	2.314,9	1.982,3	2.739,8	4.287,6	2.709,2	2.351,9	3.040,2	4.287,6	3.280,7	3.158,9
2.4.1. Trgovački krediti	200,1	207,2	184,1	181,8	177,5	172,8	176,0	181,8	183,5	179,3
2.4.2. Krediti	165,3	166,2	97,4	107,3	104,9	97,1	107,5	107,3	111,6	130,6
2.4.3. Valuta i depoziti	1.949,4	1.608,9	2.458,2	3.998,5	2.426,8	2.082,0	2.756,7	3.998,5	2.985,6	2.849,0
2.4.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.5. Međunarodne pričuve HNB-a	2.815,8	3.025,0	3.524,9	4.704,2	3.514,1	3.798,6	4.416,3	4.704,2	4.885,4	5.601,7
3. Obveze	11.448,8	12.287,1	14.037,0	15.530,1	14.432,1	14.518,2	15.219,7	15.530,1	16.656,7	17.958,2
3.1. Izravna ulaganja u Hrvatsku	1.945,8	2.551,0	3.550,4	4.934,4	3.736,1	3.866,4	4.025,4	4.934,4	5.717,9	5.426,5
3.2. Portfeljna ulaganja	2.144,3	2.699,7	3.288,5	3.889,8	3.747,7	3.716,6	4.009,6	3.889,8	3.957,6	4.562,6
3.2.1. Vlasnička ulaganja	87,3	128,3	108,9	158,0	144,4	137,8	137,1	158,0	213,6	167,5
3.2.2. Dužnička ulaganja	2.057,0	2.571,5	3.179,6	3.731,8	3.603,3	3.578,8	3.872,5	3.731,8	3.744,0	4.395,1
Obveznice	2.048,3	2.554,1	3.170,1	3.704,4	3.589,3	3.543,2	3.836,3	3.704,4	3.739,1	4.390,2
Instrumenti tržišta novca	8,7	17,4	9,5	27,4	14,0	35,6	36,3	27,4	4,9	4,9
3.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.4. Ostala ulaganja	7.358,6	7.036,4	7.198,2	6.705,9	6.948,2	6.935,2	7.184,6	6.705,9	6.981,1	7.969,0
3.4.1. Trgovački krediti	458,5	388,8	341,7	295,2	322,3	326,8	333,1	295,2	288,8	321,2
3.4.2. Krediti	6.285,5	6.109,9	6.423,7	5.777,1	6.116,5	6.051,0	6.296,6	5.777,1	5.893,7	6.461,1
3.4.3. Valuta i depoziti	614,6	537,7	432,8	633,5	509,5	557,4	554,9	633,5	798,6	1.186,7
3.4.4. Ostala pasiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci; ^b Revidirani podaci.

Tablica H14: Stanje međunarodnih ulaganja

Tablica se sastavlja u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond u Priručniku za platnu bilancu (Balance of Payments Manual, peto izdanje, 1993.). Izvori podataka su izvješća poslovnih banaka, poduzeća, Hrvatske narodne banke i Zagrebačke burze.

Međunarodna ulaganja Republike Hrvatske i u Republiku Hrvatsku iskazuju se u američkim dolarima (USD). Ovisno o izvoru podataka, preračunavanje vrijednosti iz izvornih valuta u američke dolare obavlja se:

- primjenom tekućeg tečaja ili prosječnoga mjesečnog srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke za transakcije,
- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na izvještajni datum za stanja.

Podaci o inozemnim izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima preuzimaju se iz statističkog istraživanja Hrvatske narodne banke. Stanja vlasničkih ulaganja prate se od početka 2001. godine i korigiraju se za promjene službenog indeksa Zagrebačke burze (CROBEX).

Portfeljna dužnička ulaganja i ostala ulaganja klasificirana su prema sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor države obuhvaća središnju državu, organe lokalne uprave i lokalne fondove. Sektor banke uključuje poslovne banke.

Polozicija Portfeljna dužnička ulaganja – Sredstva i obveze obuhvaćaju podatke o ulaganjima rezidenata u dužničke vrijednosne papire koje se izdali nerezidenti (sredstva) i ulaganja nerezidenata u dužničke vrijednosne papire koje su izdali rezidenti (obveze). Podaci o

tim ulaganjima zasnovani su na registru inozemnih kredita Hrvatske narodne banke, u kojem se nalaze i potraživanja i obveze za obveznice i instrumente tržišta novca.

Polozicija Ostala ulaganja – Trgovinski krediti – Sredstva i obveze obuhvaća potraživanja spomenutih sektora od inozemstva i dugovanja spomenutih sektora prema inozemstvu s osnove trgovinskih kredita. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Polozicija Ostala ulaganja – Krediti – Sredstva i obveze obuhvaća podatke o odobrenim i primljenim kreditima između rezidenata i nerezidenata grupirane po sektorima. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Polozicija Ostala ulaganja – Valuta i depoziti – Sredstva pokazuje stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjena za dio deviznih sredstava koja poslovne banke deponiraju kao dio obvezne pričuve. Osim potraživanja banaka od inozemstva, prikazana su i potraživanja sektora države od inozemstva. Izvor podataka su izvješća države i poslovnih banaka.

Polozicija Ostala ulaganja – Valuta i depoziti – Obveze pokazuje stanja ukupnih deviznih i kunskih obveza prikazanih sektora prema inozemstvu po osnovi tekućih računa, oročenih depozita i depozita s otkaznim rokom, depozita po viđenju te depozitnog novca. Izvor podataka su izvješća banaka.

Polozicija Međunarodne pričuve HNB-a sastavlja se na osnovi izvješća Direkcije računovodstva Hrvatske narodne banke koje sadrži podatke o njihovim stanjima i promjenama.

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja

u milijunima USD

	1998. ^b	1999. ^b	2000. ^b	2001. ^b	2001.				2002.	
					1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^b	2.tr. ^a
Izravna ulaganja, neto	-943,4	-1.664,7	-2.676,6	-3.965,4	-3.048,8	-3.103,0	-3.217,6	-3.965,4	-4.806,2	-4.401,4
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.002,4	886,3	873,8	969,1	687,4	763,4	807,8	969,1	911,7	1.025,1
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržane zarade	960,2	839,7	824,1	928,8	645,0	720,8	763,6	928,8	870,7	983,4
1.1.1. Sredstva	960,2	839,7	824,1	928,8	645,0	720,8	763,6	928,8	870,7	983,4
1.1.2. Obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	42,2	46,6	49,7	40,3	42,3	42,6	44,2	40,3	41,0	41,8
1.1.1. Sredstva
1.2.2. Obveze
1.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	1.945,8	2.551,0	3.550,4	4.934,4	3.736,1	3.866,4	4.025,4	4.934,4	5.717,9	5.426,5
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržane zarade	1.659,1	2.205,5	2.894,0	4.011,9	3.003,2	3.090,1	3.063,1	4.011,9	4.756,4	4.204,4
2.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	1.659,1	2.205,5	2.894,0	4.011,9	3.003,2	3.090,1	3.063,1	4.011,9	4.756,4	4.204,4
2.2. Ostala ulaganja	286,7	345,5	656,3	922,5	732,9	776,3	962,4	922,5	961,6	1.222,2
2.2.1. Sredstva
2.2.2. Obveze
2.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci; ^b Revidirani podaci.

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja

u milijunima USD

	1998. ^b	1999. ^b	2000. ^b	2001. ^b	2001.				2002.	
					1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^b	2.tr. ^a
Portfeljna ulaganja, neto	-2.114,6	-2.673,8	-3.274,2	-3.867,4	-3.740,0	-3.710,8	-3.991,1	-3.867,4	-3.912,2	-4.512,5
1. Sredstva	29,7	26,0	14,3	22,4	7,7	5,8	18,5	22,4	45,4	50,1
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	29,7	26,0	14,3	22,4	7,7	5,8	18,5	22,4	45,4	50,1
1.1.1. Banke	2,3	0,7	7,2	7,1	5,7	4,2	5,9	7,1	6,5	8,1
1.1.2. Ostali sektori	27,4	25,3	7,1	15,3	2,0	1,6	12,7	15,3	36,3	39,1
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	2.144,3	2.699,7	3.288,5	3.889,8	3.747,7	3.716,6	4.009,6	3.889,8	3.957,6	4.562,6
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	87,3	128,3	108,9	158,0	144,4	137,8	137,1	158,0	213,6	167,5
2.1.1. Banke	36,5	61,5	36,5	37,8	38,2	39,5	39,5	37,8	70,2	48,6
2.1.2. Ostali sektori	50,8	66,8	72,4	120,2	106,2	98,3	97,6	120,2	143,4	118,9
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	2.057,0	2.571,5	3.179,6	3.731,8	3.603,3	3.578,8	3.872,5	3.731,8	3.744,0	4.395,1
2.2.1. Obveznice	2.048,3	2.554,1	3.170,1	3.704,4	3.589,3	3.543,2	3.836,3	3.704,4	3.739,1	4.390,2
Država	2.048,3	2.522,9	3.141,2	3.677,1	3.562,0	3.516,9	3.807,9	3.677,1	3.712,1	4.230,0
Ostali sektori	0,0	31,2	28,9	27,3	27,3	26,2	28,4	27,3	27,0	160,1
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	8,7	17,4	9,5	27,4	14,0	35,6	36,3	27,4	4,9	4,9
Ostali sektori	8,7	17,4	9,5	27,4	14,0	35,6	36,3	27,4	4,9	4,9

^a Preliminarni podaci; ^b Revidirani podaci.

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja

u milijunima USD

	1998. ^b	1999. ^b	2000. ^b	2001. ^b	2001.				2002.	
					1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^b	2.tr. ^a
Ostala ulaganja, neto	-5.043,7	-5.054,1	-4.458,4	-2.418,3	-4.239,0	-4.583,3	-4.144,4	-2.418,3	-3.700,4	-4.810,1
1. Sredstva	2.314,9	1.982,3	2.739,8	4.287,6	2.709,2	2.351,9	3.040,2	4.287,6	3.280,7	3.158,9
1.1. Trgovinski krediti	200,1	207,2	184,1	181,8	177,5	172,8	176,0	181,8	183,5	179,3
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	200,1	207,2	184,1	181,8	177,4	172,8	176,0	181,8	183,5	179,2
Dugoročni krediti	181,3	171,3	169,2	158,9	163,0	159,0	160,0	158,9	165,5	166,6
Kratkoročni krediti	18,9	35,9	14,9	22,9	14,5	13,8	16,0	22,9	18,0	12,7
1.2. Krediti	165,3	166,2	97,4	107,3	104,9	97,1	107,5	107,3	111,6	130,6
1.2.1. Država	5,8	3,7	2,3	5,4	6,1	6,1	6,2	5,4	5,3	5,6
Dugoročni krediti	5,8	3,7	2,3	5,4	6,1	6,1	6,2	5,4	5,3	5,6
1.2.2. Banke	93,4	132,7	65,9	73,0	69,8	61,8	72,2	73,0	76,7	95,2
Dugoročni krediti	55,0	88,7	39,9	41,4	36,5	31,9	42,4	41,4	42,5	60,2
Kratkoročni krediti	38,4	44,1	26,0	31,6	33,3	30,0	29,8	31,6	34,2	35,1
1.2.3. Ostali sektori	66,1	29,8	29,2	28,9	29,0	29,2	29,0	28,9	29,5	29,8
Dugoročni krediti	66,1	29,8	29,2	28,9	29,0	29,2	29,0	28,9	29,5	29,8
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3. Valuta i depoziti	1.949,4	1.608,9	2.458,2	3.998,5	2.426,8	2.082,0	2.756,7	3.998,5	2.985,6	2.849,0
1.3.2. Država	64,2	46,0	69,0	83,5	131,6	118,8	71,0	83,5	79,3	11,4
1.3.3. Banke	1.885,2	1.562,9	2.389,2	3.915,0	2.295,2	1.963,2	2.685,7	3.915,0	2.906,3	2.837,6
1.3.4. Ostali sektori
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	7.358,6	7.036,4	7.198,2	6.705,9	6.948,2	6.935,2	7.184,6	6.705,9	6.981,1	7.969,0
2.1. Trgovinski krediti	458,5	388,8	341,7	295,2	322,3	326,8	333,1	295,2	288,8	321,2
2.1.1. Država	2,7	3,3	0,1	1,2	0,1	1,2	1,2	1,2	1,5	1,5
Dugoročni krediti	1,8	0,6	0,1	1,2	0,1	1,2	1,2	1,2	1,5	1,5
Kratkoročni krediti	0,8	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	455,8	385,4	341,6	294,1	322,2	325,6	332,0	294,1	287,3	319,7
Dugoročni krediti	353,3	299,6	277,3	235,5	258,2	258,6	259,9	235,5	239,0	263,1
Kratkoročni krediti	102,5	85,9	64,4	58,6	64,0	67,0	72,0	58,6	48,2	56,5
2.2. Krediti	6.285,5	6.109,9	6.423,7	5.777,1	6.116,5	6.051,0	6.296,6	5.777,1	5.893,7	6.461,1
2.2.1. Hrvatska narodna banka	233,3	196,7	158,7	122,1	151,7	136,4	138,4	122,1	118,4	111,7
Kredit i zajmovi MMF-a	233,3	196,7	158,7	122,1	151,7	136,4	138,4	122,1	118,4	111,7
2.2.2. Država	1.361,1	1.448,4	1.654,0	1.266,1	1.637,6	1.603,7	1.619,1	1.266,1	1.398,8	1.535,7
Dugoročni krediti	1.311,1	1.372,9	1.294,0	1.266,1	1.277,6	1.243,7	1.259,1	1.266,1	1.398,8	1.535,7
Kratkoročni krediti	50,0	75,5	360,0	0,0	360,0	360,0	360,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	1.878,6	1.651,7	1.654,6	1.656,1	1.553,6	1.618,5	1.711,8	1.656,1	1.635,1	1.799,0
Dugoročni krediti	1.857,8	1.631,6	1.640,4	1.648,1	1.541,6	1.602,0	1.694,2	1.648,1	1.627,5	1.789,6
Kratkoročni krediti	20,8	20,1	14,2	8,0	12,0	16,5	17,6	8,0	7,7	9,4
2.2.4. Ostali sektori	2.812,5	2.813,1	2.956,3	2.732,8	2.773,6	2.692,4	2.827,3	2.732,8	2.741,4	3.014,7
Dugoročni krediti	2.525,7	2.591,0	2.810,4	2.640,8	2.685,0	2.633,5	2.775,1	2.640,8	2.636,5	2.881,1
Kratkoročni krediti	286,8	222,0	145,9	91,9	88,6	58,9	52,2	91,9	104,9	133,6
2.3. Valuta i depoziti	614,6	537,7	432,8	633,5	509,5	557,4	554,9	633,5	798,6	1.186,7
2.3.1. Banke	614,6	537,7	432,8	633,5	509,5	557,4	554,9	633,5	798,6	1.186,7
2.4. Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci; ^b Revidirani podaci.

Tablica I1: Ukupni prihodi i rashodi konsolidirane središnje države

U milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.			
						III.	IV.	V.	VI.
PRIHODI I POTPORE									
1. Državni proračun	33.846,1	43.808,6	46.355,5	44.635,7	52.747,4	4.908,2	6.233,0	5.902,7	4.892,6
2. Republički fondovi	19.499,1	21.302,1	21.185,5	22.099,3	18.098,2	75,3	429,4	317,5	283,6
2.1. Fond mirov. i inv. osiguranja	11.022,2	10.713,4	10.799,8	11.254,2	5.806,8	3,1	6,7	3,4	7,9
2.2. Fond zdravstvenog osiguranja	5.824,2	8.269,0	8.686,4	8.967,4	10.314,5	18,6	9,9	6,1	39,2
2.3. Fond za zapošljavanje	638,3	718,2	760,6	822,4	910,9	2,3	1,9	1,3	3,7
2.4. Sredstva doplatka za djecu	976,7	542,8	9,1	7,1	5,1	–	–	–	–
2.5. Hrvatska vodoprivreda	1.037,7	1.058,6	929,6	1.048,2	1.060,9	51,4	81,0	97,1	60,7
2.6. Fond za razvoj i zapošljavanje	–	–	–	–	–	–	330,0	209,5	99,3
2.7. Fond za regionalni razvoj	–	–	–	–	–	–	–	–	72,9
A. Ukupno (1+2)	53.345,3	65.110,7	67.541,0	66.735,0	70.845,6	4.983,5	6.662,4	6.220,1	5.176,2
RASHODI I NETO POSUDBE (umanjeni za otplate)									
3. Državni proračun	29.409,4	34.125,4	35.979,1	36.730,8	44.844,5	6.526,1	5.581,1	5.876,0	5.145,3
4. Republički fondovi	25.522,5	30.103,1	34.363,9	37.701,4	30.044,6	229,0	756,9	499,7	453,4
4.1. Fond mirov. i inv. osiguranja	13.795,1	16.170,4	18.998,5	20.180,8	12.125,3	121,7	124,5	117,3	136,6
4.2. Fond zdravstvenog osiguranja	8.742,8	10.776,0	11.919,6	13.918,1	13.192,7	19,6	21,1	39,8	13,3
4.3. Fond za zapošljavanje	714,1	571,2	824,9	995,5	983,4	24,2	32,1	26,7	24,2
4.4. Sredstva doplatka za djecu	1.003,7	1.032,1	1.136,2	1.250,6	2.467,0	–	–	–	–
4.5. Hrvatska vodoprivreda	1.266,8	1.553,3	1.484,8	1.356,4	1.276,1	63,5	65,1	64,9	99,5
4.6. Fond za razvoj i zapošljavanje	–	–	–	–	–	–	514,0	250,9	149,7
4.7. Fond za regionalni razvoj	–	–	–	–	–	–	–	–	30,1
B. Ukupno (3+4)	54.931,9	64.228,6	70.343,0	74.432,3	74.889,1	6.755,2	6.338,0	6.375,7	5.598,7
C. Ukupni višak/manjak (A–B)	–1.586,7	882,1	–2.802,1	–7.697,3	–4.043,5	–1.771,6	324,4	–155,5	–422,5
5. Državni proračun (1–3)	4.436,7	9.683,1	10.376,4	7.904,8	7.902,9	–1.617,9	651,9	26,7	–252,7
6. Republički fondovi (2–4)	–6.023,4	–8.801,1	–13.178,4	–15.602,1	–11.946,4	–153,7	–327,5	–182,2	–169,7

Izvor: Ministarstvo financija

Tablica I2: Operacije državnog proračuna

U milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.			
						III.	IV.	V.	VI.
1. Ukupni prihodi	33.846,1	43.808,6	46.355,5	44.635,7	53.503,6	5.163,1	6.484,2	6.140,1	5.136,2
1.1. Tekući prihodi	33.385,0	42.019,4	40.044,6	41.535,0	48.906,3	5.145,1	6.466,2	6.123,3	5.121,5
1.1.1. Porezni prihodi	31.338,2	39.899,7	38.317,6	39.939,0	47.274,0	5.063,5	6.025,9	5.964,1	5.015,2
1.1.2. Neporezni prihodi	2.046,8	2.119,7	1.727,0	1.595,9	1.632,3	81,6	440,3	159,2	106,3
1.2. Kapitalni prihodi	461,1	1.789,2	6.310,9	3.100,7	4.597,3	17,9	18,1	16,7	14,7
2. Potpore	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1. Tekuće potpore	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2. Kapitalne potpore	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A. Ukupno prihodi i potpore (1+2)	33.846,1	43.808,6	46.355,5	44.635,7	53.503,6	5.163,1	6.484,2	6.140,1	5.136,2
3. Ukupni rashodi	34.395,2	41.390,4	47.379,6	49.567,5	56.723,3	6.907,0	5.920,0	5.973,1	5.495,7
3.1. Tekući rashodi	29.579,7	34.883,0	38.476,1	44.237,4	52.819,2	6.654,5	5.740,5	5.743,8	5.333,3
3.2. Kapitalni rashodi	4.815,5	6.507,3	8.903,5	5.330,1	3.904,1	252,5	179,5	229,4	162,4
4. Neto posudbe umanjene za otplate	611,1	1.161,5	1.499,2	1.176,1	1.089,5	31,4	418,7	571,7	–264,9
B. Ukupno rashodi i neto posudbe (3+4)	35.006,3	42.551,9	48.878,8	50.743,5	57.812,8	6.938,4	6.338,7	6.544,8	5.230,8
5. Višak na tekućim računima bez potpora (1.1. – 3.1.)	3.805,3	7.136,4	1.568,5	–2.702,4	–3.912,9	–1.509,4	725,7	379,6	–211,8
6. Višak na tekućim računima s tekućim potporama (5+2.1.)	3.805,3	7.136,4	1.568,5	–2.702,4	–3.912,9	–1.509,4	725,7	379,6	–211,8
7. Stvaranje bruto fiksnog kapitala ^a	1.516,4	976,1	–2.216,9	–395,4	–3.101,4	80,2	97,7	60,1	51,5
8. Stvaranje bruto kapitala ^b	1.516,4	976,1	–2.216,9	–395,4	–3.101,4	80,2	97,7	60,1	51,5
C. Ukupni višak/manjak (A–B)	–1.160,2	1.256,7	–2.523,3	–6.107,9	–4.309,1	–1.775,6	145,6	–404,7	–94,6
9. Strano financiranje	2.985,9	–9,1	4.615,1	6.921,5	2.299,6	981,8	14,4	693,9	1.419,4
10. Domaće financiranje	–1.825,7	–1.247,6	–2.091,8	–813,6	2.009,6	793,5	–160,0	–289,2	–1.324,8
10.1. Od središnje i lokalne države	0,0	190,0	–87,0	–92,0	–11,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10.2. Od monetarnih vlasti	–354,8	112,4	2,0	–12,5	–389,1	62,5	44,2	–284,6	257,4
10.3. Od depozitnih banaka	–1.357,3	–1.638,6	–1.859,4	–288,8	2.559,1	596,8	–36,4	38,6	–1.584,2
10.4. Ostalo domaće financiranje	–113,6	88,7	–147,4	–420,3	–149,4	134,2	–167,8	–43,1	2,0
D. Ukupno financiranje (9+10)	1.160,2	–1.256,7	2.523,3	6.107,9	4.309,1	1.775,3	–145,6	404,7	94,6

^a Neto kupnja fiksne kapitalne imovine; ^b Neto kupnja fiksne kapitalne imovine i neto kupnja dionica. Izvor: Ministarstvo financija

Tablica I3: Dug središnje države

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.	V.	VI.
1. Unutarnji dug središnje države	15.538,4	15.047,8	16.754,6	21.344,7	25.003,7	26.363,6	26.344,1	26.504,7	26.855,8
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	15.467,1	14.582,9	16.012,1	18.509,7	21.467,9	22.820,2	23.037,7	23.283,9	23.614,7
Trezorski zapisi	449,6	565,8	776,7	2.564,6	4.892,3	5.672,2	5.572,3	5.551,0	5.778,8
Instrumenti tržišta novca	44,0	96,8	153,3	14,2	7,4	0,1	0,1	0,1	0,1
Obveznice	14.159,2	13.035,8	13.720,7	14.082,5	15.415,8	14.777,4	14.765,7	15.737,9	15.633,1
Krediti Hrvatske narodne banke	–	–	24,1	0,0	–	–	–	2,5	2,4
Krediti banaka	814,3	884,4	1.337,3	1.848,4	1.152,4	2.370,5	2.699,7	1.992,4	2.200,2
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	71,3	465,0	742,5	2.835,0	3.535,8	3.543,4	3.306,3	3.220,8	3.241,1
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	20,5	96,4	98,5	98,5	97,9	96,6
Obveznice	–	–	–	1.686,8	1.636,1	1.643,4	1.641,9	1.637,6	1.625,2
Krediti banaka	71,3	465,0	742,5	1.127,6	1.803,3	1.801,5	1.566,0	1.485,3	1.519,3
2. Inozemni dug središnje države	18.270,6	21.049,7	29.977,3	38.658,9	41.412,2	42.964,0	42.579,9	41.808,5	41.991,8
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	17.513,8	19.920,2	28.610,0	36.577,8	38.648,2	40.250,5	39.826,7	39.400,4	39.609,9
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	12.319,4	12.431,3	18.904,8	25.231,2	30.077,9	30.830,5	30.503,0	30.170,6	30.848,5
Krediti	5.194,4	7.488,9	9.705,2	11.346,6	8.570,3	9.420,0	9.323,7	9.229,8	8.761,4
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	756,9	1.129,5	1.367,2	2.081,1	2.764,0	2.713,5	2.753,2	2.408,1	2.381,9
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	–	372,4	391,5	386,5	697,9	703,6	691,4	305,2	283,3
Krediti	756,9	757,2	975,8	1.694,6	2.066,1	2.009,8	2.061,9	2.102,9	2.098,5
3. Ukupno (1+2)	33.809,1	36.097,5	46.731,9	60.003,6	66.416,0	69.327,6	68.924,0	68.313,2	68.847,6
Dodatak: Izdana jamstva Republike Hrvatske									
– domaća	4.104,5	8.141,2	8.587,4	8.275,2	8.174,8	8.129,6
– inozemna	9.656,1	11.260,4	12.741,1	12.331,8	12.225,1	12.191,8	11.806,4	11.420,8

Tablica I3: Dug središnje države

Podaci o dugu središnje države sastavljeni su iz raspoloživih podataka i nisu usklađeni s Ministarstvom financija Republike Hrvatske. Dug središnje države sastoji se od unutarnjeg i inozemnog duga. Izvori podataka za unutarnji dug središnje države su Mjesečni statistički prikaz Ministarstva financija, Bilanca Hrvatske narodne banke i Konsolidi-

rana bilanca poslovnih banaka. Izvor podataka za inozemni dug središnje države je statistika inozemnog duga, koju sastavlja Hrvatska narodna banka. U dodatku je naveden podatak o izdanim jamstvima Republike Hrvatske. Izvor podataka o domaćim jamstvima su banke, a o inozemnim jamstvima statistika inozemnog duga, koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

Tablica J1: Indeksi cijena na malo, troškova života i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Godina	Mjesec	Lančani indeksi			Godišnji mjesečni indeksi			Godišnji kumulativni indeksi		
		Cijene na malo	Troškovi života	Cijene proizvođača	Cijene na malo	Troškovi života	Cijene proizvođača	Cijene na malo	Troškovi života	Cijene proizvođača
1992.	prosinac	122,4	125,3	129,1	1.053,4	1.026,3	1.120,9	745,4	694,7	846,6
1993.	prosinac	99,5	100,6	98,5	1.249,7	1.225,1	1.175,6	1.616,6	1.591,3	1.610,4
1994.	prosinac	100,2	100,9	100,2	97,0	102,5	94,5	197,5	207,2	177,7
1995.	prosinac	100,2	100,7	100,5	103,7	104,6	101,6	102,0	104,0	100,8
1996.	prosinac	100,0	100,4	100,3	103,4	103,7	101,5	103,5	104,3	101,4
1997.	prosinac	100,7	101,2	99,9	103,8	104,9	101,6	103,6	104,1	102,3
1998.	prosinac	100,2	100,7	100,0	105,4	105,3	97,9	105,7	106,4	98,8
1999.	prosinac	100,3	101,0	100,3	104,4	103,6	105,9	104,2	103,5	102,6
2000.	prosinac	100,0	100,5	100,2	107,4	106,8	111,2	106,2	105,3	109,7
2001.	svibanj	100,6	101,2	100,0	107,2	106,9	105,2	106,8	106,3	106,4
	lipanj	99,7	99,6	100,1	104,9	105,8	104,5	106,4	106,2	106,1
	srpanj	99,4	98,8	99,3	103,8	104,3	104,0	106,0	105,9	105,8
	kolovoz	101,0	100,1	99,5	104,9	104,7	103,4	105,9	105,8	105,5
	rujan	100,3	100,3	100,6	103,8	103,6	103,0	105,7	105,5	105,2
	listopad	99,9	99,5	100,2	103,2	102,5	102,1	105,3	105,2	104,8
	studen	99,8	100,1	99,5	102,8	102,4	98,0	105,1	104,9	104,2
	prosinac	99,8	100,6	99,0	102,6	102,5	96,9	104,9	104,8	103,6
2002.	siječanj	100,8	101,1	99,9	103,3	103,2	97,4	103,3	103,2	97,4
	veljača	100,1	100,0	100,6	102,8	102,9	97,2	103,0	103,0	97,3
	ožujak	100,4	100,1	98,9	103,2	102,9	97,7	103,2	103,0	97,4
	travanj	100,4	100,5	100,9	102,2	102,0	98,6	102,9	102,8	97,7
	svibanj	100,2	100,7	100,2	101,8	101,5	98,8	102,6	102,5	97,9
	lipanj	100,1	99,2	100,3	102,2	101,0	99,0	119,7	102,2	98,1
	srpanj	99,6	99,1	100,5	102,3	101,3	100,2	102,6	102,1	98,4
	kolovoz	99,9	99,8	99,9	101,2	101,1	100,7	102,4	102,0	98,7
	rujan	100,8	100,7	101,3	101,8	101,5	101,3	102,3	102,0	99,0

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J2: Temeljni indeksi cijena na malo

Godina	Mjesec	Lančani indeksi			Godišnji mjesečni indeksi		
		Ukupno	Robe	Usluge	Ukupno	Robe	Usluge
1994.	prosinac	100,1	99,9	101,2	96,3	94,8	109,1
1995.	prosinac	100,1	100,0	100,5	103,1	102,6	107,1
1996.	prosinac	100,0	100,0	100,0	102,8	101,9	109,5
1997.	prosinac	100,2	100,2	100,5	102,5	102,3	104,5
1998.	prosinac	100,1	100,0	100,2	105,7	105,3	107,8
1999.	prosinac	100,1	100,2	100,0	104,2	104,2	104,1
2000.	prosinac	100,1	100,1	100,2	104,6	104,8	103,5
2001.	svibanj	100,4	100,4	101,2	105,1	105,1	105,5
	lipanj	100,2	100,2	100,1	104,4	104,2	105,4
	srpanj	100,2	100,2	100,8	103,8	103,6	105,5
	kolovoz	100,2	100,1	100,3	103,9	103,5	105,9
	rujan	99,9	99,9	100,3	102,3	102,0	104,7
	listopad	100,0	100,0	100,2	102,1	101,7	104,9
	studen	100,0	99,9	100,2	102,0	101,5	104,8
	prosinac	99,8	99,7	100,8	101,7	101,1	105,6
2002.	siječanj	100,2	100,0	101,1	101,9	101,0	106,6
	veljača	100,1	100,2	100,1	101,8	101,0	106,7
	ožujak	100,3	100,3	100,1	101,8	101,2	105,8
	travanj	100,1	100,1	100,0	101,4	100,8	105,2
	svibanj	100,0	100,0	100,1	101,0	100,5	104,1
	lipanj	100,1	100,1	100,0	101,0	100,4	104,1
	srpanj	99,7	99,7	100,0	100,4	100,0	103,3
	kolovoz	100,0	100,0	99,9	100,3	99,9	102,9
	rujan	100,3	100,3	100,1	100,6	100,3	102,7

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće

U tekućim cijenama, u kunama

Godina	Mjesec	Prosječne mjesečne neto plaće	Lančani indeksi	Godišnji mjesečni indeksi	Godišnji kumulativni indeksi
1992.	prosinac	74,4	120,2	681,7	409,4
1993.	prosinac	1.073,2	105,2	1.442,1	1.605,3
1994.	prosinac	1.646,0	119,0	153,4	233,2
1995.	prosinac	1.883,0	99,4	114,4	145,7
1996.	prosinac	2.217,0	104,4	117,7	111,8
1997.	prosinac	2.544,0	100,8	114,8	116,9
1998.	prosinac	2.935,0	104,6	115,4	112,8
1999.	prosinac	3.262,0	100,9	111,2	114,0
2000.	prosinac	3.499,0	99,9	107,3	108,9
2001.	svibanj	3.625,0	103,2	107,6	108,4
	lipanj	3.503,0	96,7	105,2	107,8
	srpanj	3.550,0	101,3	108,4	107,9
	kolovoz	3.567,0	100,5	105,9	107,6
	rujan	3.431,0	96,2	103,9	107,2
	listopad	3.538,0	103,1	105,0	107,0
	studen	3.707,0	104,8	105,8	106,9
prosinac	3.582,0	96,6	102,4	106,5	
2002.	siječanj	3.597,0	100,4	101,4	101,4
	veljača	3.500,0	97,3	103,1	102,3
	ožujak	3.622,0	103,5	102,5	102,3
	travanj	3.696,0	102,0	105,2	103,1
	svibanj	3.800,0	102,8	104,9	103,4
	lipanj	3.722,0	97,9	106,2	103,9
	srpanj	3.757,0	101,0	105,8	104,2

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J2: Temeljni indeksi cijena na malo

Temeljni indeks cijena na malo izračunava se u Državnom zavodu za statistiku, a dobiva se tako da se iz košarice robe i usluga za izračunavanje indeksa cijena na malo isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (među ostalim, tu su svrstane i

cijene električne struje i naftnih derivata). Ukupno je isključeno 88 proizvoda i usluga, čiji je udio u košarici za izračunavanje indeksa cijena na malo u 2001. godini iznosio 22,06% (od toga 2,28 postotnih bodova otpada na poljoprivredne proizvode, a 19,78 postotnih bodova na administrativno regulirane cijene). Isključivanje se provodi metodom nultog pondera.

Popis banaka i štedionica

1. listopada 2002.

Banke koje imaju odobrenje za rad

1. Banka Brod d.d., Slavonski Brod¹
2. Banka Kovanica d.d., Varaždin¹
3. Banka Sonic d.d., Zagreb
4. Brodsko-posavska banka d. d., Slavonski Brod
5. Cassa di Risparmio di Trieste – Banca d.d., Zagreb
6. Centar banka d.d., Zagreb
7. Convest banka d.d., Zagreb
8. Credo banka d.d., Split
9. Croatia banka d.d., Zagreb
10. Dresdner Bank Croatia d.d., Zagreb
11. Dubrovačka banka d.d., Dubrovnik
12. Erste & Steiermärkische Bank d.d., Zagreb
13. Gospodarsko kreditna banka d.d., Zagreb
14. Hrvatska poštanska banka d. d., Zagreb
15. HVB Bank Croatia d.d., Zagreb
16. HYPO Alpe-Adria-Bank d.d., Zagreb
17. Hypobanka d.d., Zagreb
18. Imex banka d.d., Split
19. Istarska kreditna banka Umag d.d., Umag
20. Jadranska banka d.d., Šibenik
21. Karlovačka banka d.d., Karlovac
22. Kreditna banka Zagreb d.d., Zagreb
23. Križevačka banka d.d. Križevci¹
24. Kvarner banka d.d., Rijeka
25. Međimurska banka d.d., Čakovec
26. Nava banka d.d., Zagreb
27. Nova banka d.d., Zagreb
28. Partner banka d.d., Zagreb
29. Podravska banka d.d., Koprivnica
30. Požeška banka d.d., Požega
31. Primorska banka d.d. Rijeka
32. Privredna banka – Laguna banka d.d., Poreč
33. Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb
34. Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb
35. Riadria banka d.d., Rijeka
36. Riječka banka d.d., Rijeka
37. Samoborska banka d.d., Samobor
38. Slatinska banka d.d., Slatina
39. Slavonska banka d.d., Osijek
40. Splitska banka d.d., Split
41. Splitsko-dalmatinska banka d.d., Split¹
42. Štedbanka d.d., Zagreb
43. Varaždinska banka d.d., Varaždin
44. Volksbank d.d., Zagreb
45. Zagorska banka d.d., Krapina¹
46. Zagrebačka banka d.d., Zagreb

Štedionice koje imaju odobrenje za rad

1. Međimurska štedionica d.d., Čakovec²

Stambene štedionice koje imaju odobrenje za rad

1. Prva stambena štedionica d.d., Zagreb
2. Raiffeisen stambena štedionica d.d., Zagreb
3. Wüstenrot stambena štedionica d.d., Zagreb

Ostale institucije koje imaju odobrenje za rad i veliko ovlaštenje

1. Hrvatska banka za obnovu i razvitak, Zagreb

Predstavništva inozemnih banaka

1. Bank für Kärnten und Steiermark AG, Zagreb
2. Commerzbank Aktiengesellschaft, Zagreb
3. Deutsche Bank AG, Zagreb
4. LHB Internationale Handelsbank AG, Zagreb
5. San Paolo IMI S.p.A., Zagreb

Banke i štedionice u stečajju

Naziv banke/štedionice	Datum otvaranja stečaja
1. Adria štedionica d.o.o., Zagreb	12.10.2000.
2. Agroobrtnička banka d.d., Zagreb	14.06.2000.
3. Alpe Jadran banka d.d., Split	15.05.2002.
4. Cibalae banka d.d., Vinkovci	20.10.2000.
5. Glumina banka d.d., Zagreb	30.04.1999.
6. Gold štedionica d.o.o., Split	05.10.2001.
7. Gradska banka d.d., Osijek	03.05.1999.
8. Građanska štedionica d.o.o., Karlovac	03.11.1998.
9. Hrvatska gospodarska banka d.d., Zagreb	19.04.2000.
10. Ilirija banka d.d., Zagreb	06.04.1999.
11. Invest štedionica d.o.o., Zagreb	30.06.1999.
12. Komercijalna banka d.d., Zagreb	30.04.1999.
13. Neretvansko gospodarska banka d.d., Ploče	10.05.1999.
14. Promdei banka d.d., Zagreb	22.12.1999.
15. Razvojna banka Dalmacija, d.o.o., Split	24.09.2001.
16. Štedionica Dugi pogled d.o.o., Zagreb	19.01.2001.
17. Štedionica Groš banak d.o.o., Zagreb	23.04.2001.
18. Štedionica Mediteran d.o.o., Split	05.12.2001.
19. Štedionica za razvoj i obnovu d.o.o, Zagreb	02.07.2001.
20. Trgovačko-turistička banka d.d., Split	08.09.2000.
21. Vukovarska banka d.d., Vukovar	25.02.1998.
22. Županjska banka d.d., Županja	03.05.1999.

¹ Banka je, temeljem članka 190. Zakona o bankama, dužna uskladiti visinu svog temeljnog kapitala sa Zakonom o bankama, propisanom dinamikom do 31. prosinca 2006. godine.

² Odobrenje za rad uključuje i prikupljanje devizne štednje građana i mjenjačko poslovanje.

Banke i štedionice u likvidaciji

Naziv banke/štedionice	Datum pokretanja likvidacije		
1. Gospodarska štedionica d.d., Vrbovec	06.04.2002.	7. Štedionica Zlatni vrutak d.d., Zagreb	28.12.2001.
2. Investicijsko-komercijalna štedionica d.d., Zagreb	31.05.2000.	8. Trgovačka štedionica d.o.o., Zagreb	01.01.2002.
3. Kaptol banka d.d., Zagreb	04.05.2001.	Banke i štedionice koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije	
4. Slavonska štedionica d.d., Zagreb	24.12.2001.	Naziv banke/štedionice	Datum oduzimanja odobrenja za rad
5. Štedionica Dora d.d., Zagreb	01.01.2002.	1. Hibis štedionica d.d., Zagreb	07.03.2001.
6. Štedionica SA-GA d.d., Zagreb	31.12.2001.	2. Marvil štedionica d.d., Zagreb	08.06.2001.
		3. Zagrebačka štedionica d.d., Zagreb	22.03.2000.

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke

1. listopada 2002.

Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke

Predsjednik Savjeta	dr. sc. Željko Rohatinski
Članovi Savjeta	prof. dr. sc. Mate Babić dr. sc. Alen Belullo prof. dr. sc. Božidar Jelčić dr. sc. Branimir Lokin Čedo Maletić Relja Martić mr. sc. Adolf Matejka mr. sc. Damir Novotny prof. dr. sc. Silvije Orsag mr. sc. Tomislav Presečan dr. sc. Sandra Švaljek dr. sc. Boris Vujčić dr. sc. Branko Vukmir

Rukovodstvo Hrvatske narodne banke

Guverner	dr. sc. Željko Rohatinski
Zamjenik guvernera	dr. sc. Boris Vujčić
Viceguverner	Čedo Maletić
Viceguverner	Relja Martić
Viceguverner	mr. sc. Adolf Matejka
Viceguverner	mr. sc. Tomislav Presečan

Izvršni direktori

Sektor za istraživanja i statistiku	mr. sc. Ljubinko Jankov
Sektor za centralnobankarske operacije	Irena Kovačec
Sektor za odnose s inozemstvom	Jadranka Granić
Sektor nadzora i kontrole	Marija Mijatović-Jakšić
Sektor plana, analize i računovodstva	
Sektor platnog prometa	
Sektor organizacije i informatike	Petar Ćurković
Sektor pravnih, kadrovskih i općih poslova	

Kratice i znakovi

b.b.	– bazni bodovi
BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
blag.	– blagajničke
BZ	– blagajnički zapisi
dr.	– drugih
DZS	– Državni zavod za statistiku
EBRD	– Europska banka za obnovu i razvoj
EMU	– Europska monetarna unija
eviden.	– evidencije
EU	– Europska unija
ESB	– Europska središnja banka
FDD	– Fond za dječji doplatak
FDI	– inozemna izravna ulaganja
FINA	– Financijska agencija
GFS	– Government Finance Statistics
HAC	– Hrvatske auto ceste
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvoj
HC	– Hrvatske ceste
HEP	– Hrvatska elektroprivreda
HNB	– Hrvatska narodna banka
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
ind.	– industrijski
inoz.	– inozemnih
inv.	– invalidskog
međ.	– međunarodne
mil.	– milijun
mirov.	– mirovinskog
mj.	– mjesec
mlrd.	– milijarda
MF	– Ministarstvo financija
MMF	– Međunarodni monetarni fond
MORH	– Ministarstvo obrane Republike Hrvatske
MUP	– Ministarstvo unutrašnjih poslova
NIA	– neto inozemna aktiva
NRP	– Neto raspoložive pričuve
OP	– obvezna pričuva
p.c.	– per capita
PDV	– porez na dodanu vrijednost

PIF	– privatizacijsko-investicijski fond
PL	– Poljska
PPI	– Producer Price Index
pr.	– proizvodi
RH	– Republika Hrvatska
RPI	– Retail Price Index
SPV	– specijalna prava vučenja
tis.	– tisuća
TNZ	– Tržište novca Zagreb
tr.	– tromjesečje
TZ	– trezorski zapisi
vlad.	– vladinih
vrijed.	– vrijednosni
ZAP	– Zavod za platni promet
WTO	– Svjetska trgovinska organizacija

Kratice za valute

HRK	– hrvatska kuna
ATS	– austrijski šiling
FRF	– francuski franak
DEM	– njemačka marka
CHF	– švicarski franak
GBP	– funta sterlinga
ITL	– talijanska lira
USD	– američki dolar
EUR	– euro
JPY	– japanski jen

Znakovi

–	– nema pojave
....	– ne raspolaže se podatkom
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere
∅	– prosjek
a, b, c, ...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
*	– ispravljen podatak
()	– nepotpun, odnosno nedovoljno provjeren podatak

